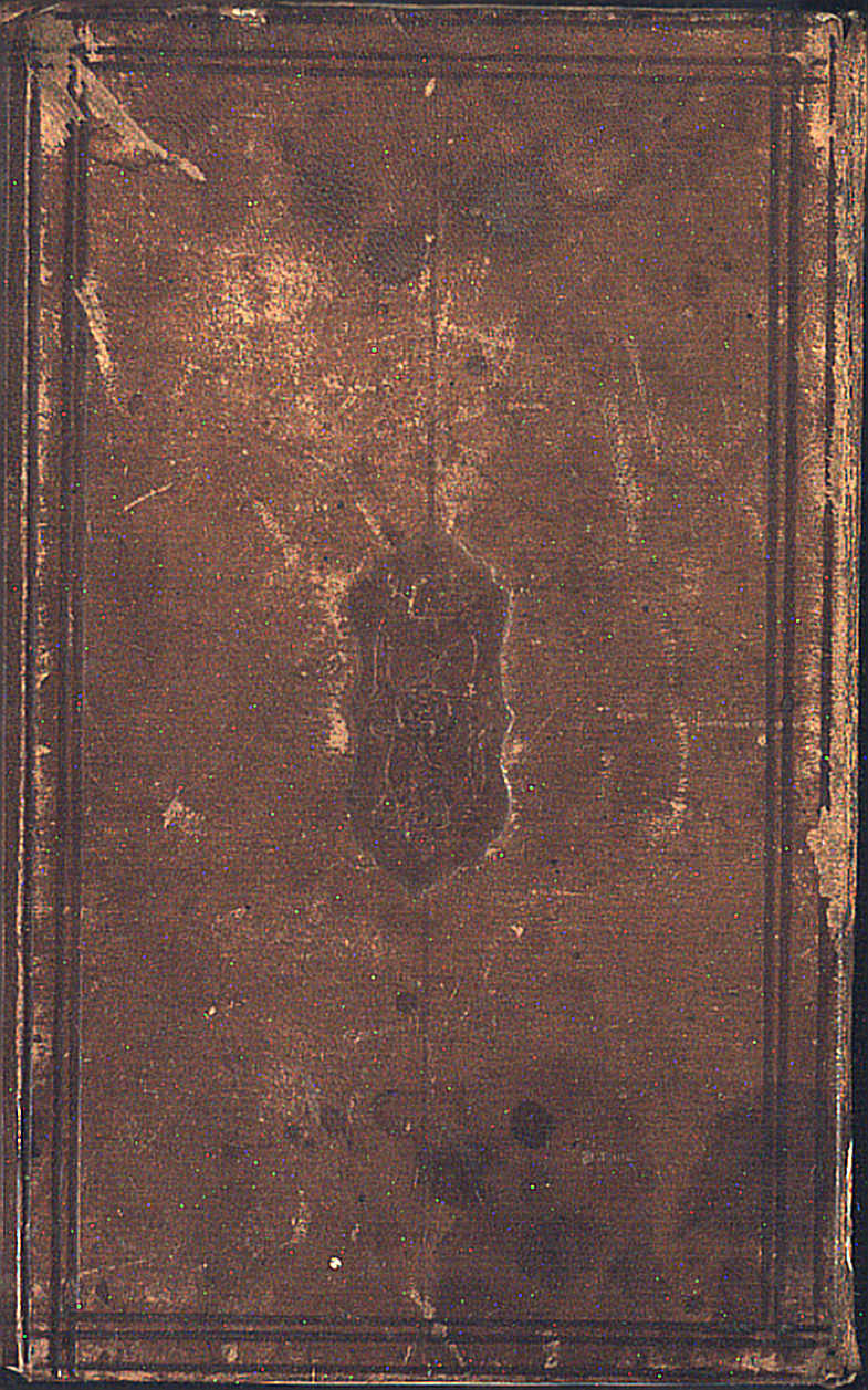

١٠٣٨

حضرت شمس سیواسی افندیمزک نظم بیوردقلری
عبرت نما، خوش ادا اسطابعه اولندی
ولی محقق شیخ الظاهر والباطن سید حافظ
محمد امینه الجلوتیه خلیفه اشق
سید اسمعیل افندی
حضرتلری دام
فی امان الله تعالی
...

کتاب شرح لغت السواح حکمی مؤلف
حضرت شمس الدین
افندیمزک اولدوغنده
شبهه اولنمیه رضی الله تعالی
عنه و عنه کافة المؤمنین

تاریخ وفات مؤلف
...
قدس الله تعالی سره
١٠٠٦

بو خلاصه قدر بو کتابک
تحریری سیاق شق
اولریفی زیلینده
یازلمشدر

1038

كبيكج ياكبيكج
احبس

حکایت جوانکه دلسز صورتنده عالمه حزن مرادی بر مرانکیز حکایه دن صکره

حکایت پسر وزیر با صوفی بو دخی باقی قالمشدر بوندن صکره

شیطان لعینک اوغلنی حضرت حوا یاننه امانت قودوغیدر الله دن صکره باقیدر

حکایت جوان و درویش باقی قالمشدر اوتوز التیده صکره

عبرتنمای شیخ شمس الدین سیواسی
قدس سره العزیز

[illegible] ولی زاده [illegible] والی [illegible]

فی ۲۰ صفر المظفر ۱۳۰۲ [illegible]

هذا کتاب عبرت نما شمس افندی سیواسی

بسم الله الرحمن الرحيم

فسبحان الاله المستعان   لك الاحوال في كل الاوان
تعالى الله عن درك العقول   منزها بالخطايا والذهول
ایرشمز ذاتکه کوزلر فحاشا   نجه حمدك ايده دللر تحاشا
مستجدر اگرچه جمله ذرات   وجود ممکناتك ساکه مرآت
منزه سين ولی بو جمله دن سن   مبرا سين سنی کوز کورمدن سن
کلیل اولدی سنك نعتکده السن   علیل اولدی سنك درککده اعین
مبرا سين حقیقت کیف کمدن   منزه سين شها سبق عدمدن
جمالك لمعه سی هرشید ظاهر   جلالکله اولورسين انی ساتر
اولبدر برتو رویکده اشیا   ولی یوق نسبتك اشیایه حاشا
حقیقت سين ولی کیفیتك یوق   سؤال اولمز سنك مائیتك یوق
منزه سين دنلمز ساکه ماهو   سزادر کر دیسم هر دمده یاهو
اگرچه جزو کل سندن هویدا   حقیقت جزو کلدن سين مبرا
سنك ذاتکده یوقدر قید و تحدید   سنك ذاتکده یوقدر حصر و تعدید

معزا سين

معزا سين تعلق نسبتندن   مبرا سين تعین وصمتندن
احد سين وحدتك قلتدن اولمز   وجودك شبهه سوز علتدن اولمز
ایبتك حکمتكدر یوق سنده اغراض   عجب بخشنده سين من غیر اعواض
مکانسندن طلوسن لامکان سين   زمان سنده رسن بی زمان سين
قوسندن نشان اعراض واجسام   ولی سن بی نشان سين ایرمز اوهام
نشانك اولدی شانکدن هویدا   دکل ذاتك بعلو رتا القلب بیدا
سنك تکوینکه ای رب الارباب   اولبدر جمله شی آلات و اسباب

مثل دنیا و کار خداوند تعالی

مثلدر بو جهان قانونه بکزر   قورلمش تللری افسونه بکزر
او قانونك بو خلق اوتاری اولمش   سروپا بغلنوب برزاری اولمش
قومشدر هر برینی بر مقامه   دوزن دوزمشدر اکه تاقیامه
قچن هر قفسی شاشوره بر پرده   ویررلر کوشمالن اول محلده
چلر دست قضا قانونی هر بار   کلور هر برقلندن درلی کفتار
جهان ایچنده بو افعال اشتا   قو اول زخمه دن اولدی هویدا
اگرچه زخمه بر بو جمله آثار   اولور اشیا بو زندن خوش بیدار

براقور کیمینی خلقت فغانه　　صفایله کیمی ایدر ترانه
کیمین خندان ایدر کیمینی کریان　　کیمه شادی ویرر کیمینه احزان
دوشورر غنچه وش کیمینی نازه　　کیمین بلبل کبی صالور نیازه
کیمین معشوق ایدر کیمینی عاشق　　کیمین عذرا قلور کیمینی وامق
کیمین طوطی کبی پر قال ایدر اول　　کیمین ماهی کبی خوش قال ایدر اول
کیمی سنک کبی بر تر مردمانی　　کیمی مردمک ایله دیکرانی
کیمی عادل اولور بولور کمالی　　کیمیسی ظلم ایدر الور وبالی
دیاریندن کیمین آواره ایلر　　صلر غربتلره بیچاره ایلر
ایرر یار و دلداریندن انی　　انیس ایلر اکا آه و فغانی
کیمین بیمار ایدر ویرر بلایی　　کیمسنه بوقلمز اول ابتلایی
کمه صحت ویرر صبر ویرر مسرور　　عبادت لذتندن دور و مهجور
کیمین ذاکر قلور دلنده اسما　　صفایله ایدر دلنده مولا
کیمین غافل قلوبدر شویله فحاش　　کزر بیهوده لطمه رد قلاش
ظهور ایلر جهانده بونجه حالات　　تصرف صانعکدر غیری لات
حجاب اولدی و احوال اکوان　　صفات نیجه کیم افعال والوان

صفاتی

صفاتی ذاتنک اولدی حجابی　　کورم دیرسک انی قالدر نقابی

تمثیل　　دیکر

جهان بر دیر و معماری کورنمز　　کورینور صنعی و باری کورنمز
عجب دیر و عجب صانع عجب کار　　ایرشمز نقطه سینه دور پرکار
بو دیر ایچره کمی نقش نشین استر　　کمی نقشی قویوب نقاشین استر
تحیرده قالوب افکار چالاک　　دیدیلر بالضرورة ما عرفناک
نیجه سحبان اولنلر اولدیلر لال　　طیوب حالی همانده کسدیلر قال
عجبدر بحر توحید خطرناک　　دوشر کرداب اننده نیجه چالاک
ویریمز ساحلینه ابن سینا　　قالبدر خشک لب ساحلده تنها
عجب حالدر بو بحر توحید　　کیبوقدر بونده هیچ حصر یله تحدید
یوقدر بونده هم تشبیه و تعطیل　　حلول و اتحاد اجمال و تفصیل
بو دریا اوزره افکار فکارن　　اولبدر خار و خس طرح ایتکناره
طتبدر روی دریا چوق اغیار　　کورنمز بو سببدن بحر زخار
کزرنده دریا یوزنده خار و خاشاک　　نه بلسون قعرینی دیده اندر پاک
بلورسک بحره سن ویردک حجابی　　کیدرسک کوره سین دریای نابی

دکز قعرنده درچون دن وحدت | نه ویرنز ورق عقله سیاحت
نه زورق قعرنه نه دركناره | این قالور بولور زیاده فکاره
اوچیمز بونده بو عقلك عقابی | فناسینه تنین بولور هوای خیالی
یوریلور اعتماد اتمه عقابه | صنوب خیمه کوکل ویرمه حبابه
نه بلسون هر طهارتسوز بو سری | که یانه جبرائیلك انده پری
بو تیهه کرا و بیچه خیل خیالك | کرو اولکی منزلده مالك
بو عقلك عنکبوتی صید عنقا | ایدرمی بیلك قومه سودامی الا
ندکلو چوق اولورسه فکر و قید | مکسدر الحق اولدامکده صید
دوشوروبدامی شهبازه شکار اول | مقید اولدقده کامکار اول
محصل بو اراده فکر و امعان | مفید اولمز سکا الا که حرمان
کرکدر بونده شاه فیض فیاض | که انسوز یولده وارمز مرد مرتاض

مناجات قاضی الحاجات

خداوندا الهیا پادشاها | کریما کامبخشا خوش پناها
سنی بلدر سنکله خوش بتقاویر | سنی کوسترر سنکله خوش لقاویر
عناصردن کدر بو اکری رایی | بولمز قلبنده صانحل بقایی

شولا اول

شول اول سنکی ساکه ابتدا یوق | شول اخر سنکی ساکه انتها یوق
شو ظاهر سنکی کورمز کسه انك | شو باطنسین کم کزلنمز نشانك
شو سلطانسین که اشیا ساکه سلطان | وجوب ذاتکه هب جمله برهان
صمدسین یوق جهانه احتیاجك | بو دنیا شهلری قاپکده احتیاجك
شو بخششی ویرن سن کائنه جان | قالوبدر ظلمت ایچره اکر عطشان
عجب جوش ایلسه بحر جودك | که اندندر نماسی هر وجودك
سکا لایقدر الحق پادشالق | جهان سندن بولور هب روشنالق
کمی خیل و حشم هر سرکشانی | چلرسین تیغ قهرکله همانی
نه تیغك کورینور انده نه رایت | نه طبل و نه علم نه جنس الات
شو قهار سنکه هرکز قاهر یوق | شو جبار سنکه جزما جابر یوق
نسبسوز هر زمان موجود اولن سن | جهتسوز هر مکان معبود اولن سن
علیمسین علمکه اسبابی یوقدر | حکیمسین حکمتك کتابی یوقدر
شو قاضی سنکه یوقدر میل و جورك | شو قادرسین بونده اولدی قهرك
جوادسین یوقدر جودکده اعراض | شو حی سنکه حیاتکه ایرمز امراض
نیم بو مفلس عریان و محتاج | قپوکه اللرندن احوج واج

شو قادرسین که بو قدر ساکه واجب اولمز جبر بولمز کله حتی

اکر لطفکله بولمسه سندن انسی   مکس ایکن اولمه طاوس قدسی
نخم شاهم قپوکده روسیاهم   یم عصیانه غرق گناهم
ولی غمان رحمت شویله پرجوش   عطابخش وکرمپاش وخطاپوش
اولور بر قطره سی عالم خلاصی   فتمحو الجم من بحر المعاصی

قصیده مناجات

ای که هر طالبك تمناسی   وی که هر عارفك معماسی
ازمطیعان وکرم عالم   سالهدر جمله شیئك ایماسی
باب لطفکدن ایلمه محروم   لیس من باب جودك یاسی
مستحق زکات غفرانم   عم فقری وتم افلاسی
جودکك بحرینك کناری یوق   ملك دنیادر انك ادناسی
مطبخ فیضکدن نوا بیده   اهل فرش ایله عرش اعلاسی
پس نیچون قطع ایدهم رجا اندن   چون بودر ذنب ابن معناسی
هیچ کیمسه کدا قپوسندن   بو کرم عادتنه اولمیا لاسی
لیك یول بولمسه قبوله قول   نجسه غفلتله صبح وامساسی
نقد سعیسه ایده ضایعدر   اگر کرمك دیمزسه مولاسی

ای کرم کانی

ای کرم کانی معدن هر جود   بنون اول عبد ضایع وقتی
لطف ایدوب باب لطفکی کوستر   بوقدر سندن اوزکه ملجاسی
ایلمه شمسی قپوکدن دور   ربنا اغننا عن الناسی

در مدح رسول الله صلی الله علیه وسلم

الا ای شمس برج ماه بطحی   وجودك ناقد نقد فاوحی
یوزکدر مصحف ایات رحمان   یازلمشدر نعوت پاك سبحان
براتك قم فانذر اولدی محکم   اکا طغرادر والله اعلم
مبشردر سکا انا فتحنا   علائی قهر ایدر انا کفینا
نبوت کشورینك خان سنسین   ابیت خواننك مهمانی سن سین
محقق لی مع الله محرمی سن   حقیقت کعبه سینك محرمی سن
سن اولدك کنت کنزه خاصه مفتاح   سن ایدك قل کفی صحنینه سیاح
سن ایدك باغ قدسك میوه چینی   سن اولدك زاغ انسك شیوه بینی
لطافت اسماننك قمر سین   ظرافت بوستاننك ثمر سین
حقایق کلشنینك غنچه سی سین   معارف سفرینك دیباجه سی سین
مؤیدسین خطاب فاستقم دن   مؤیدسین کلام ینتقم دن

الم نشرح عجب شرح ایتدی صدری | رفعنا دن بلنلر بلدی قدری
دوشوبدر زلفکه واللیل تفسیر | یوزکه والضحی دن اولدی تعبیر
قسم ایدر سکا طه و یسین | کمین سللو الحجره منتهاسن
مو یاسی ایدکه ام الکتابک | سکا امی انک چون دیدی ربک
چو امکدر کتاب رحمان معلم | عجمی انسلو سندن تعلم
الکن طوتمدکسه لوح طفلان | نه غم دستکده ایدی لوح رحمان
چکر شق القلم اتمدکسه شاه | ولی شق القمر دن اولدی آگاه
نه غم کر اتمسه تسوید قرطاس | کوکلری یاسنی سلمشدی چون طاس
چو اول سوره تبت اولدی الحمد | الم ایکنجی سنده بیوندی
اشارتدر الف لام میمه تبدیل | اولوب نام محمد اوله تحصیل
دیدی یس ذلك لا ریب فیه | کتابدر یعنی اول ذات شریفی
محمد نسخه سی اول سر اکبر | دوشبدر نسخه قرآنه مظهر
محمد بر بو باغک غنچه سیدر | کلام اللهک اول دیباجه سیدر
اراده اولمسه کر میم امکان | احد احمد اولوردی ایله اذعان
اکر میمدن بقورسک عارفانه | کوره سین انده واحدن نشانه

شوکه قالدردی

شوکه قالدردی میمی جمله بردر | سعادت بولدی جمع الجمعه یردر
شولولوکه میمه تقدی فوقدن دوشدی | ابر شمدی اوجمه خرقه دوشدی
انکچونکه دیدیلر مال هذا | ففی الاسواق یمشی والصحارا
کرکدر بیر بو رمزه عین عرفان | کوره تا کیم در دل اسرار سبحان
اکر اولماسه کشف عین عرفان | دونوب نافر اولیسر ایله اذعان
بو رمزی کرچه خلقه ایلدم فاش | ولی خورشیدی کورمز چشم خفاش
یوا همز برلنی دیدی اول شاه | اوکات فهم ایله بر نه اولغل آگاه
کوزکدن علتی سل قالمه اعما | که عمیا قویمیاسین روز فردا

قصیدهٔ نعت او صلی الله علیه و سلم

چونکه ذاتك منتهادر وصفکه یوق انتها | اولدی معراجکه سدره نه انکچون منتها
کیم اوله نعتک بیانده سنک بلبل اوله | کلشن اوصافکه بولور مسك ای رهنما
روی اوزره خاکپایکله ور هر تیره دل | بر توع انوار قدن بولمه دیو ضیا
یللر ایله نجه محمل نجه سون حاجیان | خاکپایکدن ایر چشم علیله توتیا
روضهٔ پاکک ترابینه یوزیر کوز سورمسه | مروه حقیقت صفاسز حاجی بولمز روشنا
چشم مازاغک ایشدی جنت بجره ایله عین | عاشق اولمش طور دمز اوریاسنی تا یوم اللقا

حجتك روشن اولبدر بو قدر نکاره مجال
لوح محفوظده مسجل شاهدکدر قل کفی

قنی سنکیبی دل اوله کیم اکا کوکلین ویره
صخرة اللهدن مکر طوغادی مقصد سده صلا

ایرمدی مشرکلرك کونه سینه صیت دعوتك
طوغشیکن عالمی جیوا علی خیر الورى

سنت غرا کیله هم کیمله طوغر یوندن اس
حضرتکله یوز فردا اوی یسر اشنا

ای یوزی املح سوزی احلی اوزی خیر الورى
عاجز و بی کسلرک ساله قلوبده اتکا

بیزی رد ایتمه یا سلطان عالم عرصه ده
جمع وانجا قل اخر خدمته تحت اللوا

یوم محشرده سرلدکده سماط شفقتك
رافتك ییلی سوب جوش ایتسه عمان سخا

شول برافکدن اینوب بندکده همت اتنه
هم شفاعت باشنی چدقله ای کان وفا

کرچه چوقدر امتکدن عاجز و بی کسلرك
لیك بو قدر بن کبی براج و عریانك شها

خوان لطفکدن رجایه کلشم ای دستگیر
دست مرکیرو بکوا ی مفلس و بی کس بیا

کرچه شمسی ذره در بولکه ای کان کرم
ذره یه کر التفات ایتسك اولور شمس ضحا

حق سنی مدح ایلکن بن کیم نیجه مدح الیم
لیك مقصودم بودر مدحکله بولم اعتلا

بوکمالاتیله سن چون عجزه اقرار ایلدك
بن بو عجز یله دیرمیم که لا احصی ثنا

مدح ال واصحابه رضوان الله علیهم اجمعین

چوق صلاتیله سلام اولسون سکا اصحابکه
چکدیلر اعزاز دین ایچون جفا اندن جفا

راه تقواده

راه تقواده فنایه ویردیلر هپ وارنی
لوم لائمدن ولیکن ایتمدیلر اتکا

جیش عسرتده غزا ایتدیلر الله ایچون
جهد ایدوب قیسراده وضراده چکدیلر عنا

مدح ابی بکر الصدیق رضی الله عنه

خاص اول صدیق اکبر کیم مصاحبدر سنك
هر عملده سابقیدی دیدی بر اشده لا

هجرة عظماده اول اولدی قرین مسند رفیق
غار وحدتده معیتله عوض بولنمزا

هم معارفکه جناب لا یزالیدن کله
صدرینه صب ایلیوب ویردك جلا اندر جلا

ثانی اثنین ایدی چون غار مخافتده اوشا
هم ایکنجی اولدی بولکه خوش خلافتده ولا

راه حقده چونکه وارین ویروب کیمشدی شال
اوکیون جمله ملکلر کیدیلر قلدن عبا

چون بیدی بیل حضرتی کتم ایلیوب کشف ایتمدی
کوندروب جبار عالم ایکینی قلدی غرا

مدح عمر رضی الله تعالی عنه

حضرت فاروق اعظم کیم خلافت تختنه
چقدی وصلدی عدالت سفره سین انکی صلا

چون دعا ایتمشدی اول سرور فخر جهان
ویردی اسلامه شرف بکدی علم فوق العلا

عین عدل اولمشدی چونکه اسم پاکی مطلعی
عدل الله اولدی دینه هم ابتدا و انتها

عین عدل اولدیکه ادنده چون نصب اولدی انك اعین
الدیغی فتح اولدی عرب هم عجم اولدی ولا

هم بیوردی شانته کیم شمع جنتدر عمر
زی فضیلت زی کرامت زی شهادت زی بها

هم بونک مرشدی عمر اوقی کچیسی در صراط — خلعت دار السلامی اولکنیدر مجتبا

مدح عثمان رضی الله تعالی عنه

خواجهٔ جنت سلیم القلب داماد رسول — حضرت عثمان ذی النورین همه صاحب حیا

یوسف ثانی بو مرشد اکا سلطان دین — هم حیاسندن اوتانورلر ایدی اهل سما

عرصهٔ عالم انک عهدینده بولدی دولتی — زیر اولدی بو نوع حکمت ایله هم حق هدا

بیعت الرضوانده چون غایب ایدی لندی امر له — خوش بدل اولدی انک دستینه دست مصطفی

اشبو حالده شک ایدر و دیدیلر انده حاضرون — بز ده اولسه ردن کبی غایب ایلیدک التفاتا

در مدح علی المرتضی رضی الله تعالی عنه

حیدر کرار باب العلم قطب الاولیا — ساقی کوثر امام الخلق هم شیر خدا

صدف پاکی بحر عرفان ایدی چون انسیدی موج — خوش حلول ما وراء العرش در ردی اولما

کوه حلم و بحر علم و محرم اسرار دین — صاحب سیف شجاعت شاهدیدر لا فتا

سرور اهل ولایت مقتدای سالکان — نقطهٔ پرکار وحدت کاسر لات و عزا

معدن در مروت شاه اقلیم وفا — بس عجب میدر انک شانند که کلسه هل اتی

مقسم فیض الهی همسر بنت رسول — دلوهٔ بحر النسب آل الرسول مرتضی

یا الهی جملهنک ارواحنه بزدن سلام — الینک اصحابنک حبینه ایله دلن حا

کرچه بونک

گرچه بونک کورمک لکن چنانکه شها — جمع ایدب قوللرک انلر ایله ایرانشا

ای جهالتله تعصب سبینه محبوس اولان — کورمدک جنتک قضاسن ایلدک عمرک هبا

جمله‌سی نجم هدادر بحکم کل اصحابنی — فنقسینه اقتدا اتسک بولورسین اهتدا

اهتدا بدل

سروران دین احمد در قومی بی مرا — بلمدیلر انلری اصحاب بغض افترا

ساقی کوثر اولیسر در صحابه جمله‌سی — انلره بغض ایلین اولدم کورییسی ماجرا

قصیدهٔ تأسف ریحان جنت حسن وحسین رضی الله عنهما

شول سعادت دوحه‌سینده ایکی شاخ طیبین — کیم بریسیدر حسن بیری حسین ارغوان

روضهٔ عالمده بونلر خوش نهال لیکن عجب — نخچه قیدی انلره قوپردی دست ظالمان

قوقعه یاز قسنو رکن اول ایکی نازک کلی — قوپروب پژمرده اتدی نخچه بسلکین دلان

بو مصایبله طلوبده عالم اجره اه و واه — گرچه انلر بولدیلر عالی مراتب در جنان

شرحه شرحه اولدی نخچه سینه‌لر تو در داله — انس ایله جن یرده اغلر کوکده هم قدسیان

ای نجه تلر کباب اولدی بو حسرت او دینه — چرخ کین دیدی فلک کیدی کبودین اسمان

جمله دریا تلخ اولوب کوروب ایدی نجیه چشملر — لیک اول عینین ایچون عینان یغلر نجیلان

در محامد پادشاه اسلام ظل الله تعالی علی الانام نظام الدین ثبته الله علی الشرع المتین اعنی سلطان احمد خان بن سلیم خان بن سلیمان خان

ابدوابقاه بالعدل اخر الزمان امین یا معین یا مستعان

الا ای مرغ فکرت طوطی جان | زبان همتک در شکر افشان
چو ظل حقدر اول شاه فایق | نه دکلو مدح ایدرسک اکا لایق
که ظل آل اولماسه مظلوم ایچره محسوس | هاندم موم اولور مظلوم مأیوس
قومش بو ظل آنی موم ایچره خلاق | حوادث شمسی تا اولمیه احراق
خصوصا شاه سلطان مرادی | مدار ایسه کرمدن بزه هادی
سلاطین دی اکرچه آل عثمان | علیهم رحمة الرحمن هر آن
ایدوب هر بری عدل وداد | ولی عالم هنوز اولدی مرادی
جهان باغینه ویردی تازه رونق | بهار عدل ایرشدی شمدی الحق
کلور هر کوشه دن بوی دلارا | بودور ایچره بر اولدی باغ وصحرا
چو خاموش ایدی بلبل اولدی کویا | بو کلشن ایچره شنلک بولدی کویا
چون ایتدم بوی عدلندن تنسم | تناسیل نوله اتسم ترنم
حریمینه چو خادمدر اول سلطان | انکچون اکا خادم اولدی شاهان
ولی کعبه وجمع منادر | مقام زمزم انکله ضیادر
صفا و مروه و موقع حالات | ایلک سعیله درکور کسوه بالذات

امین

امین روضه ختم الرسل در | معین شرعه هادی السبل در
چو بیت المقدس انکله ضیادر | اکا روح القدس دیسم سزادر
عدالت نوریله روشن اولدی شام | بودور ایچره دخی اولکو مرام اختشام
کسلمشدی یمندن بوی رحمان | کلور اولدی بونک یمنیله الان
چو ایدر روضه دینی حمایت | اکا حاجی اولور حقدن هدایت
صلاح اهلنی ایلر جودی سیراب | فساد اهلنی ایلر قانه غرقاب
باشین قالدره لی عدلی نهنکی | انینه قویدی هیبتی پلنکی
چکلدی بیشه سینه خسرو خنزیر | کزر آسوده لکله شمدی نخچیر
شغال ودوبهک یوقدر نشانی | خروس بی باک اوقور اولدی اذانی
سعادتله چکلدن تخته اول شاه | طریقندن اکلدی کفار کمراه
صلاه یر قالمامشدر احتیاجی | النده شبقه باشنده خراجی
صلاح حیله حسنده هم چو بصری | لدنیله شه عشاق مصری
اولبدر صدر پاکی علم مخزن | مفید و مختصر در اند هر فن
اولبدر کنج علمه رای مفتاح | انکچون بزم ملکه روبی مصباح
هدایتدن بولبدر چون عنایت | عجمی ایرسه کافیدن کفایت

منار اولمشدر اسلامه اول شاه   نوار توضیحله سوزلرینه هر کاه
صالوب یاقوتی پایه نظم و نثری   که بو قدر قوت جان قاتسه قلمی
سوزی مظلومه قانون شفادر   مبارک طالعی عین دوادر

بیان رموز نام فیروز مراد مظفر باد تا روز تناد

سمادن نازل اولمشدر چو اعلام   قونلمش هر بریده درلی احکام
نظر قلسک بو ترتیب تقالیب   مراد اونره دردر جمله اسالیب
چو میم اولمشدی اسلامه مقطع   سعادتله ایدنمش انی مطلع
قونلدن باشنه اول میم ملت   قودی پایینه باشین دال دولت
بو میم و دال حقیقت اولدیلر مد   بوله عمر دران و ملک سرمد
چو اسلام میلادو نبت اولدیلر جمع   بو جمعدن رای روشن اولدی چون شمع
که بو سعدین ایچنده اولمسه را   مراد اولمزدی حاصل ای دلارا
بو حرفلردن مرکب نام خوش فال   مراد اولدی جهان ایچون بهر حال
مراد اولان مدار اولور محقق   جهان خلقی درین دوست الیوق
مدار اولدیکچو مظلوم ایچون اول خان   ولی عدای راذم دیرقیل اذعان
مسمی اوللی با نام میمون   جهان دارم دمکدر انده مضمون

فصل دعا

فصل دعا

چون ای شمسی ثنایه یوقتی نهایت   دعا فصلنه ایله بذل همت
کرکدر جیده دعای شاه اسلام   کرکدر غایبانه سعی و اقدام
جهان تندر اکا جان اولدی سلطان   پس اول جان کرکدر ایله اذعان
چو جان راحت اولور سنده تن در   دعا جانه کرک سوزم درستدر
دعادر جمله دن اخری و اولی   دعا ایله در اولی و اخری
دعا ایله دوندر بو سقف علوی   دعا ایله طورر بو فرش سفلی
دعا لشکردر بی تیغ و خنجر   دعا لشکردن اول الشلر ایشلر
دعا بر له اولندی کوکدن امداد   شوکتکیم غزو بدره اولدی بنیاد
دعا تیر بلایه خوش سپردر   انی اخلاص ایله کوزمک هنردر
اوتوریس خانهٔ خلوتده تنها   توجه ایله اول درکاهه تنها
رجا دستنی قالدر اول جنابه   تضرع ایله اول نعم المآبه
دعا بردن اجابتا که لایق   طلب بردن اعانت اکا لایق
یشلک نه قیل قدک دونسون کمانه   دعا تیرنی اولشده نشانه

قصیده دعا

دخی شهریاری عالمک دولتلو اولسون   قموللکلر رب دو عالمک مدار اولسون

الهی شهریاری او شاهی رعنا ایله   اکا فتح و ظفر سندن هزاران هر روز اولسون

خدایا خضر و الیاسی کرم دمهم عنان ایله   صراط مستقیم اوزره عبوری بر قرار اولسون

الهی رافت حقی کمال جود و فیضکدن   حفیظ اسمینه قل حفظ اکا عونک حصار

بو نیلرن مرادن دخی ارتور کمالاتن   مدام ایله اعلاسین ایقدرتا مدار اولسون

چو بودر روضهٔ دینی عمارت ایلین الحق   بنای عمری دنیاده خدایا استوار اولسون

صدای دو شرع شریفی ایلسون اعلا   بو جلسن قدری هر عت بو اسلامه منار اولسون

اونوره قطب صو پدیره تصرف اتسون افاقه   بنن سکرا و غوراولسن سعادتله سوار اولسون

غزا ایده کهی بره سعادتله بیرو بحره   ممکن بصدقو غی برلرسی اسم غزار اولسون

ظفر و نصرتله مظفر قیلا مهابت برله قیل منصور   بوکه هرکیم دیمز امین ایقلرده غبار اولسون

کند قهرکی یان مسخر ایله دستنده   غزا اسد کبی هو وش کا اعدا شکار اولسون

بحمد الله زماننده اولوبدر اهل حق غالب   یوسیرسون شوله حزب الله یانجه انصار اولسون

چو بلو رایت اسلام ارسون ترقی و غرت   بولو بن نصر عزیزی هر جناحی انتشار اولسون

قواعد الدین یان مدام ایله قهر کله   ضلاله ابن یشو سعی ایشی دایم خسار اولسون

الها اتمین عاصی بلاددن اولسون خالی   ایاغی باسون کهنشی یری بصدقچه خار اولسون

شولر کیم

شولر کیم حقا عالم پناها انقیاد اتمز   تنزلده اولوب ادبار ولی معرضی دار اولسون

اولر کیم عسکر اسلامه دولتک اتمدی یاری   بلا و محنته یار و ایشی دایم تباه اولسون

خداوندا مرادن خانک میسر ایت مرادتن   مکمل ایت کمالاتن جهانبانلغنه یار اولسون

الهی شاه اسلامی جهانه طوردقچه شاه ایله   قپوسنده قوماندانلق ایلسون حلقه طوق اولسون

خدایا تاج سلطانی کهدر رشید عبارتدن   مابدایت مرادی خاصلری شمار اولسون

عدالت تاج باشندن ابد جهانی محجوب اولسون   معارف جنبیسی دوشنده اول شاهک ازار

سخاوت کفنی اچسون کفایت ویرسون افاقه   شجاعتن کمر دایم میاننده شعار اولسون

سعادت تاجنک ترکی بو دردن اولسون ترکی   که ترکی سنده عدالتله سی دایم شکار اولسون

الهی لندن اخیر خیر ایله سلطانک افق   قوماندانی ایکی اوده مدار اولسون

دخی اباو اجدادین رحیمان رحمة غرق ایت   جنون حور و غلمانه شهر ایله تاجدار اولسون

خصوصا سلیمان خان که ویرمشدی غزاده جان   جنابکدن کا احسان ایلیه جنت غرار اولسون

ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم من ولی شیأ من امور المسلمین واراد الله به خیرا جعل معه وزیرا صالحا ان نسی ذکره وان ذکر اعانه صدق

خدایا شول وزیر صالحی هر دم مدام اولسون   که انیله قوتکارین هر ایشنده تمام اولسون

طوتلسون شرع الله اولسون عالله دیوان   البنده کتمسون میزان بو عالمده نظام اولسون

چو بودر اصفدی ورکیدر قوسون | سعادتله اولسون عمر مقامنده مدام
صواب وصلح دستنده کان ایله بولوب | نشاط حقدن ایرماسون رضاسی هر او
درایت ایلیوب شرعی فراست ایلسون | قوانینی طوتوب مرعی اکا هر کسه رام
وزارت کرچه بر قلدن صراط اوزده | خدایا سن قیل عنایت عبوری خوش خرام
خدانک سایه سی شه در شهه اولدو شدی | ایرشسون ظلنه مظلوم بولسون شاد و کام
اکر ظل اولمسه مظلوم اولوردی شبهه سز معدوم | دوشردی آتشه بیغم بلا ظل کدام
انکچون ظل آبغر بینه بصیصدر کسیه | خدایا خوش بیرین بولمش بیر نکه بر دوام
کرکدر شاه عالمده ولایت دخی ظل الله | کرکه سن کرم ایرکوره ولایتده بنام
اکر مظلوم ایچندن اولسه ولایت واو رفع | جهان مظلم اولوردی فی الحال بو ظلمتده نه
خصوصا نامی نبی محمد در او دستور | ایرشه قدر شرف دایم اکا دو خیام
قبول باب حاجات چون اتسک قبله قابوسین | اچق قوانی سدا ایتمه الی یوم القیام
عدالتله بولوب قوت تصرف اتسون آفاقه | اطاعت اتمیز طاغی طپوسنده جوکلام
سخاوت سفی سین سرسون دوشسون سفرهٔ حاتم | کوروب احسانی احرار قپوسنده غلام
بو فانی دولتی ایچنده صونکادو باقی | سعادت الکی ده نیاده جنابکدن مرام
دخی شول صدر دولتده اولان سایر وزیرانه | خداوندا سنک فضلک مدام

دعادن

دعادن بیک نوع الشرف سعادت اهل قال | بیلور اول صاحب کمال ایچون بنم نجوم دعا عام

کلمهٔ چند ان حقیقت حال

الا ای خسرو سردار عالم | دعا کو در سکا اخیار عالم
حقیقتده خدادر جمله یه شاه | قموز بنده اول حضرة الله
غنیدر جمله دن یوق احتیاجی | منزه در نه تختی وار نه تاجی
تصرف هپ انکدر زیر و بالا | ولی بر بنده سین ایلر مولی
انی مظهر قلور قدرت یدینه | اوقنور سکه و خطبه ادینه
ایدر اول بنده یه عدلیله تکلیف | دخی احسانیله انواع تلطیف
اکا تسخیر ایدر جمله فوادی | بو امر ایله ایدرلر انقیادی
نه ایسه بر ورق او سینه عنوان | بولور عزت اولور مهر سلیمان
نه اقلیمه وارر سه اشبو طغرا | قبولیله اکا دیرلر اطعنا
کیمه عزت ویرر کیمینه ذلت | کیمه دولت ویرر کیمینه عزلت
کمک رزقین کسر کیمینه رزق داد | فرح ویرر کیمینه کیمه فریاد
بو حالات وزره امر پادشاهی | اولور بدر مظهر امر الهی
والا یسوندر بو نقش قرطاس | که بونجه ایش ایدر چکونه غلطاس

كوركدر بنده يه عجز ايله اقرار   كه قدرتلر ويره اول رب جبار

لفظ عدلده كه عين كبي اعا عالم اوزره مفتوح اولمشدر و دل عالميان ايچون دلدر بر اشارتدر عادلهم اولان عين و دل رعايايى صيانتده مجاهد اولوب اغماض عينى روا وسن ايوب مامقدر

نظر قيل عين عادل مردمانه   نيجه چشمين اچوبدر بو جهانه

سعادتلو اولبدر ديده بانى   كه كسكور رميه دور بده زيانى

عجب عالى اولبكن عين عادل   تواضعدن اولبدر خوشتر و دل

سر عادل سماده كوكلى يرده   كه ظلى دايم براشور بو يوزنده

تكبرله اكر ظلى اولسه بالا   سبب اولمزدى بر مظلومه كلا

سبب اولدى ايا مظلومه شاهم   تظلم ايرميه تا مومه شاهم

كوكلر ياب دعاسين ال فقيرك   دل ويرانن اباد ايت حقيرك

حقارت چشمى برله بقمه موره   نديم اولمشدر صاحب زبوره

باشين ال ظالمك ويرمه امانى   الم اولسون اكا انجق قلانى

عدل بازينه الدنراغ ظلمى   صرف ايت عدلكله شاهم داغ ظلمى

حكايت اول ١ حكايت بيوه زن باوردى كه سلطان محموده بر عوانن شكو ايسنده درست كلمات

كلمات ايتمكله طبع شاهه غضب عارض اولوب تكرار طعن ايتمين كلمات ايله غضبى سكون بولوب داد ايتدوكيدر

اوتورمشدى مكر اول شاه محمود   كلوب بر بيوه زن شكو ايچون دود

اى درسلطان دين عدليله مشهور   كه بن باوردم ازخطه دور

واريدى انده بر باغ فراغم   كچور مشدم انك ايچنده چاغم

المدن الدى شمدى بر عوانك   بكا ظلم ايلدى اير كوره امانك

بنى چيقردى ايچندن بصد زور   اوتوردى عيش ونوش ايچنده مسرور

ايشدوب شه انى امر ايتدى فى الحال   كه انكچون يازديلر عنوان و تمثال

كه وارد قلعه بونك رديله باغن   كيرو ويركند ويه دارفراغن

نيجه مدت كيدوب باوره ايردى   كلوب ظالمه اول امر ويردى

ولى اول بدسرشت مرد ناپاك   اطاعت ايتمدى اول امره بى باك

بقوب ضعفينه پس ايتدى خيالات   ديدى قاچن وارر بر داغى جهات

يته ايشينه مشغول اولدى اول عور   شهه عزم ايتدى ينه زال مهجور

كلور پس ينه دار الملكه اول زال   كروب ديوان شاهه سويلر احوال

ديدى شه پس وبرك فرمان اخى   تجاوز ايتميه بر داخى اول اخى

اشندی بونی اول زال ایلدی آه / دیدی امرک کرکز با که ای شاه
سراسر قیل وقالی نیلرم بن / مفید اولمز مثالی نیلرم بن
چون اول مثالی اتمدی باک / بوده لم ایلتسم ایدیسنی چاک
بو سوزدن طبع شاهه اولدی غضبناک / دیدی وار غصه دن ساچ باشکه خاک
دلی چاک اولدی زالک دیدی ای شاه / روا میدر بو سوز ای شاه آگاه
شو سوزده کاولمیه سودای تنفیذ / اکا لایقدر خاک غم انکیز
شه اولدر که اوله فرمانی نافذ / یوشمز شه لغه بس مرد عاجز
ایشدی شه چو دلرینک جوابن / پشیمان اولدی نوم اتدی خطابن
عذر خواه اولدی اندن ویردی فرمان / که وارسون برکره ازخلق دیوان
که تفقتنز اولالر اول کلاغه / انی بردار ایدوب دیوار باغه
اصالو بو بیننه فرمان شاهی / که بو برق طوتمین بولو زتباهی
چیامروکدی برینه کلدی مامور / اصلدی بوینه فرمان فربور
جهانه طولدی بو صلبک صداسی / بو ایشدن عبرت الدی ماعداسی
حیات اولدی بونک موتی جهانه / کرو امن وامان اولدی جهانه
دلوون خسروا دورکیزه ظلام / اولیدر ظل ظلیلک ابحره کم نام جهانه

جهانه دیدک عدالتدر محالم / علم چاهینه کتسون ظلم ظالم
فجور اهلنی شاهم اتمه والی / اکا ویرمه ولایت مجالی
که فاجر نفسنه ایلر علاقت / اولور غیرلر خلقنه راحت
دیانت اهلنه ویر کل قضایی / که سوره شرع اوله مقتضایی
علوم اهلینه ویرلسون مدارس / اوقنسون علم نافع درمجالس
صلاح اهلنی مرعی طوت طبیبک / سلاح اهلنی خوش حال ایت قبولک
بو خلق اوزره شهی حق قوردی قتام / ویرلسون کیمه سهم وکیمه سهام
ترحم ایله نظر قیل بی کناهه / بیلن بیوب وبال اولمیه شاهه

جواب دادن عمر رضی الله تعالی عنه بعد از دوازده سال پسر خود را
٣ وخبر دادن وبرا از مناقشه در حساب ومضایقه در حقوق عباد

عمر اولسیور تخت خلافت / ولی العهد سالار عدالت
انک عدلیله مسرور ایدی آفاق / جهانه داد ایدوبن مشتاق
خدا بولنده اول سلطان مودود / بلوسین اتمشیدی بذل مجهود
سفر اتدی جوار حقه اول شاه / رضاسین ویره الا حضرة الله
کچر فوتندن انک اون ایکی سال / کورو دنیاده وغلی صوید احوال

کدای بابانه حالك بيان ايت | بزی یاد اتمدك نیچون عنایت
دیدی تا وقت فوتمدن الی الآن | عجب حالت بکچوردم ایله اذعان
کدورمده اولان جمله مظالم | صورلدی بنده دن تك اولدی حالم
پریشان اولدی عقلم طاقتم طاق | بنی ناردامت ایتدی احراق
که نیچون اولمشیدم بن خلیفه | نیچون یوکلنمش ایدم بار خلافه
بو اثناده کلور بر کسه ناگاه | یپیشور دامنمه شویله بیگاه
دیدی دورکده بغداد ایچره بر پل | خراب ایدی اولدی حال مشکل
کچرکن انده بر حیوان خسته | اولور اول کپریده پای شکسته
اوضربیله هلاك اولدی او حیوان | نیم الحقی ای رب دیان
خطاب ایردی جناب کبریادن | جوابك دیدی ندر بو ماجرادن
خجالتله دیدم ای رب غفار | دکلدم بن او کپریدن خبردار
اکر بلسم ایدم انی تعمیر | بوکون تا چکمیدم شور و تشویر
جوابنده بیوردی ای خلیفه | نیچه اولمشدر حال وظیفه
جوابنده دیدم ای رب علام | خلج احوالنی اتمشدم اتمام
یوندن بیقصور الدم خراجی | محلینه اولوبدر ینه خرجی
دیدی چون

دیدی چون بیلرسین مالك حسابن | نیچون بلمیه سین کپری خرابن
اشتدم بو خطابی کتدی هوشم | کوکلدن صدها اولدی خروشم
خجالت بحرینه غرق اولدی زورق | عمر کردابه دوشدی کتدی رونق
فقلت قد هلکت یا ابن خطاب | رأی من سوء حالی رب الارباب
جکرلر پاره لی بو قصهٔ شور | نه دللر پاره لر بو سوز بی سور
فقال یا عمر قد خفت عنی | بایام حیاتك لا تخفنی

فصل

چون ای شمسی بولنمز سوزه پایان | دعای پادشاهی ایله هر آن
قیو بیو نیرده یو یرده دعا قیل | او شاه نکته دانه خوش ثنا قیل
چو نعت آل و اصحابی ادی عز بود | دخی مدح و دعا و شاهه ویرنور
بو دم واجبدر کیم قدح اعدا | ایدوب تحصیل ایده سین زاد اخرا
که لله اولسه شاه حب و بغضا | اولور اجری برابر نزد مولا

قصیدهٔ فی مذمة الروافض المتخلع عن السنن والفرایض خذلهم الله وقاتلهم ٢

بلوردی عالم ایچره ینه بر لشکر طغیان | شو سمی کیم ضلالاتی اولوردن اوکر نور
قموسی احمق و جاهل طرارنید و کین | سعی هر لایله فحشیات اولورار و قرمزان

ویرلر بونک ادین خلیفه اکر اویرلر … خلافت نیدوکن بلمز خلافِ لیکه نی بایان

حقیقتدن ایدلالی شریعت نیدوکن بلمز … ولی اولجاهله صورتده دین ابوبکر خود ارکان

یا بو سنت قپوسنی اچرلر باب عصیانی … دونوب راه بطلانی ایدرلر حق دیو بهتان

فرایضدن تجنب بلمز سنتدن خود ایدر نفرت … مجتهد اکر فتح اولمش ضلالت کفر عصیان

بنای شرعی هدم ایدوب بیرلر بدعت بنیه … هوسلر اولسه انسلرده بیسر بودر ارکان

اسیر شهوت اولمشلر نه امر ایدرسه اشلر … زنا و تانور بینیوردن نه خود خوف ایدرلر دیان

زنایی شرع حلال ایتدی دیو سویلر او کافرلر … نظرده خود … اتی یوق کوزه یوقدر دیو یزدان

بو عیش کونه لرین شهوت یولی کورملکه اعمالر … بعض اولیتن انکار ایلیه بونلرمده کفران

اجابت جمله سی محرم حمیتدن معرالر … قوبی عرض و بی غیرت اولارکیم دیه انسان

صلات و خمس قلمزلر نجشلمش دیو جهانی شا … که رخصت ویرمش انلاره وسوسه بیدوکلری شیطان

اوروج اوج کون دیو طوتمز صیام اندکی اولدکارلر … زکاة و حج نه بلسون بو سوزی سویلین نادان

توقف یوقدر اصلا بولارک ارتدادنده … اکر شاهد که کورمسه … قیم چوق ایت و قران

انکچون بونلرده هیچ مسلمانلق نشانی یوق … تقرسک ایلیک بوقدر چوق شقاوت کفر عنوان

تتبع ایتسک افاقی مرادی اوزره شیطانک … بولنمایه بولرکبی جهانده لشکر و اعوان

خدایا نقشنی حل ایت بولارک امحی عالمدن … کیده بر نقطه قالماسون بتیغ شحنی سلطان

الهی نطح

الهی قطع دنیاده بولارک شاهنی ثابت … اوشوم هم کونشدن باشینه اسبیل و فرزندان

فرایض کورمدک استرسک ابوبکر و کورمز رفضه نقشین … بولسه رافضی قاچی فرایض اولیسی اعلان

بولارک قعنه سعی ایلک هر فردده لازمدر … که زیرا ویردیلر بونلر رسولک شرعنه نقصان

نظر قیل جمله ملت دورمیشوره دینی یارلر … بولرکی قادر اولسالر بوکن ایدردیلی ویران

نه اومرسین شو جاهلدن که خلقک افضلینه اول … شوکه شتم ایلیه حاشا ذمی کوزان نمی خذلان

یدی دریا مداد اولسه اغجلر کو قلم اولسه … بنی ادم قمو کاتب اولسه ایلسلر امعان

روافض کفرنک شرحین یازار اولسه بونلر جمله … نهایت بولیه بولمایه عیوب رافضی پایان

قولوق طوت فاضل جامی نه بیوردر مثنویده کله … بولارک بغض محشرده ایدرتب رسول الرحمن اعلان

رافضی روز قیامت خر بود زیر یهود … ملحد نادان بدست اندر گرفته ان مهار

بار نصرانی بدست اندر چو پیر آهنین آرد … میبرد خر را همی تا منزل دار البوار

صد هزاران بار لعنت از خدا و از رسول … بر خر و خربنده و بر بار و بر سالار

روافض روز محشرده یهودیه اوله مرکب … طوتب الده زمامینی یدرلر ملحد نادان

بوکز نصرانی اهندن انجلر طوترالله … سورر و دار البواره تا اوله نجه طومبران

خدادن هم رسولدن اوله لعنت هزاران بار … خر و خربنده یه داخی بوکنه یدیه یکسان

تقریب

غرض چون صحبت احبابه کلامدی دلکه   ولی لازم کلور بو خر طباعه دکسیم بالان

بودم مقصوده عود ایدوب قویالم دکرین   که در دکان عطاران بر شمر جنیفه خوکان

در بحر هزج

الا ای روح قدسی پر لطافت   کسنسین نائب دار الخلافت

چو سن سین عالم امرک امینی   بر شمر قیله سین تندک کمینی

کتور ابکار معنیدن کناره   که قلسون انکه طالبلر نظاره

معانی ایله صال اپیك جانی   کتور سوزن بزه اندن ارمغانی

بوکون عطار اولوب فتح ایلدکانن   مسخر دریکده چونکه هرکان

یایلسون عالمه عطر مطرا   دماغ طالبین اولسون مجلا

خبرلر طویه عشاقك دماغی   اگرچه طویمزانی هر طماغی

سن ایدرسن چون الست باعنده بلبل   دمیدر ایلرسك شمدی غلغل

دهان اچ غنچه‌نك سن تن عیان ایت   بزه اول بوی مخفیدن بیان ایت

اولالر تا که اول بودن خبردار   خبردار اولمیز اولمز خریدار

اگر بو بودن اولمز سنه بودك   محقق بردر نابود وبودك

سوزه اغاز ایدوب سوزیله بشله   نه ایشلرسك انك تامیله ایشله

سوزه خوش

سوزه خوش بوی سخن اصل جهانده   فروغ لفظ کن کون و مکانده

جهان چون وار اولوبدر لفظ کندن   کورو بوق اولیسر دکلا تکندن

سوزیله در قیام دین و دنیا   سوزیله در قمو اولی واخری

سوزیله در قمو محفوظ و ملفوظ   محیط اولدی سوزیله لوح محفوظ

سخندر اصلی کفر ایله ایمانك   سخندر اصلی هر سود و زیانك

سخندر طوب میدان معارف   زبانکدر اکا چوکان صارف

قبولر طوطی بکی بر کون الکدن   اشیدلمز اولور بر سوز دلکدن

بکوای طوطی کویای عرفان   مکر مهدی قمو اشیادن انسان

اگرچه بو قفسده مبتلا سین   نشان شاهق تیر و بلاسین

کلوب بو مجلسه بیچاره خیره اولدك   دوتون کبی بو بایندن خیره اولدك

ولی عزمك بنه اعلا کورکدر   دخان وش همتك بالا کورکدر

قو عجزی قیل توکل کرد کاره   توسل ایت رسوله بشله کاره

٤

اغاز کتاب

روایت ایلمشدر خوجه عطار   جمالی جنتده اوله طیار

الهی نامه سندنده نمونه   غرض عبرت حکایتدر زمانه

وار ایدی روزکارنده بر شاه   امور سلطنتده خیلی آکاه
اکا اندیشه ایدی عدل ایله داد   زماننده اشیدلمزدی فریاد
یتشدرمشدی اول شه التی فرزند   کمال کارنده جمله دلبند
زماننده اولان جمله علومی   احاطه ایلمشلردی تمامی
اوکبکه هر بری مرد یکانه   کمال علمده فرد زمانه
او شاهه غالب اولدی اشو افکار   تجسس ایلیه ابنای هر کار
اچه هر برینک اقفال قلبین   تمیز ایده صحیحین زاغی قلبین
کیره تا بونلرک کنجینه سینه   بله تا کندونه کنجینه سی نه
خزاین قاپوسی اولماسه مفتوح   درونده اولان اولورمی مشروح
نه بلسون کسه اچلماسه انبار   دُر و یا بر میدر یا خود خس و خار
محک اولماسه کر دست صراف   تمیز اولمزدی سیم قلبله خالص
درون خانه اولماسه مصباح   سچلمز رخ و رومی سایر اشباح
نقابن الماسک از روی محجوب   بلنمز مرد و زن یا زشت و یا خوب
الینه الدی پس مفتاح فطنت   طلسم اچمق دیلر با دست حکمت
بله تا نفسینک جوهری پاک   انی صاحب علم ایلیه ادراک
ولی

ولی عهد ایدینه شاه اوله اول   اوله بر صومعه اچره بو مشغول
قویه بو عالمک طاق و رواقین   کیه شالی براقه طمطراقین
اوله بر حجره اچره مختفی اول   ظهور ایلمز اوله غایت خفی اول
چیقه کثرت سرایندن همین اول   اوله وحدت مخارنده کمین اول
وجودی اقلیمنه اوله سلطان   زهی شهلق که شهلر اکه غلمان
اله رایات توحیدی الینه   صله لشکر بو دم نفسک ایلینه
بو نیتله پدر جمع اتدی ابنا   صورا تا هر برینه بر بر انبا
دیدی ای نوجوان ارجمندان   سینکله درج روی شاه خندان
قموشه زاده سیز فرد زمانه   همه آزاده سیز مرد یکانه
اولورمی هر کسنک بو درلو کامی   اکر عارف اکر نادان عامی
دیسون هر بریکز کندو مرادین   بیان اتسون جهانده غم و شادین
که تا قیلم بن اکا چاره سازی   بیان ایلک همان اولکزلر رازی

سؤال پسر اول از پدر

دهان اچوب دیدی اول پسر راز   همیشه شهلر اوزره سرافراز اول
پدر شاهینک بر دختری وار   انی هر کیم بولور خوش اختری وار

بوغمش هیچ جهان ایچنده مثلی   اشتدم اولمامش بر فرده میلی
جهان درجنده در بی ثمن مش   نه دییم کالی یا خود یاسمن مش
قولقدن عاشق و بیچاره سیم   طوبلدن زلفنك اواره سیم
اکر ایرم بو مقصوده تمامت   بکا بس در بو مطلب تا قیامت
نه کورکیم کوره اول رخسار خورشید   مثلدر کورمز بهرام و ناهید
الم ایره کر اول صاحب کماله جماله   دخی الصونیم غیری کماله
مرادم بو در رکی اولمایه بو   بکا دیوانه لك لازم اولور خو

جواب دادن پدر پسر را

پدر دیدی زهی شهوت پرستلك   که شهوتدن قوپر انواع مستلك
هوای نفسیله اولن مقید   جناب حقدن اول اولور مؤبد
کیدر خسرانه دایم نقد عمری   اولور رندانه ایکن قلاش و جمری
بلادن اکسك اولمز اهل شهوت   طوغر شهوتدن انواع فلاکت
اولور دانا ایکن شهوتله نادان   دوشر شهوت وجندن دامه غلمان
بو یول ایچره شو کیم مردانه در اول   بو شهوتدن قمو بیکانه در اول
شو زنکه شهوتندن اول جدادر   سر مردان درکاه خدا در

قولق

قولق طوت بو که شاهد بر حکایت   بیان ایدم طوته سین تا درایت
که خوش در مدعی اثبات ایتمك   بو یانجه بر حکایت ایدیتمك

حکایت ابتلای ان بانوی پاکیزه دامن با مردان لولکان شهوت ٥
و مبتلا شدن ایشان و نجاة ان بیرکات ترك شهوت

وار ایدی بر زن مستوره خوشحال   صلاح و زهد ایله عفتده بی قال
جمال حسنینه بو غیدی همتا   کمال خلقته بو غیدی همپا
چو شاخ سدره دی قدی نهالی   کیجه کیندز رخی زلفی مثالی
دو شیدی احسن تقویمه مظهر   قمی بانولر ایچره خوب و مفخر
قشی نونیله عینی صاد لامع   جمالینه اولیدی نص قاطع
صدف کوی یا لب خندان ایدی   انك لولو دری دندان ایدی
بو غیدی حسنه فی الجمله یاداش   انی نقش ایلین نقاشه ساباش
جمالی بی بدل دینده دلبند   ایچردی هر کسنه باشنه اند
وار ایدی بر حلالی مرد خوشکار   عزیمت اتدی حجه بخلدی بار
وار ایدی بر برادر اکه محرم   دیدی اول عهده اکه ای نور دیدم
عزیمت ایلدم راه حجازه   چو سنسین محرم هر در لو رازه

سکا اصمرلدم مال و عیالم | سنک بوینوکه در جمله وبالم
بیلورسین اهلمک ستر و نقابن | اوکات کوزله ضعیفک نان و ابن
نه بلسون انی که اول مرد کهتر | برادر در قچن اولور پر از زر
محصل چون تمام اولدی وصیت | سفر ایتدی محقق اولدی نیت
نیچه مدت برادر بد انجمود | ایدی قائم اولوب وفق معهود
مکر کلمشدی بر کون خدمتینه | کیروب ایش ایچون اول خلوتینه
او بانو غفلت اوزره داخی در کار | کورر بو مردانی اولور دلفکار
ایدر بو کوره عقلینی یغما | عقل کتسه نه دین قالور نه دنیا
نهاد نده یوغیدی چون دیانت | دیانت اولمسه اولور خیانت
چو شهوتله نظر ایتدی او مشئوم | طوقندی قلبینه بر سهم مسموم
همان باشن قالدروب عشق حماری | خر تر کبی اکلر ایری زاری
او بوبوب قلبی اماره او یاندی | سیو نوب رحمی نفسانی اویندی
کیروب صدرینه شیطان ایتدی سودا | یقوب نفسانی آتش قلدی ایسر اس
قرروب قلبی چشمی اولدی اعمی | چو کورمز دین متاعی اولدی یغما
مجالی قالمدی کتمکه هر حال | اودم عرض ایلدی بانویه احوال

اوزینه

اوزینه دعوت ایتدی او نکاری | ذر و زور ایله کاهی کاهی زاری
زهی ابله زهی نادان و ناکام | هما صید ایتمز ازنله قور دام

جواب بانو

ایشدوب دیدی اول بانوی انور | میا اینجا دیگر ای مرد چون خر
بو شمز بر دخی بو بابه کلمک | کرکز حقدن اتکدن یکدر اولمک
خدادن بی تقا خلقدن حیاسز | نبیدن بی ادب حقدن هداسز
برادر خانه ده امینه خیانت | ایدر هیچ اولمز صاحب دیانت
قنی عرض برادر قانی اسلام | قنی دین و دیانت قانی پیغام
بوری توبه ایدوب اوتن خدادن | کسل بو نتک کبی فاسد هوادن
قورودوب کوزلر وکی دوشمه چاهه | دوشن چاهه ایرر الا بد تباهه

جواب

جواب ایدوب دیدی اول مرد جاهل | اوزین هم سوزیدن جمله ازاهل
که سود اتمز بکا بو وجه پند | چو کوش و چشمی شهوت ایلدی بند
بو حاصل قیلمیدم بو قصه ای جان | کچوب سندن ایدرم سنی بی جان
بو درسوا ایلرم دستان اولورسین | ابد بدنام اولوب هچ کون اولورسین

جواب بانو

دیدی بانو که ای بی دین و ناپاک   طوتن دینین هلاک کندن بیباک
قبول ایلمدم اولمدم دنیاده رسوا   که رسوا اولمیم تا روز فردا
ایشدوب بو سوزی اولدی بی درد   طمع کسدی خجالتدن اولوب زرد
چو خاینده او بداندیش خیالی   برادر چونکه طویدی بو حالی
بونک دفعینه تدبیر اتدی اول شوم   ویروب رشوت بولوب بر نیچه میشوم
ویره لر تا زنا ایچون گواهی   ایروب ده لر او معصومه تباهی
چو معصومه ایدلر انده احضار   حیا و شرم ایله غایت دلفکار
حضور قاضیده اولدیکی چو دعوا   شهادت اتدی دردی بد نفس اشقا
زنانی زور ایله اتدیلر اثبات   مسجل اتدی انی قاضی بالذات
چو بر وفق قضا حکم اتدی قاضی   الالرتا بو ایشدن اتعاظی
فنای شهره التوب اولدی نکاری   کمرتا جمجمن ایده لر سنکساری
یلپیشوب طوتدیلر محکم او شانی   منادیلر ندا اتدی همانی
کزانینک بو دردلو کجراسینی   قیامتده خدا ایلوسنز اسین
چو دشدی برقعی اولدی برهنه   یغدی هر طرفدن سنک طعنه

صدیلر

صدیلر شیشهٔ عرضینی فریاد   دوکلدی آب رویی اولدی بر باد
حریم زلفنه یولمزکن صبا یول   پریشان حال اتیقلرده ایدی اول
تویی محسود شمس ایکن او ماهک   دوشرمی خاکه اوله اولی کناهک
کمسنه بقیمه مشکین کلعذاره   ایدر هر خار و خس شدتدن نظاره
کیمی لوم و کیمی تشدید ایدردی   کیمی زجر و کیمی تشدید ایدردی
بو حالات اوزره بیکس بی مجالی   کتوردیلر فنای مصره حالی
مناجات ایلدی اول مرد میدان   دیر ای دانندهٔ اسرار پنهان
اکرچه مجرم و عاصی تباهم   بیلورسنکه بو اشده بی کناهم
نه غم یغمایه وارسه عرض دنیا   سنک یولکده ای رب توانا
سکا منتدر یم ای قادر پاک   زنا ایله لباسم اتمدم چاک
اکرچه بونده چکدم شرمساری   بکا کوسترمه یارب خوار زاری
ایرشدی قلبنه الهام ناکاه   خطاب ایردی که ای بانوی آگاه
مقربسن قتمده ای دلفکار   ولی بو ایشده چوق چوق حکم وار
بولکدن قومشم کرچه بلیات   ولی صوکنده الطاف خفیات
سکا بو جمله محتاج ایدم بن   قپوک سائللرندن اج ایدم بن

بو ایشده صابر و اهل رضا اول
کوزت حکمتلرینی بی ریا اول

چو حکم ایتمشدی قاضی سنکا ره
کتوردیلر فتاده بر کناره

اوشیدیلو اکا هر کوشه‌دن طاش
دیمدیلر یره باش کوز ویا خود قاش

چو جسمندن اولدی قان روانه
دیدیلر که اولشدی جاودانه

قویوب کتدیلر اول حالده اوزره
که عبرت الاندن رهروانی

کیجه کچدی صحر چون ایتدی اغاز
کلور عقلی بشینه اندك از از

کورر بو حالی آه و ناله ایلر
یشندن نرکسینی لاله ایلر

کچردی انده بر اعرابی ناکاه
ایرشدی سمعنه فریاد له اه

اشیدی نالهٔ کتدی اوزندن
دوه سندن انوب صوردی اوزندن

که کسین یا ندر بو زار و بیزار
دیدی بر خسته‌یم غربتده ناچار

چون اعرابی اشتدی یاندی جانی
دوه‌یه یوکلدوب کتدی انی

کتوردی بیته اولدی نصیبی
دیدی اهلینه خوش کور بو غریبی

بو که خوش خدمت ایدیلر شب و روز
کیرو حالینه کلدی اول دلفروز

عذاری بکزدی سرخ و سفیده
شکنجه یرلری اولدی رسیده

اجلی بکزدی کلنار رویی
کمند اولدی ینه زنار مویی

چو لام ایکن

چو لام ایکن الف اولدی نهالی
کمال ایردی بدر اولدی هلالی

ظهوره بکزدی هندوی پیر
کمندی زلفی ایتدی صید تدبیر

کوروب اول دانهٔ مرغی عرابی
طولشدی دام زلفینه خرابی

اناک عشقندن اولدی شویله مدهوش
کفن اولدی تننده پیرهن پوش

انی تنها بولوب بر کون عرابی
دیدی دردکدن اولمشم خرابی

قبول ایله بنی اولم حلالک
اولویم دیر کوره شاید وصالک

جواب

دیدی بانو بنم او همه وصالم
حلالم وار بنم اوزکه حلالم

چو حدن اشدی عشقی ایتدی طغیان
کیدی و عقلی حیادن اولدی عریان

سوال

دیدی اول مرد اکا ای تنه جاوید
بنی وصلکدن ایتمه باری نومید

جواب

دیدی بانو که ای دیننده اکری
نیچون اولمایه سن بو لکده طوغری

خدا ایچون بکا تیمار ایدرسین
دونوب شیطان ایچون بیمار ایدرسین

چو خیر ایتدک انی ویرمه زیانه
خلل ایرکورمه بو بیت الامانه

بو ایشی اولور دکلدر اولمه طامع   بکا چوق خیر اید وب سین اتمه ضایع
بنی صنما که نفسینه اسیرم   بصورت کوبه و معنیده شیرم
خدانك قوللری وار شویله پنهان   بصورت مور و همتده سلیمان
صقین هر کوردوکك صنمه خس و خار   نه بلك بو ده نك التنده کیم وار
دیمه که زندر یا خود کدادر   نیجه کیم بلد وکك مرد خدادر
بو ایشه اتمدم حل ازاری   انکچون اتدیلردی سنکساری
بنی ناپاك صنمه بن دین اریایم   بنی سن بلمدك که دینداریم
اکر جسمم اید رسك پاره پاره   ولی ایرکورمزم دینمه یاره
خیانت قصدین اتمه مهمانه   والا اولورم یولده روانه
کوردکیم صادق و پاکیزه کوهر   ایدندی اول عرابجانی خواهر
پشیمان اولدی اول اندیشه سیفه   خجالتلر چکوب اول بد اشینه
مکر وار ایدی بر عبده سیاهی   ایچی طاشی قره مردتباهی
کلور بولندی کوربانوی یکبار   قراری قالمیوب انك ایدر زار
طوقندی قلبنه چوسهم مسموم   زنا قصد ایلیه اکه مردمشئوم
دیدی رمزیله اول شبرنك بوخاب   یراشقدر که بجیله اولسه مهتاب

دیدی بانو اکا ای مرد کمراه   دیمه بو سوزلری حاضردر الله
سکا و شمع ضیا اندن فراغ اول   دو تون کبی یوقدر طره ایاغ اول
افندکدن هنوز بولدم رهالی   سکا بو رحم نه ای عبد جفایی
قناعت کلیوب دیر عبد ناپاك   الملدن قورتلش یوق ایلرم چاك
چو بیم ترسه ایشم اهلاك ایدرون   سنی صد حیله ایله خاك ایدرون
دیدی بانو اکا ای مرد تیره   اکر قسمم هلاك ایسه نه چاره
بنا هم حق هلاك کلدی بیم باك   همان دینم لباسی اولسون چاك
خشم ناك اولدی اول بد نفس اشقا   دلینه درلی وسواس اولدی القا
وار ایدی خوجه سینك طفل پاکی   ملکلر دیر دیمزدی کمسه خاکی
کجیله کلدی انك اسودغول   بولوب مهدنده طفلی اتدی مقتول
صو یو بیراهن مظلومی پرخون   ایلیه بالین بانو ایچره مدفون
سحر که مادری اولکشته بی زار   انی امزرمکیچون اولدی بیدار
کورر قانه بویانمش طفل مقتول   فیا طفلا و یا ابنا دیر اول
یوزین یرتر فغان و زاره بشلر   کسر کیسوی سینی بد کاره بشلر
کهی بدحال اولور کیدر از فرزندن   کهی عقلی کلوب سویلر سوزندن

كه كیم آتدی بو مسكینه بو زاری   بلیلدم كیم ایدو بدرانی باری
نیاج شبو تایلهٔ دلفكاره   اولور بیراهن طفل اشكاره
در دكن بستر بن بانوی صافی   چقر بصدوغی الندن او مخفی
قودیلر كه بو ندن اولدی بو ایش   زن سالوس اعش اشبو بدانديش
كلوب اول عبد عاصی نوحه ایلر   بیوب قودیلر هم اتسیله اغلر
غلام مادر اول دم ناتوانی   شود كلود وكدیلر كه دیمه انی
كلوب اعرابی اكلر اشبو حالی   درای بانو ندر سویله بو قالی
نركلك ایلدم بن سا كه اخر   ایده سن بو ایشی بكا اخر
نیچون قتل ایلدك بویی كناهی   لا ایش ما تتقی من الهی
دیدی الدم اكا بانوی معصوم   سوزی نرم وكوزی دمع ودلی موم
خدا ویردوكی عقلیله نظر ایت   تفكر ایله بو ایشدن كذر ایت
كوكل كوزیله بقه ای پاك دامن   بكا بو دكلو احسان ایده سن
قرنداش ایده سن لله وفی الله   بونی كسه ایلمز حاشا لی حاشا
بو انعامه بومی اولور مكافات   فیعلم عالم السر والخفیات
عرابی چون خردمند جهاندی   بو سوزنده اكا هم داستاندی

اكرچه بلدی

اكرچه بلدی بانونی جرح صدر   ولی شمدن كرو طورمق عزیمدر
دیدی اعرابی ای بانوی انور   ایدنمشدم سنی لله خواهر
اراده چونكه بو ایش اولدی ظاهر   بو اراده طورمغك وجهی یوق اخر
چون آتدی عورتم بو بدكمانی   درونندن كیدر ملك اولمزانی
سنی كوردكجه شاید اوله بدكو   بن ایلدكی ایلر نسیم ایلمز او
كوكدر ایده سن بو ندن كذر سن   اولور بو اراده چكمدین خطر سن
ویر اوچیوز درم هم اكه تنها   كركدر بو سفرده دیو فردا
وداع اولوب ایدوب اولور بانو روانه   كنار راه ده دوشر بیابانه
كورر بر قریهٔ معموره چون كوه   كنارنده درلمش خلق انبوه
دكلش كوردی بر دار كرانی   اكا اصمشلر انده بر جوانی
صورر بانو ندر بو دار كردار   ندر جرمی بونك ایلك خبردار
اكا دیرلر كه كوی خاص امیردر   ولی ظلم ایتمك اولمی نظیر در
شوكیم ویرمیه اول عشری و خراجی   ادا ایتمكده ناقص اوله بورجی
بو داره انی خوش بر دار ایدرلر   انی تا ویرمینجه زارا یدرلر
دیدی بانو ندر بونك غرامی   دیدیلر اوچیوز اقچه در تمامی

درون ندن دیدی بانوی اشفق　　ویروب سیصد درم اولمق درازق
سنی قورتردی حق بونجه بلادن　　ویروب قورتاری اشبو جفادن
چقردی ویردی اوچیوز فلوری　　تعجب ایتدی اول خلقک قموسی
همان اکلمیوب اولدی روانه　　جوان اردنجه تیز ایردی دوانه
سلام ایدوب اکا ایتدی ملاقات　　که تا بو ایلوکه ایده مکافات
کوررناکه یوزن برقع اوچندن　　الینی یوردی ودم جانیله تندن
سراسیمه اولوب فریاد ایدر اول　　چو عشقه دوشدی اندن داد ایدر الی
چو عشق اتشندن کزلنمک المز　　چون اوغلط غسه انی بوغمق المز
قراری قلمیوب اچدی دهان اول　　سوزین سوز ایلیوب سویلر همان اول
بنی قول ایلیوب چون درد ایدرک　　نیچون داردن بنی ازاد ایدرک
نوکیدی جان ویریدم اندن ناکاه　　بو عشقک دردی اولمایدی ای ماه
جوان چون سویلدی بانوبه بی سود　　او بانوده نه اتش وار نه خود دود
یانیجه کیدی ایتدی بونجه زاری　　مفید اولمادی چکدی شرساری
دیدی بانو مراعاتک بودر بس　　بو ایلوکه مکافاتک بودر بس
کرکز ایلکک شرکدن ازاد　　ایدوب بندن کسل ای مرد نا باک بیداد

جوان

جوان دیدی دل و جان کتدی ناکاه　　نجسی ایرلم بن سندن ای ماه
اراده اولدی چوق رفتار و کفتار　　ایرشدیلر لب دریایه هموار
کوررلر اندن بر کشتی کرانه　　مهیا طوردیلر اولمق روانه
چو بوسید اولدی بانودن اوامر　　دیدی بر تاجره ای تاجر فرد
بنم بر جاریم وار خوب و مطبوع　　زهی صانع که انکدر اشبو مصنوع
جمالی خوب ایله خیر النسادر　　ولی باکره ایشی دایم جفادر
اکر چه خوبلر اچره بی بدلدر　　نه حاصل کیم بکا ایشی جدلدر
الورسک کوانی سکا صتم بن　　جفاسندن انک تا قورتلم بن
اشیدوب قاکه بانو دیدی تنها　　بکا بهتان ایدر اولمه خریدار
حلالم وار بنم ازاده یم بن　　اوجندن چوق انک افتاده یم بن
سوزینه التفات اتمدی تاجر　　بوز التونه انی بیع ایتدی اخر
کمی یه الدیلر انی بصد زور　　بقوب حسنینه خواجه اولدی مسرور
کوروب سرو روانی تاجر شاد　　دیلر که سایه سنده اوله دلشاد
که اچمزدن رخن ایلر تماشا　　کنیزکدر دیلرما ایله حاشا
دلی دریاسی شوریله اتدی جوشی　　نهنکی نه بوتی ایتدی خروشی

عروس اولدیکو کلدن مرد تاجر   تصور دن زبانی بلمز اخر
بو دفعه وصلنه اولدی خریدار   قرار اتدی اودم بانو ایدوب زار
دیدی ای جمع اسلام داد فریاد   بکا ظلم ایلمک استر بو بیداد
حلالم وار بنم بن حره اصلم   حلال اولمز بنم کمسیه وصلم
گواهم بو سوزه علم خدا در   بو کادین اهلی اینمق سزا در
مسلمان و هب اهلی خانمانم   زن و دختر و خواهرلر چنانم
اگر بر کس اولا ره اولسه بدکار   نه بدکو اولور اولسه ستمکار
اکا راضی دکلسن سن بلا ریب   نیچون منع اولمیه بکا اولز عیب
غریبم عورتم درویش و خارم   ضعیفم عاجزم زار و نزارم
چو صادقدر سوزنده اول بهشتی   اکا رحم ایلدی ارباب کشتی

ارباب سفینه نك بانویی کوردکده بیك بار مبتلا اولدقلریدر

قمو یار اولدی اصحاب سفینه   اوروب مرهم او بانو سینه
یوزین کوردی ولی بیتاب اولوردی   وجودی زورقی غرقاب اولوردی
اکا القصه هب ارباب کشتی   اولور عاشق قمو خوبی و زشتی
دیلر هر بری ایده کز یوبانار   خدایا اول ضعیفه سن نکهدار

اشوردیلر

اشوردیلر چو حدن اشتیاقی   بکلی ایلدیلر اتفاقی
بو کز عزم ایلدیلر اول بد افعال   که کرحیله ایدیلر حل اشکال
چو بانو اولدی بو اشدن خبردار   دموعی عینی اولدی بحر زخار
بنو جانی ایردوکی سمایه   هواده اوددوشی بو همایه

بانو مناجات اتدوکیدر

زبان اچوب دیدی ای دانای اسرار   سن اعلمسین بکا قصد اتدی اشرار
ایکی عالمده سن سین پشتکاهم   گواهم سین بو اشده هم پناهم
بو یولده بیله ویردم خانمانی   دلروین ترك ایدم بو جسم و جانی
جفا سین چکدن هی خرطباعك   کوزلر ترك ایلمك ایکده بو باغك
بکا طاووس و شجسم بلادر   دوکرسم بال و پرم بس روادر
بو زینتدن چو بولمز سم رهایی   ایتهی خس بکا یتر جفایی
سموره مو بیدر دشمن همیشه   ندرلر خار پشتی کلمز ایشه
چو کوپادر بیقو رلر طیره دام   ندرلر بوم و زاغ چون اوددر خام
تغنی اولسه بلبلده محبوس   قفسده کیم ایدردی انی محبوس
اگر عود اولسه خوش بوی و نیکو شکار   انی مجمرده یقرلردی هم بار

کلک شاخنده اولماسیدی غنچه   بوزدی کیسه دستندن شکنجه
صدفده اولسیدی دُرّ مکنون   انی دریادن ایرمزدی هردون
شجرده اولسیدی بار رنکین   یمزدی هر چوبانک چوب سنکین
ضیاسی اولمسه شمع درازک   جفاسین می چکردی دستکازک
اکر مسک اولمسه اهوی تاتار   کورن قومزدی انی اتمزدی ازار
اتی خوب اولمسه دراج وقازک   یمزدی یخنه سی تخمینی بازک
اکر معدنده سیم اولماسه مخلوط   یری اولمزدی انک اتشده دود
نقود اولماسه کرده روده مخزن   انک قانینه قصد اتمزدی ره زن
جمالم اولمسیدی کر بهانه   بلا تیرینه اولمزدم نشانه
بکا جسمم بلادر چون بهر حال   کریما لطف ایدوب بو جانمی آل
قفسدن قورتروب ویرکل جوابی   کرکمز بکا بو نوعه حیاتی
که هر کون بر بلایه مبتلایم   کورن نادان الندن بر بلایم
بو ایرکو ساحل فلک وجودی   بو غرق ایله یتشدر لطف وجودی
چو صبرم قالمدی یارب بهر حال   بکا یا بو شراره ویرمه امهال

بانویه زنا قصد ایدنلرک هلاک اولدوغیدر

کوکل بایندن

کوکل بایندن اتکدی چون تیری   اجابت اولدی اول تیرک مقری
چو سوز ایله اول اتمشدی دعایی   ملکلر اچدی ابواب سمایی
دوشردی غلغله املاک سمایه   ایردی زلزله عرش علایه
چو امر اولدی بو دریا ایلدی جوش   کوروب اهل سفینه اولدی بیهوش
بو رسمیله چو دریا اتدی طغیان   اولوب هر قطره سی بر بحر عمان
چو دریانک اولور موجی هویدا   اولور اتش بو امواج ایچره پیدا
نه اتش بلکه دوزخدن نشانه دی   نه دیم یا چین نور یا جنانه دی
شراری چون شراره ایردی نارک   یقوب خاک ایتدی مجموعین اولادک
بولاردن قومدی نام و نشانه   همین بانو قالور تنها یکانه
ایدر او لحاله شکر بی نهایت   که ایردی اکا هادیدن هدایت
همان دم اسدی بر باد موافق   کورندی قرشودن بر شهر شاهق

بانونک زن صورتندن چقوب جوان صورتینه کیردوکیدر

اردی کشتی ازخار و خاشاک   کینوب جامهٔ مردانهٔ پاک
که تا زن صورتندن اوله بیرون   انی هر بر کورن اولمایه مفتون
چو یاقین کلدی شهره فلک پر مال   انی قرشولدی تجار و دلال

کوردیلر ماالله بر فلك مشحون — کورنمز انده هیچ برکسه بیرون
ولی وار بر غلام ماه سیما — سماده صان کونشدر فرد و تنها
تعجب ایتدیلر جمله بو حالی — دیدیلر ای ملك سیمای عالی
ندر بو نجه متاع و بو نجه کالا — کتوردك بو دیاره فرد و تنها
کاری دیدی تا کورمینجه شهریاری — بلوك کشف ایتمزم بو کزلو رازی
بو کوردی بر غلام تیز دراك — ایرشدی خدمت سلطانه چالاك
که بو کشتی کلوبدر بزه اول — ایچنده بر ملك سیمای خوش حال
بلوکوز انده بو قدر دانی دنیاد — بو احوالی اکا صوردقجه هر بار
جوابی بو که شاهی کورمینجه — دیمزوین خدمتیه ارمینجه
تعجب ایتدی شاه اولدی روانه — کلوب کشتی به اول مردیکانه
تفحص ایتدی حالن شاه هشیار — زبان اچوب جوان کشف ایتدی اسرار

جوانك پادشاهه سرکذشتین بیان ایتدوکیدر

دیدی وار ایدی بونده مرد بسیار — قونشهوت پرست و سینه زنکار
کوروب بنی بیکس و تنها جوانی — همان شهوتله قصد ایتدیلر انی
دروغم تیز امید وار ایتدم مناجات — اجابت موقعنه اولدی حاجات
کلوب براود

کلوب براود اولاری ایتدی احراق — خلاص اولدی درونم بولدی اشفاق
بودر القصه غمکین سرکذشتم — کورکز باکه بو اموال کشتم
بودر کلو باکه چون لطف ایتدی قهار — اولمدی مال دنیایه خریدار
قبول ایت بو نجه مال بی حسابی — ولی بر حاجتم وار ویر جوابی
لب دریاده یاپ بر معبد پاك — ایدیم اول معبد ایچره تا نوم خالك
عبادتله کیجه صبحیله شامم — کسینه کورمیم کما اولا نامم
شه و لشکر ایشتدیلر چو کفتار — دعا سینه هب اولدیلر خریدار
دونزندیلر مرادی اوزره فی الحال — کلیب عب اولمعبد قدسی الاحوال
اولور صبح و مسا مشغول طاعت — بو حال اوزره کچی بر نجه مدت

اول پادشاه وفات ایدوب جوان یرینه خلیفه اولدوغین بیان ایدر

حمایت ایلر ایکن انی اول شاه — دوشی بر کون اجل دامینه ناکاه
چو کلدیلر حضورینه وزیران — اوتوردیلر مقامنجه امیران
دیدی شه بودر رای صوابم — چو دنیادن کسیلدی نان و آبم
کچورك تخته اول زاهد جوانی — انی ایلك که بن دیمشم انی
رعیت حالنه چون بودر اولی — قبول ایلك انی اولا اخیری

چو وجهدن بو قفسدن جان پاکی — تن پاکی سرای ایدندی خاکی
وزیران جمع اولور باب جوانه — وصیت عرض ایدرلر اول یگانه
دیدیلر ای جمالی بدر مکه — سنکدر بعد ازین طغرا و سکه
مسلمدر بو یوردن عزم ایله تخته — جواب ویردی دولت ایله رخته [بخته]

جوان بهانه ایتدوکیدر

دیدی زاهد اولمی قوم خیالی — قنی زاهدلک قانی جهاندار
چو وحدت اهلی اولمز اهل کثرت — عبا اهلی دگل بز دیبا و خلعت
دیدیلر جمله ای زاهد نشانه — قبول ایت شاهلغی اتمه بهانه
دیدی قورتلمغه بو غصه چاره — بنی اولندرک بر خوب نگاره
دیدی اعیان شهری شاه اعلی — بولینور شهریمزده چوق دلارا
دیدی مادرلرینه ایدک اعلام — کتورسون دخترینی هر گل اندام
اشیدوب مادر هر گلعذاری — او معبد ایچره حاضر ایتدی واری
دیر اول خاتونلره اچوب حجابی — که بن بانویم اتمک اجتنابی
بنم چون عورت و بیربیره زانی — یرشمز سلطنت امرینه بانی
دیکوز بو سوزی اولسونلر خبردار — نه لایق دگلدر بو کرانبار

بو عورتلر

بو عورتلر قوپسر کشته حیران — بو مخفی رازی اتدی خلقه اعلان
بو سوزه واقف اولدی خاص و عامی — تعجب ایتدیلر جمله تمامی
بو کز کندر دیلر بر عورت پاک — دیدیلر اکا ای صاحب ادراک
خلافت صدرینه اولدر نشانه — قبول ایتدوک انی اولمز بهانه
اوتورسون کندو حالنده مشغول — حقیقتده اودر شه جمله مقبول
پاشاه اولسون اوتورسون مجمع مردان — نه هیچ کسون بیننه بر مرد میدان

زن پاکه اهانت قصد ایدنلر شهر بو سببله بلایه مبتلا اولوب دعا طلبینه کلدکلریدر

چو بانو شهرنی طوتدی جهانه — فلان شهر ایچره واردر بر فلانه
عجبدر مستجاب ایمش دعاسی — دعاسندن سبارکمش لقاسی
ولی بانو عیش اولدی عیسی دم — نظیرین کورمش دهر ایچره ادم
نجه مفلوج و اعمی و کلولر — دعا الوب کورلر هم بولورلر
اشیدر هر کشی اوازه سینی — ولی بلمدیلر اندازه سینی
کلور ایچدن چو بانونک حلالی — کورر عورتین صورر بو حالی
کوررکه خانمانی جمله ویران — طغلمش جمله احوالی پریشان
قرنداشین کورر که کور و مفلوج — اولور قلبی بو غمدن همچو محلوج

کهی بانو فراقندن چکر سوز   نه بانو هر جهتدن چهره افروز

ایر یاشی یره دوکر سمایه   که ایرمزدی انک کبی همایه

یودر تنها قلور آه و فغانی   صورر برکون قونداشندن انی

سوزه آغاز ایدوب دیر اول برادر   زنا اتمش مکر برکسله اول خر

شهادت ایتدی دورت کسه بو ایشه   قبول ایتدی چو قاضی صندی شیشه

انی رجم ایلدیلر آشکاره   بزی غیرتله ایتدی اول فکاره

ایشتدی حاجینک یاندی درونی   طوتوب ماتم اولوب بونک زبونی

کهی غمیله اولکدی حاجی مدهوش   کهی درد دلاردن ایدر جوش

بو حالیله کچندی نیجه ایام   سویندی ناری بیوز بولکه آرام

بوکز دوشدی برادرتی ایشینه   بونک غمندن ال وارمز ایشینه

اکه دیدیکه ای درد ایله آلوده   سنک دردکدن اولدم اتش و دود

ایشتدم که فلان شهر ایچره حالا   وریمش بن ن مشهوره مسموع بالا

دعاسی مستجاب ایمش او ماهک   کراماتی صنمش هم او ماهک

نیچه مفلوج و کوراننه وارنلر   صغلمش دیدیلر انی کورنلر

دیلرسک ایلتم سن مبتلایی   اومرون بوله و زغمدن رهایی

اشیدوب

اشیدوب دیدی تاخیر اتمه هیهات   دیمشلردر فی التاخیر آفات

انی بر کتدی بر خربشتنه اول   شتابیله ایکسی طوتدیلر یول

قضای حقیله اول کیجه ای جان   اولورلر مرد اعرابیه مهمان

که اول بانویه اولمشدی قونداش   صورر بونلره احوالن ایچ و طاش

دیدی حاجی اکا ای مرد اکرم   برادردر بکا بو مرد پر غم

همی کور و همی مفلوج پر زار   بونک غمندن اولمشیم دلفکار

ایشتدم بر دعاسی مستجابی   زن و پرنور ایمش کتمش حجابی

انکچون ایلدم بو عزم راهی   رجامز بو خدا ایده نکاهی

ایشتدی چون عرابی بو جوابی   تفکر ایلیوب ایتدی عجابی

دیدی بر صالحه زن بر زماندر   قونق اولوب طوروب بوخانماندر

دوکر برکون غلام اسود انی   صتشدی بو بلایه ناکهانی

بو دریا تو رهنوز مفلوج و اعما   سز کله اولدم همراه و همپا

بولور برا ایکی منزل سوردیلر خر   کلوب اول کوید اولدیلر مقر

که بر دار اندیلر کورد برجوانی   کوروب بانو اصاتون الکشدی انی

چو اتمشدی او بانونیه جفایی   خداسی انتقام اتمش سزایی

اوده مفلوج وكور اولمش بولر وار   يتور بر كوشه ده بيك آه وبيك زار

خبردار اولدى بونلر بر بريندن   صوردلر ماجرى بر برلرندن

كوردلر هر برى هم درده هم حال   اولورلر جمله سى همراه وهم بال

اولور اوج مبتلا اوج آدميله   سفر آسان اولور چونكه همدم ايله

ايدرلر شهربانويه سحركاه   نلر اظهار ايدر كورمشدى الله

مكر چيقمشدى بانو خلوتندن   عبرلر المغيچون حكمتندن

اراقدن طوتمش اولور چشمى ارينه   بو خوشندر كه اين دل دلبرينه

فرحدن سجده شكر ايلدى اول   ثنا وحمد ايدوب اغلدى اول

ولى خجلت يوزينى صالدى يايه   خسوف ايردى تمام ايكن او آيه

دوشوب تشويشنه دردى رب قادر   لك الحمد كه سن سين حاله ناظر

نه ديييم كه بن نجه انانه   كه شمدى اولدى انمشدر بلايه

نه يوزم وار اكا نه عرض ايدم زار   نه ديلم وار ايدم يا بسط اعذار

ظهور اتدى اكا حالات مريم   كه اندن طوغمش ايدى عيسى اول دم

مناجات ايدوب ايدر اى الهم   چو سنسين اول واخر پناهم

كلوبدر وعده لطفك زمانى   محل ايدر خدايا كوستر انى

بنى قورتر

بنى قورتر بو خجلت ورطه سندن   بلا وانكسارى جمله سندن

يتر اغيار ايله سينه مجروح   ايرر لطفك الندن مرهم روح

دكر برقع ايچندن اتدى انظار   بله سنجه كورر اوچ كسه بيمار

بولارى بلدى كه اولجفاكار   جز اسين بولدى اولمشلر نكونسار

كوكلدن ديدى اى قادر الهم   كتوردك باكه زوجمله كواهم

بو حال اوزره كلورلر مبتلالر   دعا طالبلرى اوبر بلالر

چقى بانو بريشر هب او زينى   بقى زوجينه كوسترمز يوزينى

ارينه ديركه اى مردم چه خواهى   جوابن ويردى اول مرد الهى

مراديمز بزم سندن دعادر   بو اوچ بيماره حضرتندن شفا در

ديدى بانو كه بو مرد كنهكار   كناهينه اكر ايدرسه اقرار

خلاص بوله بو رنج وعنادن   والا قورتلمش يوق بلادن

صورراندن برادر مرد حاجى   چو اقرار اوله ايدر احتياجى

ندر بلدر كناهك ايله اقرار   كه تا قلمايه سن بو نوعه بيمار

ديدى عمرم نجه چكمك بو نكالى   بكا ايكن ديمكدن حسب حالى

اكا چوق سويلديلر اتدى تاثير   اشتى بشدن اياغه قلدى تقرير

بودر جرمم بودر ایش حسب حالم | کرا اولدر کرم بخشله بی مجالم
بنم بکزر مثالم شو چوبانه | قیون کو تمك اچون دوشر میانه
قیونی قورد دلیه بیر بیله اول شوم | دوبرانسیله اغلر مثل مظلوم
اکا بر دردلو دردلو افسترلر | ایدر باشینه کلمسلر بلالر
ولی اول امر حقه اولکدر واصل | بکا حاصل بلا اولدی نه حاصل
خدا بیلور که بو جرمم ایدی اولدن | اکا و باکه بندن اولدی بندن
اشتدی مرد حاجی بو دروغین | اقتدی چشمه سارندن دموعین
اونتمشدی چو دوری یاره لندی | غمك پاش اولدی باشلر یاره لندی
ینه بلبلدر کلزارین اکدی | خصوصا افترادن زارین اکدی
یکلندی ینه تنور سینه | بلندی چون جفا مستور سینه
شو دکلو (اندن) ایتدی زار و افغان | دیدی بانو اکا ای مرد مردان
ندر بو نجه بلا بو سوز و سازك | مکر غایتکوز اشتر دلنوازك
دیدی حاجی اکا ای خاص یزدان | بو غیبی حسننه خلقینه اقران
دیانتده دیدیك دابعیدی | صیانتده اوشاهه تا نیدی
خصالینه بو غیبی حد و پایان | چو جام کیدی قالدم جسم و بی جان

محصل چکدی

محصل چکدی بو نجه شور تشویر | دیدی اخر بو ایش امر تقدیر
خدا رحمت ایله بانونیه صد بار | مفید اولمز اکر ایلکلر ایدم زار
اساءت ایلمش باکه برادر | بن اولمایم اکا اخی بر ازار
کمه ایلك اولور سن ایتیدر | خصوصا کیم بنیم بر خصلتیدر
کچوب جرمندن ایتدردی دعایی | بلادن بولدی اولدم رهایی
الی طبرق کوزی بیننده اولدی | همان اولمشدی اولدم زنده اولدی
بکرا اعرابیه ایتدی سوالی | دیسون بوقول دخی بس حسب حالی
ایدر خواجه غلامه حالی اعلام | دیدی اول حکه بکا ایت انه ابرام
که اول جرمم دماکه طاقتم یوق | بو ایشده عاصیم بس طاعتم یوق
دیدی اعرابی کرجی ملك بکا در | بغشلادم انی طرمه اکا در
اکر حقیسه جرمك اولمه یلغم | که اولدر جمله ارحم دن ارحم
مثلك کوه قاف اولسه کناهك | انی توبیله بر لیغو الهك
دیسه قولد اعترافیله ظلمنا | یقول الرب یا عبدی غفرنا
دیدی اغاز ایدوب سوزده انینی | بز اولدردم او طفل تازه بنینی
دکلدی بانو بو ایشدن خبردار | بنی بو شوم ایشم ایتدی کرفتار

چو صدقیله اشدوب اتدی دعایی اوده بولدی اودم غمدن رهایی

جوابنده دیدیلر سویله کناهك سنی ده عفایده رب پناهك

دیدی بردارایدم بردمده پرسوز بنی ایندردی بر بانوی مستور

ویروب اوچیوز درم اتدی رهایی ولی بن اکا اتدم چوق جفایی

بلادن اول بنی اتمشکن ازاد کنیزك دیو بن صاتدم ای شهزاد

اکاده خوش دعا اتدی او خوش حال خلاص اولدی بلادن بولدی اجلال

بانونك کندوسین خلالیله بلدوب عرض حال اتدوکیدر

دیدی بانو اودم ای مرد حاجی سنك سوزلرم واردر علاجی

بولوبیکانه در چقسون بوجادن خبرلر طویه سیز ستر خفادن

سوروب خاری جو خالی اولدی کلزار ایدردی اول عندلیبه عرض دیدار

یوزندن چونکه قالدردی نقابن کونشدن صاندی کیدردی حجابن

موافق کلدی فال اجلدی مصحف اوقیدی اشنالقدن بر حرف

اوزندن کتدی چون کوردی دیبا یوکی در دیدی جانی ویردی با

اوزینه کلدی پس اکدی حالان بو مراتیجره چون کوردی جانان

دیدی وارایدی بر بانوی پاکم قولاقندن اتك پس سینه چاکم

انی حسرتله

انی حسرتله قودم حجه کتدم کرو کلدم بولیمادم یتوردم

اشتدم شمدی انك ماجراسین نو جهل ایله اولبده افتراسین

یوره کم پاره اید پاره لندی کوکل حیران ایکن اواره کندی

یوزك کوردم بودم پیرانی صندم اکو بجانانی جانمدن او صاندم

سکا بکزر همین اوضاع و اطوار دیا سین اولدیسه رفتار و کفتار

سنی کوردم ینه دیرلشدی دردم که زیرا انی جاندن یك سوردم

اکر اولماسه ریزنده درجانك سنی انی انی دیدیم ای کل پاك

دیدی بانو اکر بولسك او جانی نه ویردك اکا سن خردکانی

دیدی حاجی قچی اولور اوقیمت کاکا مسکندسه روضات جنات

دیدی بانو اکا ای مرد کرباین بیوردی وکك بنم اول شاه خندان

کتوروب غمی کوکلدن طوتغل پاس کرو جمع اتدی بزی جامع الناس

نه غم چکدکسه بولدك رنج و حیله بحمد الله ایرشدك کنج وصله

نه غم بلبل چکرسه حبس و بیزار اکر صوکی اولورسه وصل کلزار

مغیلاندن نخمی صیمز غرامه ایرنلر عاقبت بیت الحرامه

ایرن ظلمات ایچنده مهلکاته اولوندی دونکرایره آب حیاته

اگرچه بیم دریاده نکاتی | قوینلر ساحله بابای نجاتی

دوکرسه چشم عاشق اشك یاری | نه غم گر گوره آخر روی یاری

طیوب حاجی بو حالی ایتدی سجده | صفاسندن درونی کلدی وجده

زبان آچوب دیر ای دانندهٔ پاك | روا در اولسه یولکده بو زخاك

نه گونه شکر قیله بو زبانم | کانك عدنده عاجز کنك و لالم

سنك حکمتلوکه عاجز ارا | گیرو سن یك بلوسن ایر دلا

لسانم لوحه سی بیك ییل طلیله | بو دریانك ایرشمز ساحلینه

هان شکروم بودر ای رب اقدس | سکا شکر اولمدن سلسین مقدس

چقو حاجی اودم هر هلرینه | بو حالی کشف ایدر هر بریسینه

برادر نجلنندن اولدی منکوس | غلام و اول جوانك حالی معکوس

اکا لر قصه خجلان اولورلر | خلاصی شکر ایدوب شادان اولورلر

حلالینی یرینه ایلدی شاه | اول اعرابه وزارت ویردی ناگاه

برادرهم غلامیله جوانه | ویروب بخشش ایدر یوله روانه

سعادتدن جو پایدار مقبول | عبادت امرینه اولدی او مشغول

حصه از قصه

قولتق طوت

قولتق طوت باکه ای مرد کزانی | بوزندن علم دینی اوگرن قولاقی

چلا فیل بلنمز علم دینك | بو درسی کل اوقی واریسه دینك

قودی زن شهوتن بولدی کرامات | کرامات اهلی شهوتله اولور مات

قولفظ مردی شاهم گوزله معنی | کلك که صبری وار مرد اولدی یعنی

دیمیه بو اردر دریا بو دیشیده | کمالی معنیسی وار اول کشیده

قرالور چو بوزینی گوسترسن | اگر طویدك ایسه عبرت الورسن

نه نقص اولور مؤنث اولسه خورشید | مذکرلك هلاله ویرمز امید

نیچه زن وار جهانده مردم پاك | اکا قوبان اولدی بیك مرد ناپاك

قوزنلکی بو میدان اجره مرد اول | بروق شهوتی نفس مرد فرد اول

بر عبرت ال او نفس الوده لردن | نیه اوغرادیلر نفسك الندن

جو تابع اولدیلر بر دم هوایه | ایرردیلر خلل عقل و قوایه

هوا ام الخبائثدر چون ای جان | طوغردیلر هوادن نیچه عصیان

کمی ایتدی مرا و افترالر | کمی قتلینه ایتدیلر جفالر

اشتدك صکره چکدیلر غرامت | بسی رسوا اولدیلر ملامت

اتمام نصیحت پدر

تمام ایتدی پدر چونکه نصیحت / پسر ایلمادی هیچ بوندن کفایت

پسر قناعت ایتمیوب ینه بو معنیدن سؤال ایتدوکیدر

پسر دیدی اگر اولماسه شهوت / اریله عورت اولمازیدی خلوت

دخی بو خلقک اولمازیدی دوامی / ایکی عالمده بولمزدی نظامی

اگر بو حکمت اولماسیدی ترکیب / بساط ملکه اولمازیدی ترتیب

گورکدر اره ده بیک کس بهانه / که بر شخص اله بر لقمه دهانه

اگر اولماسه شهوت در میانه / نه سن نه بن اولوردم در زمانه

چو معناسی بونک اولدی مفهوم / بکا بو سرّی لطف ایت ایله معلوم

جواب پدر پسر را

پدر دیدی صقین اولمه بد اندیش / که قالدردم خیال شهوت اریش

ولی چون شهوت اولدی سالک مختار / درونکده بودر ملحوظ وگفتار

بو عالمده بسی واردر اسرار / دگلسین غیر شهوتدن خبردار

درون کیم عیسیه دمساز اولاسین / نه لایق که خره همراز اولاسین

صفات عیسی دربیل ترک شهوت / خرک طبعینه لازم نوله شهوت

اگر مردیسک اول عیسیله همراز / یرشمز طبع انسانه خرانباز صفاسی

چو طوتیدی شه بو دعویدن نشانه / دلی نرم اولدی یاش اولدی روانه

یقین بلدی که دعواسنده صادق / شهود حالی دعوی یه مطابق

دلی شهده چو شفقت ایلدی جوش / نگاه رحمتیله ایتدی سرپوش

بغشلادی وگوندردی سرایه / ایده لرتا که بانولر حمایه

عبرت

نظر ایله گل ای حرّ رقیقی / بوزندن طویه گور عشق حقیقی

نجه ترک ایلدی ناموس وعاری / نوجهله ایدر عشق ایله زاری

نجه یغمایه ویردی خانمانی / نجه ترک ایلدی جان وجهانی

بولنده وارنی ویردی فنایه / فنادن صوک نجه ایردی لقایه

گل انصاف ایله ای دعوا ایدن مرد / خدا عشقنده اظهار ایلین درد

بولوردن وارمی هیچ سنده نشانه / نشانک بو غلیسه دوشدی بیانه

اوبر فانی یولنده ویردی جانن / قلوسه صیمدی نام ونشانن

نه سن جانه قیرسین نه جهانه / نجه عاشق اولورسین بوجه شانه

بولنده چونکه وارمادک فنایه / لقایله ایرشمزسین بقایه

چونندن کم سن اولمه چندن کم / اشیت بو قصه والله اعلم

حکایت سید و دانشمند و مخنث در حبس کفار

واردی اوچ کسنه ای دل آویز — بری سید بری عالم بری حیز

سفر اتدی بولر رومه وفاقی — بولاری طوتدی کافر اتفاقی

اسیر اولدیلر اندن خواه ناخواه — قولق طوت حصه ال بوندن اول آگاه

بولاره اتدیلر بیحد شکنجه — قلالر تا که بت اوکنه سجده

دیدیلر چکلوز باشی بوشدن — و لا سیزلر ایچون جان و باشدن

دیدیلر بو اسیران و ضعیفان — بزه مهلت کرکدر ای حریفان

کتابر کیجه بر بر طانشالم — یا خود سردن کچوب باش قورتالم

ویرکدم مهلت اتدیلر تشاور — دیدی سید ایدوب اندیشه تجاسر

ضرورتدر روادر سجده یاران — کوکلده محکم اولسه دین و ایمان

شفیعمدر بنم جدم محمد — قومز دوزخده اولادین محمد

فقیه ایدر روادر سجده ای جان — کوکلده مطمئن اولورسه ایمان

جوازی دوشمشم علم رسوله — شفاعت قیله یارین بن ذلیله

مخنث ایلدی فریاد له زار — بنیمچون یوق دیو حقیله بازار

نسبدن یوق حبیبه انتسابم — نه علمم یوق که اوله احتسابم

دخی یوق

دخی یوق بر عملکه اوله وسیله — نه وارلیسه قومکر ایله حیله

امیدم یوق که اول سلطان اعلی — شفاعت ایده یارین که فردا

سزکچون چونکه وار در الده فتوا — بکا فتوا ایچین در اخذ تقوا

بکا چون یوقدر امید شفاعت — بته سجده اتمکه یوقدر اجازت

کسرلرسه بوکون تیغیله باشم — قوییم بت اوکنه طوغیله باشم

عبرت

نظر ایله بو بازار الهه

نظر ایله بو بازار الهه — متاعندن ایر خوجه تباهه

نیجه مفلس اولور ارباب کالا — بولور یوقلق اوجندن عز و الا

عجبدر ابتلای کار یزدان — سجیلور انده کیم مرد میدان

نیجه پاک اکلنر اولور مخنث — مخنث مرد اولور مردلر مخنث

نیجه قارون مور ایلر بو میدان — نیجه موری ندیم ایلر سلیمان

نیجه سکان اولور مقبول درگاه — سک اولور مرد مسکین نیجه کمراه

نیجه عالم اولور نادان ابکم — نیجه نادان اولور اول یولده اعلم

فرشته کیمی زندیق ایدر اول — کیمی بتخانه دن صدیق ایدر اول

کیمین فرشدن او قولر سیر عرشه — کیمی عرشدن ایندر جمله فرشه

بو ایشلردن اولز اخر خبردار   اولور بو قلق متاعینه خریدار
مخنثدن بو بولنه کر کیسک   قو نجه دن کم اولمز اریسک
ایشت بو قصه‌یی جمع ایله خاطر   اولاسین تا بو یولده مرد شاطر

حکایت سلیمان علیه السلام اول مور ایله که انی اوکندن دپه طاشیمغه کیدرمش استر

مکر بر کون کیدرکن شه سلیمان   ارشدی خدمتنه خیلی موران
قودیلر خدمتنه روی ذلت   ایدوب هر بر مقدا رنجه عزت
کوردی بر نمله طورمش کار ایچنده   سلیمانه سلام اتمز اشنده
کمر طوتمش بلینه جست و چالاک   طشی اغزیله طورمز ذره خاک
انی اوکنده وار بر تل پر خاک   انی طاشیمغه عزم ایلمش پاک
ایشینه شویله مشغول اولمش ای جان   قتنده برانک مور و سلیمان
اوقیدی انی اولدم شاه پرنور   دیدی ای مور اصغر زار و رنجور
اگر عمرک اوله نوحه برابر   دخی صبر ایچره ایتی به برابر
بو ایش اولمز میسر حکمه رحمت   بوتکی نقل بو قدر سنده طاقت
زبان اچوب دیدی اول مور اکاه   اولور همت ارینه کوه چون کاه
اولور دسه کر بکا عون الهی   بو یولده سچمزم کوهیله کاهی

اولو بعضلر نقل

اولولر نقل ایدوبدر بو مقاله   که همت قلع ایدر بولنسه جبالی
حقیرک بقمه شاهم صورتینه   نظر قلسک براشور همتینه
جلالک بیلنمه اولمه ناظر   کمال همتمی کور اوله اخر
که وار در بونده بر مور سیه کار   بنی عشقینه اتمشدر کرفتار
دیدی بر کون بکا ای مرد دعوا   کورکدر دعوییه اثبات معنی
ارادن کوکیده بو تل پر خاک   ایده سین خار و خسدن یولکی پاک
ارادن کوکیده هجران بنده   که صحبت اوله شاهیله بنده
دمادم اولسین وصلیله خندان   نیجه بر اولسین هجریله کریان
بو ایشه نیجلدم بنده میانم   بو ایشده اکلدم سودوزیانم
اگر تل رفع اولوب ایره زواله   الورم خوان وصلندن نواله
وفا اتمزسه کر عمرم دریغا   بو بسدر اولمیم لفاف و کذاب

عبرت

عزیزا عشقی کل ادناد ن وکرن   بو کورمکلکه کل اعماد ن کرن
بو دره عشق که هر دم سر دلبر   اولا غیرت حکایاتنده ازبر
نه دیدی دکلدک اول مور مستی   اونتمه سن دخی عهد الستی

سنکله انده محبوب حقیقی ایدی بدر عهد اول سر دقیقی

که کوفلدوده سین تل وجودی ایله سین دمبدم عین شهودی

کچرسک یعنی سن بو ماء ومندن خبرلر طویه سین علم لدندن

وجود کدر بو اورتاده حجابک حقیقت وجهنه اولدی نقابک

سکا بو یولده سعی اتمک مهمدر اکر قلدوده سین دوت مسلمدر

اکر مقصوده ال ایرمز سه عاشق اولورسین باری دعواسنده صادق

اکر اولمازایسه معشوقه ایرمک کرک باری عاشق یولده اولمک

کل اوکرن موربیلدن بو فنی که تا حاصل اوله علم لدنی

کورسک مکتب مور حقیره ایررسین سالکا رمز خطیره

کانک محبوبیدر بر مور ادنا سنک محبوبک اعلالردن اعلا

بو حالیله اوسندن جست چالاک سکا عاشق دیمک اولمز حاشاک

عجب یولده ره عشاق بسته که شیری مور ایله ایلر شکسته

٩ حکایت امیر المؤمنین شیر خدا علی المرتضی کرم الله وجهه با مور شکسته پا

مکر برکون علی المرتضی خوش کیدردی بر یول اوزره شن سرخوش

مکر بر مور چنک دست و پا غین بصری غفلتله قیر ربند و باغین

علی کوررانی اولور شکسته بو حیرتدن قالور اول یرده بسته

بو ایشدن خیلی خایف اولدی اول شیر عجب شیری که موردن اوکده تغیر

حقیقتده اکر شیر خدا در ولیکن دلنوازان هر کدا در

چوغ اغلادی و حیرت ایتدی بسیار درست اولدی ونا ایلیه رفتار

کورر اول شب وشنده مصطفی نی صحی واللیل سنده والضحی نی

خطاب ایله عتاب ایدیکه ای یار شتابیله بویکده اتمه رفتار

دوشردک موری زاریله فغانه برقردک ولوله هفت اسمانه

سلوک کلدن نیچون اولمادک اکاه که موری ایلدک ازرده در راه

اکرچه صورتا مور دنیدی ولیکن معنیده مرد سنیدی

دیمه موریدی بلکه مرد محنا دلنده ذکر ایدی کوکلنده مولا

سیاه ایدی کلیمی کرچه مورک کلیمیدی ولیکن کوه طورک

ایرر کوشینه بو سوزنچون علینک دوشر اندامنه لرزه ولینک

دوشر قلبینه غمی بو فتورک دوشر دامینه شیر ایکن او مورک

نجات ایلر اولورا ول شیر ایکن مور پیمبر دیرکه خوش اولا اولمیه رنجور

حضور حقده اول مور شکسته شفاعت قلدی سا که اولمیه خسته

دیدی یارب سن اعلمسین بو حاله / که قصد ایتمدی حیدر بو وباله
بلورسین بو ایشه عزم ایتمدی او / خطا و سهونی سن ایله معفو
بنیچون چکدی غمی یاندی جانی / بنم چون لطف ایدوب اخذ ایت انی
بو ضعفیله چو بن عفو ایتدی شاه / سنک عفوک دخی اوسعدر الله

عبرت

جوان مرد اول نظر قیل هیچ مردان / که موریله نجه صید اولدی شیران
تأمل ایله حیدر کبی شیره / نجه بغلندی فتراک موره
ابو اولدر اوله حقدن خبردار / بو یولده اولمیه بیهوده رفتار
جهالتله ایدر هر کیم سلوکی / کدا اولوردن صیر ایلر اول ملوکی
نظر سیز بلکه عارف بعضا ایق / انکچون دکلدر اعتماده لایق
نظر سیز کور بو یولده قویسین پا / دوشرسین چاهه لابد هیچ اعما
نجون عمیا یورسین هیچ نادان / کچیور کن بو یولده فوق الاقران
صقین انجمسون کسه اوچ کلدن / سکا کوچ اولمسون کندو کوچکدن
بو یولده بچه کلمور ایله مردی / ایر زمره کسیه زورکله یردی
که هر بر ایشده بر سبب خداوار / صقین هیچ کسیه اوله دل آزار
اتشمه هر

اتشمه هر که انک دامن ینه / که اتش دوشمیه دل خرمن ینه
حذر ایت مظلومک آه سحرگاه / که دکلو اهنی مظلومک الله
نه دکلو محکم اولسه بارکاهک / دوپری ضربینه هیچ طوپ آهک
نه دکلو عاجز اولورسه کداسی / اودکلو التفات ایلر خداسی
دلرسک ال ویره آخرده کامک / تأمل ایله بصر بو یولده کامک
صایلمشدر قدملر هیچ انفاس / انی حفظ ایلمشدر خالق الناس
بو محدوده هواده اتمه افنا / شو یرده بصر ایق کام ربدیه ولا
الکده ایکن چو پای اختیارک / بطالتله کچورمه روزکارک
دیلرسک اوله عمرک کونلری سال / دمی فوت اتمه جمع ایت حسن اعمال
چو سودینی کوانه وار در امکان / نجون کاهل اولورسین بو ایشه ای جان

١٠ ## حکایت نوشیروان با پیر درخت نشان

اشت بو قصه نوشیروانی / انک شاد اوله مرقدده روانی
سوار اولمش کیدردی بر کوز اول شاه / یولی بر پیره اوغرادی ناکاه
که دونمشدی انک قدی کمانه / طورت اغج دیکردی بوستانه
دیدی اول شه اکا ای پیر استاد / ندر بو زحمتک دورست هفتاد

عیشنی ییم درسین بو باغک بو زحمتده سنک یکدر فراغک
دهان اچوب دیدی اول پیر دانا مرادی ایشت ای شاه اعلا
کم ساتقلن بز بوجون باغ و بستان دکوب سعی ایلسکن بونده جستان
بولوب حاضر یدک بز بردن بارین خدا رحمت ایده انلاره یارین
اثر قویمق کرک حالا ارنلر کم یارین ییه بزدن صوکلنلر
اونام دیرکه کندو ییه هر بار کم اخرلر ایچون اولمایه غمخوار
بو درمی دلر ایشی ای نوریده کم غیر ایچون اوله زحمت کشیده
اگر بلسم که عمر قالدی یکدم انی خیر ایشه صرف ایتمکه اقدم
شهه خوش کلدی بو گفتار موزون چقردی ویردی پاره بر کفه التون
الوب التونی دیدی ای نیک بختم بوکون التون یمش ویردی درختم
بحمد الله که اولمادی انتظارم بو بختم ویردی شاهم برک بارم
دخی خوش کلدی شاهه بو کلامی الا کویلر بخشلادی تمامی
یرندن در قو گفتار پیرک درش سعی ایله سنده ایله پیرک

عبرت

اشتدوکمی بونی ای مرد عاقل کرکدر عاقل پس سعی کامل

اکر مرد ایسک

اکر مرد ایسک اولمه بوله بیکار شونک کبی کاری بو قدر اول بر بار
تفکر ایله نخله کله ای جان امکدار اولدی غنچون اکدی جان
چو اخری مزرعیدر دار دنیا بو مزرعده اکیلور تخم اعلا
قدم قودی بز بولنده اتمه کبری که کبر ایله اولور عالمده کبری
خدانک قوللرینه خادم اول خوب ادیسک حال طهارت جای جاروب
کوروب خدمتده زحمت اولمه بر غم دو بر اخرده خدمت ایچون اولورتم
چو وار درسنده بونجه زور بازو سکا لایق دکلدر هیچ ترازو
دورش میزان سابقلوده هر بار بولا سین انلرکله سود بسیار

حکایت شیخ خواجه زنکی رحمة الله باسك

وار یدی خواجه زنکی نام بر شیخ سلوک امرنده معنی بر شیخ
کلوب برکسه اتدی تیز سؤالی که سنجی یک یخود کلیسفالی
اشتدیکجون مریدان و محبان انک ضربینه اولدی جمله خواهان
جز اقصدا تدیلر اول شیخ بزرکه ادب ترکن اتمیه تا کسه دیکر
کوروب بونلری پس منع اتدی اول پیر دیدی اکلمیم ازامر تقدیر
دکلدر کسنک معلومی بو راز که ایمانیله می اولور رسوا فاز

یا ایمانسزمی کیدر العباذا | الیه الرهب والرغب المحانا

اکوره زندن ایمان قورتارم بن | دیمک اولور که سکدن بهترم بن

اکر قورتارمیم ایمان زاو باش | دیمک اولور که سکدن اولا یدم کاش

عبرت

سبق آلدی جوان ازین رنکی | کوکلدن یو یه سین تا پاس و زنکی

خدا یولنده مردانیکن بلاریب | ایدر کندو سینی پرنقص و پرعیب

کوزنمز هیچ کمالاتی کوزینه | نه تهمتلر ایدر کندو اوزینه

که خوفندن اولور سکله برابر | سنک حالک ندر کل ای برادر

رعونتله یوررسین شویله زیبا | بولنمز عالم ایچره سا که همتا

ویبوک شهرینک خوش خواجه سی سین | معارف سفرینک دیباجه سی سین

سنک نه علمک یوق و نه سا که اشباه | بو غروری ایلیکی کل ترک ایله بالله

چو میدانک یلوکوزی بو کویکسین | سنک ظنکده سن غایت ایو سین

سنی کندوکه صور رحمه عیبویده | که تا کیمدر بلورسین عذب یا شور

سنی قبله سزای سکین جهالت | دورش ترک ایله بکادن نجات

اوزنک مدحک ایتمه غایت قوسین | بو ایشده بلکی شیطانه غوسیسن

اوکورسین

اوکورسین کمکه اولسه که مدح | سوکرسین کیم کا ولورسه ساکه قدح

اوزنک مدح ایلکدن اوز مخادم | سنی بلدکسه انی ایلکل دم

سنی سکدن کم ایله مرد ره اول | ایتقلرده یوزنک قوکوردا و اول

بلنمز پرده کتمینجه حالت | سکه ساکدر دیو هیچ ایتمه منت

کلانبک کرچه بریده مزابیل | سنکله بر وطنده دانی بیل

۱۲ حکایت معشوق طوسی عمره الله بانوار الغفران

مکر معشوق طوسی کورنکاهی | اولدی بی هوش طوتوب کیدر راهی

اوکینه کلدی برسک ناکهانی | اوردی بر سنکله ایلو فغانی

کلوراولدم برالنوهیبتیله | لباسی سبن وجسمی قوتیله

کلوب بر تازیانه وردی یکبار | ذهی همی نجون اولسدک دل آزار

نه بلدک کیمه اوردک اشوسنکی | نجون اکلادک اصلا و رنکی

که بو معنادن اولمش سن درنجا | که بو شه قولکو [illegible]

خدانک ستروار در سکده مستور | حقارتی بچشمی قواولمه مشهور

عبرت

خفید ربو ده النده سکدای | نظر قیل جوهرینه کوزلمه پوست

اكرچه صورتده ناپسنددر حقیقتده ولیكن كی بلنددر

دیرلم نیجه خصلت واردر انده یتردی كر بریسی اولسه بنده

بیلورسنكه ریاضت اهلدر اول قلیله قانع اولمش كوزلمز بول

اكر اوچ كونده بر بولسه نانی قولیله بوزا ایلر امتنانی

ات اولماسده قانع استخوانه اوداخی اولمسه كتمز بیانه

نیجه كونلر آج اولسه اولسه زار برقمز خوجه سی قاپوسین ای یار

بنی آج قودی دیو قومزانی كیجه‌لر اولسه اولور پاسبانی

وارمی بر فرده ایلمز شكایت كیجه كندز ایدر باڭا حمایت

اكا كر خواجه سی بك زجر ایدر خوش كرو قویمق صلر كر بردیه اوش

كدر وورمی طوتر كور حق شناسی سورر ایاغنه رونی سیاسی

اكر رد ایلسه سورسه درندن اشین ترك ایدوب ایرلمز درندن

انك كر خشمله یارلسه باشی كرومسنتدر ایشكی طاشی

بوحالیله انك دربانیدر اول كیجه‌لر پاسبان باسیدر اول

اولور خدمتده ترك اتمز فناسین سچر بیكانه سیله اشناسین

ایدر پس اشنایه اشنالق صلر قویر وغن ایدر بینوالق

محصل خوجه

محصل خوجه سننك دوستنر دوست قیل اعدایه صویر جاننله پوست

عدوسین كورسه صچر رنجشمی چالاك یلپشوب اولدم ایلر جامه سین چاك

بو یولدن چوق اوررلر خوب سنكی ایدر باشه صداع و یاوه‌لنكی

ویرر باشینی اتمز غیرتی ترك حقوق استخوانی خوش ایدر درك

فقیر اولو كراسی اولسه بیزار بو حالتدن انی ایلرسه ازاد

براغور كتمز اوله غیری قپوسیه ویرر خدمتین اوزكه طپویه

جفاسین یك كورر اشبو فقیرك وفاسندن بكور پای خطیرك

كل انصاف ایله ای دعواده كامل سنك نفسكده وارمی بو خصایل

نه وار سنده ریاضت نه قناعت ایدرسین خلقه خالقدن شكایت

بریكن نعمتین رب كریمك چالرسین قاپوسین هر بر لئیمك

الوركن سفره‌سندن درلو نعمت ایدرسین هر كسه شكر ایله منت

قومامشكن سنی هیچ اج وعریان قپوسین ترك ایدرسین بالله ای جان

نه یادك فرق ایدرسین نه بیلیشك بوكه بكزر سنك جمله بیلیشك

الرسك اشنالك دامنینه تملقلر ایدرسین دشمنینه

اولورسین دوستلرینه تندخو چالرسین دشمنی پایینه جادو

قنی سن قانی سکاک ای ظلومی   سکه شاکرد اولاوکن بو علومی
برق بو یولده عار اهل درد اول   معلمدن الوب تعلیمی مرد اول
سکه سکلرده یوکل ایتمه منت   سنک نفسوکه با قوب ایله تهمت

١٣ حکایت صوفی با سک

مکر بو نیجه کیدردی مرد صوفی   النده هم عصا اکننده صوفی
کلور بر سک اوکینه اوررانی   جفاسندن ایدر عرشه فغانی
عصا ضربندن ایدر چون شکنجه   شکسته اولور ایلدم پای و پنجه
دوشنلو اولدم اوسک تاب و خروشه   کلور هر کیم اشیدر انی جوشه
مکر اندیدی شیخ بو سعیدی   انک دورنده بولمشلردی عیدی
حضورینه کلوب اول سک ایدر زار   شکایت ایدر اول غافلدن ازار
کتوردی صوفیی اول شیخ کامل   سؤال ایدوب دیدی ای مرد غافل
سنکچون وارمی بو سکله خصومت   نیچون دستینه ایرکوردک غرامت
ندر بو دلسوزه بو نیجه جفالر   نیچون ایرمیه صوفیدن صفالر
صمشسین ایتغین ای مرد خسته   سنک دستکدن اولمش دل شکسته
جواب ایدوب دیدی صوفی که ای پیر   کرو سکدن اولوبدر اشبو تقصیر

که بول اوزره

که بول اوزره طورروب بو کلب بی باک   نمازم جامسنی قلدی ناپاک
قرار ایتمسه کربو کذرده   عصا ضربندن ایتوب اولمزدی خسته
دیدی اولدم سکه شیخ یکانه   شکسته کوکلکی طوت شادمانه
ندنکه خاطرکدن اولورسنک خوش   کمان ایتمه انی بن ایلرم وش
بوکون سن بر دیسک اولور غرامت   که قلمایه اکا حقی قیامت
دیدی سک بابا که ای شیخ یکانه   چو کردم صورتنی صوفیانه
امین اولدم بر قمادم خصومی   صانوردم صوفیدن بولمم سمومی
عباسینی کوروب اکا کوندم   عصاسینی کوروب اکا طیندم
سنک نفسین عبا صلمش کونه   اولشدی باکه کوستردی نمونه
عصاسی عاصلیقندن نشانمش   سلامت اهلی صاندم بر زیانمش
نه بیلم ایدیسی باکه شکنجه   صنه ضربندن انک پای و پنجه
نولیدی صورتی او کیدی عامی   ایلردم بر قچوب اندن قیامی
چو مغرور اولدم انک صورتنه   تأمل ایتمدم هیچ سیرتنه
عباسینی کوروب دل اولدی سالم   قیون صورتلو قوردایمش بو ظالم
چوکوردک التنده کورک اولمشدی پنهان   انکچون اولمدم اندن کریزان

عقوبت کورایدرسک دکلرانی چقراندن لباس صوفیانی
کدشرندن امین اوله ضعیفان اوله صورت وسیرت جمله یکسان
بوشمز بویله کسه خرقه وتاج کاذر خرقیله خلقی تاج تاراج
سلامت خرقه‌سندن ایله بیرون رعونت جبه سینه کیرسون اودون
کمعرور اولمیه هر زیردستان قباسندن بلیله مکر ودستان

عبرت

کل ای صوفی اشت کل بو مقالی بو سوزدن اکله کی حسب حالی
اودر صوفی کاوله نفسی مسلمان امین اوله یدندن انس وحیوان
چکه هر کسدن کند وجفایی تحمل ایده اومایه وفایی
وجودین وقف ایده هر کار خیره اولورا اولمازدن اولا اولمایه غیره
ایده حقیله هردم کزنو بازار اولورسه کر اوله نفسینه آزار
بیله نفسینی دشمن غیرینی دوست کیشی مغزیله دایم کوزلمز پوست
دلی ذکرنده وکوکلی فکرده الا ایتو کوز قولق جمله شکرده
بونلمش همتی تعمیر قلبه اورر نفسینه دایم ضرب حربه
جهانک کوزلر طاق ورواقن طوتینور معنی بو زینه طوقن

اوزینه کتم

اوزینه کتم سری ایلمش فرض ایدر هر کسیه بو قولوغنی عرض
صیر بو خلقی نامحرم اوزینه حرام ایلر کیجه نومی کوزینه
اولور هردم ایشی آهیله افغان جکر پاره وکوز شویله کریان
بودر ادنا صفاتی صوفیانک بودر هم جنبشی جانه قیانک
نه حاصل شوسک سالوس خردن کبر حرف اوقیامش بو خبردن
صنور صوفیلق انجق تاج وخرقه کرامتلر صنر زعمنجه خلقه
ایدر هر اهل دنیایه تنزل ویرر اولا اعتمادینه تزلزل
ایدر دنیا ایچون تغییر شکلی کاید بو صورتیله جلب اکلی
اولور دلال اوکر نفسی حماری بیه تا بوستانن برک وباری
درونی معرفتدن جون تهی در انی ضمیمه بو بولکلاکهی در
صنر کوهر دیو بونجوغی خلقه ایدر تسبیحنی بوینونه حلقه
عبایله بودر یاماره سینی کرامتلو ایدر مکاره سینی
عباسی دام سبحه دانه سیدر عصا دستنده خود افسانه سیدر
عوامی صید ایچون بو مکر ولافی ایدرلر خلقه بو کذب کذافی
بو صوفیلق دکلدر ای قرنداش بو یولده مرد اولیکور اولمه قلاش

قویو الدامغی الدانی کوروار
حضور حقده اولماسون بر طار

سنی سن اوکمه قو غیرلر اکسون
نه درسین اوکلکی قو دنمه سوکسون

ویر معنی سن کیمك بلوسی
بورین معنانی کی فاخر لباسی

اریسك کل درونی کی عبانی
سنی خلق اکلسون ظاهر قبانی

قو اسراره چون واقفدر الله
سنی اول بلدوکی بسدر اول اکاه

سنی هرکسدن کم بیل اریسك
کوکلدن سویله کل قو ظاهر کورسن

اکر سکدن سنی فاضل بیلورسك
سنی سن بلیوب جاهل قالورسین

شوکیم بو بولده یوزین ایلدی خاك
اکا منزلدر اخر فوق الافلاك

شولر که کندولرین خاك ایدرلر
تلوندن وجودین پاك ایدرلر

قوینلرسی کشی بشدن ایاغه
کیدوب معراجه بندیلر براغه

١٤ حکایت ابو الفضل حسن رحمة الله علیه

ابو الفضل حسن جهدن دوشدی
ضیا ویرمش ایکن علمیله شرعه

دیدی برکسه اکا ای شیخ عالی
سنیدك دونتو دینك جمالی

خلاص اولدقده یوسف چاهدن تن
اوچرسه طوطی جانك بدندن

فلان موضع که جای دلکشادر
سنه قبر اولمغه اولیر سزادر

مزار اتمش

مزار اتمش اولولر اول مقامی
مشایخ قبریدر یوق انده عامی

بیوردی اول بره تا جسم پاك
اوله مدفون وانده اوله خاك

دهان اچوب دیدی اول شیخ زنهار
که اول یردر بلورم جای ابرار

بیلورسن که اولولر مرقد در
بنم کبی دنینك نه یریدر

که بن بر مفلسم بی پا و بی سر
سر بی دولته یار اتمز افسر

دیدیلر پس بیور ای شیخ پرنور
نه یرده جسم پاك اوله مستور

زبان اچوب دیدی بو زار و پرشور
فلان جاده ایدك بو جسم مستور

که اول یردر بیلورم قبر دزدان
خراباتیلر اولور انده پنهان

مقاملری یریدر جای مصلوب
دخی سکران و بنکی عقل مغلوب

اولر ایچنده دفن ایلك بو دنکی
اولارك چون بنم معنیده دنکی

بشومی قوتك ایقلری اوجنده
مناسبدر اولم انلر ایچنده

کناه کوله یراشور چون کنهکار
اولولره یراشمز کاربیکار

دخی چون بونلرك یری دجادر
چراغ رحمته لایق بو جادر

که تشنه ویرلور صو همیشه
انکیچون عزم قلدم بو ایشه

نه یرده چوق اوله عجز و قصورك
بولورسین انده الطاف غفورك

بو سوزدن اولدیلر نالان و کریان | جکرلر شرحه لندی سینه عریان
سما یردی انلره اه و فریاد | دیکر کون اولدیلر احباب و اولاد

عبرت

اشتدکی بو رمزی مرد رعنا | که فضل اشتی ابو الفضل اتدی افنا
کمالینه یوغیکن حد و غایات | کمال فضلنه واریکن ایات
کراماتی کنشدن روشن ایکن | فضای عرش اکا خوش کلشن ایکن
بولورکن حضرت الله دن تقرب | اکا الدویرمشیکن بو تدرب
نجه مفلس اولورکور راه حقده | سر مردان ایکن باش قورایقده
چو بو قلقدر ازلدن راه مردان | ایو بص بو یوله مرد ایسك ای جان
بو یولك زادی بو قلقدر همیشه | طریقلر بس بونی اندندی پیشه
ازلدن چونکه بو قلقدر بلاسك | دکشمه شیب دیبایه پلاسك
تفکر ایله جمله انبیایی | بو بو قلقدن قوندی اصطفایی

پدرینه پسرك بو محنیدن سوال اتدوکیدر

پسر باش قالدروب اتدی سوالی | بو محنیدن بنه خوش دکله قالی
دیدی زن عالم ایچره ولدی مقصود | که اندن درلو فرزند اولدی موجود
کمك فرزندی

کمك فرزندی وار در خوش یکانه | انك ذکری قلوبده جاودانه
کمك فرزندیکه اکاه اولیسر | قیامتده شفاعت خواه اولیسر
شونکه دنیده فرزندی واردر | انکله بر عجب پیوندی واردر

جواب پدر پسر را

پدر دیدیکه فرزند اولدی مطلوب | ولی شول دمکه مرد اولمایه محجوب
نجه کس مقتدا ایدی درین راه | تجن فرزندی اولدی اولکی کمراه
کمکه کلدی فرزندی ظهوره | اکا مشغول اولوب ایردی فتوره
اشتکل بو سوزی ان ابن ادهم | جمالن کوسترة اول رب ارحم

١٥ حکایت ابراهیم بن ادهم رحمة الله علیه

مکر کوندرده ابراهیم ادهم | کورر بر کمسه بی بنزر او بر غم
صوررانلرنکه واری اهل و فرزند | دیدی اول کمسه یوقدر پاك پیوند
دیدی شیخ اکا زی عزت کرامت | که یوغیمش سکا مکر و غرامت
دیدی درویش اکا ای واقف راه | نجون درسین بونی ای مرد اکاه
جواب ایدوب دیدی اول شیخ اکرم | اشتدم بو سوزی ازما تقدم
فقیر اولنسه دوشر تشویشینه | دونر اول کمسه شول کشتی نشینه

کاوله اول کیه بیخور و بیخواب   قچن اولادی طوغسه اوله غرقاب

عبرت

تجارب اهلی اکلایوب دل من   که فرزنده دیمشلر طتلو دشمن
نیجه زاهد اولن کوشه نشینی   قویوب بازاره ویردی تشویشینی
انك زهدین ایتدی حرصه تبدیل   معززکن مقررا ایتدی تذلیل
نیجه عابد اولن خلوت کزینی   صالوب خلق ایچره کوستردی یوزینی
نیجه ازاده اولن مرد فردی   قول ایلر غیره طاقوب بوینه بندی
نیجه عفوت اربینی سائل ایلر   محقق ابرویین زایل ایلر
نیجه صاحب حیای حجره سندن   چقارر غم فرزند پرده سندن
فراغ اهلن صلر شغل کرانه   قیولره دوشوب ایلر ترانه
نیجه ذوق اهلینك الومذاقن   نیجه مستورنك سر برطوافین
نیجه وحدت اربنی اهل کثرت   ایدوب تالان ویرر کسب عزلت
همیر انسانه صنمك بو بلایی   ویرر حیوانه داخی ابتلایی

حکایت شیخ باکربه ١٦

ملاذ الخلق شیخ کربه کانی   که قطب الوقت ایدی صاحب معانی

انك بر کربه

انك بر کوبه سی وار ایدی دراك   اولوردی خانقاهنده انك پاك
کهی دوشنده شیخك که پشنده   کهی یاتوردی خوش سجاده سنده
غلاف ایتمشلر ایدی دست و پایه   کیوررلردی کتسه غیری جایه
ایاغی تکه اولمایدی ناپاك   که معتاد ایدی بصمزدی قوری خاك
کزردی بر زمان بولوب فراغن   کلوب سلنسه چینیلر ایاغن
بلوردی خانقاه اهلی خصالن   قموسی اکلمشلردی کمالن
امین مطبخ و همسفره ایدی   اجازتسز یمزدی بهره ایدی
دکلدی لحم و نان اندن نهفته   یاننده یتسه تنها هفته هفته
تناول اتمزایدی پخته کر خام   زماننده ایدرلردی انی اطعام
قضا ایله وارر بر کون شکاره   کتورر بر طبقدن یخنی پاره
طوین خادملری تا دیب ایدر خوش   اورر بر نیجه سلّه هم بوردرکوش
کسی کوبه کورمز اولور راخس   اولور بر کوشه ده تنها مجاور
طلب ایلر انی شیخ وفادار   بیان ایلر بو حالی خادم زار
کتورر لر بولوب اوکینه تین   سوال ایلر اکا اول پیر تمکین
کنه اولدی سبب اتدك خیانت   ایدردك شمدیدك خوش حمایت

بو کستاخیدن اولدی بیان ایت | ندر بو ایشده عزرت کل عیان ایت
مکو حملی وار ایمش اول ضعیفک | بلنمشیدی اول بکه ماهی نحیفک
طغورمش اوچ آنک اول کیجه بر زاد | انکچون المش اول اینسه ناچار
اشتدکره وکتدی کینه | کتوردی بچه سین شیخک او کینه
چقوب براغوب کتدی غمناک | اوتوردی تندوبر غم بچه در خاک
کوروب شیخ انی ایتدی چوق تأسف | قمو حاضرلر ایتدیلر چوق تعجب
دیدی شیخ خادمه ای مرد پرزرد | مقر ربو ایمش جرمنده معذور
مجرد نفسی ایچون اوملامش بو | ولیکن احتیاجندن ایمش بو
کیمه که واقع اولسه ضرورت | حرام اکلنده یوق اکا کدورت
دوشی فرزند وجنت چاه انسان | عجب اولمز بو ایشی اتسه حیوان
دیدی شیخ خادمه ای مرد ازاد | سکا ختم ایلدی بو کبه بزاد
کل استغفار ایت اکا دلنواز اول | کیدوب سندن مظالم سرفراز اول
قوپوب دستاری خادم ولدی کلاه | اشیدوب کوبه المادی حسابه
بو کز شیخ اوقیدی بر کیجه حرفی | اشیدوب شاخدن اتدی کربه رفعی
سوروب ایاغنه یوزین عزیزک | رضا سلین الدی اول صاحب تمیزک

غریبو

غریبو کوبه دوشدی اول میانه | که کورمامشدی انی اهل زمانه

عبرت

عجب دای برادر کار فرزند | اورورهم کسنک ایاغنه بند
سلامت اهلنی ایلر ملامت | سلیم القلبه چکدرر غرامت
نجه عرض اهلینک عرضینی یغما | ایدوب آخر اوشی باشینه سودا
شو کیم دنیاده بر سیوند اولور اول | جهان اچنده بی مانند اولور اول
خدادر چونکه بی فرزند و مانند | قمو عالملره اولدر خداوند

حکایت اسلام نصرانی که پسرش مرده بود

زمان اچنده بر ترسای فاجر | وریدی اکه بر فرزند فاخر
کسنه کورمشدی ایله محبوب | مناسب خلقی حسنه طبع مرغوب
انی نصرانی جاندن یک سوردی | اکو بر لحظه کورمزسه ایوردی
سوردی دین دنیاسندن انی | اولور بیمار کز رکن ناکهانی
بو حال ایچره کورر اول نوجوانی | اورر نصرانینک جسمنده جانی
کلیسایه ویرر قربانیله موم | نجات استر اولوردن مرد مشئوم
جوان بوکون اولور القصه ناکاه | ایدر نصرانی بو زحمتنده بیک آه

کهی بیهوش اولوب کاهی ایدر زار / کهی نوحه ایدر کاهی دلفکار

بو حالتده ایکن ایردی اکا الهام / تأمل ایلدی آخر سر انجام

مسلمان اولدی دیدی اولک آگاه / بیلورك فرزندی یوقدر بن در الله

اکر فرزندی اولسه آشکاره / بو وجهیله بکا او رمزدی یاره

منزه در زن و فرزنددن او پاك / انك برلکنه اولسون یوزم خاك

بحمد الله بیلدکم بو مصیبت / سعادت اولدی و بولدم سلامت

پس موتیله حق دین آشکاره / اولوب درمان ایرشدی باکه یاره

عبرت

عجب در صنعتی انك بیلمك اولمز / نه اشدن در رضاسی بیلمك اولمز

مصیبتدن کهی طوغر سعادت / سلامت کاه اولور عین ملامت

صبادن کیجر انواع ظلمت / فلاکتدن طوغر کاهی فلاحت

حیات اولور کهی موتك مآلی / چکر فاسق حیاتدن وبالی

نیجه یاره اولور مرهم بلنمز / نیجه مرهم اولور یاره کورنمز

معما در ایر تمیز فهم و ادراك / انکچوندر اوقودلرما عرفناك

بو محنتدن شولرکه طویدیلر حال / کلیل اولدی لسانی ولدی قال

قضاسندن

قضاسندن انك بکمدیلر عاق / رضاسینه صونوب باش ایله اعناق

حکایت پیری که پسرش مرده بود ١٨

وریدی بر زمان انجق بر پیر / بر اوغلی وار ایدی خوب اهل تدبیر

جهان انجق اول اکلنجه سیدی / بو بلبلك اوبونك غنچه سیدی

بو غیدی بوندن اوزکه داخی فرزند / او بین اتمشدی کوکلن اکا پیوند

چو رحلت اتدی دنیادن او دلکش / بو قدر خرمنینه بیرك اتش

شو حالتلرکه اتدی پیر پرشور / حضورندن کوزلو اولدیلر دور

کتوردیلر جوانی چونکه بردوش / بیلوب تابوت اوکنده پیر مدهوش

قودیلر خاکنه چونکه اولدی مستور / فغان ایلدی اولدم پیر پرشور

تغیر بولدی عقلی اولدی کستاخ / دلینه هزن کلدی اتدی افراغ

بو زین طوتدی سمایه دیر خلاوند / تو محذور دیکه بو قدر سن اکر زند

فراغك وار بنم درد دلمدن / منزه سین ولددن هم اولدن

ولد اولسه سکا ظاهر بو مستور / بو ایشده اتمز ایدم سنی معذور

پس درجاه زندان ایچره انده / بلدر دکلبهٔ احزان ایچنده

حکایت یعقوب و یوسف علیهما السلام و علی نبینا ١٩

چو یعقوب ایله یوسف ایکی دلدار   بولشدی بربریله آخر کار
دیدی یعقوب کای چشم و چراغم   چو آتدی کویا آلوده دماغم
بنی چون کلبهٔ احزانه صالدك   فراقك آتشینه جانه صالدك
چو بر فندك اولدوغك بلمزدم ای جان   بلوردك خونیکا بچون ایدی کنعان
فراغیله سوردك کامرانی   دیدك کورمدك بو ناتوانی
سکا دوشمش میدی اولدك ستمکار   نیچون بر نامه کوندرمدك ای یار
بلدم بو نیجه بلا و محنت ایچره   غم یوسفله هر دم کوبت ایچره
عجبدر یوسفك بو نیجه فراغی   بلور کن بیر عاجزدن سوراغی
اشتدی بو سوالی چونکه یوسف   حیا و شرمله اتدی تأسف
ولی بر خادمه دیدیکه تیز وار   کتور اول نامهلری ایله احضار
سکردوب کتدی خادم جست و چالاك   کتوردی بر خریطه خدمته پاك
ایچون کورمکه یعقوب اتدی آهنك   کوردانده هزاران نامهٔ رنك
بشنده جمله بسم الله یازلمش   ولی غیری بر جمله ازلمش
دیدی یوسف کهای پیر مؤدب   سنکچون یازمشم بو نامهٔ هب
ولیکن چون تمام اولوردی ای جان   بوزیلوردی تموسی غیر عنوان

چو محو

چو محو اولوردی سرتاسر سطوری   یزردم غیری چکمزدم فتوری
ینه محو اولوردی نامه چون برف   ورق اوستنده قلمازدی بر حرف
چو آخر کلدی جبرائیل زجناب   دیدی کندرمسون بر نامه زنهار
بو تقصیر اننه بوددر عنده مشتاق   نیه قادر قول امر اتمزسه خلاق
سکو تومه سبب امر خدادر   که یوسف نیلسون عبد کدادر

عبرت

خدادن اولسه فرمان عالی   قولك ایش کورمکه اولمز مجالی
بو وارلق جمله انك قدرتیدر   بو اولق اولمق هب حکمتیدر
نه حاصل سعی یوسفدن نه حاصل   ارادت کرا کا اولمزسه واصل
زمانی کلمینجه وفق حکمت   نه حاصل یا اسفدن غیر حسرت
مفید اولمز اراده حزن یعقوب   کرکدر بولارینه صبر ایوب
صلر ابانی که بیت الحزینه   ایدر ابنانی حب ایچره دفینه
لکن حرقت براغور کیمی غرقه   لکین غربه صلور کیمینی شرقه
براقور اره پرده افتراقی   چکر هر بیری درد احتراقی
بری برندن اولمز هیچ خبردار   کچینور صبح و شامی زار و بیزار

تغیر بولدی احوالی عزیزك — قراری قالمدی صاحب تمیزك
بو حالی دفع ایچون کلدی سرایه — کلور اولاد یوسف برارایه
اولاده کشف ایدر احوال پیری — بولاره کشف ایدر حال ضریری
اوقورلر نامهٔ افغان ایدرلر — جکر بریان و کوزلر قان ایدرلر
سوررلر دیده یه که باش قویرلر — کهی اچرلر انلرکه اوقورلر
شود کلوا ولدی بوینه شور تشویر — قلم تحریر ودل اتمیه تقریر
چو یوسف عرشیله چیقدی تختنه — بو حالی کتم ایدوب قلدی نهفته
بیوردی اندن تا ابنای یعقوب — قموسی حاضر اتدی زشت و کر خوب
سر لدی چون سماط پادشاهی — ایدوب یوسف اولاده خوش نکاهی
دیدی اولدم قمو ابنای یعقوب — اوتورسنلر ایکشی ایکشی خوب
قونلسون هر اکیسیه خوان الوان — یسونلر بر بریله یار و اخوان
اوتوردیلر بولوچون وفق مامور — ایرشدی ابن یامینه غم و شور
اوکینه قودیلر بر سفره اشی — اودم باش اتدی اشی کوزی یاشی
بلوکوز قالدی چونکه ابن یامن — کلوب یادینه یوسف قلدی غمکین
کوزندن یاش اولور انك روانه — اولوب بیهوش دوشه او فغانه

دیدی یوسف

دیدی یوسف اکا ای کودك زار — نه درکوردك بزی اتدك دلفکار
دیر ابن یامن ای شاه دل افروز — بلورکن قالدم اولمایمی دلسوز
وار ایدی بر برادر باکه دکله — اتا انا بر ایدم انو کسله
یتوب کنعان الجنده اولدی مفقود — اشیدلمز هیچ اندن بود نابود
اکر او یتیموب حاضر اولسیدی — بنمله خوانه بیله اوتوریدی
چو یوسف کوردی انك حزنه سنی — ترحم بله صردی سینه سینی
دیدی اغلامه جانم اتمه ازر — بنی یوسف برینه طوت برازر
قرنداشك یوغیسه اولمه غمکین — سکا هم کاسه اولسون شاه شیرین
زبان اچوب دیدی پس سفره سالار — شه لایق دکل بو سفرهٔ زار
کانی تر ایلدی یاشی جوانك — کسه لایق دکلدر اشی انك
دیدی یوسف اکا سن ایله خاموش — کانك یاشکندن ایلر جان و دل جوش
بو اشك اولدی یمك قوت جلدر — که بو دریتیم خاندانندر
یتیمه چاره ساز اولسم عجبمی — یتیمه دلنواز اولسم عجبمی
عجبمی سینه سینه مرهم اولسم — عجبمی بو غریبه همدم اولسم
عجبمی کرسلرسم کوزی یاشین — عجبمی کر یر ایسم بیله اشین

تغیر بولدی احوالی عزیزك   قراری قالمدی صاحب تمیزك
بو حالی دفع ایچون کیردی سرایه   کلور اولاد یوسف برابرایه
اولاده کشف ایدر احوال پیری   بولاره کشف ایدر حال ضمیری
اوقورلر نامهٔ افغان ایدرلر   جکر بریان و کوزلر قان ایدرلر
سوررلر دیده یه که باش قویرلر   کهی اچرلر انلر که اوقورلر
شود کلوا و کدی بونده شور تشویر   قلم تحریر و دل اتمیه تقریر
چو یوسف عزتیله چیقدی تخته   بو حالی کتم ایدیب قلدی نهفته
بیوردی انده تا ابنای یعقوب   قوسی حاضر ایتدی زشت و کر خوب
سرلدی چون سماط پادشاهی   ایدیب یوسف اولاده خوش نکاهی
دیدی اولادم قو ابنای یعقوب   اوتورسنلر ایکشی ایکشی خوب
قونلسون هر اکیسیه خوان الوان   یسونلر بربریله یاروا خوان
اوتوردیلر بولو چون وفق مامور   ابرشدی ابن یامینه غم و شور
اوکینه قودیلر بر سفره اشی   اودم باش ایتدی اشی کوزی یاشی
یلو کوز قالدی چونکه ابن یامین   کلوب یادینه یوسف اولدی غمکین
کوزندن یاش اولور انك روانه   اولوب بیهوش دوشه ره و فغانه

دیدی یوسف

دیدی یوسف اکا ای کودك زار   نه در کوریك بزی ایتدك دلفكار
دیر ابن یامین ای شاه دل افروز   یلو کن قالدم اولمایمی دلسوز
وار ایدی بر برادر باکه دکله   اتا انا بر ایدیم انوکسله
یتوب کنعان ایچنده اولدی مفقود   اشیدلمز هیچ اندن بود نابود
اکر او یتمیوب حاضر اولیسیدی   بنمله خوانه بیله اوتوریدی
چو یوسف کوردی انك حزنیسنی   ترحم بله صردی سینه سینی
دیدی اغلامه جانم اتمه ازر   بنی یوسف برینه طوت برازر
قرنداشك یوغیسه اولمه غمکین   سکا هم کاسه اولسون شاه شیرین
زبان اچوب دیدی پس سفره سالار   شه لایق دکل بو سفرهٔ زار
کانی ترایلدی یاشی جوانك   کسه لایق دکلدر اشی انك
دیدی یوسف اکا سن ایله خاموش   کانك اشکندن ایلر جان و دل جوش
بو اشك الودی یك قوتجلدن   که بود ریتیم خانك ندر
یتیمه چاره ساز اولسم عجبمی   یتیمه دلنواز اولسم عجبمی
عجبمی سینه سینه مرهم اولسم   عجبمی بو غریبه همدم اولسم
عجبمی کر سلرسم کوزی یاشین   عجبمی کر بیرالیسم بیله اشین

که بودر زبده اولاد یعقوب — اکرچه جمله سی اولاد مرغوب
اشیدوب دیدی فرزندلاری یعقوب — اکرچه بو بسر در خوب و مطلوب
ولی بلمز بو ادابی ملوکی — اید بمز خدمته زیبا سلوکی
بودر بس خوب فرزای شاه بالا — که طفل ناخردر فهم معنا
دکل لایق او شاه نکته دانه — او لدهم کاسه بیله صونه خانه
جواب ایدوب دیدی اول یوسف خوب — بکا لایقدر فرزند یعقوب
شونکله اتسی یعقوب و البسیر — نه اشلرسه بکلر خوب و البسیر
دیدی بنیامینه ای کوهر پاک — نیچون بکزرک صرو در مثال ذر
دیدی صولدردی خلم غم یوسف — دیدی زرداندردیم وهم یوسف
دیدی ای نور چشم خوش عیان ایت — صحیحک نیچون طغلمشدر بیان ایت
دیدی کوچه پدردر باکه یعقوب — ولی یوقدر انم ای شاه مرغوب
پریشان اولدی چونکم روزکارم — عجب میدر پریشان اولسه کارم
دیدی یوسف که دیرسنکه پدر وار — انکچون داخی یتشمش بسی وار
نه خوش اتمز مسن اول ساکه نکاهی — پریشان مو که پاشانه کاهی
جوابنده دیدی چون یتدی یوسف — پدراندن جکوب خیلی تاسف
بکاسندن

بکاسندن اولبدر شمدی اعما — اولور بیت الحزن ده فرد و تنها
دلی سوزنده درهم دیده پر آب — اولوبدر اتش اب جبره غرقاب
دلندن دود اولوبدر نام یوسف — زبون اتمشدر انی بو تاسف
نه دییم حالنی بن ساکه ای شاه — که بونی ویرمسون بر قوله الله
قچن فارغ اولور بو ماجرادن — ورورم خدمتینه براردن
ینه دوشر اودماه وفغانه — بودر احوالی پیرک جاودانه
اشتدی چون بو حالی او پیمبر — کوزی یاشندن اولدی بر قوچی تر
دکشدی برقعینی ماجرادن — ادم بیک جلیل ایردی خلقدن
دیدی ای یوسف صدیق دراک — سلام ایدوب سکا دیر خالق پاک
زمانی هجرتک بولمشدر انجام — بوکون وصلت کننیدر اول دلارام
نقابی قالدور شاد ایله انی — نیجه یقدک بو طفل ناتوانی
انک امریله طوتمشدک نقابی — ینه رحم ایلدی قالدر حجابی
جو اعزازیله قالدردی نقابن — کوروب کتردی او زندن ازبابن
دیدیک که تنی بیجان اولبک — کورن اولدم انی حیران اولوردی
بصد حیله کلوب باشینه عقلی — صورر یوسفده اذن حسب حالی

نه حالتده باشکدن کتدی هوشك / نه بو حالیله جوش و خروشك
دیدی ای یا من ای سلطان فیروز / نقابك بیله کیدی اولدی چون روز
جمالك ویردی یوسفدن نشانه / بر قدجان و دلدن صد فشانه
یوزك کوردم چو بولدم روشنالق / ازلدن واره بکنزر آشنالق
خدا حقی ایچون کتم ایتمه حالی / که سن یوسفمی سین بلدر مالی
دیدی بن یوسفم منت خدایه / که ایر کوردی بزی آخر لقایه
بلوردی شادمانی هر طرفدن / مکر مستور ایمش چقدی کنفدن
خدایا جمله یی حق اهل عباده / ویروب وصلتی دارانی مراده

عبرت

سبق ال بو ورقدن مرد طالب / بلورسن ویرمز ال بلدن مطالب
جمالن عرض ایدیجه یوسف خوب / نه درلر دوکدی صحید چشم یعقوب
بیدرهم بولمدی آخر سرورین / اکا خرج ایتمینجه کوزی نورین
جمالی یوسفك اولمادی محسوس / حزن بیتنده اولمایجه محبوس
ایرمجه هیچ کلزار یساده / تعهد ایتمینجه زخم خاره
کیورلمز رایکان بو بوستانه / ملازم اولمینجه باغبانه
حریم کعبه

حریم کعبه اولوردی مهمان / بولنمز چکمیان خار مغیلان
عنالر چکمینجه ای یا من / اکا قالدرمدی یوسف نقابن
جو یا من یاری بیکانه صندی / انکچون بر زمان هجرانه صالدی
قتکده درسنك یار حقیقی / انی بیکانه صنمه ای رفیقی
اکرچه ذاتی بردر بی تردد / مظاهردن ظهور ایتدی تودد
نقاب اولدی اکا جمله مظاهر / نقابن قالدور درسك اوله ظاهر
کهی کولدن کورینور کاهی ملدن / کهی شیرین و شکردن کاهی غلدن
کهی آبدن کهی ناردن کورینور / کهی بوندن کهی اندن کورینور
کهی اول روی لیلادن کورینور / کهی مجنون شیدادن کورینور
کهی بلبلدن زار و افغاندن / کهی رخسار کلدن بوی الواندن
کهی شهددن کورینور که کداددن / کهی منعی یوزندن که عطادن
کهی یوزدن کورینور کاهی کوزدن / کهی دلدن کورینور کاهی سوزدن
کهی دیبادن و کاهی عبادن / کهی زیبادن و کاهی عنادن
حقیقتده انکدر جمله تأثیر / اکرچه کوزکو یوزدر لیکی بیر
مرا با چو قلغندن صنمه بسیار / که صندی کوزکویی تا بر قلاویار

سنکله هردم ایدر کزلو بازار — نقابندن بکلوب اتمه اظهار
بو اسراری طویلر اشنادر — نیه باقوسه اندن روشنادر
شوکیم قالدی مدکی یوزدن نقابی — هزار و صد هزار اولدی حجابی
ایدر کون ثم وجه الله تکرار — مجبدر کتمدکی کوکلندن انکار
کوزکده هستی عالم سبلدر — انی کورمکده بو علت خللدر
کورم دیرسک کدر سن دوی جانی — طبیبه وارکدرسون اندن انی

حکایت ان جوانکه او را عون خدا اشنایی نمود در روز قیامت ٢١

قیامت کونی دکلك بر جوانی — خدا سندن کلوب دیلر امانی
بغایت چوغمش جرم و کناهی — نه غم کر فضل حق اوله پناهی
زبانیلر چکوب ایده شتابی — کایدهلر دوزخ ایچره چوق عذابی
خطاب ایدر که ای صاحب جمالی — ندر بو قولده بونجه جفالر
زبانیلر دیدیلر جرمی بیحد — بوکا دوزخ سزادر ای خداوند
خطاب ایدر کروا اما معا — که بن انو کلیم اونین باما
سوزم دکلك بنم و لملك ستمکار — که بن انکلیم هر اشده هم وار
کسنه حقنه اشبو کرامت — اشتمامشدی هیچ بری تمامت
بوهیبتدن

بوهیبتدن قوخاموش اولالر — قولر زان اولدی بیهوش اولالر
خطاب ایره جوانه ای پریشان — بولر بیهوش ایکن سن اول کریزان
سنی بر پرده پنهان ایله طورمه — کورنمه بونلره داخی قیورمه
جوان ایدر خدایا یوق مقرم — بوکوندن قنده اولیسر مقرم
قوخانه فددرادنا و اعلا — بنم کبی ضعیفك نی سروپا
نه یره واره که بوله نجاتی — بوکون باکه کیم ایدر التفاتی
خطاب ایره کر استرسك خلاصی — بکا قج که بنم ملجای عاصی
بکون بیکسلرك بنون ظهیری — بکون عاجزلرك بنون مشیری
جوان ایدر بکا بو یاره قندن — سکا وارمق قنی بیچاره قلدن
مکر فضلك اولیسر دستکیرم — کاوله بر درد لطفك مقررم
انی بوشیده ایله لطف ستار — انی هیچ بولمیه اغیار و دیار
ایریشه دولت اسراره ناکاه — ایره خلوتکه دیداره ناکاه
ملاتکلر کلوب عقلی بریسه — صوررلر بو جوانی بر بریسه
بولیمایوب قلالر حسب حالی — ایدرلر حضرت الله سوالی
کهای داننده اسرار مستور — نه یرده در بو نم عبد پرشور

بهشته دوزخی کیردوک تمامت — بولنمادی اوعاصیدن علامت

سنک علمک دیرر هر شیء شامل — ندر امرک بزنا انکله عامل

خطاب ایرر جناب حضرتندن — بیان ایدر کمال رحمتندن

که بیلورک بو قضانی حکمتمدر — انک بری سرای عصمتمدر

بزملردر انک دایم قراری — بره اندی چون اول عاجز فراری

وارک ایشه ایدک اذن فراغ — بزی دیبن بزملردر طوراغی

چو بزملردر ایه کرمز اغیار — سزکچون یوق انکله کار و بازار

عبرت

عنایت هر کیمه حقدن اولدی یار — اکا بسدر ارایه صغمز اغیار

عنایت هر کیمی که یار ایدیسی — دیاسین اخلاص ایدیسی

کیمه کیم یار اولور اخر عنایات — اولور جرمی جمیل و هر طاعات

عنایت اولدیکرسنک پناه — اولور مقبل کدا و پادشاه

اکرسک بوده لطفندن عنایت — اولور هر دم کدراندن خباثت

سوزم دکله بنم ای مفلس و احتیاج — اکر قیجوق دلرسک وار اکا قاج

او للهدر چاره سنلر چاره سازی — اودر هر عاجزه هم یاره سازی

ففرودن

ففرودن خبر طوی اوده غافل — الی الله مدارایت اوکه نا اهل

صداقت صورتنده سالکا احباب — نلرا تمشدر نیدر طوتید کسه هر باب

کل ایمدی فارهدودن اولخبردار — وای ای تنداسیزن ایله نکرار

اکر اولسک حضوره حقله یکدم — اوبیلدن ساعت سکا بیک یل

٢٣ حکایت درویش با مجنون

صور ر مجنون بر شوردن برادم — که ای لیلا بولندک چنیم برنم

نیه ایرشدی عمرک قچ پشاد — ندکلو اولدی سندی غم و شاد

جواب ایدوب دیدی مجنون خوش حال — که عمرم بیک یل اولدی داخی چل سال

دیدی بو شخص اکا ای مرد غافل — ندر بو سوز سوزکدن اولمه زاهل

دیدی مجنون اکا ای مرد بی درد — حقیقت عمری بیلنلر ایلمز عد

جهرکز ظاهرده طوغلدن انادن — بکا فرق یل اولو بیلمز بو عالمدن

ولی کونلرده بر کون باکه لیلی — جمالین عرض ایدوب انده

براودم باکا اولمشدر هزار سال — بو باقی عمرلر سال هر نه احوال

که عمر اولدر که اوده یاره واصل — زطول عمر بی لیلا نه حاصل

عبرت

اشتدکمی بونی ای مرد کامل — نه سوزلر سویلدی مجنون عاقل
شو یللرکه کچرنی روی دلدار — اودکمن بردمه سن انی مشمار
ولی یکدم اولور سال هزاران — اکر ال ویره اولدم وصل جانان
حقیقت شمسی کر طوغسه افقدن — ظهور اتسه بنا کامی تتقدن
دو عالم یوق اولور ذلتنده انک — ویررلر وارلق ذاتنده انک
تامل ایله کل انک وجودین — قمو اشیا اکا ایلر سجودین
زهی عالی وجود که هر وجودات — دلر معدوم وله ذاتنده بالذات
کشی اول یولده کیم نابود اولور اول — زیانی قالمیوب هب سود اولور اول
صونرسه عالم ال بر دامنینه — ایرشمز هیچ برسی دامنینه

ینه بو محنیدن پسرک پدره سؤالیدر

پسر دیدی دلم حیران اولوبدر — بری شهزاده سز بریان اولوبدر
ایرلمز چون اکا جاهندن انک — که باری سویله اوصافندن انک
فراقندن بن انک غمخونم — باشمده اودینار خیلی زبونم

جواب پدر

پدر دیدی که ای فرزند بدحال — ایشت بو قصه بندن جواب ال
واریدی برکسک

وار ایدی برکسک بر قابل اوغلی — مؤدب هم ادبله داخی اوصلی
علومی اتمشدی جمله تحصیل — ایدرلر انی اقران اوزره تفضیل
اکرچه هر علمده بهره ور دی — ولی علم نجومی خوش سوردی
اوقومشدی انده شاه پریانی — دخی اوصاف دختردن نشانی
طویلدن عشقی برله اولدی مفتون — سلیم القلب ایکن اولمشدی مجنون
وردیکی اول زمان بر شخص مشهور — که علم طب و تنجیم انده مستور
نجوم و طب ایچنده حاذق ایدی — دخی غیری فنونده فایق ایدی
ولی هیچ کسیه اتمزدی تعلیم — وردیکی بخل هم اتمزدی تفهیم
عمرده کسیه اتمدی در باز — اول انده کسه اکا اولمادی دمساز
که کسه اول لقیه علمینه واقف — اوله بو خلق ایچنده کنده عارف
دیدی برکون پدر قاتنده فرزند — بنی اول عالمه کل ایله پیوند
که دیرلر پریانک شاهی بیله — کلورلر اول عزیزه دختریله
کوکل ارزو ایدر انده درهم — کورم شاید جمالن کیده بو غم
دخی اولمعارفدن خبردار — غیرم هیچ دنیادار مردار
پدر دیدی زن فرزند بوقدر — انک کسیه پیوندی یوقدر

که انك خدمتینك طالبی چوق ولی کیسیه انك میلی هیچ یوق

که قورقی کرو یره بر کیسیه راه اولالر حکمت و علمندن آکاه

پس دیدی بنی اللانه بیله اکا بن دوزمشم درد دلو حیله

بنی شاید که ایدی قول و پیر ایدم تا خدمتنده دلو تدبیر

بولر القصه اتدی عزم راهی پس دیدی سونه ایله نکاهی

وارر سن خدمتینه چون حکیمك دعاسیله صفاسین بولر کریك

دکل بر مفلس و عاجز فقیرم کسنم بو قدر غایت حقیرم

مقلم خیلی احوالم دیکر در براوغلم وار و داخی لال و کوردر

خدایچون قبول ایت انی بندن که دربارئ کرانی جان و تندن

اکرچه لال و کوردر لکن اول پاك اشارتی اکلمقده خیلی دراك

کهی اب و کهی آتش کتورسون اشارت برله چوق خدمت بتورسون

بنی رد ایلمه لطف ایت بهر حال بو فرزندی قبول ایت خدمتنه ال

بدر کلاری حکیمه اتدی کفتار کهی لابه ایدوب که ایلدی زار

قبول اتدی حکیم اخر جوابی ولیکن اکا اتدی امتحانی

که لال و کور میدر تا اوله معلوم اکا کوره اوله خدمتده مرسوم

کهی غفلتله

کهی غفلتله اکر چاغرردی کهی نامیله اکر قیغرردی

کهی اورردی اکر تازیانه بتورکن خواب ایچنده مردمانه

اشیتمزدی سوزینی صاغرانه دو کلسه عوعوا ایله دلسوزانه

محصل خیلی وقت اتدی استاذ چو بلدی که لال و کوردر او کدا اناد

اشارتلر انی قوللندی ده سال پس دایم طلب ایلردی احوال

که دوب استادی تنها قلسه خانه اوقورردی هر کتابی کامرانه

بزردی زبده مفهومی لوحه ایدردی سینه سین شوقیله شرحه

محصل هر علومی اتدی تحصیل ولی اول برمراد قلدی تعطیل

مکر و آریدی بر صندوق مهور بیلوردی انده در او علم مستور

اکا قصد ایدوب اتمزدی خیانت ادب کوزلردی ایلردی صیانت

سبب بر نسنه اولدی اوکدا استاد مقامی بو که دکدی اولدی دلشاد

اجر صندوقی بولور وصف یاری یکیلنوبینه عشق نکاری

او یوق سودای عشق اکا غالب عزیمت ایلر اولتعیینه جانب

جزوب بر دایره کیروب میانه او بور مشغول اودم روز شبانه

که تسخیر ایده شاه پریانك قرین بر دم ایره وصلینه انك

ریاضت برله چون ایتدی غریت رعایت ایتدی هر شرطی تمامت
تمام اولدی چو مرگ اربعینی کورر حاضر قتنده نازه نینی
بری زاده یوق اکا مثل و مانند انک وصفنده عاجز جمله دلبند
چو کوردی کوزینی شاد اولدی بختی کوکل صحننده اکا قلدی تختی
سوال ایدی و بر دیدی اکا ای دلفروز نیجه بولدک بنی بونده سن امروز
جواب ایدی و بر دیدی او شاه برنور سنکلیدم انک قرننده مستور
تجن طوغدک بیله طوغدم انادن سنکله کورمیشم غم و صفادن
چو بیکدم سنده او خادمدی بن دور بنی نیچون بیلورسین دور و مهجور
سنک نفسک بنم سن بن که طالب نه طالبلک بیلورسین نه مطالب
نیچون نفسکدن اولمادک خبردار اگر بلسک سنی اولا ایدک زار
دیدی اولدم اکا استاد حاذق بیلورسین خود صفات نفس بابق
که سکدر بر صفاتی بری خنزیر بری مار و بری زاغ و بری شیر
بو زیبالکله سن ای روح اصفی اولورمی اوله سین بو نفس اشقا
دیدی بن یکده کر اماره اولسم بولوردن بدا ولوصد باده ولسم
ولی شول دمکه اولم مطمئنه سکا غیر صفات اولم مظنه
اودم زیبا

اودم زیبا و دلکشلک ایشمده کوکللر صید ادنا جذب شمده
چو پاک اولور خداسی مرجعیده انک دایم نداسی ارجعیده
بنم نفسک مقربیل سنی سن ایراق بقمه او کتاکله سنی سن
اکر ایدم سنی بن عبد شیطان بکا اماره در در اهل ایمان
اکر شیطانک اولورسه مسلمان وجودک ملکی اولور امن و امان

عبارت

نه دکلو چکدی زحمت مرد طالب که تا الدو یره عالمده مطالب
کیرو کندوده بولدی مبتغاسین که بلدی انتهاده ابتداسین
اکر ایرمک دلرسک سر جانه سنی کوزله کیی وکتمه بیابانه
ولی بو یولده چوق زحمت کرکدر بو یول اهلینه چوق خدمت کرکدر
که مقصودک سکا ال ویره سنده دیمه یرسین یا کله یا چمنده
مقربیل بتورمشرسین سنی سن بنوب برانه استرسین سنی سن
اکر بولق دیلر ایسک دلارا وطن تدبیرین ایله کزمه صحرا
ابدا تسک بو صحرا ایچره سیری سکا ال ویرمیه دوی غیری
بوری حب الوطندن طوی کنایت وطنده ایله ایمانک حمایت

حکایت پسر وزیر با صوفی

وزیرک بر وزیرک بر جوانی   کونش حسننده ذره ایدی مانی
نهانیدی لبنده آب کوثر   اکا او یکمز ایدی غیری دلبر
ندیم نور حقه مظهر ایدی   قلنده حور رضوان کمتر ایدی
کورر بر صوفی انی ناکهانی   روان اولور انک تندن روانی
دوشر حالاته نیشلر هوی و هایه   ایرر باشی یره دوکی سمایه
عصاسین صرر داسین ایلر القا   صچر تسبیحی کندو شویله ملقا
بو حال او زره بولور لذات وجدی   نه سکدر که اکا یار اوله نجدی
وررنغمایه ورد و وارداتی   اونیله جمله ذکر و صالحاتی
اولور عشق اتشی جانانه بیدا   اولور دیوانه وش مجنون و شیدا
صغشمز چند عشقه عسکر دل   وار رنغمایه جمله نقد حاصل
بولنمز کسه بو ایشده هم آواز   بو اندوه ایجره اولمز کسه همراز
یندی اتشی قلبنده پنهان   ولی هیچ کسیه اتمزدی اعلان
اگرچه صبره اتدی عزم بسیار   ولی غماز ایدی چشمی ایله رخسار
ندیم که دو چشمی اولدی خونبار   اولور اعما بو غمدن اخری کار

سفید اولدی

سفید اولدی چو چشمی اشکاره   ظهور اتدی دلنده کزلو یاره
چو عشق اتشدر اولور می پنهان   ندر ظننک انی صقلرمی انسان
انی کتم اتمکه قالمادی امکان   اچوب کنجینه سینی اتدی اعلان
اقر یاشی بیز اتش دلنده   کهی غرق و کهی حرقت ایچنده
چو اولدی هر طرفدن زار بیزار   اولوبدی خلق عالم اکه نظار
انک هر کیم کورردی روز دردین   چکردی بر نیجه کون غم و دردین
یتشدی بو خبر اخر وزیره   انک دردندن اولدی قلبی تیره
بوکا عزم ایلدی اول نیک سیرت   کاینه بلبل کلیله خالی صحبت
جوانی الدی کلدیلر قتینه   دیدیلر مبتلانک خذمتینه
کرای دردنکا ریده کر کون   چو حاضردر جوانک اولمه محزون
بودر بن وزیر مجی یوسف   کوزنده قو نجون اتمه هیچ تاسف
چو عاشق بو جوانی ایلدی کوش   اوروب نعره اوزندن اولدی بیهوش
کوزندن دوکدی اشک بیشمار   اقتدی چشمه سندن جویباری
شو حالت ایلدی کیم دیمک اولمز   بلی عشق ایشدر بو بلنک اولمز
وزیر اولدم دیدی ای مرد غافل   چو حاضردر حبیبک اولمه ذاهل

مرادک ایچون که حاضر اوله آرام | شهرده بو کزبو بو زاری خام
دیدی عاشق عجبی کردوکم یاشن | بودردمدن بنم قان اغلیه طاش
کرچه بلوردر بو عشقه مبتلایم | کونم هجر ایله کچدی بر بلایم
کوکل مقصودینه اولمادی واصل | جو واصل اولدی چشمم یوق تحاصل
بلورسن طالب دیدارایدم بن | انکچون روز و شب بیدار ایدم بن
جو کوزسوز کورمک اولمز روی محبوب | جهاندن تمدی کوزدر باکم محجوب
اکر کوز اولمسه اندر میانه | سجلمز غیریدن شاه یکانه

عبرت

اشتدکی سوزی ای مرد طالب | یه بلدکی ندر اعلی المطالب
سبق اللدکی اعمادن بوغمزی | یه طریدکی معمادن بو رمزی
بو بولده غفلت اتمه ای طلبکار | که اول کوز طلب قیل صکره دیدار
جهان پردر انوار تجلی | کوزک وار ایسه بو بورسان تسلی
اکر اعما ایسک بو بولده ابسم | طبیبه وارکه ایده ساکه اسم
اوله صحت بوله بو چشم معیوب | اکا یوز کوستره دیدار محبوب
ایده سن ذره ده شمسی تماشا | اولاهر قطره ایچره بحر پیدا
لباس هم

لباس همی کدا ده شاه مستور | اولاهر ذره خاکی سوره نور
بودرسی کوز بودن اوتی فقیرها | که فرصت فوت اولنجه دیمه هیها
بوزی کتاله واربیراق بو تنکی | قبول اتمزلر اندن عذر لنکی
بوکون اعما اولان یارین دخی کور | بودرتنزیل ایچنده نقل مزبور
سکاکوزدن مهم یوقدر بیا سک | زمانیدر اکر طالب اولورسک

حکایت ان پادشاهی عادل شب برو امدند و او نهفته از شهر بیرون امد ٢٣

واریدی بر زمان ایچنده بر شاه | دوشرلر اوستنه اعداسی ناکاه
چقوب خفیه شهردن شه کریزان | واروب اخر شهرده اولدی پنهان
ویروب زر بافتی شال و عبایه | که اصورت اولوب یقمز قبایه
بودر بو صورت ایله نیجه ایام | کزر شهر ایچره بلمزانی هیچ عام
بیلورناکاه انی بر اشناسی | کتوردی خانه سینه خوش ثناسی
دیر اول یاری اکا ای شاه فیروز | ندر بو صورت فقر جکرسوز
نیچون اتمه سین شهلغی اعلان | لباس فقرا ایچنده شویله پنهان
دیدی شه ابسم اولاجمه بو رازی | که حکمت وار بو ایشده دیمه بازی
اکر شاهم دیسم بلور بیل ای دوست | صویرلر بو تندن جو دله پوست

شهی اکلایمز هر چشم عامی سوزی فهم ایلیه اکله بالتمامی

عبرت

کرکدر شاهه لایق دیدهٔ پاک انی هر چشم ناپاک ایتمز ادراک
بو سوزلردر بیلورسک عین عبرت اریسک عبرت آل ترک ایله غفلت
نظر ایله قوا آفاق و انفس بو عالی سقف و بو غبرای پراس
قونک هیچ او کادر استنادی ایتر استیجی اشیه در اتمه عنادی
ظهوریدر سبب بن مختفیده کوزک یوق کورمدک درسین خفیده
نیه کیم باقه سین بیننده در اول نبی اخذ ایلسک کیرنده در اول
قچن سیر ایلسک بوینده درهم سوزه کیم بشلسک کوینده درهم
نه ایشکیم بندن ایدر صدوری انک صنعیله در انک ظهوری
اثردن خود مؤثر اولمکدر دور اثردن اکله سری اولمه مهجور
چو کوز یوق استمه رخسار دلدار کوز اولماسه بر اولور یار و اغیار
سراسر کرچه طوله عالم تجلی بولیمز کور مکر اعمی محلی
الاو زیتمه تمنای وصاله که باش قوشمه بو سودای محاله
حجابک کر کیده اچیله عینک اودم عین الیقین بوله عینک

تماشا

تماشا ایلیه خورشید یاری شهود ایده شتا ایچره بهاری
کلستان اوله خارستان انک شکر طبع ایله شوره ستانی انک
قلنده بر اوله هم زین و زیور او قویه ثم وجه الله ازبر

٢٥ حکایت سلطان محمود با پیر هیزم کش

مکر وارمشدی شه محمود شکاره بچه اهو دوشوب اولدی فکاره
قورلدی خیمه سی بر طرف آبه شهنشاهان ایدیلر عزم کبابه
کورر بر پیر سنه پشتنده هیزم کیدر بولیجه اکا ایدر ترحم
قتینه واردی دیرای پیر محنت بهاسین دی اوطونک جمله زحمت
انی بیلمدی اول پیری یکانه که اولدر شاه محمود زمانه
دهان اچوب دیدی اولدم اکا پیر بهاسی ایکی دانق زر درای میر
واردیدی شهده بر همیان پرزر ایکی دانقدن افزون ایدی هر زر
اچوب همیانی اکا ویردی برین دیدی ال کور اوبیره وزن و قدرین
الوب دستینه بر اتدی نکاهی دیدی خوش زردر مسکوک شاهی
ولی قدرینی بیلمز وزن بازو کرکدر بیلمکه وزن ترازو
بر یسین داخی ویردی شه الینه ینه اول ایکی سوزی کلدی دلینه

بو اسلوب اوزره بیور بیوردی
الینه الدی بیر ده روانی

جهالتدن چو بیلدی بو خشونت
ایره طبع شه اندن ملالت

اتر بو صورتده بیر او زره ون شاه
اکادیر شهره وار روزن ایله انکاه

ایچندن هر نه ایسه حقک آل
قلان صاحب شاهدایت ایصال

چو شهره کندی بیر ده روانی
کوچوب تختینه کلدی شه جهانی

چو قودی او حسندی شه تمشدی تخته
کلوب درکاهه بیر ایشدی بخته

کورر که شاه ایش دونکی امیری
پشیمان اتدی کرداری و بیری

تا اسفله اورر جان ایله نینه
دو شوب هیبتدن اندامینده لرزه

دیدی شه حاجبه بول ویر شو بیره
قتمده کورسی قوتا کیم اوتوره

محصل شه قتینه کلدی چون بیر
دیدی شه جمله حالی ایله تقریر

که دونکی کون بنم له بیع و بازار
نه ایچون ایتمدک اولدک دل آزار

دیدی احوالی دکله ای شاه فیروز
که دونکی کون کورسنیدم هر روز

مثلدر صراجه سویلشمک اولمز
داخی نادان ایله بلشمک اولمز

شهه خوش کلدی رای پیر پیروز
سنک اولسون قوتو همیان ایله زر

دهان اچوب دیدی اول پیر آگاه
ویرردک جمله تجویبا که ای شاه

نیچون یاد دونکی

نیچون یاد دونکی کوز ویرمزدک انی
که بر بر دستمه صایمزدک انی

دیدی دکله جوابی اکله ای پیر
بنی میر اکلیوب دیدک بکا میر

بنی سن بلمشدک که کیم بن
وزیر و پاسبان و یا کیم بن

دیله دمکم بلاسین بن چنانم
جهان ایچنده بن شاه جهانم

عبرت

عزیزا اکلدکمی حسب حالی
یر طی یدکمی نه بوندن مالی

وجودکده کوزت کتمه بیانه
کدا و شه اراده بر بهانه

وجودک شهرینه کیر کزمه صحرا
بو قصه نیدوکین اکله کدارا

کرسن سینیر بیرهین مکش درین راه
سنکله بیع اید ندر حضرة الله

او بود دنیا درسن سین غنای
چو بلمز سین سکا ویرمز غنای

شهیله اولمدک بیعکده انباز
انکچون نعمتنی ویرمز از از

قچن قودی او ارسین پای تخته
بیلوب شاهی ایرر سین انده بخته

بیلور سین اول زمان دنیاده اولدیر
سنکله ایلمزمش بیع و بازار

ولی سن اکلمایوب غیری صاندک
چو بلدک شمدی کندو کندوکی صندک

شهی چون اکلدک اولمادک ازار
سنک اولسون قوتو همیان ایله زر

ظهور ایلدی اوندن پس انسانلق   ویریله عمر ایچون مدد روشنالق
سکا بر بویردکن جمله الا   ویریله بر نفسده دور فردا
شو دکلو بولسک که عمر دنیا   انک بر ساعتینه اولمایه همیا
الورکن ایره حضورلی عنایه   بولاسین یول کدو ویرسن صفایه
نه کسب اولدی اوده نه تجارت   نه غبن اولدی اول اوده نه خسارت
ولی سلطانلر کیمکه ایتدی بازار   برینه بیک ویریله اولمیا زار
بو اوبازاری اویدی وده غافل   بهاسین ال اوده اجر کامل
صقین بر اولمسون یاریله اغیار   مفید اولمز چو اغیاریله بازار
درشی یاریله اوله جمله کارک   بهاری کتمیه تا برک و بارک
نه حاصل شو حیات برغادن   خزان ایره اکا سرد شتادن

مقالهٔ دوم ایکنجی اوغلینک پادشاهه عرض مرامن ایتدوکیدر

ایکنجی اوغلی شاهک دیدی غافل   دلر وبکه اولم سحر ایچره کامل
کجوهرلر دلم در علم جارو   بو علم اولدی بنم سینمده ارزو
اکر بو علم بولمه اولسه یاری   تماشا ایلیم هر برد یاری
کزیم بو عالم ایچره شادمانی   بو دربس ندیم کیمسه بولمیانی

کهی صلح ایچره

کهی صلح ایچره اولم کاهی در حرب   اولا بو لانکه هم کشتی قوه غرب
کهی کندو مرغ ایدم هوایی   کهی مردم اولام کندم غایی
بلنک اولم وکهی کوه ایچره تالاه   نهنک اولم کهی بحر ایچره پنهان
تماشا ایلیم هر بر نکاری   کورم خذری ایچنده برده داری
نه کیم استرسم اکا الا یرورم   ثرادن تا ثریایول ایرورم
بو منصبده تامل ایله نیکو   میسر اولمدی هیچ کسیه بو

پدرک پسره جوابیدر

پدر دیدیکه شیطان غالب اولمش   که کوکلک بو هوایه طالب اولمش
بونی شیطان سکا کوکلمسیدی   سویدا ده بو سودا اولمیدی
اکر دیو دن قچرسک قورتلاسین   ولا عابد شیطان اولاسین
عجبدر که خدادن بیخبرسین   ولی شیطان ایشنده بر هنرسین
خدا اشنده هیچ برجنبشک یوق   هوا بولنده لیکن اشلرک چوق
بو صورت عالمینه اولمه مغرور   بوکه مغرور اولندر صکره مقهور
عبادت بولنه کو صقله اخلاص   قو اجلاف صلعیننی اولسین خاص
کچه کوز بو هوا و بو ریادن   اوتن بالله جناب کبریادن

شیخ شبلی برله اتمکجی حکایتی

مکر وار ایدی بر اتمکجی مشهور — قوی کستا بیدی شهر ایچره منهور
اشتمشیدی شبلینک مناقب — انک دیدارینی اول مراقب
قولقدن عاشق و دیوانه ایدی — او شمعک تیلیه سین پروانه ایدی
یقوبدی عشقنه تنور سینه — خمیر ایدی وجودی کورمسینه
اشتمیشدی شبلی عشقن انک — طیوبدی هر کلندن شوقن انک
مکر کونلرده بر کون شیخ مذکور — بو شهره کلمشیدی از ره دور
یولی دکاننه اوغرادی مرورک — بیلوردی کانی بو در روی زردک
الور بر کوده اذن بی تکلف — کلوری دیو عاشقدن تخلف
کورر اتمکجی ایدر اکه هیها — کورک اشبو کدایی بی سروپا
حیاسی یوق یوزنده دستی اکری — لباسی درویشانه کندو اوغری
چکوب الدن الندن کرده اول — ایشنه کتدی اول صالح طوروب یول
دیدی بر کسه اولدم نانوایه — یکلدک ایشکی دوشدک بلایه
که بو شبلیدی اول شاه عرفان — الندن نجه یرالدک انک نان
خصوصا شتم ایدوب اولدک دل آزار — عجب خسرانه دوشدک نجه بازار
اشیدوب

اشیدوب نانوا دوشدی خروشه — بنوب تنور سینه کلدی جوشه
وجودین اشک چشمی ایتدی تخمیر — دوروب عقلینی باشه ایتدی تدبیر
یلواردقجه شیخک پابرهنه — بصد زحمت ایرر اول صدره رخنه
سورر ایاغنه روی سیاهی — کوزی یاشی صولر صحرا و راهی
دلندن عذر و چشمی عین فوار — سورر هر بر ایاغه روی رخسار
شروع لابه ایدوب دیر دل آزار — تدارک بو کناهه بولسون ای یار
دلی نرم اولدی دیر کان سخاوت — کیده یولدن دلرسک بو خسارت
یوری دعوت تدارک ایت بر چون — دوزوب بر مجمع کثرت بر چون
اشتدی نانوا شاد اولدی جانی — مزین ایتدی بر قصری همانی
تدارک بردی بر عالی ضیافت — که صد دینار خرج ایتدی تمامت
تکلف ایتدی انواع طعامی — که کوسترر تدارکده قیامی
تفکرده دخی اصناف الوان — مهیا ایتدی هر نه وار ایسه ای جان
منادی کوندروب اعیان شهره — خبردار ایتدی دعوتدن اولاری
که شیخ شبلی یعنی خاغانه — اولور حاضر صلادر دوستانه
محصل جمع اولندی بی تخلف — سریلدی انده خوان تکلف

دعا اولندیغی چون اوقندی الحم — طبویه طوردی صاحب خانه نعم

کلوبدی اندی برشو ریده احوال — طوروب اتدی سوالی شیخه در حال

که ای شیخ زمان و بحر عرفان — که مدن مشکلمی ایله تبیان

که دوزخ اهلی کیمدر یا بهشتی — بو عقدهیی حل ایدیور یا بهشتی

دهان اچوب دیدی اول شیخ بر حال — که دوزخ اهلی استرسک بلا قال

نظر ایت دعوت اتتی نانوایه — که بر نان ویرمدی بر خدایه

بوکون خرج اتدی یوز دینار کامل — رضای خلق اچون بر مرد جاهل

چکوب سبلی اچون بونجه غرامت — حقیچون کرده یوق قویسه قیامت

ریا اچون ایدر بونجه تکلف — رضیچون اوله قو بر تخلف

اگر بر کرده ویرسه دون دورسی — اوکیدی جنت اهلی تز درستی

که دوزخ اهلی وصفیدر خساست — نشان اهل جنت در سخاوت

عبرت

کل ای خواجه اشتدکمی حکایت — بر طبیدکمی حکایتدن درایت

ریا ایله کچورمه نقد عمری — ریا اهلی اولور عقباده جمری

نجه دعوت ایدرسین شهرت افت — ادین قو رسین بو خلق اچره سخاوت

شول اشلر

شول اشلر بیشور رسین عیب اولمز — تکلفلر ایلرسین دیمک اولمز

یدور رسین انی اهل هوایه — ویررسین قوتن طوقه اغنیایه

بو منوال اوزره یوزبیک سرخ دینار — اگر خرج ایدرسین هر کونده صد بار

حضور حقده بر برک کیاهه — صبیلر مالکی ویرمه تباهه

قبوکه کلسه لله دیسه بر اچ — بر احوالینی عرض ایلرسه محتاج

قشک چاتوب ایدرسین انی ادبار — بو قدر کیم ویره سین سیم و دینار

ویررسکده ویرد سن پارهٔ نان — انی سکده یمز بو قدر انسان

ریانی ترک ایلیو اهل رضا اول — رضا اهلی قتنده مرتضا اول

هر ایشکده مرادک اولسون اخلاص — ریا ایله یورمه قلبی ایس و پاس

ریا ایله اولور ضایع امکدر — مثالی شول طعام بی نمکدر

اگر اخلاص ایله بیکپارهٔ نان — ویررسک حق رضا ایچون سن ای جان

اولور عقباده اجری بی نهایه — ولی سن انی صیمزدک بهایه

اگر صد سرخ خرج اتسک هواده — اودکن کردیه نزد خداده

جو فرصت کچدی اول نانوای شهر — ویروب کرده یرین طوتمادی صدرز

صقین سندا خی فوت اولمایه فرصت — محللنده ایدیکورسن سخاوت

ریاشرکی خفیدر ایله اعراض | بر شمرز مؤمن اولنده بو اغراض

حکایت عابد ناسك

ایشت بر خوش حکایت عبرت انگیز | جگر سوز و منبه حکمت آمیز
ویریدی بر زمانده انجنده بر مرد | طوپوبدی درد دیندن انجو درد
کیروب مسجده بر کیجه ناگاه | عبادت نیتینه اولدی آگاه
عزیمت ایلدی احیای لیله | میان بند ایدوب امر طویله
چو شب اولدی جهانه صالدی پرده | کلوب بر سر قیوبدن کوشه مرده
اچیلوب باب مسجد ناگهانی | اولور بر کوشه‌ده بر کس نهانی
بونی ظن ایلدی بو مرد اسبق | که بر عابد در بو کس محقق
کلوبدر بو دخی امر نمازه | مناجات اتمکه کاهی نیازه
بنی بیلوردی بو نفسی سوندی | عبادتده قیام ایدوب دوندی
بولینی ششدی بر شدی ریاسی | بیکلدی کتدی یادندن خدایی
بو وهمیله درونی طولدی وسواس | منور کن ضمیری اولدی ایس باس
اکا ال ویردی شیطانی خیالات | بو سودا ایله اتدی چوق عبادات
کهی قلدی صلات و اتدی سجده | کهی اذکار له واردی وجده

که استغفار

که استغفار ایدردی کریه ایله | دعا ایلردی کاهی فریه ایله
محصل بر نفس اتمدی ارام | مرادی کندوسی کوسترمک اولدی خام
ظهور اتدی چو مشرقدن صداقت | کوزن اتدی عدم ملکینه ظلمت
بلوردی هر زوایاده خبایا | ظهوره بشلدی بر بر خفایا
اچوب چشمینی عابد بقدی پنهان | که کیمدر بو کیجه مسجده مهمان
کورور بر سک ایمش اتمش کمینی | محل خواب ایدینمش بر زمینی
فراغ اوزره یتور بر سک ناپاک | کوروب خجلتله ایلر جامه سین چاک
کوزندن یاشنی ایلر روانه | ایرر اتش دلندن آسمانه
زبان اچوب دیدی ای مرد کمراه | بو ایشی اکلایوب اولدی آگاه
سک ایچون جمله شب بیدار اولورسین | تضرعلر ایدوب بیزار اولورسین
سنی بر بر کیجه کورمدم اخلاص | خدا ایچون ایدا ایسن خدمت خاص

عبرت

کوکلدن دیکلد کسه ماجرایی | بیلورسن پند اوکن قیح ریایی
سک ایچون قوللق ایدیده سک اولی | قنی عرض پیمبر قانی مولی
سک ایچون اولسه نیتده سجودت | مفید اولور می مسجدده قعودت

سکیچون اولسه مؤمن ورد و اذکار   سکا اصحی ایلمزسک ایله تکرار
سنک ایچون اولسه کر زار ایله آهک   نه دکلو ایلسک ارتر کناهک
سکیچون اولسه کر بو کریهٔ خام   سنی غرق ایلر آخر بحر آثام
سکیچون اولسه کر تعظیم و اجلال   مقرردر مآلی خوار و ذلالی
سکیچون اولسه دعوات و ضراعت   نتایجدر اکا آخرده خیبت
کل انصاف ایله ای مرد کنهکار   نجه سک سنی نیچون طاعتک وار
ارادن کیدیجک بو پردهٔ عین   ظهور ایدر حقایق اجلی و بین
اولور هر کسنک معبودی ظاهر   شنو کیم اولیسر تبلی السرائر
کیمه معبود اولور ربّ تعالی   کیمه مخصوص اولدار باب شتی
کوچولدن بو دار ابتلادن   درشتی قورتیلوکو شرک خفادن
نیه قادردر بو عام عجال   بصورت مهدی و سیرتده دجال

مناجات

الها دستکیرا پادشاها   کریما کارسازا دلنوازا
بکا بول ویر مکل اغیار خاره   بکا بول ویر مهر دارو دیاره
قبوک لا قندلیسه کیم انی ایله   طپوک قندلیسه قبلم انی ایله
دلمده ذکرکه

دلمده ذکرکی ایله سنوکچون   کوکلده فکرکی ایده سنکچون
سنک امرکله ایلم هر نفس دم   رضاک اولسون قیامم هم سجودم
سنکله اولدم هر خیز و سکونم   جناب قدسکه اولدی رکونم
بنی بر دم قوما غیر لیکومه   بنی قالدر اولشدر سنلکومه
سنکله اولدم توفیق و رشادم   سنکله اولدم غمیله شادم
اولا درکاهکه هر دم نیازم   جنابکه اولا سوز ایله سازم
سنکچون ایلیم اوراد و اذکار   سنکچون ایلیم اولورسه تکرار
سنکچون ایلیم آه و انینم   سنکچون اولدم میل حنینم
طپوکه ایلیم هر دم مناجات   طپوکه ایلیم هم عرض و حاجات
سنکله اولدم بیرونم درونم   مدد ایله مدد یا رب زبونم
الکدر درسنک تفسیر اشباح   سنک امرکله در عقلیله ارواح
خلاص ایله بنی یارب ریادن   بصیرت ویر بکا قورتر عنادن
هدایت حبلنی کردانه بند ایت   عنایت مجمونه بو سینه ایت
رضاکی مرکز ایدینه شهودم   انی دور ایده بر کار وجودم
قبوکه کلدی یا رب عبد آبق   انک بو بوینه طوق بر طوق لایق

مجالی ولمیه تا عنیر بابه   تضرع ایلیه عزّ و نیازه

٣٧ ## حکایت عیسی علیه السلام با دنیا

مجرد دی چو کم عیسای مهرف   ولی دنیایی کورمک ایستدی ارزو
مکر کیدر دی بر کون غروه نور   کورر بر پیره زالی یولده از دور
صچی اغرمش و بیلی بوکلمش   دهاندن قمو دیشلری دوکلمش
کبود رنک بقیانی دکلمش   بناشکلنده کی یریر سوکلمش
طوطانغی بغلمش شکل طلاقی   انی هم کیم کورر ویرر طلاقی
دهاندن اقر صلیار اصفر   کورن لا بد نغوذی او قور از بر
دو چشمی ازرق و رخساری اسود   حدقلر بر چیق دی بوی هم بد
دو ابروسی مثال پای حلاج   مغیلان خاریدر مژکان خلّاج
قومش رخساری اوزره خال خونبا   دیه سین الیریش لوح اوزره مسمار
ولی کندو وار بر جامهٔ خوب   بدایع نقشله صد رنک مرغوب
بویاتمش برالن حنا ایله رنکین   دکر دستنی قانه کورن خونین
طخلمش موری منشوری عقابی   ولی اصمش یوزینه بر حجابی
طشن کورن اولور مجنون شیدا   ویرر وارین اولور عقباده رسوا

چو عیسی

چو عیسی کوردی انی دیدی ای زال   بکا بلدر سنی ای زشت محتال
جواب ایدوب دیدی ای روح خوشرو   بنم دنیا بنی ایلدردی ارزو
دیدی عیسا که دنیا سنمسن سن   دیدی دنیا که یارم نجه سین سن
دیدی عیسا اکا ای زال پرشور   نیچون سین بو نقاب التنده مستور
ندر بو جامهٔ رنکین و رعنا   ندر بو زیب و زشت تماشا
بیلنلر خود بیلور ماهیتوکی   کیمه عرض ایده سین کیفیتوکی
سنی بیلور شو کیم رند جهانده   سنک مثلک شترلر نرد باندر
خره لازم دکل صوت نهانی   اکا شاهددر ربای و قولانی
دیدی کر چکسین ای عیسی بی عیب   حقی بیلن بنی بیلور بلا ریب
انکیچون اولمشم مستور و پنهان   که کورمیه بنی حمقای دوران
بنی خوبرو صنالر جنبشمه دن   اولالر عاشق و شیدا الشمدن
طشمده اولمسه بو ستر بر دم   قچیدی جمله بندن ابن ادم
محقق کیم که سر بر سه طواقم   بنی بیلوب ویرر اولدم طلاقم
دیدی عیسا که ای زندان زنان   ندر بو بر الکده رنکله قان
دیدی دنیا که ای صدر یکانه   هزار و صد هزار اندر زمانه

بنی حالیلم جاندن دلولر — یلرلر بر زمان اندن اولرلر
زفاف اولدی دولرچون بنمله — اودم قتل ایدرم اشبو الحاله
بنیچون بیلدرلرین ومربوط — انلکچون درالم قانیله مخلوط
دیدی عیسا که ای دنیای خوار — ندر او بر الدن نقش نگاری
دیدی اتمک ایچون مکر و فریبی — بو الده اتمشم نقش غریبی
بو لعبیله قورر دون بند و دامی — بونکله صید اولور هر مرد خامی
دیدی عیسا که ای دنیای فانی — نیچه قتل ایدرسین خلق جهانی
اولاده شفقتک کلمزمی اخر — عجب در رافتک اولمزمی اخر
دیدی دنیا که شفقت بلمزم بن — ابد کوکلمده رافت بولمزم بن
ولی بودر مرادم سر و اعلان — قومیم بر احد جمله دوکم قان
ابد سیر ایلیم طرف جهانی — که تا صید ایلیم بن ابلهانی
جهان دیرنده بنم بن مشهور — مریدم در بنم هر مرد پرشور
بولاره ایلرم هردمده ارشاد — جفا و جور و مکر و حیله افساد
شوکیم بندن ایدر درسینی اکمال — انی قتل ایلرم هیچ ویرمم اهمال
بودر ایشم دخی ایش بلمزم بن — شونکیم بلمزم هیچ بلمزم بن

اشتدی چون

اشتدی چون مسیح اشبو جوابی — تعجب ایلدی اتدی خطابی
جو بلدم حالکی ازسن و اخفا — سنی ترک ایلدم دزیر و بالا

عبرت

نظر ایلسه بو حمقای جهانی — بولینه ترک ایدرلر خانمانی
طلشن کورر و ایچندن بخبرلر — اسیر اولوب وصالینه ایدرلر
دریغا خلق عالم کورمدیلر — وبروب دنیایه دینی بلمدیلر
خبرده جیفه دیر دنیای غدار — سک نفسکدر مشغول و مردار
سک مرداره چون سن یار اولسن — بو ایکیدنده بیل مردار اولاسن
نه سن سکدن نه سک سندن اوصانور — بونی هرکیم بیلور اولدم اوتانور
سک نفسکی بند ایله حذر ایت — مراداتن صقین ویرمه گذر ایت
اکر بند اتمیه سین بو عقوری — ضرر ایرسکا لابد ضروری

٢٩ حکایت راهب با ابو القاسم همدانی

مکر وار ایدی بر رهبان دراک — ریاضت ساحه سنده جست و چالاک
دوزوب بر دیری که کیردی اولکس — بیوب قابوی بر روزن قودی بس
اوقوردی بر زمان اتدی عبادت — ایدردی کندو اینیچه طاعات
مکر بو القاسم همدانی ناگاه — کوروب اولدیرا اولدی اندن اگاه

اودیرك طرفنه یس اولدی دوار　　درونندن اولمدی بو خبردار

چغروب هر طرفدن آتدی آواز　　سکوت ایلردی راهب ایبوب ناز

بو حالات او زره اولدی انده (ماه) یك　　مگر بر کون چاغردی حکمة الله

چغردی باشنی روزندن اول (کس)　　دیدی هی هی ندر آوازه و سس

که کیمدر بو فضولی دمده میله　　بنی سرکشته آتدی زمزمیله

نه استرسین ندر بندن سوالك　　بنی کندومده قو وار کوزله حالك

دیدی اول شیخ اکا ای پیر ترسا　　ندر کارك بو دیر ایچنده تنها

دهان اچوب دیدی ای شیخ اسلام　　بنم چوقدر ایشنم کل اتمه ابرام

چو کوردم نفسمی بر کلب ناپاك　　دوشوبدر شهر ایچنده خار و (خاشاك)

اولیدر لوث خون ایچره دونده　　کیدر هر سویه بیهوده رونده

انی حبس ایلیوب دیر ایچره ناچار　　دکرتا کسیه اولحاله آزار

زن و فرزند و داخی خانمانی　　ویروب بر کلبك اولدم پاسبانی

بو در ایشم سکی زندانه صالدم　　بر ایتدی عو عوینه نالانه صالدم

دیلرسك سن دخی بندایله کلبك　　قیوب غوغاسنی صاف ایله قلبك

عبرت

خبر الدیکی

خبر الدیکی ترسادن مسلمان　　مسلمان اول (مسلك) اول مسلمان

مسلمان اطلاق اتمه کلبی (ایسك)　　که انجتمیه هر شوریده قلبی

ایله من سك سجن زندان ایچره محبوس　　بدن دیونده باری ایله مدروس

صلیوب صهر بو بازار جهانه　　که زحمت ویرمیه تا دوستانه

مؤبد بو بینه زنجیر زجری　　اودرو ب لازم قل اکا منع و حجری

انی بند ایله بو قسه دیو نفسك　　صلر چاهه سنی تنك ایلر ابنك

سنی اول صالمدین زندانه سن (صال)　　والا اول سنی تیز ایدر ایصال

طبیعت سکنی قور چاه هر غلر　　قلور ظلمتده روحك دایم اغلر

کرکدر سالکه بیر بر ستم شیر　　که بوسکه ایله زور ایله تدبیر

ویره اول چاه ظلمتدن نجاتی　　چقوب اندن بولاسین طیبانی

سکار ستم دیدوکم بیر رهدر　　اکا ایرمینك حالی تبه در

که هر کیم بیری بولدی ایدی توقیر　　انك تقصیر اولدی جمله توفیر

طبیعت ظلمتدن اولدی صاف (دل)　　دم مردار ایکن پس اولدی نافی (دل)

ولیکن سن نه بیر و نه مریدی (سین)　　که هی درویش و کاه اولورمریدی (سین)

کهی شبلی اولورسین صاو ساکو　　کهی شیری اولورسین فتنه افسو

کهی سن بایزید وقت اولورسین | کهی اولور یزید مقت اولورسین

کهی خرقه کیرسین کاه زنار | بو حالیله اولورسین اهل زنار

قوتلو بینی اولیکور اهل تمکین | ندامتدر غدای اهل تلوین

حکایت نصرانی که مسلمان باشد ٢٩

یکی ترسا مسلمان اولدی فیروز | ییکلدی بولی خمر ایچدی دکر روز

چو کوردی مادرانی مست و بدحال | دیدی اکا ندر اوغول بو احوال

مسیحی ایچدی و اولدی مسلمان | شراب ایچدی محمد اولدی غضبان

کلیساده یوزك قاره بردی بوق | ملوثسین مساجدده یوزی یوق

فراغ ایله بو ایشدن اولمغل خام | محمدلك کتورمز دین اسلام

اریسك محکم اول دینکده محکم | که دین طوتمیز کیشی اولور کم

مسلمان اول یا بو یا خو ترسا | که بر دینده قویاسین روز فردا

نه بللو سن محمد امتی نسین | نه خود دین مسیحده ملتی سین

قبول اتدکده هر کس انده ملت | مکر سن اولدسین شیطانه امت

حکایت سلطان محمود با کبر ٣٠

مکر وار ایدی بر آتش پرستی | دیننده سعی ایدردی اتمزدی سستی

مکر یاپمشدی

مکر یاپمشدی اول بر کبری مرغوب | ویروب مالی حلالی اسمی محبوب

محلتده اولوبدی اول یل عالی | خم ناسدی صنماکه خالی

بناسی خوب ایدی نهر اوزره جاری | دعا ایدردی هر کیم کچسه باری

مکر سلطان دین محمود فیروز | او یلدا اوغزدی کونلرده بیك روز

کورر بر قنطره مطبوع و مرغوب | خم خلق شیرین جای محبوب

صورر بر کسیه بو خیر عالی | نه شخصکدر نه خوش بولمش بو حالی

دیدیلر صاحبی بر کبر پر دود | ایشی مرغوب لیکن کندو مردود

اشتدی بو سوزی چون شه تمامت | چکوب غیرت او کون اتدی اقامت

صالوب حاجبلر اتدی کبر احضار | دیدی ای دین عدوسی کبر بیکار

سکا لایق دکل بو یل عالی | حساب ایله نه خرج اتدکسه مالی

ویرم تا قیمتن خرجکدن افزون | علاقتك اولمیه درتك بیرون

جواب ایدوب دیدی کبر اشکاره | اکر ایدر بنی شه پاره پاره

انی دنیا ایچون صاتمیم بن | که دین ایچون انی خرج ایلدم بن

نه وار کبر بیسم ای سلطان مرغوب | بیلورسین هر کشیه دینی محبوب

اشتدکده شه جوابی از مجوسی | او کبری زجر ایله امر اتدی حبسی

انی خبر ایلدیلر نچه ایام   چو زندان ایچره شدت بولدی انجام

خبر کندردی شاه فتنه انکیز   رضا ویردم چو بیچه اوله تو میز

ولی جمع ایله استاد کرامی   که تخمین ایده لر قیمت تمامی

اشندی شاد اولوب شاه زمانه   اولور عسکر له اول جسره روانه

کلوب جسر اوزره طوردی کبر هشیار   دیدی دکله سوزم ای شاه خودکار

بوکون بندن صورر جسرک بهاسین   بنه بندن دلک انک بهاسین

بیلورک جان اویندم انتم سبای   جماده ویرمزم جانم بهاسی

دیوب اتندی سی بلدن وجودین   صویه اتش پرستیکن وجودین

عجب جان اویندی اتش پرستی   که تا ایرمیه دینینه شکستی

عبرت

کل ای دین دونی دعوا ایدن خام   کل اوکرن بوکبردن شرط اسلام

ویروب جانینی دینن طوتدی محکم   مجوسیدن نجون سن اوله سین کم

سنک ایشک بودر ای مرد مکار   ویروب دینی ایدرسین اخذ دینار

سنی الدایوب دنیای غدار   برق دینار الدن دسته دیزار

بولکن کل اولیکور صادق و صادق   شو نقدی ال اوله جانانه لایق

حضور حقله

حضور حقده کلدی اوله بهره   که نقاده ویره نقدی نه بهره

سکابت اولدی بو دینار و درهم   بریندک اخری نار و بری هم

بو حیله دور یشوب کتمه نساره   که بتله وارمق اولمز بیش یاره

بو سود الر اولبدر ساکه پابند   یتورسین جامه غفلتله تا چند

اویند وقده اجل طوتی کریبان   نه پای رفتنک وار نه کریزان

دریش کندو یراغک ایله ای یار   سنکچون کسه اتمز کار و بازار

حکایت درویش با جعفر صادق رحمة الله علیه ١

مکر وار ایدی بر درویش حالی   ایدر از جعفر صادق سؤالی

که ای دین سروری اولاد اولاد   چو سنسین جانیا سردار ارشاد

ندندر بو نجه زهد و اجتهادک   نیچون دنیا یه یوق میل و مرادک

دهان اچوب تیدی اول شیخ پر نور   قولاغک طوت بکا تا بوله سین سور

جناب حقدن ایردی باکه توفیق   یقین اولدی بکا درت نسنه تحقیق

بودر تدن حاصل اولدی دورت نتایج   که بولار در اولا اصل الحوایج

بودر اول یقینم رب اخلاص   بیوردی هر قوله بر خدمت خاص

بونی بلدم یقین اشدم برایات   عباده فرض عین اولدی عبادات

چو بندن غیری کمسه کورمز ایدی … ادایه بکلدم بنده مبانی

ایکنجی بونی بلدم رزق مقسوم … بولور صاحبلرین دردهند ودر

انی غیری یمز بلدم محقق … برقدم حرصمی اولدم موفق

اوچنجی بونی بیلدم موت برشور … ایرر برکون محقق ایدیسن زور

برقلندم اکا اولدم مهیا … قچن کلسه دردم اهلا وسهلا

بونی دردنجی بیلدم یار واغیار … بنو مجنون کمسه اولمز نمشی وفادار

بینه بسرکندومه اندم وفایی … بوددری اکلدم بولدم صفایی

یقینی برنک طوتوب ظنی برتدم … عبادت یولینه صوکیب اقلدم

عبرت

اشتدکمی بونی ای عبد ابق … نلر دیدی سکا اول یار صادق

یقینی براغوب سن ظنه اویدک … بو ابشلردن نه اکلادک نه طویدک

بو غفلتدن قچن بیدار اولورسین … بو مستلکدن قچن هشیار اولورسین

سنی بس لعب ایچون یاراتدی حق … عبادت چون یرتمشدر محقق

چو غفلت ایچره کچدی سال پنجاه … عجب اولامسین بش کوننه اکاه

بو مشکلدرکم اخزا و بناسین … تهی دستک یوزنک قاره بولاسین

چو سواسیله

چو سواسیله طور رسین نمازه … دکرمی صانه سین برنک پیازه

بولنمز صومک ایچنده صیانت … نه وقتن اوله سین اهل دیانت

چو حجک ایچره سعیک یوق لقایه … ایرلمز صوفیا ذوق وصفایه

مذکرسین ولی یوقدر تفکر … تدبر ایله احوالک تدبر

بو وجهیله تتبع ایتسک احوال … مشوشدر تمام افعال واقوال

الهنا مفضلا برا رحیما … عطوفا منعما ربا کریما

عمل بو وجهله چوقدر کناهم … سنک فضلکدن اوزکه یوق پناهم

اکر اولماسه ذره فضل وغفران … اولور شمسی عمر بو بحر عصیان

سوال کردن پسر از پدر درین باب

پسر دیدیکه عالم خلقی واری … هوا ایله کچر لیل ونهاری

خ نه واربنده هوا ایله نیچه سال … واروب بابیلده ایدم سعی اکمال

م هواسز برقدم یود وارمدیلر … ریاسز برعمل باشرمدیلر

دونوب اخرده تائب اولسم ایجان … بوکم ایشم بکا وبرمکی نقصان

جواب پدر

پدر دیدیکه ای مغرور مختال … حقیقت عالمندن دور و بدحال

بوگون عمری عزیزی ایتمه ضایع   هوا یولنده اولمه ظنّه تابع
نه بلدی کسه فردا اولیسی در   حیات اوزره یا خود اولیسیدر
کیده سین یا بدای پیر فرتوت   که سحر اوکردی هاروت وماروت
هزاران بلدی اول ایکی فتنه   بسی اشاغه جهده جانی تشنه
اراده قریب ایکن مسافت   ایرشمز اغزی صویه زهی خسارت
که استادک ایشی بویله پریشان   نه بیلور دنولشاگرد ایشان
بو در زعمک بکوزدی بو سرشته   اولسین ایرتر تو بیله فرشته
مکر یا بیلدی در موتک مقلّب   کاورسین ایرمکه اکا مقدّر

٣٢ حکایت جوان با عزرائیل علیه السلام

ایشت بندن بو در مدّه یاد قصّه   حکایتدن ایره تا سا که حصّه
مکر بر گون در ایوان سلیمان   طوروبدی بر جوان شادان و خندان
گلوبدی انده عزرائیل جانسوز   بقردی اول جوانه تیز و تز سوز
کذر اتدکجو عزرائیل بیرونی   جوانک طولدی خوفیله درونی
سلیمانه دیدی ای کان شفقت   بکا بو کسدن ایردی کلی کربت
گتمدن بو یرک ایر و هوایه   اولشدوره بنی بر غیری جایه
دلم خون

دلم خون اولدی خوفندن بو شخصک   تنم خالی اولدی مکرندن بو شخصک
بیوردی ابره اولدم شاه فیروز   ورای هنده الته لرانی اعلا روز
جوابیله اولدی اول شاه اتفاقی   اولور عزرائیلینه ملاقی
سوال ایدرکه ای بی تیغ خونریز   نیچون اتدک جوانه نظرهٔ تیز
که خوفکدن سنک بر پاره اولدی   وطن ترک ایلیوب اواره اولدی
جواب ایدوب دیدی عزرائیل انکاه   که گلمشدی بکا فرمان درگاه
که بن قبض ایلیم روح جوانی   بودنم اجنده در هندوستانی
انی چون بونده کوردم حیرت ایردی   اکا دقتله بقدم حیرت ایردی
چو هندستانه واردم انی بولدم   الوب جانینی شمدی بونده کلدم

عبرت

گل اکله بو خبردن حسب حالک   قضانی بوزمغه وارمی مجالک
نه حاصل ایلیه تدبیر انسان   موافق اولمسه تقدیر یزدان
قمو بر نقطه در تقدیر اوّل   نظر ایله بو اشده اولمه احول
کمی خاری گل ایلر که گلی خار   گلیسک ایتمه خاربدن انکار
که هر خارنده وار صد دستهٔ گل   رضا ویر خارینه اولدکسه بلبل

ایره سین تا کنار سلسبیله — شفالر ایره سندن هر علیله
کوز غم مردایسك دایم حضوردر — که طغمایه حضورکده شبوردر
اشتدك ماجراسین پس جوانك — قضاسینه رضا وبركل خدانك
غم وشادیسینه بقمه جهانك — نه غمی اولیسی جانه قیانك
اکر غمکین اولورسك بارای دیلك — غمین چك وار بسه زره بقیك
دکلسین درد دینکدن خبردار — انکچون ایلمزسین دینه اچون زار

حکایت جوان با رفیق شفیق ٣٣

وردی برجوانك بر رفیقی — عشن بر دم اوزخم منجنیقی
دوشوب طبراغه اولشرقاله مخلوط — ایدردی اه وزار سینه بر دود
حیاتدن قالدی برایکی دم — جوان ایدر اکا ای نور دیدم
ندر حالك بکا انی بیان ایت — درونك دردینی بودم عیان ایت
جواب ایدوب دیدی ای مرد مجنون — نه دیم بن سکا حالم دکرکون
اکر زخمین یدوکسه منجنیقك — بیلورسین حالنی اولدم رفیقك
نه بیلسون حال بیماری اصحا — دیوب تسلیم روح ایتدی اوتنها

عبرت

ایشتای دین

ایشتای دین بولنده مرد بیدرد — صنورسین هر کسی کندوکبی سرد
صحیح اولان نه بلسون مبتلاینی — سی ورا اهلی بلسون بو بلاینی
برودتله حجردن قلبك اقسی — سنی بینا صنورسین چشمك اعما
نه آتش وار درونکده نه دودك — عجبدر سنك سرما در وجودك
خدا یولنده اوحادك دلفکار — عجبدر عجبله قلبك برانکار
نه دردك وار درونکده نه حالت — ایدرسین اهل حاله بغض تهمت
نه وقتن طویه سین دیندن حلاوت — که دین اهلینه ایدرسین عداوت
دماغکده ذکردن الذت یوق — خدا حقی بشکده دولتك یوق
صفاسین صوفینك افسانه دیرسین — بو زنجیرلانی اوصانه دیرسین
صفا بیله این ذکر مولی — اوصانورسه فحاشا ثم حاشا
صنورسین عالم اهلین هپ مرایی — اونیدری سوظنیله خدایی
برق بو ظن کل ای مرد مسموم — لعمری ان بعض الظن مسموم
چومساز اولدك اصحاب وجده — ارادت ویرمه بار شیخ نجده
بیلورسك دردمی عین دواسین — اراغ اول بلدکسه بینواسین
بوعشق اهل ایدر بیکانه بلمز — وجودین صقلین میدانه کیرمز

حکایت دیوانهٔ مصری

اشت بو قصهٔ بندن قولاغ اول   دکلسن عشق اری یولدن ایراغ

ورندی شهر مصرک بر کیمسنه   اچوقدی دیدهٔ عین الیقینه

او کیمسه عشقله شوریده احوال   حقیقتدن کهی سویلردی اقوال

دیدی بر کون که هر شوریده راه   عجب اولمز اگر اولورسه ناگاه

عجب اولدر که بو بنجه حالتیله   یرم دم صاغ اولوب دنیاده قاله

عبرت

نه بلسون خام اولان احوال عشقی   بنه بخته بیلور اقوال عشقی

انک ادنا قطره‌سی عمانه صغمز   بونک کیم ذره‌سی تابانه صغمز

بکمز دمعه‌سی طوفان نوحی   ایر ایعادی رعده عندلوحی

جو مظهر دوشدی انوار جلیله   باش اکر اوعه‌سی نار خلیله

خزاین صاحبیدر هر گداسی   بو یول مفلسلریدر ماعداسی

بولردر هر قدحدن جرعه نوشان   قبایی ترک ایدنلر خرقه پوشان

بولردر ترک ایدن کلی وجودی   بولردر حقه خاص ایدن سجودی

بولردر قانیله الور وضوئی   بولر حلیله باصرلر عدوی

حکایت منصور

حکایت منصور حلاج

جو عشقیله حسین اولمشدی منصور   انک قتلینه فتوا ولدی مزبور

جو کسدیلر الن شوریده جانک   اشتکل ماجراسین بندن انک

اقن قانن سورردی دست و رویه   انی دردتردی اعضای وضوئیه

دیدیلر که اکای مرد میدان   ندر نکته بو ایشده ایله تبیان

نیجون قان ایلدک اعضای پاکک   بو بد ایشدن نیجون اولمادی باکک

دیدی دکلک کای غافل جماعت   صلات وصلته اولدی اقامت

انک قانیله اولور انجق وضوسی   بولورمنی اکلمی عشقک عدوسی

فقیه عشق شهر اگرچه ناروادر   جو عشقی اکلمز اول ناسزادر

اوت باصه جو حق بو دینه مردان   قیرمز طعنی ایدرسه اکر نادان

عبرت

فقیه‌ها کل اوقی فتوای عشقی   طویاسین تا ندر تقوای عشقی

بو نار عشقه اوراوراق قالی   که تا فهم ایده سین اسلر حالی

بو کورمکدر دیمکلک بونده اولمز   بو ذوقیدر دیمکلک بونده اولمز

بونی فهم ایده من هر خشک زاهد   اکر بونزیل اولورسه بشقه عاید

کرکدن اولقیو میله قاییم | که تا خوف اتمیه اذ لوم لائم
دقربو بونوکه عشق زنجیر ناکاه | چکه قنده دلرسه خواه ناخواه
بو حکمیله اله قاتیله ابدست | که بودر عشق اربینه داب سنت
ایله سجاده سین اولدم محی اولود | حقیقی قبله اوله رب مشهود
صلات وصلته اوله اقامت | شهود اهلی اوله اکا جماعت
امام اوله اولاره عشق پرشور | بزیله شانه مقبول منشور
بونی فهم اتمکه ای منصور حلاج | یا غزالی کرک یا خیر نساج
نچه شاهی غلام ایلر بو حالت | غنا اهلین ایدر اهل ضرورت
مفید اولمز بو یولده قوت زور | نچه زور اهلنی بو عشق ایلر مور

٣٦ حکایت مجنون

قچن مجنون کوریدی دوی لیلا | کوزندن یاش اقردی دلده ویلا
زعفرانه دوندی رنک وروی | حیادن او دیردی جمله مویی
ایردی لرزه اندامینه انک | دوشردی شیر اکر دامینه انک
دیدیلر اکا ای مجنون خوش حال | بیان ایله بورمزی سویله اقوال
چو سنسین عشقله مجنون سرمست | شجاعتله اولورسین مرد بردست

کزرسین بیشه لر

کزرسین بیشه لرده فرد و تنها | سکا ببر و پلنک اولمزدی همتا
محصل کسدن یوق بیم و باکک | نله ایلادی کوردکجه بو چاکک
صولر بکزک دوشر اعضایه حزن | همانا موش اولورسین پیش کربه
دهان اچوب دیدی مجنون پرغم | جوابندن کلور بوی سبب غم
کچینلر جهانده شیر و شرزه | اولورلر عشق اوکنده موش هربه

عبرت

بو عشق ایسته سلیمانی ایلر مور | مفید اولمز اکا هیچ قوت و زور
نچه سلطانی پامال ایدر عشق | نچه رستملری هم زال ایدر عشق
نچه نار اهلنی صابر نیازه | نچه زر قیمتی صاتر پیازه
نچه جاه اهلنی صالدی چاهه | نچه رعنالری صایمز کیاهه
نچه سحبان اولانی عشق ایدر لال | نچه چالاک خم سرکشته احوال
نچه عاقللری مجنون ایدر عشق | نچه کاملری مفتون ایدر عشق
نچه زور اهلنی بر زار ایدر عشق | نچه بی جرم هم بردار ایدر عشق
نچه صنعانه عشق اوکرتدی صنعت | واروب بر مغانه اتدی بیعت
بودر عشقه همیشه عادت و راه | که شاهی بنده ایلر بنده یی شاه

حکایت جوان و درویش

وار ایدی بر جوان خوب و مه روی … انک زلفنده ایدی مشک بر موی

لبی لعلندن ایدی جنت جرعه … بلا ریب ایدردی چاک خرقه

دهانندن اثر یوغیدی گویا … دیه سین حرف موهومیدی گویا

محصل حسنه یوغیدی پاداش … انی نقش ایلین نقاشه شاباش

مکر وار ایدی بر درویش دل پاک … انک عشقندن ایدی سینه سی چاک

اولیدی او جوانک مبتلاسی … صفا بخش ایدی انک هر بلاسی

بولنده مرد ایدی عشقنده صادق … اولیدی قالنه حالی مطابق

بس آخر طاقتی طاق اولدی انک … مرادی شاه آفاق اولدی انک

قراری قالمدی بی روی محبوب … جمالن گورمگه عزم ایتدی اول خوب

مبارک دمده ایردی خدمتینه … همان عرض ایتدی حالن حضرتینه

دیدی ای جسمیمک جان خلاصی … دخی یوق دردمک درمان خاصی

گسنسی یوق حیاتمدن تمتع … حضوروم سنسز ایلر تمنع

نه صبروم وار یولکده نه قرارم … نه قوتم وار جنابه نه فرارم

اگر بخشش ایدرسک سالمم بن … وگرنه قتلم ایدرسک قائلم بن

بو ایکیدن

بو ایکیدن ندر فرمان و تدبیر … گرم قیلغل جیبم ایتمه تأخیر

ایشتدی چون بونی شاه وفادار … درونی عاشقه اولدی خریدار

ولی یوز طوتدی اولدم امتحانه … که واقف اوله صدق قیله یانه

محک امتحان اولماسه باری … بلنمز عاشقک قدر و عیاری

بلا ایله اولور عشقک فروغی … بلادر فرق ایدن صدق و دروغی

جوان بر آسیه بسر اولدی سواره … گدا ایله اوده چقدی کناره

طقوب بویننه بر حبل گرانی … دیوب اتنی محکم جگردی نی

سوردی اسبنی میدانه روانه … اولوردی عاشق مسکین دوانه

سوردی قصدله خاشاک و خاره … اولوردی دست و پایی پاره پاره

دوشردی گاه رخسار اوزره دلزار … بتردی روینه خاشاک له خار

جو اعضادن اولوردی قان روانه … بانجه رقص ایدردی شادمانه

جگردی گه نشیب و گه فرازه … صفاسندن دوشر عاشق نیازه

بو زنده گرچه گولتر ایدی خاشاک … ایاغنی لیک بر خار ایدی خاشاک

بو یندی گرچه عاشق زنک قانه … صفا سوردی اندن صادقانه

وفا بیلدی جفاسین اول نگارک … بر ین گللر صنوردی زخم خارک

تفضلر ایدردی کوزدکاره | که مونس ایتدی بن دلم سبپاره
رکابن بوس ایدردی که زمینی | که بندن ایچمه بو حبل المتینی
نه شه لقدر بکا بودمکه سکور | رسن طاقوب ید دستیله دلدار
چو هیجا اولدم اسپینه دوانم | بولنده جانی ویرمکده روانم
کیمه فتح اولدی اشبو فال فیروز | کدوب جمجرک شتای ایردی نوروز
بودکلو دلده اظهار ایتدی شادی | نهادنده زیاد ایدی نشاطی
چو معشوق اولدی صدقندن خبردار | وفا صبحی افقدن ایتدی اظهار
دیدی ای عاشق مسکین صادق | بولندی حالکه قالک موافق
اسیر یوق سنده شهوتدن مقرر | درونکده حقیقتدر مصور
بکا شمدن کرو لازم وفا در | اکرچه هرنه ایدرسم صفا در
دیوب بونی ایتدن اندی اولدم | دلرکیم یاره سینه صاره مرهم
ایدوب اول مبتلایه عذر اکرام | جراحتلر برینه ایتدی انعام
الوب سوزن الینه یار دلدار | وفادار اولدی اولشکر جفاکار
سرزانوبه الدی یار انک | چقارر سوزن ایله خارین انک
ادردی مبتلایه دلنوازی | ایدردی یاره سینه چاره سازی

کهی اوخشردی

کهی اوخشردی کاهی عذر ایدردی | کهی تحسین ایدوب مسح ایدردی
تجسس ایدرایدی زخم خاری | بوده رصاد قلر ایچون شرط یاری
تبسم برله سویلردی نکاتی | ایدردی یار سینه التفاتی
درونندن چیقردی عاشق زار | نولیدی کوزلرم اولیدی برخار
چو هر خاره حبیبک نظره سی وار | بهر درده طبیبک چاره سی وار
کرکدر که بو بولده ارته یارم | که دردمله مقارن اوله چارم

عبرت

کل ای عاشق کچن بز مرد لافی | چو یارک یوق دکلسین مرد صافی
مرادی خواجه نک بوندن خدادر | اراده سویلین شاه وکدادر
کدانک شاهلا بوتیرنسی وار | مکر بولنده برقچ یاره سی وار
سبب چون یاره ایمش وصل یاره | کل ایمدی یاره ایله یاره یاره
چو یار ایچون اولا یکده خارک | کلستان اوله خارک کیده زارک
جکرسنک کر بولنده ذره زحمت | کیده غم نقطه سی بس اوله رحمت
ایاغکه بترسه غم بیمه خار | اولور هر خاره لطفی بحر زخار
بولنده کیم جکه یارک جراحت | صورمه هم بولور اخرده راحت

خبر صورسك بو يولك خوجه كانى — بولبدر هر دكنده نجه كانى
جفاسنده وفاسيدر مقرر — مرادنده صفاسيدر محرر
بو يولده اغليلر صورك كورلر — حبيبى كوزكزيز يانسين سلرلر
كل ايمدى عاشق اول يولنده صادق — كه جمل عشق اوله بو بيلوكه لايق
طقه زنجيره محبوب حقيقى — اودم فهم ايده سبر سر دقيقى
كمند بند اوله بو بيكر زلفى — بلا هر قنده جكسه اتمه خلفى
جو عشقك مبدئ اول بلادر — ولى صوكنده لطفيله ولادر
نجو استر بس استغناى ليلا — نياز ايجره اولدى مجنون شيدا
كه اخر وصلنا اولدى خريدار — نهايت بوله هجرى جلميه زار
اشندك جكمينجه درد محنت — خليفه اولمدى ادم زمينه
سمايه ايرمينجه نوحه نوح — ميسر اولمدى بس راحت روح
خليلى اتمينجه ناره واصل — لباس خلته اولمادى نائل
جو اسمعيل رضا ويردى قضايه — كرامتلر ايرشدى فدايه
بلا جكدرمينجه ايوبه تو آب — ديمدى اكا نعم العبد اواب
كوزينك نورى كتمينجه يعقوب — اكا ال ويرمدى ديدار محبوب

جو قويدى

جو قويدى يوسفى بازار مصره — صوكى شاه ايلدى كلزار مصره
باشين ميدانه قومايمجه يحيا — شهادتله شهودا ولمادى محضى
مسيح انك يولنده كيمدين شال — سماى جارمه اولمادى ايصال
حبيبى جكمدين جور قريشى — اشتدرك يا تمامشد سير عرشى
بلاى هجرت اولمايمجه محضى — اكا فتح مبين اولمادى ايحا
مسلط اتمدين هر بى تميزى — ميسر اتمدى نصر عزيزى
صحابه اولمدين دار بنزنلخرج — ديمدى صادقون انلار وقها ج
نعم عاشق اولنلر بوجه شانه — بلايه بربنه اولديلر نشانه
ولى بوسرى طويلر بز غم — صار بلور يا ره سينه جونكه مرهم
صنقلر صاريجيدر جونكه جبار — انكجون كل صنق اولدى تا صره يار
نه غم كر بو يولده صنسه وارك — بتون لكدر بو يولده انكسارك بوزدن
انكجون اولسه جون قانك روانه — بز بلور الله الله جاوادانه

٣٧ حكايت شيخ نورى عليه رحمة البارى

مكر طور مشدى بولوز ره بر اعما — دلندن اسم حق ايتدى تقاضا
كيدوب بس اختيارى ديدى الله — اشتدى اسم حقى نورى ناكاه

کیدوب صبری قتینه وارنجه انی | دیدی اکا نه بیلورسین سن انی
حقیقتا جدوکیسه جامن انك | درونکده دیدوکسه نامز انك
نیچون اولحا به سن صاغ اوله چشمك | فنایه وارمیه بو اسم و رسمك
دیوب نوری بو سوزی اولدی بیهوش | دیه سین کندی جانی اولدی تن پوش
بو سوزیله دوشی صحرایه ناگاه | بچالشدی بر نیستانه ایرر راه
نیستانه ایدر کندونی پرتاب | اولور خون ایچره اعضا جمله غرقاب
جراحتلر ایرر چون جسم پاکه | صچیلور قانی اشجار ایله خاکه
نه یرده کیم دوشر بر قطره ناگاه | قانندن یازیلور بیس لفظة الله

عبرت

اشیدرسك بو سوزی دکلیندن | ایچرسك بویله ایچ کل یار الیندن
ایچنلر جرعه نامندن انك | بولورلر حالتی جامندن انك
انوردلر اودم جان و جهانی | طویرلرسر عشقی ناگهانی
گدا ایکن بو یولده شاه اولورسین | اویور کن اویوب آگاه اولورسین
ایچیلور دیده عین الیقینك | گمانك کم اولور قالمایه ظنك
یولنده عاشق جانباز اولاسین | بو سردن اکلیوب سرباز اولاسین
شهودك

شهودك اولدی محبوب حقیقی | چو یول بولدك قودك غیری طریقی

حکایت ابو القاسم همدانی بابت پرست ٣٨

مگر بو القاسم همدانی یك راه | که همداندن چقوب طشره‌یه ناگاه
وارر بتخانه‌یه سیر ایچون اول مرد | که عبرت آلاندن اوله بر درد
کورر بر بت مرصع جمله زرین | قومشلر کرسی اوزره مسند زرین
حوالیسنده طورمش جمع گبران | قومشلر آتش اوزره طولی قازغان
ایچنده قینار اندن جوشلر یاغ | دخانندن ولی خسته اولور صاغ
برزدن گلدی بر ترسای باسا | اوبت اوکنده سجده ایتدی حاشا
تضرعلر ایدر بیهوده بیکار | دیدیلر اکا ای مرد دلفکار
نسیسین اشبو نکر بنده عیان ایت | ندر بس مرتبك انی بیان ایت
دیدی کیم بنده سیمیم جان و دلدن | بو کز قوللق قلورم هم کوکلدن
دیدیلر هدیه ویر طورمه اولاغ | دکلسین چونکه عاشق بوری صاغ
هدیه ویردی اول کتدی روانه | کلور ایچیلین بر کس روانه
بوده اوتکی کبی خدمت ایتدی | بو اسلوب اوزره اون کس گلدی کتدی
چون آخر گلدی بر کس زار و بیزار | کوزی پرنم دلنده اهله زار

ضعیف الجسم خسته زار و بی فر　　نزار و خشك و زرد و شویله لاغر

دیدیلر اگر سن کیمسین بیان ایت　　خدا کیله ندر حالك بیان ایت

دیدی بر عاشق دیوانه سی یم　　بولنه جان ویر بر فرزانه سیم

اشتدیلر اکا اتدیلر اکرام　　قودیلر التنه کرسی زرخام

اوتوردی کرسیه بر اولدی عریان　　کتوردیلر اویاغی شویله غلیان

باشندن قودیلر انك بیك بار　　دماغن صالدی یا به عمدی زار

وجودینده خاك اولدی تمامت　　کولندن الدیلر انك جماعت

شفا ایچون اویاغی شیلشلرله　　تمام ضبط ایتدیلر اندیشلرله

بو حالی چونکه کوردی شیخ محنه　　حرارت ایردی جانه دوشدی حزنه

عبرت

ایشت بو رمزی ای مشغول بازی　　بو تن سادن کل اول کن عشق بازی

نه حالت ایتدیلر دردین باطل　　نیچون حق دیر ایچون سن شویله غافل

یا بو تن ساکنی کل سنده مردود　　قو تلوینی حقیقت اهل در اول

یارتوقا ایمه دعوای اسلام　　دکلسین بخته سن ای مرد خام

او تمادین نیجه بر لعب و بازی　　نیجه بر صید بازی اسب تازی

نیجه بر اخلاط

نیجه بر اخلاطسین صحری　　اولوب بر فج هوا اهلینه همپا

نیجه بر بال و باغ و چرب و شیرین　　نیجه بر طمطراق و زین و تزیین

نیجه بر خادم و بواب و ایوان　　نیجه بر دفتر و اوراق دیوان

نیجه بر حرص بحرب و زور بازو　　نیجه بر هر هوایه میل وارزو

نیجه بر جامه فخر مطرز　　نیجه بر اولسین مرد معزز

نیجه بر خد و خال و شان و ابرو　　نیجه بر طاق و چشم و زلف مهرو

نیجه بر بو تنك ساز و سوزك　　نیجه غفلتده دایم لیل و روزك

نیجه بر کشت و زار و باغ و بستان　　نیجه بر بو هوا خمریله مستان

نیجه بر قید اولاسین بند و باغه　　مشارك اولسین مرغ کلاغه

نیجه بر فتح دکان بو بازار　　نیجه بر الغ و صتمو دلفکار

بو دکانی دوشر ایله فراغك　　حقیقت سوقنه ایله براغك

نیجه بر غفلتیله نرد و شطرنج　　بطالتله قزنمه بار صد رنج

نیجه بر بنج و بنك و اکل تریاق　　کیدوب عقلك اولسین رند افاق

نیجه بر مدرسه قیل و قالك　　صقین فرصت کچر فکر ایله حالك

نیجه بر درس و وعظك هوی هایك　　بیلورمیسین ندر آخرده جایك

رجوع ایت چونکه لحزده کادر | برق تغییری انك نامز کادر
قو وسواسی قبولایت عشقو یاری | قو عالم کل اوله کیده خاری

پسرك پدرینه بو محنیدن سوال ایتدوکیدر

پسر دیدی بوکه اولمز حمایت | که بو قدر پایه عشقه نهایت
کرکدر بو که کرمدن مایه سنجه | ابو ابو حقلو پایه سنجه
شو رسم عالیده اول عشق جانسوز | نیم تك کسر ایرمی اکدیك روز
چو شاخ سدره در ال ایرمز اکه | دیه بین کعبه در کس کیرمز اکه
بر شمز الاوز نتو بو محاله | خصوصا بر ضعیف بی مجاله
سر مدن کتمدی سوداسی سحرك | دلمدن یتمدی سوداسی سحرك
کوکلده پس بودر مخفی و ظاهر | بلیم نولیسر درحال آخر

جواب پدر

پدر دیدی سوز ایسندن اولغل آگاه | که اندن راضی اوله حضرت الله
شو کنه نفسك دلر راضی دکل حق | هلاکك اندن در بللو محقق

حکایت عیسی علی نبینا و علیه السلام بابرز ٣٩

کلور عیسی چون بر مرد خودرا | اکا دیر ای مسیح عالم آرا

کرمدن اسم

کرمدن اسم اعظم ایله تعلیم | بکا احیا طریقین ایله تفهیم
دیدی عیسا دکلسین اکا محرم | دم اورمه او خبردن دنمه اسیم
اولاسمك لایقی خوش دم کرکدر | دلی صافی کوزی پر نم کرکدر
قناعت ایتمدی اول مرد خودکار | قمیلر ویردی الحاح ایتدی اظهار
دلی برم اولدی پس اولدم نبینك | مرادین حاصل ایتدی اول غبینك
سوندی اول کسنه و اول ارشادن | بر یه یولنه کتدی شتابان
بو حالیله یورر کن اول ایسیرده | کورور بر یرده بر حیوانی مرده
چورویوب لحمی قالمش استخوانی | طوروب بر دم تفکر ایتدی آنی
کلور کوکلینه بو ایشدر الهامه | اوقویم اسم حقی استخوانه
که احیا ایده انی رب محیی | دکل حکمت تماشا ایده یعنی
اوقودی اوستنه نام کرامی | که مشهوددر ایله یحیی العظامی
دعا ایتدی خدایه که ایله احیا | دیرلدی بربره جمع اولدی اعضا
مکر ارسلان ایمش اول شیر بیباك | کورر بر کس طوردی پس ایلدی چاك
مهابتله اکا خوش اوردی پنجه | دخی دندانیله ایتدی شکنجه
محصل ایتدی انی پاره پاره | اتن اکل ایلیوب چقدی کناره

قودی کندو یرنه استخوانی — ظهوره کلدی بس سر نهانی

اشتدک قصهٔ عیسی بو شوبه — دیدی اصحابه ای یاران پرنور

شوکه انسان اکه لایق کلدر — بس انی اسمک رائق دکلدر

عبرت

اشتدکسه بونی ای مرد سامع — بو پر نورلر اولور قلبکده لامع

نکیم نفسک دلرسه ایتمه انی — که انده در هلاکک ناکهانی

قال الله تعالی وقد خاب من دسیها

نجه نسنه دیلر بو نفس بدنام — حصولنده ایدر الحاح وابرام

تضرعلر ایله ایلر دعائی — بوله دیر کندو زعمنجه صفائی

فقیر حاصل اولورسه اول مبتغاسی — هلاک ایمش کورورسن منتهاسی

خدا ایکرک بیلور هر خیر وشری — کل ایمدی اکه تفویض ایله امری

صقین سن هر مراده ایتمه ابرام — که بلمزسین ندر صوکنده انجام

رضایه طالب اول اهل رضا اول — رضاسینه ایرشن مرتضی اول

مراد ایتمه رضادن غیری زنهار — رضاسیله اولیجق کل اولور خار

رضاسز کول دلرسه کوکلک ایتمه — دونر اوراقی خاره شتی سمه

رضاسز

رضاسز شوبر اولور بل شکرستان — کلستان اولیسر در هم کلستان

مباش اولورسک عیش ونوشه — دونیسر نوش نیشه عیشی غشه

مراد نفسک ایتمه کامرانی — که بکام اولیسر درکامرانی

دلرسک حاصل اوله هر مرادک — رضایه تابع اول بیراق مرادک

که ایکیلک یر شمز بر اراده — برق ایکیلکی ایر کل مراده

شولر کیم اولدیلر حقک مریدی — جقاردیلر آرادن بو مریدی

سوزینه اعتدیلر التفاتی — انکجون بولدیلر هب طیباتی

مراد پاره اولدیلر خریدار — که یوز دوندرمدیلر کراوله خار

نلر ویردی صوکی اولدیار غفران — که هر بر زخمه مرهم صد هزاران

قولک ایسنی جون ایلیه دعادر — اکا حقدن کلن دایم عطادر

حکایت حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه السلام بانمرود

مکر بو نمرود باشنده غرور ودم دود — قرردی قلبی کوزندن کوینه خون دود

تکبرله اولکبدی کرجه اول پیل — ولی بر پشه اتدی انی تذلیل

شوکلو عاجز اولکدی پشه دن اول — هلاک اکلدی هر کوشه دن اول

بلندی کندونک قدر وعیاری — خزان ایردی صولوب باغ وبهاری

یقین بلدیکه بو انکار ذ نکار … سببدر رتبهٔ علیٰ یه ویر زار
ولابس ندر حیوان احقر … انا الاعلی دینه ایر کوره ضی
دیدی ابراهیمه ای نور رحمان … بیلور سن کیم خزینم صد هزاران
کیمسی سیم و زر کیمی جواهر … متاع و حله و کالای فاخر
سنك اولسون جمله خزاین … قصور ایله قبول ایتسهم مداین
کرمدن تا بکا ایله دعایی … بولم بو کفر و ظلمتدن رهایی
ایریشه ضوء ایمان الهی … اولم بو نور کبی قلبم تباهی
اشتدی بونی ابراهیم اوقی … سویلدی چونکه ایمان استر اعدا
بو حالیله خلیله کلدی وجد … همان دم حضرتینه ایتدی سجده
زبان اجوبه دیرای بخشندهٔ جود … دیلر بو نمرود اوده غمی و بر دود
کرمدن فتح ایت انك قلبی قفلن … بو اکسیر ایله صاف ایله سفلین
اوبر غفلتدن آگاه ایله آنی … که سود اولسون قمو خسر و زیانی
خطاب ایردی جناب کبریادن … خبر ویر ربقو نار و غنادن
خبر دار اول بوایشده ای خلیلم … بونی استر بو دم ذات جلیلم
که ایمان اولمیه آکا میسر … اگر بونبلك دعای ایتسه ز بر

ویرلر خلعت

ویرلر خلعت ایمان بهایه … هم اولا بوت دکلدر بو عطایه
دلرسیم ویرردم تو سایهٔ ایمان … نه جوهر دیلرم اندن نه احسان

عبرت

اولولر چون بو استغنایی کوردی … یشیر سیلاب ایدوب خاکه اوردی
یکدر اغدیلر بر دم آرام … عجمی اولمسه تحطیل ایام
جقردی رعد آهی سینه لردن … صجرلردی جواهر دیده لردن
اشتدك ادمی از خوف باری … تمام اوجیو ز یل ایتدی آه و زاری
سمایه ایردی هر دم نوحه نوح … صدا و بردی عرشه نعرهٔ روح
خلیلی اودلره آتلدی عریان … تضجر ایتدی بو ایشده بران
اشتدك حال اسماعیله کونه … بو مصیدن صاتلدی بر قیونه
دوشوب احزانه یعقوب اولدی نالان … آکا مسکن اولیدی بیت الاحزان
بیتنبرکن اشتدك انی ایوب … بلالرله اولیدی عبد محبوب
انکچون ویردی یحیی جمله انتاج … قودی میدانه باشین مثل تفاح
انکچون یوسفی مطبوع خوش ذات … صاتلدی قول دیو کرات مرات
دوشوب یابانه چوبان اولدی موسی … کیوب شالی سیاحت ایتدی عیسی

ذاتی مکتوب [illegible]

اولیکن زبدۀ اولاد آدم — حبیبی ترک اوطان ایتدی بیدم
ایشندرک ویردی اصحاب خانمانی — انیچون ایتدیلر هم بذل جانی
بو سطح اوزره بنلر قطب اسرار — نو سر کشته اولدی مثل پرکار
شونکیم اهل نفسدن بیخبردر — انک ایشی خطر اندر خطردر

حکایت بایزید با ترسا ٤١

کلور بر مدده بر ترسای ذوالنار — حضور بایزیده بلده زنار
دوتا اولمش قدی هفتاده ایرمش — دلی اسود ولی صاچی اغرمش
سوزه کلدی دیدی ای شیخ هادی — بکا ایمان ایله ایر کورر شادی
دیوب ایمان کتوردی آشکاره — بقیه ایردی کفرندن کناره
هان دم ایتدی بلدن قطع زنار — کوروب شیخ انی ایتدی کریه وزار
دیدیلر اکه کای شیخ هادی — بو غم نیدر دکل بو جای شادی
جوابنده دیدی اول شیخ ارشاد — بو ایش جانمی ویحی بعد هفتاد
که زنارین کسه حق بیلدی انک — کدره هم کمانن دلدن انک
دخی طولدوره نور ایله میانن — انک سودی ایلیه جمله زیانن
شو زناری که ترسا ایتدی پاره — دیکر کس بغلسون دیبسه نه چاره

عبرت

عبرت

بو ایشدن دیده لرکی یان اولیدی — بو ایشدن سینه لر سوزان اولیدی
بو ایشدن نیجه لر حیران اولیدی — بو ایشدن نیجه دلّر قان اولیدی
بو ایشدن نیجه لر ترک ایتدی اوطان — بو ایشدن نیجه کسه ویردیلر جان
بو ایشدن نیجه سیللر مور اولیدی — نیجه شیرین دهنلر شور اولیدی
مکس اولدی بو ایشدن نیجه عنقا — نیجه سرور کجینز اولدیلر پا
نیجه عقّاب بو ایشدن اولدی بشه — نیجه شاهین بو ایشدن ایتدی فرشه
نیجه زر قدر اولدیلر اولدیلر خاک — نیجه بی بارک اولدیلر اولدیلر چالاک
نیجه زنالری بو مرده ایتدی — نیجه زندلری هم مرده ایتدی
بودر حکم قدیم لایزالی — قیر من جمله دن در لاابالی

حکایت دیوانه ٤٢

مکر وار ایدی بر دیوانه دلسوز — کیجه کعبه اوکنده اولدی تا روز
سحر وقتنده خوش ایتدی مناجات — جناب حقه قلدی عرض حاجات
دیر ای بخشنده مقصود جویان — بکا اچ کعبه نک قاپوسین الان
اچلمز نسه بکا کر باب کعبه — اصام باشم قپوده هیچ خلقه

اورم باشم بو بابه آشکاره / اوصنمایم او نیجه پاره پاره
یره باشم صینه یالاوبره ایشم / مقرر بو اولیسی دردو بیشم
کلور اولدم اکا هاتفدن آواز / شو سوزلر کیم انک مضمونی بر راز
که کعبه نیجه کز بتخانه اولدی / شکسته اولدیکم صکره بوزلدی
نولد طاشنده بربت صنسه انک / باشنک بتدر طاشنده بو بنانک
نه غم بربت کیدرسه بو جهاندن / که بن غم یمیم زهیچ این و آندن
قچن عالم کیدرسه غم دکلدر / بو دریادن جهان شبنم دکلدر
اشتدی هاتفی برمرد آگاه / کوزندن یاش آقیدوب آه ایلدی
دوشوب خاکه اوزندن اولدی بیهوش / نجه عمر بوکه اولمایه سرخوش

عبرت

بو سوزلردن جکرلر پاره لندی / بو سوزلردن نه اودلر پاره لندی
جلالینه ایرشمز عقل و ادراک / انکچون بو الجب یولدر خطرناک
قوشیکن کمین زندیق ایدر اول / کمین بتخانه دن صدیق ایدر اول
نیجه بیسرلری سردار ایدر اول / نیجه سرورلری بردار ایدر اول
نیجه لر دور راکز اولور مقرب / مقربلر اولور دردن مغرب

نجه زر قیمتی

نجه زر قیمتی صالر کساده / نیجه بی قیمتی ویرر مزاده
قولك بو قدر لسان اعتراضی / سنی درکاه ایدرسه عز و نازی

٤٣ حکایت ایوب علی نبینا وعلیه السلام

جنین نقل اولدیکم ایوب پیغمبر / نیجه بلالر بلاده اولدی مضطر
فنایه واردی هپ اموال و اولاد / بلا هر کوشه دن یوز طوتدی چون باد
چکلدی کندودن احباب و اصحاب / جلالندن اچلدی جمله ابواب
کلوب جبریل دیدی ای عبد غمناك / عجب یولدر قولك یو خطرناك
کرك غمکین اولوب سنك ایله ناله / کرك صبر ایلیوب الله حواله
بو اشلردن خدانك باکی یوقدر / نیجه سن جیلین غمناکی جوقدر

عبرت

نجه تقدیر ایدوب بدر دور پرکار / دکل بر نقطه دن برکس خبردار
دل و جان بو روشدن بیخبرلر / ولی ظاهر اراده جوق اثرلر
مالی بو ایسنك حیرتدر انجق / دکلسین آشنا غربتدر انجق

٤٤ حکایت یوسف علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام

دیدیلر یوسفه برکون کای یار / زلیخانی نیچون اتدك دلفکار

زن بیچاره بر پاره ایتدك   دلنی الدن الوب آواره ایتدك

خراب ایتدك کوکل مصرینی انك   یباب ایتدك الوب صبرینی انك

حریق نار اولبدر همچو ققناس   غریق بحر اولبدر مثل غواص

کروب برسك دلن کرشاد ایدردك   اسیر ایکن انی آزاد ایدردك

جوابنده دیدی اول یوسف پاك   بن انك کوکلن الدم نحاشاك

دکولم بن انك کوکلندن آکاه   بو سوزده شاهدمدر حضرت الله

نه ایشم وار بنم انك دلیله   جفا قصد ایلیم نا بر ذلیله

نه کوکلین بیلورم انك نه الدم   درونده نه وار در بن نه بلدم

چو کوکلدن دکولم کندم آکاه   زلیخا کوکلینه نیجه بولم راه

عبرت

عجبدر بو طلسم جسم انسان   دل و جان ترز مرکب اولدی یکسان

نه دل جاندن خبر بیلور نه تندن   نه بواندن خبر بیلور نه بوندن

عجب نقش ایلمشدر دست قدرت   کرحاذق قلور ایر رمزه فکرت

عجب اعجوبه صندوق مقفل   اچاز تسونر کسنه اوریغزال

کسنه بولمش بو قفله مفتاح   طلب ایلر انی فتح ایده فتاح

دیه‌سین مصر

دیه‌سین مصر جامحدر بو اجسام   درونندن خبر لر ویرمز اوهام

جهانه نسخهٔ صغرادور شبدر   ولی بر معنیدن کبری دوشبدر

که هر بر حرفیدر بك لوح محفوظ   قمو بوندن چقر معقول و ملفوظ

نه طور قطره دریا عماننه صغمز   نه کون نه ذره دریا یانه صغمز

عجب اعجوبهٔ آفاق اولبدر   طلسمی قید و الحی اطلاق اولبدر

وجودك بیتی اولمشدر معما   معمادن نه فهم ایدیسر اعما

ولی بو بر معمادر که هر بار   ظهور ایلدر بر حرفنده صد کار

وار ایشك استی وار اندر میانه   اراده جسم و جان و دل بهانه

قضا چوکاننه خوش طوب اولبدر   انکچون جمله دن مغلوب اولبدر

زهی میدان زهی طوب و زهی سر   ارادتدر انك چوکانی لاغیر

کهی شرقه براغور کاهی غربه   کهی صلحه براغور کاهی حربه

صلر کاهی بلا چاهینه ناچار   ولا صحرا اسنه کم بغلدر بار

مسلمدر اکا الحق بو میدان   الندهدر انك طوب ایله چوکان

چالر چوکانی دیرای طوب حیرت   صقین سیر که اولماسون سقامت

اکر کچر واولورسك سر درین راه   قالورسین تا ابد انده در چاه

کردی طوبی هیچ اولماسه چوکان عجب سیری ارادن اولمز اذعان

اولوردی ازل بکزر کمانه انك تیرینه خلق اولمش نشانه

کلور هر دمده اندن تیر سعد خطا اتمز طقنور سنك وکر بد

نه تیری کوربنور نه خود کمانی طقنورلر لاجرم ویرمز امانی

سپر بوقدر اکا نه جمله راه بو سردن کیسلر اولمادی اکاه

بو عالم فی المثل بر باغه بکزر انك شاخنده خلق اوراقه بکزر

ارادت باد ایدر اول باغه والی انك باغوانی اولدر صنما کخالی

کهی شرقی اسر کاهی شمالی کهی لطفی اسر کهی کوشمالی

کهی غربی اولور کاهی جنوبی کهی شدت کهی لینت هبوبی

ایر کاهی بو یلدن امر خلاقی کلور جوش خروشه شاخ اوراق

ویرر کودرلو اوضاع بو فریقه کیورکن بر بر بینه بو حدیقه

دوینر فرمان ایدر ای شاخ و اشجار صقین بیرکه طوراغیمه زنهار

عجبدر بو العجبدر حال انسان ارادتدن یغر اوستینه باران

کلور اولدم اکا فرمان عالی صقین تر دامن اولمه صقله قالی

جکرلر قان اولور بو ورطه لردن نه کوزلر خون اولور بو ورطه لردن

بو رمزی

بو رمزی اکلینلر زاره دوشدی قوبوب ایشین عجب بازاره دوشدی

بودردی کر طویسیدك خون دلدن جهانی طولدرریدك خون دلدن

حکایت سلطان محمود با دیوانه ٤٥

مکر وار ایدی بر هو ویرانه فیروز طورردی انده بر دیوانه دلسوز

وارر ویرانه بر کون شاه محمود کورر دیوانه بر اندوه و پر دود

غمدن بر کلاهی وار باشنده قوبوب بنیادی اول عقبا ایشنده

انك قاتنده بردم طوردی محمود انکله صحبت ایتمك ایدی مقصود

نه اتدك پادشاه التفاتی نه غمندن دیلر بردم نجاتی

دیدی شه اکا ای مجذوب بر غم بو غمدن هیچ خلاصك یوقمی بردم

دهان اجوب دیدی از پرده راز بو غمی اکلمز پرورده ناز

سنکده کو غمدن اولسه کلاهك خراب اجره داخی تکیه کاهك

اولیدی دردن دیکده خبردار طویدك دین غمم اجنده اسرار

ولیکن سلطنت تاجیله مغرور نه بلسون درد حقدن ذره نور

عبرت

عسل اجنده یاتن موم پرناز نه اتش غمی وار اندن نه خود کاز

ولی اولدم که اندن شمع ایدرلر　　یقوب انی ضیایی جمع ایدرلر

باشنده اودینا اوغرر جفایه　　ایر باشنی شمعلر دودی سمایه

دکلسین سن نسندن کند کدن اگاه　　ولی شول مکر دعوت ایده الله

اودمده ظاهر اولور اشناقلق　　وریش حضرتیله افتراقلق

حکایه ٤٦

مکر برکسه کسدی بر درختی　　هنوز تازه ایدی بولمامشدی سختی

اکابر اهل حال اوغرر ایدر زار　　که قطع اولنمش دخی بولمامش ازار

خطار ایدوب دیدی ای شاخ مقطوع　　سنی ایردیلر از اصل مطبوع

هنوز صو کما دسنده بر کار بار　　انچون اولمدک اندن خبردار

قچن پژمرده اولورسک صورارسین　　بو قطعلکدن خبر اولدم طورورسین

عبرت

اشتدک بو سوزی اکلا ملالک　　سنک بو قصه در پس حسب حالک

دکلسین شمدی حالکدن خبردار　　ولی حلقومه گلسه مرغ طیار

کوررسین مرغ جانک دامه دشمش　　زهر دانه کلی دامه دشمش

اندوکیدی ادم بریکی دانه　　وداع اسلامتدی بهشت جاودانه

صقین هر دانیه

صقین هر دانیه میل ایتمه انجام　　که وار هر دانه نک التنده صد دام

غم فردا ایچون اولمه غم الود　　که غم چکمک کشیه ایلمز سود

حکایت دیوانه ٤٧

وار ایدی برکشی در شهر بغداد　　تکلم ایتمدن اولمشدی ازاد

اشیدلمزدی اندن جمله بر حرف　　معارف عجز ایا اولمشلر اول ظرف

دیدیلر اکا ای مجنون عارم　　سکوته نیچون اولمشسین ملازم

جوابنده دیدی او شخص بی ناز　　کسنه یوق کیم بن سویلیم راز

دیدیلر اکا ای مجنون بیداد　　طولودر مرد میله شهر بغداد

که عالملر قموم مرد یکانه　　فصاحتده همه فرد زمانه

عجب اندری سن کورمزسین　　اولارک خدمتینه ایرمشسین

جوابنده دیدی اول مرد خوش حال　　صیلمز بونده مرد کوینده قال

بو یولده اولدر مرد عاصی　　که چکمز غم فردا و ماضی

کوکل ویرمیه بیهوده کاره　　دخی الدانمیه نقش نگاره

عبرت

بو یولک مردی ازاده لر در　　بو نطع اوزره فقو فرزانه لردر

بولرنا امدن غمدن بنم غم   بولر حال اهلیدرلر کونزه دردم
صفا سوررلر بولر فقر و عنادن   وفا بولر اولولر هر جفادن
بولادك غمی بر در ایکی اولمز   مثلدر بر کوکلده ایکی صغمز
دو عالمدن بولر بر بلدی انجق   بو کثرتدن همان بر قالدی انجق
بیمه غمتن دکلدر غمکسارك   رفیق اولمه دکلدر یاری دارك
هزار اولور بونك بر غمی صد بار   یقین اولمه بونك غمتینه زنهار
اکر برسك بجهانده غم فردا   ایدرسین نقدکی نسیه‌یه افنا
کمال اهلی بولور غمی ابجره شادی   فقیر اجری انجون اولسه مرادی
جهان شادیلغنده غمی مکنون   سرورنده شوری اولدی مضمون
وجودنده عدم اولدی مخمن   ورودنده ذهاب اولدی مضمن
جو اقبالی دو برنسه لا ابقادر   صفاسی بی صفا بلس انجزادر
جهان شادیلغی تخم عنادر   انك شاخی جفا باری بلادر
بیلورسین دولتینك اخری لت   اولور هم راحتی عین جراحت
مقرر اولدی خمرینك خماری   صفا ایله نه ترانك اه و زاری
میرهز اولدی هر نوشنده نیلشی   محقق هر عسلنده مکرور نیشی
برق شهدنی

برق شهدی زهرندن امیز اولور   براق عمرانی طغلرده مکین اولور
برقجاهز اربسیك دوشمه چاهه   ملازم اول بودم ذکر الهه
انك نامندن اولکاتمه باری   مؤید بوله سین ذوقیله شادی
نشاطی پس بودر مرد خدانك   لقا در جلده سی جله تیانك

٤٨ حکایت مجنون

ایدر بر کسنه مجنونه سؤالی   که ای جوینده دیدار لیلی
ندر دنیاده لیلادن مرادك   کانکله درلو غمتیله شادك
اشتدی نام لیلی چون مجنون   دوشوب طبراغه اولدم اولدی برخون
دروب عقلن دیدی بردامی یاد ایت   انك نامی دلی ویرانی شاد ایت
همان سندن بو اولسون دیر کیلو   دل ایندن اودم انواع معنا
دلنسه نام نعتی کیدکی بار   ظهور ایدر دلده نجاسرار
جو لیلا اکده اولدی قجه امکان   کلور غیرت ادندن تو کفران

عبرت

اشتدکمی بونی ای مرد غافل   نه سوزلر سویلدی مجنون عاقل
مجازی عشقی چون بولمز نهایت   حقیقتدن خبر سویلر روایت

بهانه در اراده نام لیلا
مراد اندن همین مولا و مولا

ولی چون بی نشان او جل مالك
اوکورمکی بی نشان ذکرینه مالك

کل ایمدی بولده او بی نشان اول
نشانن بول کوکلده بی نشان اول

49 حکایت سلطان ابو سعید با پیر

روایت ایدر شیخ مهینه
که واردم بر عزیزك خدمتینه

سکوت اوزره طورر اولمش مراقب
تفکر بحری ایچره شویله راغب

دیدم بر سوز تکلم ایله ای پیر
که تقویت ویره کوکلمه تقریر

بشین قالدردی بردم شیخ خوش حال
اشت بندن دیر ای جوینده قال

بیلورسن حقدن اوزکه هیچ در هیچ
نه دیم هیچ اولندن هیچ در هیچ

ولی اول کسنه کیم حق الیقیندر
کورنلر کوردیلر عین الیقیندر

انك شاننده سوزده هیچ عالم
انکچون خاموش اولدم کنك لالم

عبرت

نه یاد ایلیم کیم دیمك اولمز
نه فریاد ایده مکم بولنق اولمز

قنی یاد اتمکه امکان طاقت
سکوت اتمکده قانی استطاعت

بو کار بوالعجب اندن نشاندر
که معشوقك بغایت دلستاندر

کرکدر اولسین

کرکدر اولسن معشوقه نسبت
کهی یوق اولسن کاه اولسن هست

اکر هست و اکر نیست اولمصور
کوکل معشوقی الندن مقرر

٥٠ حکایت سلطان محمود با ایاس

سحرکاهی مکر محمود عادل
ایازه دیدی ای محبوب خوش دل

بو دم عزم ایلدم سیر شکاره
تفرج ایلیوب دشت و کناره

بله کتمکده وارمی میل و رغبت
براشور هم عنان اولور سنه محبوب

ایاس ایدی بنم وار در شکارم
بنم یوقسه صحرا ایله کارم

شه ایدی کیم شکارك کم دکلدر
ایاس ایدر شکارم شاه محمود

شه ایدی کیم ندر اکر کندلك
نکونه ضبط ایدرسین قانی بندك

اودم عرض ایلدی زلف درازین
کمندم بودیو بیلدردی رازین

جوابنده حکومت اندیدی حال
رخنده عرض قلدی دانه خال

اثر بولدی بو سوزدن جان محمود
طوتوب اتش درونی یندی چون عود

همان امر ایلدی شه بر کلاغه
ایاسی صالدی بوربندی باغه

ایازی بنده صالدی عبد مامور
دل شه لیك پنهان اولدی مجروری

ایاسه دیدی شه ای صنع باری
بودامك کیمدر دیکل شکاری

[illegible]

ایاس ایدر اکا ای شاه امید — بنی کرصالسین زندانه جاوید

صورسه‌ک خاکمی آخرده برباد — شکارم سن بنم اولسین آزاد

دیدی شه ای بلای بی‌صستمندم — سنی ضبط ایتمشکن باغ بندم

ندن دیدک بکا نام شکاری — دلیلیله بیان ایله بو کاری

دهان اچوب دیر شاه جهانک — کوکل اصلی بوتن فرعیدر آنک

چو کوکلک اولدی بو غمده شکاری — تنک اطلاقنک دیو اعتباری

اگر بوده مدی جسمم دامه دوشدی — ولی شاهک دلی خوش وامه دوشدی

دلی شه چونکه صید مدی تمامت — غلام شاه ایسه‌دیر بو کرامت

اگر هستم اگر نیستم درین راه — بنم دلبر بنم سرور بنم شاه

عبرت مفید مختصر

بو عشقی بویله ایتدی حضرت الله — که شاهی بنده ایلر بنده‌یی شاه

سوال کردن پسر از پدر هم درین معنی

پسر دیدی اکا ای شاه نیکو — بکا بیلدر ندر بس علم جادو

کدانک شوقیدر قلبمده مرکوز — درونمده اودر مستور مرموز

بنم قلبمده اول محبوب اولیدی — عجب در کیم سکا معشوق اولیدی

جواب پدر

جواب پدر

پدر کنج سخندن ایتدی آغاز — دیدی اکه کدای بی‌سنده راز

حکیم سرمدی ایتدی حکایت — ز حال آدم و حوا روایت

قبول اولدی چو توبه بعد سی‌صد — کلوبلر بر یره با زحمت و کد

دوشوب فردوس اعلادن او تورن دور — اولورلر کنج غار اچره چو مستور

مکر بر مدت آدم چقدی بیرون — کلوب حوایه بس شیطان ملعون

دیدی که کدای بانوی اشفق — بر اوغلم وار سفر اوزره موفق

بولدی دوغمز ضعیف واردی خناس — قبول ایله قتکده اوله کتاس

قچن کلسم الم کیدم روانه — بنی کوندر کرمدن شادمانه

بو اسلوب اوذره چوق کوستردی لابد — قبول ایلدی دو عمری خطابه

چو آدم کلدی اوغلانی کوردی — بو کیمدر دیو بس حوایه صوردی

کلامم که تقریر ایتدی حوا — اشتدی انی آدم دیدی واویلا

بیلورسنکه بو فرزند عدو در — بونک طبعنده مکر و حیله خوددر

بونی نیچون قبول ایتدک ز ابلیس — دلرسین اوله سین مغرور تلبیس

انی اولدردی ایتدی پاره پاره — بر قدی انی صحراده کناره

بنه کتدی اشینه چونکه ادم	کلور ابلیس تلبیس ایده اولدم
قغردی اوغلنی اولدمده ابلیس	کلور لبیک دیو ابلیس تلبیس
چو پاره اولمشیکن اوکنه زنه	بنه حوایه کلدی اتدی خنده
انک دوعدی حوالا به سینه	قبول اتدی اننک تلبیسینه
کلور ادم کورر بیتده خناس	خشمناک اولدی حوایه ویره طاس
بوکز اولدردی انی نیقدی بی داد	کولن صاوردی اتدی بر باد
بنه کلدی بس ابلیس سیه رو	قغردی اوغلنی سحر ایله هر سو
وجوده کلدی بس جمع اولدی ذرات	بنه حوا ایله اقسام اتدی بالذات
کر لطفیله قبول ایله دیکر بار	خدا حقی بکا ایر کورمک ازار
اشتدی چون خدا نامینی حوا	اکا تلخ اولمدی کوستردی حلوا
قبول اتدی و ابلیس کتدی راهه	کلور ادم کورور بر ایر تباهه
ملامت ایلدی حوایی اول باز	نیچون اولدی دیو دیوایله دمساز
بونی بلمم که شیطان ستمکار	نلر ایتسه کرکدی بیزه دکر یار
بوکز اولدردی اتدی مثل کلبه	انی قزغانه صالدی قلدی قلیه
ییدیلر انی حوا ایله در حال	انکچون ندر دیکر کون اولدی احوال
سفردن کلدی

سفردن کلدی بس ابلیس بدکار	قغردی اوغلنی اولدم دکر باد
اشتدی بلدی خناس حیله سندن	جواب ویردی حوا سینه سندن
چو صدر نده کورر ابلیس مکانی	سوندی دیدی حاصل اولدی کاری
دیدی بس بو ایدی مقصودم انجام	طوتیدم سینه ادمده ارام
سنی چون صدره صالدم ای بیسندم	اولور اولاد ادم مستمندم
کهی که سینه دن از دست خناس	یقم شهوتدن اتش ادم ابن یاس
کهی تزیین ایدم فعل قبیحی	کهی تزییف ایدم حوض صحیحی
کهی امر ایلیم بن اکه طاعت	ریا ایله دونم ویرم خسارت
که اولم سینه سنده فتنه انکیز	کهی درصورت حق حیله امین
کهی فرزند و مال ایله قورم دام	کهی بستان و باغ ایله سر انجام
دوشورم که انی سودای خامه	الم نقدین الندن دوشه وامه
کهی حسن جمال ایله ایدم صید	شقاوت حبلی بر له ایلیم قید
کهی خوش کوسترم فعل حرامی	اولوب دیده ذن ویرم اکه قوامی
کهی اعضا لرنده ایلیم سیر	کیرم کوکلی اوینه ایلیم دیر
اکا محبوب اوله دینار و درهم	بوله صوکنده اننک نار ایله هم

[redacted]

بحرلر وار محصل ایده کامل ... نه حدی وار آنک نه استاد بابل
کمالاتینی اظهار ایتدی ملعون ... خدانک بنده سی اولمایه مفتون

عبرت

اشتدکمی بونی ای مرد صوفی ... نه سوزلر سویلدی ابلیس جافی
کل ایمدی حقه ایله استعاذه ... صغین شرندن اول نعم الملاذه
که هر کیم اکا ایتدی اتکالی ... ابد امینله خیر اولدی مآلی
اگر کوکدن یغرسه مکر و خذلان ... اولور حق اهلنه باران نیسان
قوپرسه یر یوزی طوغان وسواس ... ضرر ویرمیه رب الجن والناس
کرکدر قولدن اول استعانت ... که بولدا ایشی اوله عون و عنایت

مناجات

خدایا انت الاقوی انت الاعلی ... سکا شکر ایدر بو عبد ادنی
کرد شمن بیحددر بن عبد عاجز ... عملده سست و قولم غیر نافذ
ولی لطفکدن اوزکه یوق پناهم ... بو سوزده صادقم سنسن کواهم
بوتن مصرینه شیطان اولدی والی ... مدد ایر کور بکا ای رب عالی
کوکل تختینه قصد ایتدی او بدکار ... دیلرکیم تخت ایدینه اول خنکار

اکر عونک

اگر عونک بکا اولمیسه یاری ... ایدم خاره مبدل کل عذاری
اگر فرصت بولد اندر زمانه ... دلر اول اوزده بیت الامانه
چو خاینده متاع ایدی غارت ... ویره بو بن ضعیفه چوق خسارت
سنکدر او سنکدر عبد معیوب ... انی اول خاینه ایتدرمه مغلوب
اگرچه عاجزم بو یولده سستم ... ولی عونک اولورسه بیل مستم
مثلده پشه یم بی قوتکدن افتم ... سنکله کر اولم عنقایی قافم
حقارتده چه کرم مور سیاهم ... قولم دیسک سلیمان سپاهم
بو نطع اوزره نعم بیدق اوشاقم ... اولور بر نظر کیله شاه آفاق
اگرچه ذره یم راه فتاده ... سنک نورک کله خورشید سماده
ایدرسک قطره یه بر ذره احسان ... اولور رام کله اولدم بحر عمان
اگر فیضک ایره نادان جاهل ... اولور بر دمده اول دانای کامل
اگر سن ویرمسن بر قوله تاسیس ... نه سکدر اردها ابلیس تلبیس
بو آتشده اولدی اواره دوشنی ... دو کوز کوز یشلر ایله ضد یاره دوشنک

٥١ ## حکایت

کور بادیه ده بر اهل غمکین ... اکی ایر ماغ اقردی تیره خونین

که هیچ طورمز اوقو سیال او یردود   مسبّل ماده کلدی غیر معهود
تجسس ایلیوب سوردی ایا غیبن   بولمدی بو صوینک اصل سوراغین
کورر بر پرده اولدی ابلیس بدحال   کوکه ایرمش دخانی باشی سیّال
دو چشم او لعنک عین فوّار   اقوتهر بر کوزندن سیل زخّار
سراسر بو سوزی سوکیردی تکرار   ایدر و کریه ایله زار و بیزار
خدانک کرچه چوق لطفی دلیمی   سبیهدر نیته نک لیکن کلیمی
چو اولدم مظهر قهر جلالی   نجه بولم جمالندن نوالی
که بندن دیلرلر طاعت اخلاص   بزرلرد فتره کیم بندهٔ عاص
کمسنه کورمدی بو کاری هرکز   کمسنه کورمیه بو زاری هرکز

حکایت ٩٢

اولیدیر اولودن اشبو کفتار   الهی نامه سنده یازدی عطار
دلدی یوسف مطبوع اعزان   که ابن یامینله اوله همران
بولا غیرلردن امتیازی   بونکله اوله دایم عزّ و نازی
یوکنده قودیلر پس صاع شاهی   دیدیلر اوغریدر اول بیکناهی
اولولر دیدیلر بو نقل مزبور   نظیر اولدی بحال شخص مجبور
که قهر ایله قوبدن

که قهر ایله قوبدن سوردیلر باز   ولیکن جمله دن لطفیله ممتاز
بونکله اولدی اولدم بندهٔ خاص   درونمده اکرچه یوقدر اخلاص
چو مظهر دوشدی قهره اولدی کمراه   اکا خلعت ویردیلر لعنة الله
اولیدیر اول نجی درکهه بیکسو   طوریدیر حربهٔ قهر ایله بدخو
اولیدیردر که ظلمانی حاجب   که ره زندر دیلروار مایه طالب
کرکدر سالکه بس استعاذه   ایره تا درکهی نعم الملاذه
اعوذ اویسنجه ودمز اول راه   انکچون بی اعوذ اولدی کمراه
بولوبدردر که شوبله ملازم   که تا خبثا هلنه الاوره دایم
کوررهر کسنک نقد بنی درحال   بیلور شول کسنک کیم نقدی قال
اکا ایدر کم ای تلبیس بدکار   چو نقدی عرض ایدن اولدی سمکار
که بن بیک بیک عبادت ایلدم سال   اشتدک نجه اولدی صکره احوال
چو بردم عاصی اولدم ناکهانی   بوزما وردیلر رد ابدی آنی
عجبدر سنده بو بر ذره طاعت   بونکله کرلمولورسین ز فصاحت

عبرت

قولاق طوت بو که ای یار طریقت   اشت دشمن دلندن خوش نصیحت

کە اولدر بندۂ مقبول درگاه   نصیحت الر اولور اول عبد آگاه

بودر بو یولدە ارنک کار و باری   کە تریاق ایدیور انلر زهر ماری

گورر اعمی ایکن خوش بینا اولورلر   گورر ناداننی خوش دانا اولورلر

الور کچوردن انلر استقامت   هدا اهلنه بسدر بو علامت

قچن بر یردە گورسەلر دوروغی   بولارک صدقنک آرتر فروغی

ادبسزدن ادب تحلیم الورلر   گورر ناقصلری تکمیل اولورلر

صوپ امری بولنده اولکه عاصی   بونوعه بولنمیش اختصاصی

۵۳ حکایت سلطان محمود با ایاز

ازیلەمکر محمود عارف   اوتوروب سویلشورکن معارف

ادب برله اووردی پادشاهی   محبتدن انی اوپردی گاهی

ایازه دیدی بس اول شاه عرفان   نیچون پابوس ایدرسن ابتدا ان

طورر کن هفت اعضاک گل عذار   ندن پابوس اولوبدر سکا مطلوب

خصوصا بوس ایچوندر دست رخسار   انک قاتنده کمدر پای رفتار

قویوب اعلاسنی ادنا بوس ایدرسن   نشانه بو مشکل ایاغی ندرسن

دهان اچوب دیدی اول طبع موزون   بو پابوسمده وار در وجه افزون

کە هر کسە گورسەلر

کە هر کسە گورسەلر روی ماهی   ولی هر کسە گورمز پای شاهی

اوپرلر هر کسنه دست و رخسار   ولی هر کسە بولمز پای رفتار

قبول کن چونکە شاهم عبد خاصم   بونکلە در قتکده اختصاصم

چو سن شاه شهرو بز ایازم   بونکلە اولسون درکده امتیازم

عبرت

همین بو در مثل حال شیطان   کە ال ابح استدی حقدن او خسران

قو عالمدە دیلر لطف یاسان   ولی قهرینه اولدی او لاخریدار

اوم هر کسه اندن رحمتی   او خوش گوردی سوندی لعنتی

دیدی چونکە اول طرفدان او لعنت   بو بوزدن براولیدر لغز و رحمت

او لعنتلە حریف مردوز ندر   قو خلقه سیلورسین یا زندر

چو قوت بولدی لعنتلە او طماع   انکچون چوقدر اتباع و اشیاع

چو خوش کلدی اکا لعنت لباسی   اوزون عمر استدی اندی سیاسی

۵۴ حکایت عاشق و معشوق

ور دیدی بر جوان خوب محبوب   اوزمونزدن و جمله وضعی مرغوب

بهارا تا میدی سیر صحری   طوردی چمن مرغوب ایچره تنزه

نه خیمه اول سپهر معتبردی   که تخته انک شمس دیکردی
کوررسن برجوان اول شاه تنها   ایلر بر کورمه‌دووار یني یغما
اسیر عشق اولوب آواره دوشد   اتی مجموع ایکن صدپاره دوشد
شود کلو محکم اولکی بند و زوری   که کبر مزاولدی سمعه بند غیری
اوزندن کتمش ایدی صبر و آرام   ولیکن بوکی وصلندن نی کام
کدوب طالع بونزندن غیم خندلان   ایروب ابر بهار کوکدی باران
قوصحرا اتشتن اولکی رمیده   ولی بوعاشق زارا رمیده
کوروب یاشیله جمع اولشدی باران   برجحیتله کویا قوبدی طوفان
کورراول عاشق مسکینی دلدار   قالوب صحراده اولمش چشم خونبار
کوروب اول زاری یوخ رحمت ایتدی   انی اول خیمه ایچنه قلدی دعوت
که ای صحراده قالمش زار و کریان   بیا در خیمه تا انجام باران
کلوب خیمه ایچنه ایتدی آرام   ایروب قورب وصاله بولدی خوش کام
جو قورب بعدی قرب اولوب هجر اولدی اخر   شهود اولوب حجابی اولدی اخر
جو دولتا یردی حددن اشدی باران   کروب برجامیه اولدی ایکی یاران
ایدر هرکس دعای انقطاعی   ولی عاشق دلی ایستر صراعی

که باران دکسون

که باران دکسون ای رب دانا   که سنسن کلّی شیء اوزره توانا
روا دریی یوزی قوپسه طوفان   که باران اولدی بودرد مه درمان
نیجه بر اوله قحط غمکساران   یغوسه غم یمم یللرجه باران

عبرت

خدا ابلیسی چونکه ایتدی ملعون   دلادی لعنتی تا اوله افزون
چو سجده امری کلدی اول لعینه   ابا ایتدی قومادی باش زمینه
دیدیلر اکه اسجد قال لاغیب   دیدیلر اکه اخسأ قال الاخیر
نه غم لعنتله طوقنسه بشه طاتق   هله غیرک اولکندن قومدم باشی

٥٥ ## حکایت سلطان محمود در حال وفات با یاس خاص

شود مکر ایتدی محمود جهاندار   سفر بودیندن ناخواه و ناچار
ایاسی دعوت ایتدی خدمتینه   که برکز کوسوزم وار حضرتینه
خواصی ایتدیلر انی ملامت   که عمر کدن قلبدر نیم ساعت
هنوز انکله در جمله کلامک   دیمه سین غیر قدر هیچ غلامک
جوابنده دیدی اولدی عرفان   که انسن باکه بوقدر صبر و آرام
جو نانک عشقی برله زنده یم بن   انی قبر ایچره هم جوینده یم بن

نیم عشقمدر کلدر عشق ناپاک ‌ ‌ ‌ که بودم ترك ایدم بن انی حاشاك
چو عشق اولدر که دائم اوله باقی ‌ ‌ ‌ بلا وقتنده اوله باکه ساقی
بودمدر عشقنه پس احتیاجم ‌ ‌ ‌ که سینم دردینه اولدر علاجم
چو اخی خوش کتوردیلر ایازی ‌ ‌ ‌ قولاغینه دیدی برکز اول رازی
که ای محبوب و همدم یار و دلدار ‌ ‌ ‌ بحق وجه غفار کنه کار
قچن تابوت ایله بسر مهد محمود ‌ ‌ ‌ ثبات اوزره اولاسن وفق معهود
که بندن غیری الکیه سن باش ‌ ‌ ‌ دیوب چشمندن اقدی قانله یاش
ایازه دکدی نوبت دیدی ای شاه ‌ ‌ ‌ او عهده صدقه شاهددر الله
اکر بن اولیدم خلف و مردود ‌ ‌ ‌ شکار می اولوردی شاه محمود
شو کیم شهباز عشق اولدی مؤبد ‌ ‌ ‌ اولور می جیفیه شاهم مقید
خدا محمود ایدوبدر چون شکارم ‌ ‌ ‌ بنی صنما که شاهم جیفه خوارم
ایاز اولدقچه بو دنیاده موجود ‌ ‌ ‌ اکا مخدوم اولورمی غیری محمود

عبرت

قولق طوت باکه ای یار طریقت ‌ ‌ ‌ کل اوکرن بو مجازیدن حقیقت
چو بو رسمه اولیجق عشق محمود ‌ ‌ ‌ نه حال اوزره کرکدر عشق معبود

کرکدر سالکه

کرکدر سالکه پس عشق باقی ‌ ‌ ‌ که وقت محنده اولا اکا ساقی
دوام اوزره اولورسه کر مجازی ‌ ‌ ‌ حقیقت اولور اول کیده مجازی
حقیقتده مدام اولماسه سالك ‌ ‌ ‌ نه حاصل ایلیه یوم المهالك
بودر عشاقه ایچنده شرط یاری ‌ ‌ ‌ جفاسندن انك ناتمیه زاری

٥٦ ## حکایت شیخ شبلی

مکر کیم شیخ شبلی پر مهابت ‌ ‌ ‌ چو طغیان ایتدی عشقی بولدی حالت
اکوب زلفنی دیر تنکی جنونی ‌ ‌ ‌ او دم بند ایتدیلر اول ذو فنونی
کلوب بر طایفه اولدمده حاضر ‌ ‌ ‌ طوررلر قرشوسنده شویله ناظر
صوررلر بونلردن اول شیخ خوش احوال ‌ ‌ ‌ که کیمسز نه طوررسز بونده بی قال
دیدیلر که کروه دوستانوز ‌ ‌ ‌ ازلدن هم محب استانوز
اشیدوب حضرت شیخک جنونی ‌ ‌ ‌ کلوبدر جمله ترك ایدب فنونی
سنی بند ایچره کوردك چون مقید ‌ ‌ ‌ دل و جان خسته اولدك حالمز بد
اشیدوب طاشه طوتدی انلری شیخ ‌ ‌ ‌ دیدیلر کیم دلو مشدر بری شیخ
قچوب یانندن اتدیلر فراری ‌ ‌ ‌ جفا ایلدیلر انلر زخم یاری
چو بر سنکیله اولدیلر رمیده ‌ ‌ ‌ اولالر تاکه اندن ارمیده

زبان اچوب دیدی اول قطب الاقطاب نیجون قید وکوزی القا وکذاب

محب قاپچی می یارك زخم سندن صفا سوزمی یارك زخم سندن

بو درسی دده همین عشقك قراری بر سنکله اتدوکی فراری

مکر اشتمدوکی ای خسیسان که حقیله نجه اعشدی شیطان

نجه یوز بیك ییل اتدی حقه طاعت اکر بر لعنت اولدی صکره قیمت

بو قسمینی صفا بلدی سوندی اوزن عمی استدی غایت کووندی

که صدم حاصلم اغی بهایه این رُمُ قدمی اخی سمایه

قمو خلق اوزره اتدی افتخاری یلون کندو بر خلعت زخم یاری

دیدی باقك حقیرك دولتینه جوریك زهدی صتلدی لعنتینه

بکا بسدر بو تعظیم وضیافت که بولدم لعنتی دن خوش اضافت

عبرت

عزیز انکته یا ابلیسی دکله قو بو زرقیله بو تلبیسی دکله

اشت دشمن دلندن دوست سوزینی سوزینی ال ایبانه صال اوزینی

عنا زیلدن سبق ال ولمه غافل که بودر شرط یاری اولمه ناهل

سعادت اهلینك بو ولدی کاری قویوب زهرین الور تریاق وماری

خباثتدن

١٠١

خباثتدن الورلر طیباتی مها الکن بولورلر منجاتی

دو شبدرکو مضل آسمینه مظهر سوزندن سن هدایت ایله ازبر

کلنی الاید و خارندن اعراض نلردیدی نه اولدی سوزده اغماض

مهم اولمادی سندن اکر لعنت ولی بو سوزلرندن ال نصیحت

مقالهٔ سوم پادشاهك اوچنجی اوغلی کلوب عرض مرام اتدوکیدر

اوچنجی اوغلی شاهك کلدی در حال لسان حاله عرض اتدی احوال

پدر دیدی که ای فرزند کامل مرادك نیجه سندن اوله حاصل

بیان ایلندر صدر که مسطور کرکدر در صدفدن اوله منشور

صدفدن چقمینجه در شفاف بهاسین ویرمز انی صراف

ولی هر جوهرك بر قیمتی وار اکا کوره الورلر انی تجار

یوکك اچ بودم ایله عرض کالا درونکده بلنسون نیه بالا

دهان اچدی دیدی بر تك زبانی عیان اتدی دروننده نهانی

ادب برله دیدی ای شاه اکبر معینك اوله حق فی البحر والبر

وار ایمش بو جهان الچنده بر جام انکله بیلنورمش هر سر انجام

اوجامك برادی عالم نمادر مکسدر غیری سطلب اول اما دو

جهان ایچنده هب جمله عجایب
او جام ایچره کورینورمش غرایب

بو دیرل ایچنده هر نقش و تماشا
تمامت بولنورمش انده تماشا

جهانه کلمکدن بو ایدی مقصود
که تا کاسین عجایب اوله موجود

نه صنعتله دونر و بدر ازو وفاق
که اندن کورینورمش جمله آفاق

اکر اول ایلینه باکه ویره ال
اولیسر دردیمه مشکللرم حل

جهانده بوندن اوزکه یوقمر ادم
بودر عالم ایچینده غمم و شادم

جواب پدر

پدر دیدی که جهلک غالب اولمش
که کوکلک بو هوایه طالب اولمش

که واقف اولاسین هر کزلو رازه
قویوب حقی الاوره سین مجازه

اولاسین سر فرازی خلق عالم
بلاسین جمله عالم خلقنی کم

بو کبر ایله اولاسین مرد رعنا
هوا ایله اولوب شیطانه همپا

انا خیر دیه سین داخی لا غیر
حقیقت اهلی ساکه دیه لا خیر

الکده طوته سین کر جام جمشید
کورینه جمله ذره ساکه خورشید

سنک نفسکدن اولمیه سین خبردار
قالورسین بو جهان ایچنده مردار

نه وقتن طویه سین سر صفاتی
نه بیلک محو اولور افعال ذاتی

بو حال ایله

بو حال ایله ایریرسه ساکه کو موت
دریغا کیم مرادک اوله فوت

مرادین ویرمدی هیچ بر جمله جام
اولورسین جم کبی سن ده سن انجام

چون اخر اوله سین افتاده چاه
مفید اولمز سکا بونک کبی جاه

٥٧ حکایت سلطان محمود با پیره زن

ملک محمود غازی شاه مسرور
غرور سلطنتله مست و مغرور

شکاره وارمش ایدی دردشت بیابان
کیدردی لشکر ایله خوش شتابان

مکر او غزنویلی بر پیره زاله
غمی بو کیشی بلمز دوغمش هلاله

النده بر عصا اولمش متکاسی
یرلمش رقعه اوزره مشتکاسی

عصایه رقعه سین اتمشدی پیوند
عصا ایله صونر اولمشدی شاهه بند

که شه اوقویه اوله واقف حال
انک ظلمنی دفع ایلیه بی قال

اکا هیچ التفات اتمدی او شاه
نظر ایله بو اشده نیله الله

سرای ینه کلوب چون خوابه دوشدی
کوروب دوشنده بر کودا بدو اشدی

که کورمشدی بویله چاه دشوار
دیبی غایت بر یدن طرالی و دیوار

تامل ایلدی فکر ایله چاره
زبون اولدی اولوب فکری فکاره

بو درده جمله ایتدی سعی کلی
مفید اولمادی قالمادی مجالی

بو حالیله طورر کن مست و حیران | نلر اظهار ایدر کورسن یزدان
کورر ناکه کلور اول بیره زالی | الندە اول عصاسویلر مقالی
صونر جاه ایچره زال اول دم عصاسن | یلیشدی شه دیوانلر اداسین
عصانی شه کورر و یاپشدی محکم | همان دم خاطرینه کلدی اول دم
که صونمشدی شهه شرط و عهدی | انی ادم یرینه طوتمشدی
چقردی اول قوی چهدن او شاهی | نجات ایردی بولمشکن تباهی
ولی اولدی حیا کردابنه غرق | کرزن مردایشین اتدی بالکی فرق
چو ویرانیه شه چقدی اولدی تخته | ولی اولخانی خوفندن شکسته
کورر ناکه او زالی داده کلمش | الندە اول عصا قویاده کلمش
ظلمدن قامتی دونمش کمانه | یتشمزه اولمز اوقی جاودانه
همان دم کتدی شاهک اختیاری | انی کورردوکن قالمادی قراری
یرندن طوردی انی تیز قوغدی | قتندە یر ایدوب شاهک اوتوردی
تعجب اتدیلر ارباب دیوان | که شهدن اولمشدی اشبو عنوان
جوابنده دیدی اول شاه توقیر | بولاره اتدی رویاسینی تقریر
که بو اولماسه کر اتسم درنکی | الوردی جانمی موتک نهنکی

عصاسیله

عصاسیله بونک بوتن شاخ سدره | یتشدم اکر بولدم کلی چهره
یاخود بودر عصای ابن عمران | که بو اولکدی بنم دردمه درمان
تبرک برله بوس اتدی عصاسین | دخی هم کیدورکی زالک عباسین
چو کوردیلر شهی ارکان دولت | عصانی اتدیلر جمله زیارت
اوتورمشدی قتنده زال دلشاد | کلور جمله دلرلر اندن ارشاد
شفاعت خواه اولورلر روز محشر | که اونتمه بزی ای زال مفخر
دیدی شه اکر کیم ای زال مسکین | قوسندن اومر بوخلوق چندین
بو ضعفیله اولورمیسن طاقت | حضور حقده اتمک شفاعت
دهان اچوب دیدی اول زال پر شور | ندر ظنک سنکا ای شاه مسرور
چقارن کسه چهدن بیل مستی | براوج یشتیه یه ایلرمی سسی
شو کیم چهدن چقردی شاهی بی باک | اولورمی غیر یلر امرینه غمناک

عبرت

شو کیم صورتده زندر بر هنردر | انی عورت دیمه مخفیده اردر
شو کیم احسانله اول دلربادر | که اصنمه انی کیم پادشادر
ندر لر اول امیری تاجداری | که بر مظلومه اولمیه یاری

اوریدك چون بشاد دستار شاهی — او دستاره کورمایله انکا همی
اوزره کرچه اوله مظلومه عونك — طلولحسان اوله شاهم درونك
زبان شهد لالایو چون نعمه در — اکا لالایو اولمز کیم نقمه در
نظر قیل لام الف باشنده دستار — چو یوقدر معنسی چون شاخ بی بار
نه حاصل ایده بو شکل عجیبی — چو معنی یوق کتورمشدر صلیبی
قوری نامیله شاهم اولمه مغرور — سنا اولورمی مجهول ایله مشهور
شو ذی دستاره کیم ویرمه معنی — او تابوت اوزره درجی بلمه یعنی
شو نکم معنسی وار تاجی یوقدر — او شکسیه دو محتاجی یوقدر
حمار ینه وقاد رنجه دستار — نو ویرر استینه دستار بن بار
صقین دستارك اولماسون سنك بار — که سبقت اتدیلر اخر سبکبار
چو دستارك صوکی تاره کفندر — بو باشده اولیکور بو اوزکفندر
سنکله قالی کور غیری ترك ایت — قو بو کذب و کذا فی عهده برك ایت

حکایت بهلول ٥٠

مکر بهلول اول دیوانه بر غم — الندن بر اغاج طوتردی محکم
انی اوروردی هر قبر و مزاره — غضبله تا اولنجه پاره پاره
دیدیلر اکه

دیدیلر اکه ای مجروح سینه — ندر جورك قبور مسلمینه
نه اتدیلر بولر سا که عیان ایت — مرادك نیسه ندر بوندن بیان ایت
جوابنده دیدی بو قوم لافی — چوق اتمشدر بولر کذب و کذا فی
کمی دیردی سرای منظمم وار — کیمی دیردیکه اسباب و زرم وار
کیمی دیردیکه واردر باغ و بستان — هوسیله بیلورلردی جستان
کیمی دیردیکه واردر کوی و کندم — پریشان ایدی دایم مثل کندم
کیمی دیردیکه اسب و استرم وار — شتربان ایله چوق دردوسرم وار
کیمی دیردیکه میرم کتخدایم — علوفه م وار سپاهم یا اغایم
کیمی دیردیکه شاهم پادشاهم — بو خلقه صقلوم عالم پناهم
خدا بیردیکه بو سوزلر خطادر — دروغ محض و بیهوده هبادر
بنمدر جمله عالم کیم همیشنم — بنمدر جمله انجق الوارثینم
چون اخر قودیلر بو خانمانی — یقینا بلدیلر شمدی کمانی
بیلو کذب ایدی هرکس اولدی خاموش — قمو سودالری اتدی فراموش

عبرت

کل ایمدی بو حکایتدن سؤال ال — کوکل لوحینه یاز بوندن ورق ال

دلودن کل ایشت اخبار عاقل — دلو صنمانی کیم سوزی کامل
بو مرحلدن کوچرسین چونکه پایان — سکا باقی دکلدر بالله اویان
بو مال و ملکی صنما کیسنکدر — دوکرسین سن بو قالور اوزکه نکدر
کیسه نیلر بونی بس ایلیوب جمع — پریشان اولمقلقچون آخر اولور قمع
کوکل ویرمه حقیقتسز مجازه — دوزیلمش طپراغکدن خشت و کوزه
بو عالم فی المثل بر خانه بکزر — ایکی قاپولو بر ویرانه بکزر
کلوب بر قاپودن بو خلق عالم — کوچوب چقمقده در اول قاپودن هم
اوتورمشسین ولیسن مالکانه — صنورسین کیم قالیسین جاودانه
بنم دیمه بو خانک اصلی واردر — اوتوردقچه ولیکن قسطی واردر
صقین مجانه صنمه بو سرایی — الورلر کونده عمرکدن کرایی
کل ایمدی ایله بر باقی تجارت — که تا چکمیه سین آخر خسارت
سلوک ایله صراط مستقیمه — صقین میل ایتمه هی راه سقیمه
صراطی کیم شاشی سر دور خندیر — بو کوپری اول صراطک بر نخندیر
شوکیم بوندن شاشلمدن دوشلیسر — اوتطایلنسه هم شاه یار و بلیسر
چو واردر عمرکه پایان و آخر — بو خانی ایجره بو رومه شاد و فاخر

اکرچه بر ضیا

اکرچه بر ضیادر شمس چون نور — ولی مغربده وار بر باب مشهور
سپهدر کنده در بو قدر صفاسی — اکا هر کون طلوع ایدر ضیاسی
بو در بازاری شمس ایلر مینک — نولیسی حالی بس ایندک دفینک
چو صنمی بر کوکلده ایکی دلدار — سبو لا ممکن ایله کتسون اغیار
بو در راه تصوف اولمه کمراه — در الاغیار یا صوفی قل الله

٥٩ حکایت شیخ شقیق بلخی رحمة الله علیه

ایشت بندن ینه دیکر حکایت — شقیق بلخیدن اولور روایت
مکر بغداده اول شیخ مدرس — صفا اهلینه عقد ایتدی مجلس
توکل معنیسندن فتح دکان — ایدوب یارانه خوش سویلردی عرفان
که ای سالک اولن راه هدایه — دیلرسک ایرمه سین قصر رضایه
توکل مرکبینه اولسوا ره — پیاده اولما اولورسین فکاره
توکلدن ایدن هی زاد و اشام — توکلدن طوتون بیلکده احرام
ایراسین تا حقیقت کعبه سینه — توجه ایده سین حق قبه سینه
که بن بردم انجنده با توکل — ایدوب عزم کعبه یی توسل
بو غیدی بر درمدن غیری بنده — انی چیمده قومشدم بو بنده

کیروب بادیه ایچره شاد و خرم | صفای عیش ایله کتدم بله هم
توکل ایلدم انبان غیبه | توسل ایلدم عمان غیبه
وار ایکن کلدم سفردن بیضرورت | دخی اول بوردرم بو کاد نوبت
هنوز جیبمده در اول سیم مضروب | قودن پس توکل اولدی مغوب
اشتدی بو جوانی بر عشق و پرشور | یرندن طوردی دیر ای پیر پرنور
چو سندیکدرم ای شیخ هادی | کیمدی انده جانک اعتمادی
کیمیدی پس توکل اول زمانه | طوترکن درهمی سن جیب جانه
مکر اولدمده سز مؤمن دکلدك | کصقلردنی ای اعز دکلدك
اشتدی چون شقیق شیخ بلخی | شقایق اولدی کیجسی بولدی تلخی
دوشوب اندامنه لرزه اتدی انصاف | ایدوب اول پیر جوانه قلبنی صاف
دیدی منبرده ای قوم موفق | کسوزی اشبو جوانکدر محقق

عبرت

عجب یولدر توکل یولی شاها | که صعبدر بوردرم ایله تماشا
ایشت بندن عجایب اوازه دربو | که قالدی انجه بر دروازه دربو
ریاضت چکسه بو یولده سالك | چو یولی انجه دربولمز مسالك

شولرکیم

شولرکیم استدیلر بونده انی | کورکدر بوطلر بو یولده قانی
انکچون نچلر اواره دوشدی | طاغیدوب وارینی صد پاره دوشدی
کورکدر سینلر بر پاره اولمق | براغوب کارینی اواره اولمق
کورکدر بلبله فریاد و افغان | که کل دورنده اکا بولوری بغوان
اکر معدن ترابی اولمسه قال | اولورمی سکهٔ شاه ایله خوش حال
اکر کانندن اولمسه هجران | بزیلورمیدی اکنام سلطان
عجب یولدر که اولمایجه مرده | ویرلمز بیره هیچ کیمه اول پرده

٦٠ ## حکایت دیوانه

مکر واریدی بر دیوانه پرشور | برهنه‌یدی وجودی غیر مستور
یرندن طوردی دیر ای ربّ دانا | بیلورسین مفلسم بن سن توانا
که یوقدر بنده هیچ اکمکدن برتوش | نچوندر ویرمیورسن باکه برتوش
اکر سن صبر ایدرسک ایتمزم بن | ویرنجه تا قبول کرن کتمزم بن
خطاب ایردی که ای شوریده احوال | سکا بن ویره‌یورم دکله اقوال
ولی وقت کفنده ویرسی ورن | سنی انکله اولدم اورتسون
اشتدی انی دیر اول عبد مضطر | بیلورم بن سنی ای بنده پرور

قپکده اولمنجه مرد عریان
اکا بر پیرهن اتمزسین احسان

عبرت

کل ای اوصلو کچینمز مردی درد
سبق آل بودلودن اولیکو مرد

که درد اولماسه بولمزسین طبیبی
طلب اولمزسه کورمزسین حبیبی

بولنده اولمینجه شویله عریان
لباس رحمتدن ایرمز احسان

انلک قورنده قانلر بوتمینجه
او ظلمتده جفالر طتمینجه

دهانک طتمه مشدی شیر شیرین
کوزک هم کورمشدور رنکین

چو طفلیکن بلا اولمشدی عنوان
بیوک قورتلمی دیرسین ای جان

بلا درسنده جون عنوان مضمون
بلا اولمشدر هر یرکده مکنون

کل ایمدی مدایسک دوغمدن بلا
بلا ایچره خبردار اول ولادن

بلا صورتده کرچون دینیدر
ولیکن معنیده شیر سنیدر

بلانک صورتن قوکوزله معنی
که اندن ذوق شکر ایله یعنی

بلا قدرینی بلمز مرد رعنا
محکدر اولیسی هر سنک خارا

انی ایتن صوره کیم ولدر اهلی
که ویردی بن بلا یه فرع و اصلی

نه دکلو کیم جکرسین بولاده رحمت
او دکلو بولیسی سین حکره رحمت

حکایت

٦١ حکایت شیخ واسطی رحمة الله علیه

مکر کیم شیخ واسط اولدلفروز
واردی دیوانلر دارینه یک روز

کورر دیوانه یی بر مست و بر شوق
ایاغی بند ایله بوینده بر طوق

صلر باشینی ایلر کاهی نعره
چلر دستینی ایلر رقص زهره

شو دکلو ایلر اول اظهار شادی
بیلورسین خالیدر غمدن نهادی

خطاب ایدوب اکا دیر شیخ عرفان
که ای مجنون بو حالی ایله تبیان

بو دکلو بند ایچنده جای افغان
عجبدر کیم اولورسین شاد و خندان

بو غم ایچنده بو شادی نه ندر
بو بند ایچنده ازادی نه ندر

دهان ایچوب دیر اول دیوانه پر نور
قولاغک باکه طوت ای شیخ معمور

مقید در اکرچه پایی کوندن
ولی بی قید اولیدر دل فکردن

چو نی قید اولدی کوکلم اصلا اولدر
نه غم غمدن که دایم وصلم اولدر

اکر هر عضوک اولسه قید هفتاد
چو دل بند اولیدر شاد و آباد

بودر مشکل که دل اوله مقید
ایدر بند ایچره دایم اولمز مؤید

نه حاصل ایلیه اطلاق اعضا
چو کلدر تابع اولدی جمله اجزا

عبرت

کل ایمدی کله ایله التفاتی — که کل ایچره بوله‌سین طیباتی
که دریادر دو عالم نامی دلدر — محیط اولنلر انی یعنی کوکلدر
عجیبه بحر ایچنده ایکن سراسی — دو بایک کلده قالمش ای برادر
کل ایمدی ایلکل فکرک سفینه — انی صل بر زمان در بحر سینه
کوره‌سین هم دو عالمده نه موجود — دل اغافلده لیکن جمله مفقود
کوکلده کوره‌سین ارض و سمایی — دخی نجم و شجر ترک ایت عمایی
دخی هم سنده در جنتله دوزخ — هواسنده بلی کوکر اولمه کالیخ
بهشتدر روحک اکله عقلک اعراق — حمیدک حور و رضوان نعمت صاف
ولی نفسک ویرر دوزخ نشانی — زمیمک سویلیور ابلر بیانی
محصل سنده در غیب شهادت — بیلوسین غلبه اتدکسه شهادت
یقین اسلیبسه یعنوب ایله سیری — قوسین سنده بولوب کورمه غیری
بولاسین قدرتندن فتح بابی — کیده اشیا یوزندن هب نقابی
شو شهدی بیه‌سین زنبوری یوقدر — شو میدن ایچه‌سین انکوری یوقدر
شو کلدن قوقه‌سن کیم خاری یوقدر — شو سیبی یییه‌سین کیم زاری یوقدر
شو صودن ایچه‌سن کیم نهری یوقدر — شو لطف ایره‌سنکیم قهری یوقدر

هم اتشن

هم اتشن سن بیشه‌سین مرغ بریان — مشققتسن کوره‌سین خوان الوان
قنتسن ایده‌سین طیران و سیران — یرم دم ایچره فرش و عرشی جولان
ارادن کوتره‌لی جونکه وسایط — سبیبسز بوله‌سین اندن موالید
جو حاجت یوق کساده دوشی اسباب — هیچ المایلر ویرسکده هر باب
جو سنده جمع اولوبدر انفس افاق — بولینور سنده هب زهر ایله تریاق
جو تیم دلده اشیا واردی غرقه — نظر قیل عین جمعه بتم فرقه
سکا خور یتمه سنسن عین اشیا — وجودک شهرینی ایله تماشا
کوکل عرش و جو صدر اولدی کورسی — بیابانه کتمه کل اوقی بودرسی
اندک عشقنده یوق بو قلبی صدری — ابد تا کوره‌میاسین غیری ناری

٦٣ **حکایت پیره زال بغداد**

ایشت بو قصه‌یی ای نفس سرکش — دوشبدی شهر بغداد ایچره اتش
کما ندن یاغش ایدی شهر بازاره — هب اولشلر دی اول اتشدن ازار
قیامت قوپدی کبی در شهر بغداد — کلوب بر پیره زال اولدمی دلشاد
طیانور بر عصا سحار النده — بو اتشدن شی یوق هیچ دلنده
اکابر کسه دیر دیوانه سین سن — که غمک یوق مکرکی خانه سین سن

سوزم دکله بو بر شاه دوسرکش / که دوشدی خانکه بود مدن آتش
دیدی اول زال کادیو انسیسین سن / خبر بیلمز سوزی افسانه سین سن
بوری وار ایشکه اولمه مجادل / که یقمز خانئی اولدی رب عادل
محصل یقدی اول آتش جهانی / ولی ویرمدی اول زاله زیانی
دیدیلر اکه کیم ای زال آگاه / بیان ایله بزه بو رازی لله
ندن بلدکدی خانک یقمزیدی / سکا ربک ضرر ایر کورمز ایدی
دیدی بکیم خانه قلبم برابر / انک عشقنده یاغشدر سراسر
بیلوردم خو بینی بر او لطیفک / که یقمز ایکی داری هر ضعیفک

عبرت

گل ای صوفی اشتد بو رمزی / که یالدزلی کیم ماددن بو غمزی
گل ایمدی یانالک عشقنده یک بار / که نار هجر ایله اولمایه سین زار
که بو اوده یانانلر انده یانمز / ارادتله اولنلر انده اولمز
جو قلبک ینمدی کیوتدک ماسوادن / بو یانغلقده بولدک خوش دوادن
یقرسک آتش عشقه بلاوی / بولورسین نار دوزخدن خلاصی
بودر رمز کلام فخر عالم / که بو یورمشدر اول سلطان اعلم

اگر بولنمسه

اگر بولنمسه بر درده درمان / اکا کیدر دوا آخرده ای جان
سوزر سک آتشن اتمه گل زار / که عاشقلر لر ایلر اوزکه بازار

٦٣ حکایت مرد الهی در روز قیامت

روایتدر بو سوز خوجه علیدن / نسبده فارمیدی اول ولیدن
قچن کیم اولیسر در روز محشر / ویرور حق بر کسه بر نامه انور
اجر بو بند اولور اکه لحاظ / که اوقویه نه وارسه اندن الفاظ
کورر بر نامه در بو قدر عبارت / یازلمش نه گنه وار در نه طاعت
زبان اچوب دیر ای دانای پنهان / نه طاعت وار بو نامه ده نه عصیان
خطاب ایرر که ای بنده و لا کا / اشم حکمتلو در کیم بنون الله
که بسل عاشقلرومک نامه سنده / دخی صادقلرومک خامه سنده
نه طاعت یازیلور و نه گناهی / کانی احراق ایدوبدر دون و کون آهی
چو کتدی اره دن عصیان و طاعات / کورر تمه سنده خی دوزخ جنات
ارادن رفع اولیجق چون بهانه / قالور عاشقله معشوق جاودانه
شو کیم عاشقدر بونلره حاجب

عبرت

کل ایمدی عاشق ایسک دکل رمزی   اکر اعماد کلسک کوزله غمزی
انک عشقنده اولغلنی بهانه   بهانیله صقین دوشمه بیانه
که خوف دوزخ ایچون سومه انی   رجای جنتیله ویرمه جانی
عوامکدر بهانیله عبادات   انک ذاتیچون ایت قوللوغی بالذات
که فرضا اولمسه دوزخله جنت   مکر لازم دکلمیدی محبت
فنا بولمز چو ذات جاودانه   بیلورسک بو سکا یتر بهانه
بونی استر جمال وجه اقدس   انک غیرینه بقمه انی کور بس
انک ایچون ویردیلر اول جامه سن پاک   کانی ترک ایت جمالمه ایله ادراک

٦٤ حکایت گنهکار در روز محشر

ایشت نقل درستدر از پیغمبر   دیه بر بنده یه حق روز محشر
که ای بنده کل اوقی نامکی کور   نه کسب ایتدک اوزون عمرکده بر بر
اوقویه بنده نامه‌یی سراسر   صوچندن غیری هیچ کورمیه دیکر
خجالتله دیه یا الهی   چو یوقدر نامه‌مده ذره جز سیاهی
بو حال ایله بکا دوزخدر اولی   اکر عفو ایتمسک ای رب مولا
خطاب ایلیه دیه ولطف رب حقا   اوقی اول بر یوزینی و المغلزار
چو پشت

چو پشت نامه‌یی اوقیه بنده   بزلمش خط نور انیله انده
اکرچه قول کناه اتمشدی بسیار   ولی توبه ایله یودی انی غفار
پشیمان اولمش ایدی چون کناهه   بزکدی هر کناهی بر کون آهه
کوره چون محو جمیل اولمش سراسر   صواب اولمش خطاسی ایده از بر
طمع غالب اولوب دیه یا الهی   ملکلر یازمشلر چوق کناهی
بکا ظلم ایلمشلر بو ننده کتاب   نجاجی‌مم یازلمامش درین باب
دنخی چو غیدی جرمم بیلورم بن   اولر یازلمامشدر بیلورم بن
چو سن فضل ایلدک ای رب کونین   نیچون یازمادیلر انی کرامین
چو فضلکدن زیانم سود اولیدی   بو کون جرمم بکا مقصود اولیدی
بونی نقل ایتدی چون سلطان اسری   تعجب بوده ایتدی خنده حتی
کورنک حقه مجانده درلر   نه درلو کورمشدر انی کورلر
بس انکه دیدی ای دانندهٔ پاک   عجب اولور اولور باد ذرهٔ خاک

عبرت

انک لطفینه یوقدر حد و غایات   که بو حده ایرر اهل جنایات
قیاس ایله بوکه اخیار و ابرار   نلر بولورلر کرمدن نزد غفار

ظهور ایتسیدی کر الطاف پنهان | هلاک اولوردی دویمزدی اکا جان
ولی شول قولنی کیم ایتدی آگاه | انی محرم ایدر اسراره الله
بو سرّه محرم اولمز عقل و ادراک | ندکلو کیم اولورسه جست و چالاک
کهی جرم اهلنه لطف اولور یار | کهی قرب اهلنه قهری ویرر نار

٦٥ حکایت موسی علیه السلام با یکی از اهل الله

مکر بر کون کلیم الله موسی | مناجات ایتدی دیر ای رب دانا
بکا بر کسه کوستر قوللرکدن | که درد اهلی اوله صادق قولکدن
کانک دویله دوستی اول حبیم | خطاب ایردی دیکه ای عبد کلیم
فلان وادیده وارکیم فرد و تنها | کوررسین انده بر قول مرد یکتا
که صدق اهلیدر دردده دلسوز | اکا عشقیله بردر لیل ایله روز
روان اولدی کلیم حق چو درراه | کوررا اول وادی ایچره مرد آگاه
ولی عشقیله اولمش زار و خسته | جکر بریان و سوزان دل شکسته
بلاسی وار بو عشقک شویله کهنه | دز بدن اشغه قالمش برهنه
اکا اوشمش مکسله مور و زنبور | یتور برحال الله اولمدی مهجور
نه آهو وار دلنده نه انیسی | ولی مولاسی اولمش جلیسی

سلام ایدر

سلام ایدر اکا موسی بن عمران | صوردی حالینی دیر ای زار و کریان
ندر حالک نه دیلر قلب میال | بیان ایله بیلورم تیمدی درحال
دهان آچوب دیر ای موسی بشتاب | کرم قل کو ویرسک شربت آب
ایشدیجک انی موسی دراک | بو کوردی اولصو ایچون جست و چالاک
ایردی اول زمان بر کوزه ابی | کوررد تسلیم روح اتمش جنابی
یره دن طوردی تیز موسی بردین | تدارک ایله تا تجهیز و تکفین
بو اشدیجک کلور اول مرد چالاک | کورر انی هزبران المش چاک
تنی پاکینی اتمش پاره پاره | کورر انی ایر قلبینه یاره
دلی پرشور اولور قلبی ایدر جوش | تحیر برله اولور مست و مدهوش
زبان آچوب دیر ای دانندهٔ راز | قوتکی توبت اسدک بصد ناز
ندر سرّک که انی چاک ایدرسین | بو خوارلوق برله انی خاک ایدرسین
سنک سرّکدن اولمز کسه آگاه | بو اشده عقل و دل جان جمله کمراه
خطاب ایردی که ای عبد کلیم | که ایرمشدر بوکا لطف دلیم
ویرردم دست لطفمله اکا آب | ایدردم انی جودم برله سیراب
بوده مو نولدیکه سندن دیلرانی | فراموش ایلدی اشبو جنابی

قدم بصدق ارایه چونکه اغیار … عجب اولمی که دار ایده انی یار
اراده چونکه وسایط اوله پیدا … اولور غیرت محبتده هویدا
محب نیچون کوزتمز غیرتینی … که غیره عرض ایدر اول حاجتینی
دکلسه اول بیلورسین بن غیورم … بکا غیبت می وار عین حضورم
اراده غیری اولکه چون بهانه … کوتورردم اره دن ایر یکجانه

عبرت

عجب مع الله محبت بولدی ای جان … که صعق ارایه موسی بن عمران
دل و جان اوزره دربوبیع و بازار … براشور می سرای شهد اغیار
شود مکر صفیه جبریل مرسل … صعق می اندن هیچ هردون ومهمل
اوزلما نیجه اوزتادن وسایط … سمادن سا که ایتز می هوابط
کسلمینجه تا پیوندادنی … سکاجولتکر اولمی عرش اعلی
جو خرصفتده اولدیجه علف خوار … سینه محرم ایدرمی یار دلدار
سک ایله بر یلقدن بر ایکن اش … ملکله نیجه اولور سین قرنداش
اولوبدر هرزاغنه محرم درفشانه … دوشوره رکن مز ابیل ایجره دانه
اولمدیرسین هوای هوی دمساز … ایدم دیرسین فضای عرشه پرواز
ملکس کبی

ملکس کیبی غذا کیکن ملوثث … دیلرسین اوله سین طاوس فردوس
بویا مشکن بسنی حمرا و بیضا … دلرسین اوله سین بی رنکه همتا
وطن ایدن کسنه مستراحی … بولورمی بزم شهد صمت راحی
بولم دیرسک مؤبد عزت و کامی … کدر بستدن هوای طمع خامی
لایقدر مقام قدس ناپاک … نکاقاتندمکدر ذره خاک
اکر خرج اتمسک بولنده بیدجان … جمال جانان سا که عرض ایدرمی ساک
بوسترده کسنه بولمدی راه … مکر فضلن قلا عنایت الله
نیجه بیکلده بواولور بوکه محرم … اکر بوستی اکلر دکسه الیسیم

حکایت

٦٦ روایتدر که دورت یوز بک دیل ارواح … یرادلمشکدی بونلر قبل الاشباح
تعلق بولمدن بوماوطینه … که یعنی اغدین اشبو زمینه
کلوب امر الهی طورتد یلر صف … ممثل اولدی دنیا جمله حرف
قومی استدیلر اکه نظاره … سچیلو بر بلوک چقدی کناره
اکا میل ایلدیلر جان و دلدن … که یعنی سودیلر جان و کوکلدن
بوکن عرض اتدی جنت باقیانه … سچلدی بر بلوک اولدی روانه

قبول اتدیلر انی حور و غلمان ‌ قالورلر جنتلرده شاد و خندان
بوقلدی بر بلوک ارواح شیدا ‌ نه دنیا میل وار انده نه عقبا
خطاب ایردی که ای جانهای شیدا ‌ ندر مقصودکز پنهان و پیدا
نیچون دنیایه یوقدر سوزده افکار ‌ نیچون عقبایه یوقدر بیع و بازار
بیان ایلک ندر مسئول و مطلوب ‌ مگر درگاهمزدر سزه مرغوب
چو گوش اتدی بونی اول صف عالی ‌ کدرض اتدی بولاره حسب حالی
بولردی ظاهر اولدی وجد و حالات ‌ که احیادن خبر طویدیلر اموات
دیدیلر ای علیم سر پنهان ‌ بیلورکن سن نه حاجت سا که اعلان
چو سندن اوزکه یوقدر بزه مقصود ‌ بزه سن سین ایکی عالمده معبود
خطاب ایردی که هر کیم بزه راغب ‌ گرکدر کیم بلایه اوله طالب
شونک کیم مطلبی ذات علادر ‌ رفیقی محنت و راحتی عنادر
شو کیم عاشق اولور اول یوجه شانه ‌ بلالر اوقنه اولور نشانه
دوا استرسه درد اولور نصیبی ‌ اکا شربت دورز سمدن طبیبی
اگر مرهم دیلرسه یاره لرلر ‌ بتونلک استرسه پاره لرلر
بودر عاشقلرک سهم و نصیبی ‌ قبول اتمز بونی خلقک دنیسی

اشتدی چون

اشتدی چون خطاب حقی ارواح ‌ کلامک ساغرندن ایچدیلر راح
صفاسندن نیجه شادی اولدیلر ‌ دیدیلر ای خداوند تعالی
فدادر هر بلا که نیچه بیک جان ‌ بلا سندن بیزه انعام و احسان
نکیم سندن گلور اول بزه شادی ‌ بلا کبی غم سلیر بولمایه شادی
اسیرک اولمین اولماسون ازاد ‌ خراب اولمین اولماسون اباد
چو هر جان ایچره وار بر سر پنهان ‌ او سر ایله قوجان ایلر اذعان
که صاحب سر بنم غیری دکلدر ‌ بکا جان ویردیلر غیری دکلدر
معارف شهرینه بن اولدم اگاه ‌ بکا بلدردی انی حضرت الله
بلی بودر قوجانلرده مرکوز ‌ ولی بر در اراده روحه مرموز
حقیقتده اودر پس معنی ارواح ‌ قوجانلر اکا نسبتله اشباح
قو ارواح اگرچه بیک صفتدر ‌ ولی مقصودی اهل معرفتدر

حکایت امهات المؤمنین ازواج النبی صلی الله علیه وسلم و علیهن ٦٧

مگر برگون قو ازواج احمد ‌ دیرلکده بریره با وجه امجد
دیدیلر اکا ای حقک حبیبی ‌ قو درد اهلینک حاذق طبیبی
جمالکدر گوکل برجنده خورشید ‌ ضیاسندن الور بهرام و ناهید

کلنشسین سن قوم مشتریدر / سنی کیم سومسه حقدن بریدر
برابردر اکرچه حق شرعی / لکن کلادرونی اصلی و فرعی
که یعنی قنغی محبوب قدر / قتکله قنغی مرغوب قدر
گورم کاندیسنی ایله حل اشکال / بلینه تا اندن بو اشکل احوال
جو شیخ بن دیلی اچدی جوابه / اکا رشک ایلدی وسندی شکر آبه
دیدی ای زمرهٔ بانوی مرسل / بوکون صبر ایلکوز فردا ایدم حل
جو شب ایندی جهانی طوتدی ظلمت / قغردی هر برین تنها جه حضرت
که ویردی هر برینه خاتم خاص / حذاقتله صیردی مهم خاص
دیدی هر برینه سن ایله زنهار / بو رازه خبیر اولمایه اغیار
بو اسلوب اوزره اتدی حکم محکم / که کشف اتمیه رازی اولا ابکم
محصل روز دیکر اولدی هوج / قتینه حاضر اولدی جمله ازواج
سؤال ایلدیلر از وعد ماضی / که حالی بنزه حلایت ایله راضی
تحطش ایشدن اتمسدن جوابه / خبردار زخطاب مستطابه
جو کوش اتدی اولاری اول پیغمبر / اولحالین جقه سندن صحیدی درلر
دیدی ای مومنات و عابدات / دخی هم صالحات و قانتات

بو جمله دن

بو جمله دن انی ارتوق سورم / که ویرمیشم اکا سریله خاتم
بو سوزی چون اشتدیلر ازواج / قوبی اولدیلر شادان و بهاج
تسلی بولدیلر که جمله باهم / ولی عایشه در بو سره محرم
کانکله اوزکه دن بازار قلبی / بو قیل قالی کل کوزه قلبی
که صورت اهلینک بو قدر بقاسی / ویرلر صورت اهلینه لقاسی.

عبرت

کل ای عمدی ظاهر ایله اولمه قانع / طوغه تا کوکلکی بحر نور لامع
جکردن قل نوا تا اولمغل شاد / بولا سین خوندن تا بجنده آزاد
که قانلر یوتمیجه دردجلالی / بولمز صنمه بو یولده آشنایی
اشت بو قصه دن الحصه دردر / که فرد اولماد کوزنده بی دردر

٦٨ ## حکایت رابعه رحمها الله

مکر کیم رابعه ذات الکرامات / که اول قطع ایلمشدی جوق مقامات
یمش ایدی بر هفته طعامی / اوتورمامشدی اتمشدی قیامی
صلوة و صوم ایدی بیوسته احوال / کهی ذکر و کهی فکر و کهی قال
قوایه ایرمش ایدی ضعف کلی / قیامه مستطع اولمزدی رجلی

کتوردی اکر بر مستوره کاسه   طعامیله قودی در جنب حجره
چو قلدی رابعه اخشلم غازن   تمام ایتدی تسابیح و نیازن
دلدی کیم تناول ایده اندن   طعامیله کیده تا ضعف تندن
بصد حیله ایاغ اوستینه طوردی   یوریدی کاسه نك اوستینه واردی
کورر دکشتانی بر کوبه ناکاه   که اندن قالمامش بر لقمه جوکاه
کیدوب اشتی ایدوبدر عزم کوزه   که اندن ایچه بر طوته روزه
الوچون کوزه دستینه اولشا   دوشردن صنوب اولدی ناکاه
دوکیلوب صوی قلمدی قطره آب   اولوبدر دریای حیرت ایچره غرقاب
درونی اتدی بر آه جکر سوز   کاولدی ایدی انك عالم افروز
اولوبدی بستی کشته دیرای زنجبار   ندر بو چاره سوزله کار و بازار
اشم دایم پریشان ایلدی سن   ضعیفکله عجب شان ایلدی سن
خطاب ایردیکه ای بانوی درکاه   بنم صنعم بودر خوش ایله ادراك
دیلرسك شمدی ایدم کا تسلیم   سراسر ملك دنیا با اقالیم
ولی هیچ قومیم قلبکده دردم   تامل ایت بونی ای روی زردم
کجمع اولمی بنم دردمله دنیا   بهر دردم طوتسه کوکلمه بو دنیا

بو درد ایچون

بو درد ایچون بلا ایچدیکجه اوداني   کدر دردی حق بیلمز ایکانی

٦٩ حکایت بهلول با کودکان در شهر بغداد

مکر بهلول بغدادده خوش حال   پریشان حال ایدوبدی ز اطفال
بیابی سنك اتردی اوشانه   قچردی انلردن خانه خانه
چو عاجز قلدی بولدن سنك خورده   الوب اتردی اول اطفاله خرده
ویردی انلرینه خرده سنك   بونك کبی ایتدی تا او حلیم لنك
چولنك اولمش مجال اولمز نمازه   درست اولمز نمازم بی نیازه
چو اطفال اتمدیلر اکا اصغا   اوروب بر سنك ایله تا اولدی بی جا
روان اولدی چو صاقدن انك قان   بو حالتدن اولور غایت پریشان
چو قاندن پایی رنکین اولدی انك   دل پر شوری غمکین اولدی انك
چو ناچار اولدی اول از دست طفلان   کیدر بصره یولینه لوك ولنكان
فنای بصره یه چون ایردی ناکاه   کلیر بر نکته‌دن حکمة الله
مکر اندن بر قشلردی مقتول   قضا ایله یتور پاسینه بهلول
صنوبر کنکوی کبی اواره در اول   جفای دهر ایله بر پاره در اول
یتوب یاضینه مخلوط اولدی قانه   سحر طرحی دیلر اوله دوانه

بناکاهی کلوب اعوان سلطان — کورر لرانده مقتول پریشان
طورر قاتنده برکس قانه مخلوط — قساوتله اوکندی شویله پر دود
انی بنده صلولر زار وبیزار — اوشی باشلینه اولدم شهر وبازار
کوزلر دیدیلر بو شخص مجر بهلول — ایدوبدر بو ایشی بو مرد مجنون غول
دیدیلر اگه کیم قندن سین ای سك — نه ایشدن ایردك اشبو یاکه تنك
دیدی بغداد یم کلدم پریشان — اوله تا بصره ایچره ایشم آسان
ولی بیلك بو اشده بیکناهم — خدا بیلور دخی اولدر کواهم
دیلر کیم بودر عیار بغداد — طیولدی انده بو نه کلدی بیداد
بو بوب کو خزانه ایچره غریبی — ایدوبدر بو که بو مکر وفریبی
محصل حکم اولندی اوستنه قان — سزا اولدی اکا پس دار واورغان
کو کلدن دیردی بهلول بر آزار — ندن ایردی سکا بو کار دشوار
جفا بلدرکدی سندن کوه کانی — حواله قلدی شمدی بیم جانی
رضا ویرسك اگر در شهر بغداد — کیم اولوردی سکا در بصره بیداد
چون اول حادثه قاضای سنگ تسلیم — عجب اولمز ایرسه جانه بیم
بو حال ایچنده کون فرمان شاهی — ایروب بردار ایدك دیر بی گناهی

رسن حلقنده

رسن حلقنده اتدم مرد جون غول — کوزین اچوب سمایه باقدی بهلول
مناجات اتدی اولدم زیر کیدن — نلر ظاهر اولور کور ام حقدن
همان دم کلدی برکس جمع ایچنده — دو تون کبی چقردی شمع ایچنده
دیدی ظلم ایلمك بو بی گناهه — بنم قاتل سزا ایم بو تباهه
بن اتدم بو گناهی بو بریدر — بو ایشی پاکه ایلك کیم بریدر
ایکی قان اتمکه بسط اقتم یوق — انکچون داره کلدم طاعتم یوق
جنون دن اندن بو حیله ایله اذعان — بی شمر کردن مظلوم اورغان
طقك بو بیومه کیم اگر روادر — بو حلق مجرمه طوق سزادر
بو رسم اوزره جو قصه اولدی جاری — التدیلر بولاری شاه بازاری
حضور شهده حاضر دی وزیری — کورر بند ایچره بهلول اسیری
اشیدر دی مکر بهلول اول شاه — تجسس ایلر کردی انی که کاه
دخی کورمز سزین سو مشدی انی — اکا طالب ایدی هر دمده جانی
وزیر شه جوانی کورمشیدی — دم ایچره صحبتینه ایرمشیدی
جو کوردکه وزیر بلدی انی — دیدی ای شه وار در مژده کانی
که بهلولی سور دك جان ودلدن — مرید اولمش ایدك اگر کوکلدن

بودر بهلولك اولدى بر شيئى حاضر ولى تهمتله اولمش قلبى فاتر
چو بهلول اشتدى نى شاه فيروز يرندن طوردى سى عقله بولوب سوز
قتنده يرايدوب اتدى تعظيم سرورين اوپوب ايلدى تكريم
چو شرح اولندى انده حال مقتول دنلدى سى كذشت شيخ بهلول
بودم امر ايلدى اول شاه عادل كه قتل اوله قصاص ايچون اول قاتل
ديدى بهلول شاه اى شاه غازى بنيچون اولور ايدرسك كارسازى
معاذ الله انى قتل ايتمه زنهار كه صد قيله بلندن كسدى زنار
فدا اتدى بكا صد قيله جانن روا ميدر انك الحق روانن
بكون جان اوبندى يولده اولدى مرد انك رويينه حاشا ايرشون درد
اشتدى چون جوابى شاه خوش كار او مقتولك وليسن اتدى احضار
توجه ايلدى اول لطف كافى ديدى سزدن دلدى ايدرون آنى
قضا سندن كچوب انك ذنبى ال كه خونندن انك چوق بكسه مال
چه كر عاصى ولى وار اعترافى روا در كه انى عفو ايده عافى
كر كدركيم قتل كده اوله مقبول خصوصا كيم شفيعى اوله بهلول
قبول اتدى ولى شه ويردى مالى رضا ايله مطيب اتدى حالى
سوال اتدى

سؤال اتدى كه دونوب اول شه نى عجب بر اعتراف اتدكدى فانى
نه اولدك توك جان اتدك روانى فدا اتدك انك يولينه جانى
جوابنده ديدى اى شاه پر نور كه طوعا اولدى اقرارم نه زور
ولى بر اژدها اولدى پيدا اولوب او سته كلدى ديدى هيها
يورى بنز اعتراف ايله والا سنى اهلاك ايدرون بى محابا
انك خوفندن اتدم اولدم اقرار بحمد الله ميسر اولدى خوش كار
دونوب بهلوله دير شاه زمانه شو دمكم واردك ايدى نيم جانه
مناجات ايلمش سين اندن بنهان نه ديدك حضرته اولدم اى جانه
ديدى بهلول كه چون جاندن اومدم ال ديدم اى خدايا مشكلم حل
بيلورسين بن بو اشده بيكناهم چو قاتل غيريدر سن سين كواهم
بيلورسن كه سن سين بر دار الديدر نه جرمم وار بنى بر زار ايدرسان
بودمده باكه ويرمزسك رهايى اودم سندن دلرون خون بهايى
كه سنسين قاتلم بر غيرى بلم چو سندن اولدى سندن غيرى بلم
چو هر كس حقى استرلر اودمده مقرر بل بو دستم دامنكده
درون پرده دن چون سويلدم راز جوان طوردى يرندن ويردى آواز

بنی اندر دیلر اردکن دار | مراد اتدی خوش اسان اولدی دشوار
بلا اندن اولدی کرچه اول | ولا ایردی بلاسین ایلدی حل

عبرت

چو صبر اتمز سه مرد اندن بلایه | ایرشدی تلر یولی ابتلایه
دخی ارتوغی ایلر حواله | حکم قانن ایدر اخر نواله
قومز انکله دوستی بیم جانه | محبت یولی اولمز رایکانه
کرکدر سالکه بس صبر و تسلیم | که مبلیدن بوله اعزاز و تکریم
بلادن خالی دکلدر حق ولادن | طبیب اروالورمی مبتلادن
کیمک کیم زحمتی وار رحمتی وار | کیمک کیم محنتی وار منحتی وار
کیمک کیم دردی وار درمانی وار | کیمک کیم جانی وار جانانی واردر
کیمک کیم یاره سی وار مرهمی وار | طبیبک انک بر خوش دمی وار
صنق ایسک بولک صازنجی وار | ضعیف ایسک سنکچون یاریجی وار
غریب ایسک قتکده اشنا وار | اکر اعما ایسک خوش روشنا وار
بورمزی اکلیوب رندان و مردان | بلادن غیری اولمادی خواهان
عبودیت لباسین کیدیلر خوش | انکچون الدیلر در دلکه مرغوب

کیدر دیلر

کیدر دیلر ازادن غیری اغراض | ارشدی غرضدن کلی اعراض

حکایت عابد ٧٠

واریدی بر زمان بر عابدی خاص | که زهد ایله ایدردی طاعت اخلاص
دها بولمزدی قوللقدن دم | دلی بر شور و چشمی داخی پر نم
ایدر موسی‌یه وحی اول رب اعلا | خلل یوقدر انک حکمنده حاشا
که ای موسی دیکل اول عابده وار | عبادتلرتن اتمسون ازار
که دفترده انک نامی شقیدر | بوسنی اکلمز اندن خفیدر
نه حاصل طاعتندن یوق فایده | واروب پس راحت اولسون اول افضولی
کلوب موسی خبر ایردی فی الحال | صالوب جانینه اتش کتدی قال
کوررجعه زمانی عابدی اول | عبادتده قوی اولمش طوتوب یول
دخی ارتورمش اول زهد صلاحی | زیاده ایلمش صوم و صلاتی
کورر بر نم دلنده ذکر یاهو | فتوره وارمش هیچ عجب خو
دیدی موسی اکا ای مرد عابد | چو دفترده شقی سین اولمه کاید
دیدی موسی‌یه اول سر کشته راه | که ای طاغی طور و مرد درکاه
بونی بن ظن ایلر دم تا الی الان | که بن هیچم که یوقدر بنده هیچ شان

کیم بن دفتره نامم یازلمش   عبادت سلکنه

کیم بن دفتره حالم یزیلور   یاخود ردیله اعمالم یزیلوبه

جو بلدم دفتره نامم یازلمش   عبادت سلکنه بنلک دوزلمش

قوی اولدی عبادتده نشاطم   غمم کتدی بکا کلدی نشادم

کانک یادی بکا عین عطادر   قولا قوللوغی ترک اتمک خطادر

جو نامم اشقیا سندندر اننک   همانا اتقیا سندندر اننک

نکیم اندن کلور جمله سزادر   قوله فرق ایلمک انی خطادر

کلن اندن کرک نور و کر نار   خدادر اول بکا دربنده لک کار

خدا ایلکن بیلور اول ایوق سوالم   نیم قوللق اولیدر حسب حالم

کرکدر قوللوغنده عبد جانی   نکیم ایدرسه استون رب عافی

دیکر باره جو موسی ایردی طوره   مناجات ایلیوب ایردی حضوره

خطاب ایردی بکا ای موسی بن دین   بشارتله قلومی ایله بن بین

جو کوردم یوق عبادتده قصوری   دخی ردمله اولمادی فتوری

زیاده ایلک اولمادی نجور   بکندم انی اولدی سعی مشکور

جقردم دفتریندن اشقیانک   کتیردم زمره سینه اتقیانک

عبودیتله

عبودیتله ارتوردی عبادات   الوهیتله ویردم جوق عطیات

بو سوزلری عین عبرتده بیلورسک   عبودیتده کامل مرد اولورایسک

حکایت مرد راه

واریدی بر زمان بر اهل توحید   توکلده یوریردی اهل تجرید

بریّه ده طوتوبدی اول مقامی   تجردی انده اولدی عمر کرامی

بو غیدی دلو و ابریق و رسندن   قبول اتمزدی دنیا الستندن

ولیکن واریدی بر پاره نانی   کو یانده خوش صقلردی انی

کهی اتردی انی که الوردی   ضعیف اولوردی کاهی خورش ایتوردی

دیدی بر کسه کای مرد یکانه   نیجون عیش ایلمزسین مردمانه

سنکله واریکن بر پاره نان   نیجون کچینورسین اقتان و خبزا

واریکن بیله اسباب محاشک   نیجون بیچاره لکله بویله ایشک

دیدی کیم جوابم ای خجسته   بنی اولدی پاره نان اتمدی خسته

جو تجرید اهلیم دعواده ظاهر   بر اشور بمله نان آخر

بو شیمزکن جو بنده طوتدانی   اکا کفارت اولسون بیم انی

خدادن غیری بوله زنده و الحق   منافیدر خدایه بنده اولمق

عبرت

خدادن غیری بوله زنده اولمق — بودرکا مالی بنده اولمق

سر مو بیله کر اولسه حضورک — اودکلو بنده لکده وار قصورک

تنک بنده سین اشته سین سین — محقق بلکه انک بنده سی سین

دیلرسنکیم بو یولده کیده خارک — ولی خار اولدیغی ساکه جمله وارک

دلرسنکم ارادن کیده سنک و کیلک — کیده لیکن اکا دیرینه میلک

دلرسین زایل اوله بو حجابک — طوتیشه سین بو نه بو نه نقابک

تجرد دعوسی دله هویدا — تعلقلر اولور سنده پیدا

تناقضدر بو دعوا اولمز اثبات — بو حالیله تجرد سنده هیهات

کیدر دلدن نقوش ماسوایی — سکا مسجد ایدرلر فوق مایی

حکایت حسن بصری و حبیب عجمی رحمة الله علیه ۷۲

چو بصری یوله کیدردی روانه — حبیب ایدی یانجه هم روانه

ایرشدی بولر جیحونه ناگاه — حبیبی یاوقلدی اندن اول شاه

تجسس ایلدی شیخ یگانه — که اندن بولمکدی کوز نشانه

ایدر جیحون طرف التفاتی — کورر صو اوزره دور اول خوش نکاتی

صلوة سجاده سین

صلوة سجاده سین ایلر عبادت — ایدر اظهار خارق دنی کرامت

دیدی شیخا ای حبیب مرد درگاه — سلوکی بندن اوکوندک درین راه

چون استادک بنم بی ریب و انکار — ندر سنده ظهور ایدر بو خوش کار

صو اوستنده یورر سین هم چو زورق — بکا بو واقع اولماز مسند الحق

ندن ویردی سکا بو کرامت — بیان ایله ندن بولدک لیاقت

جواب ویردی ای استاد مطلق — ایرشدم بو مقامه درده حق

که لوح دلده ایتدم اجتهادی — اغرتدم قومدم انده سوادی

سکا کاغد سیه قلمقدر کار — جد کن ترک ادبدر بویله کفتار

عبرت

کوکل لوحنی یورسک هم چو مردان — ایدرسین کاه که عرش اوزره سیران

کهی آب اوزره ایلرسین قراری — زمین اوزره قلورسین که مداری

کهی آبی اولورسین کاهی خاکی — کهی اتی اولورسین کاهی چاکی

کهی خورشید اولورسین کاهی پروین — کهی شاتی اولورسین کاهی زرین

بچرسین که بو صورت عالمندن — الجرسین جرعه معنی میندن

کهی اطلاق ایله قید اولورسین — کهی بر جزوی قید صید اولورسین

کهی ساغر اولورسین کاهی ناب / کهی آکه اولورسین کاهی درخاب
کهی آتش اولورسین کاهی باد / کهی ویران اولورسین کاهی آباد
کهی دانا اولورسین کاهی نادان / کهی انسان اولورسین کاهی حیوان
کهی طالع اولورسین کاهی غارب / کهی طالب اولورسین که مطالب
کهی صوفی اولورسین که سپاهی / کهی عاشق اولورسین قیلو واهی
کهی کم شاد اولورسین که کدا سین / کهی عامی اولور که مقتدا سین
بو اضداد ایله یعنی وصل و هجره / قدم باصر بولور وحدت کثره
چقر روح ایله یعنی فوق عرشه / اینر جسم ایله کاهی تحت فرشه
شود مکر و حیله در کار و بازار / الم کورمز جهانده بلمز آزار

٧٣ حکایت بایزید بسطامی با مرد قلاش

کیدر دی یولده اول پیر بسطام / کورر بر یره اوشمش خیلی هنکام
کورر بر کسه یی قلاش و مجرم / طوتوب ایدرلر اکا زجر مبرم
اورور بر کسه که تازیانه / طور وبرنده کتمز اول یسانه
بو ینمش قانه هر عضوی تمامت / سراسر ضرب ایدرلردی خسارت
بو حالده ایکن ایتمز آه و زاری / صفا اظهار ایدر او رنجه دقباری
بکا بر سینه

بکا بر بینه ایلر شوق و خنده / المدن یوق کویا هیچ جان و تنده
دیر ایدی دمبدم ای رب امجد / نوله اولیدی بو حالم مؤبد
تعجب ایتدی انی شیخ الاسلام / مراتب اولدی تا اونکله اختتام
چو شام اولدی انی ایتدیلر اطلاق / قتینه وارد ای انک شیخ مشتاق
سؤال ایدوب دیدی ای محنت پر شور / بلا و درد ایچنده مرد مهجور
ندر بو محنت ایچره انبساطک / ندر کوریه بو رینه بو نشاطک
دلکده یوق حشمکده اشکاک / بلایه در مدامی میل و رشکک
سنک امرکده اولدم دنیده حیران / بونک سری نه ایله باکا اعلان
جوابنده دیر اول قلاش مهجور / بونک سری بودر ای پیر پرنور
که چوقدن عاشق ایدم اشنوبنده / بنا کاهی جود و شدم اشنوبنده
سنی کوردم که انده حاضر اولدک / شکنجه حالتینه ناظر اولدک
بنیچون بولده طوردی چونکه معشوق / سیاستکاه اولدی باکه معشوق
بنیچون چونکه ناظر اولدی استاد / بکا خلخل اولدی ضرب جلاد
چو چشم شیخه دوشدی اوله ماندی / بلا فی قنده کورسک بنده انده
بلایه بقمین کورمز بلایی / نزرمز ایتدیکی کور مبتلایی

اشتدی بو سوزی شیخ یگانه — کوزندن قان و یاش اولدی روانه

عبرت

کل ای مردم بچشم مرد بیدرد — نلر دیدی سکا قلاش رو زرد

خبر طوی قصه‌دن کل اولمه قلاش — نیجه بر اوله‌سین طرار و نباس

چو حاضردر بلاده اول خداوند — سنکله بیله‌در هر آنده پیوند

نیچون اولمیه‌سین سن آکا ناظر — چو اولدر هر اشکلده سکا حاضر

اکا باقسک بلایی کورمز ایدک — عنا ایلینه یول ایر کورمز ایدک

اکر منظور اولسه روی دلدار — بلا خاری سکا اولوردی کلزار

دکننده کل بولوردک کلده بلبل — ایدردک عشق دلدار ایله غلغل

بولوردک شور ایچنده شیر و شهد — اودم روشن اولوردی سنی مهد

خلیل الله بولدی نار ایچنده کلشن — بولوردک ظلمت ایچره روز روشن

بولوردک چاه ایچنده جاه و والا — اولوردک مصر حسنکده مولا

بولوردک کلبهٔ احزانده جانان — اولوردک حزن ایچنده دوشاد و خندان

بولوردک غار وحدتده مخیب — قوشادی اولوردی غم و کربت

بودرسی کل اوقی ای مرد کمراه — که مرد راه اولاسین سنده ناکاه

بو یولده نیجه‌لر وار اهل تسلیم — الورکن بو راه دینی تعلیم

حکایت ابن المبارک

حکایت ابن المبارک با غلام هندی ٧٤

مکر ابن مبارک در زمستان — کیدردی یوله سی عزمله شتابان

صووق کوندی یغردی قار و یغمور — کیوبدی هر کسنه فرو و سمور

کوردی کیم بر غلام خوش موفق — که وار اکننده بر بیراهن انجق

دخی اسبابی یوقدر پا برهنه — صووقدن دترر اول هندو محنه

اکا دیر ای غلام محنت آلود — بلای زمهریر ایله جکر دود

نیچوندر خوجه‌که بو حالی اعلان — ایدوبن سانکه جامه الحرای جان

جوابنده دیدی اول عبد هندو — نجه اعلام ایدم بن ای کوزل خو

بنی دوشن کورکن خوجه خاص — دکلدر عرض حالم راه اخلاص

چو بندن بیلور اول بنده سینی — بو حال ایله کوره افکنده سینی

نه دیلیم بن رضاسی بودر انک — نه یولی وار که سوز سویلیه کدانک

اشتدی چون بونی ابن مبارک — صلوب جانینه آتش حق تبارک

اوروب نعره او زندن کتدی اولدم — دو چشمندن آقدی یاش اول دم

او زینه کلدی سویلر اول کوزل خو — که رهبر اولدی اکا بیزه عبد هندو

عبرت

اشکال ای حقیقتدن اولن دور بو هندودن سبق الدی معزور
مجازی خوجه سینه کوزلو صین نجه تسلیم ایده بو درهم خصوصین
حقیقت خوجه سی در اننده راز بیلور هر حالنی کل ایتمه آواز
انک بلدوکنی سن بیلورسک انک تقسیمنه راضی اولورسک
سوالک سن دکلدر کوزله حالی بودر قول اولنک شاهم مآلی
قولک یوقدر لسان اعتراضی کرکدر کیم اوله هر حاله راضی
همین سن قوللغک بیل اولده برعیب اوخود بیلور خدا لیکن بلاریب

مقاله چارم پادشاهک دردنجی اوغلی کلوب عرض حال قلدوغیدر

کلوب دردنجی اوغلی پادشاهک که مقبولی ایدی دولتپناهک
سنی تعظیمی ییر قودی زمینه دیدی بر بنده کم شاهم کمینه
جهکر شهزاده یم آزاده یم بن کوکلدن سنده لیکن بنده یم بن
کوکل بر شهردر رنج طبل رایات انک سینه یه یوقدر حد و غایات
اولور هر دمده بر اقلیمه والی نه تیرو جوشنی وار نه جوقالی
صلر هر کسه بندینه ناچار اولور تخت بدنده کندی خنکار
کهی شرقی کهی غربی اولور اول کهی صلحی کهی حربی اولور اول

اکابر کار

اکابر کار ایچنده یوقدر آرام کهی کیم صید اولور کاهی قوردام
بودر آرزو قلبده اب حیوان بو سوداسنده قالدم زار و حیران
اکر آل ایرمیه ب حیاته مقرر ایرمه یم تا جنک مماته

جواب پدر

پدر دیدی که بو طول امللر بیلورسنکیم امل سوء عمللر
نسودایل سکا طول حیاتک جون ایریسن در آخر مماتک
اکر اوکیدکی ابقاندن نقیرک امل اولکیدکی دستکده اسیرک

۷۵ حکایت اسکندر ذوالقرنین

مکر اسکندر رومی دور ایام ایدر بر شهره ایلر انده آرام
سوال ایلر که کیم وار بونده مشهور که اولدر نور علمیله پرنور
بولم تا صحبتندن نور اخلاص اولم شاکردی انک محرم خاص
که علمیله اولور شاهلق رواجی کرکمز باکا انسز تخت و تاجی
دیدیلر که ای شاه وفادار بو شهر ایچنده واردر مرد دانا
نظیری یوقدر علمیله عامل دخی عزلتده شویله مرد کامل
کیمی خلقک اکا دیوانه دیرلر کیمیسی فاضل و فرزانه دیرلر

سکندر اکه سرهنك اتدی ارسال / کلوب اکه دیدی ای پیر صد سال
سنی دعوت ایدر شاه زمانه / که دور ایچره اودر شمدی یکانه
اوتورمه طور بیرکدن قل اجابت / که ذو القرنین دیلر سینله صحبت
زبان اچوب دیر اول مرد یکانه / که بن ازاده م ازشاه زمانه
سنك شاهك بو یولده فکنده سیدر / قوم زنده سینك بنده سیدر
سز اولمز بیزه اولجایه وارمق / کرکدر هر کسی یرنده طورمق
رسول ایردی حضور شاهه در حال / قوبر بر جوابن اتدی ایصال
بو وجهیله چون ایردی شاهه پیغام / خشمناك اولدی اول شاه نکونام
دیدی بنه کیم مکر دیوانه در اول / بنی خود بن جاهل بیکانه در اول
واروب بر کنتو بیرك خدمتنه / سلام ایله کیروب بیر خلوتینه
سوال ایدوب شاید اکا ای پیر / سکندر ده ندر بو عذر و تقصیر
که شاهك اولیسندر غلامی / جواب ویردی اوکه فهم اتی کلامی
جوابنده دیر ایکان لطافت / جهانی کشت ایدوب واتدرك سیاحت
که تا اول بوله سن ابد حیاته / اولا سین زنده ایرمیوب مماته
بو فکر ایله سنك طول امل در / بیلورسن کیم امل سوء عمل در

امل فقر

امل فقرا اهلینك خود بنده سیدر / سکندر سن انك افکنده سیدر
دخی جمع ایلمش سن بو قدر لشکر / که فتح اوله سکا تا هفت کشور
اولولار اولوکا حرص دیلر اد / بیلورمی خدمتنده بو بنده ازاد
امل حرص چون افکنده اولدك / خداوندك ایکن ولی سن بنده اولدك
بو ایکی اهل فقرك بنده سیدر / بولاره قول اولان کیمك نه سیدر
بونقی بیری اشتدی شاه عادل / غضب کیدوب کوکلدن اولدی زایل
کوزندن یاش اقوب بیر اتدی انصاف / درونن اولغیرنه ایلدی صاف
کچوب بو ایکی سودادن او سرور / ضمیرنده اقامت اولدی ازبر

عبرت

کل ای حرص و امل بابنده مغرور / بو حال ایله خدادن دور و مهجور
اوله لو حرص اتنه نفسك سواره / بو سودا ایله حقتن سین کناره
اولوبدر طول امل دستکده سوطك / سورر سین هانی صحرا و صند
چو بولدك تازیانه اسب تازی / ایدر سین الهانه لعب و بازی
چقوب بولدك هوس تعلیمنه و شد / کسیلور کار بابندن بولنی تاشدن
بدك زعمکجه انده من و سلوا / بو اشده هیچ بیمدك غم پروا

دلیل اولدی بو یولده سکا ابلیس دمادم ایدر صد حیله تلبیس
سنی یولدن اوزاقلاشدردی اول غول دیلر الدن متاعک اوله مخذول
مبدل ایلیه سودک زیانه نه حاصل بویله کلمکدن جهانه
برق بو ایکی یی دون کاربانه اگر ایرمک دیلرسک دوستانه
کچوره فرصتی زنهار و زنهار بدل اوله عمره سیم و دینار

حکایت حریص

وار ایدی بر حریص مرد بدکار کهی سکران اولوردی کاهی هشیار
یلردی روز و شب جمع حطامه بلیمزدی دوشیلیش صکره دامه
شود کلو یدی دنیاده او بدحال ویروب عمری قزندی بیحد مال
زر و سیم و دکان و باغ و بستان دخی انواع کالا املاک و حیوان
کنیزک هم غلام و اسب و استر نه دکلو وار ایسه دونده بهتر
محصل جمع ایدوب اصناف مالی تفکر اتمدی اصلا مآلی
قوا ضعف و عمری بولدی هفتاد فنا معمور و دینی غیر آباد
تجارتله کزوب بشهر و دیاری عبادت یولنه طوتمادی یاری
چو مالی حد و عددن ولکدی بیرون ایلر او چیوزمیک التون اندن مخزون

تفکر اتدی

تفکر اتدی مالک کثرتینه دخی کسبنده اولان محنتینه
دیدی وار درجو بونجه نقد کالا بونی اکل ایلمکدر شمدی اولی
فراغیله طوتوب بر خالی کوشه دوشه بر دم هوای عیش و نوشه
صلا عالم ایدوب نفسی حمارین دوشوره بوستانک برک و بارین
قویانی کبی اصطبل خرابه تنن معمور ایده دینن خرابه
محصل بسلیه بو کلو نفسین علف ایده اکا محصول نقدین
دوکندکده یلینه بشلمغه جمعه نه وقتیه ایره روز جمعه
بورایی چون صواب اکلادی اول غول بو حالاتیله عیشه اولدی مشغول
الا ابسو عادتی اولدی خورد و اشام بطالتله کچوب بنجه سحر شام
کلو عزرایل اولدی مده خشمناک درای مرد فضولی ایله ادراک
چو کلدی قبض روحه بو در کلام بو دم تسلیم روح ایت بو قدر آرام
اشیدی بو سوزی چوم دبطال جهان باشینه طار اولوردی حالا
دهانی تلخ اولوب عیشی مکدر نهاری قار اولوب موتی مقرر
کلی خاره دونوب خمری خماره شکر شوره ترانه آه و زاره
سرایی سجنه هم سودی شوره سرور غمه و شوقی فتوره

مبدل اولدی معموری خرابه　　شرابی شربه و صوبی سرابه

ملاحتدن اولوب محبوبی حالی　　هپ مسمار اولوب چشمنده خالی

دوزلفی مار اولوب مژگانی هم خار　　حضوری خضر اولوب اولدم ایدر نار

دهان اچوب فغان ویرر ایشلر　　محال اولن جوری افکاره بیشلر

علو ایلیوب دیرای فرشته　　وجودی جمله نور ایله سرشته

بود نیاده ایردم بو مراده　　صوردم خرمن عمری باده

جواهر ویروب الدم خاکساری　　که تبدیل ایلمیشم گوله خاری

جهاندن الدم بر ذره بهره　　ولی بیلدم بو یوردم شویله دهره

روا میدر مرادم الدیم بن　　کیدم بو حسرتیله شو جهاندن

سوزینه اتمدی عزیز اصغا　　ولی جان المغه عزم اتدی انجا

ینه زاری ایدوب دیر مرد مکروب　　سوزم دکله بنم ای مرد مرغوب

سکا اوچیوز بیک التون ویرم شاد　　بکا مهلت ویر اوچ کون ایله ازاد

ینه اصغا ایدوب ویرمدی امهال　　فغانه باشلیوب اول مرد بد حال

ایکی کون بارو مهلت ویرکیل　　ویرم وار یمی دینار و درهم

مجاب اولمادی چون اول عید بی سوز　　دیدی باغشله بارکه بارو بیک روز

ینه رد اولدی

ینه رد اولدی چون مقبول　　ییشدی قبض روحه اولدی مشغول

چو بیلدی اولمدی مقصود حاصل　　مرادی شهر بینه اولمادی واصل

تضرع ایلیوب ایلر فغانی　　بریم دم باری ویر بکا امانی

که تا بر نسخه ایلیم املا　　ایدم ابنای جنسم حالم افشا

بو دفعه اکی ویردی امانی　　که بر سوز یازمغه بوله امانی

گوزی قانیله یازدی بو کلامی　　دیدی خوش دکله ای قوم کرامی

اولوب بر ساعت عمره خریدار　　اکا اوچیوز بیک التون ایتدم ایثار

الومدی گوردم کسر انده دوشدم　　اجل یغماسی الدی تالانه دوشدم

عمر الله ایکن خوش رایکانه　　بو ینه خرج ایدک دشمنک زمانه

چو فرصتجه بو عمری گرانک　　بها بیله بولنمز گوهر یانک

عبرت

گل ای درک ایتمین بو نقد عمری　　الکدیکن بیلی گور نقد عمری

نه لایقدر بو دره سنک خساره　　که هر دم بیع ایدوب دوشلک خساره

ویروب دردی الورسین خار و خاشاک　　بر ایشو مرحمی ابلهک در پاک

مزابل ساکه خوش گلدی مجلسین　　خریدار اولدک المامغه الورسین

سبب بو در ملوك تدبیر دماغك   انكچون خوش كلور بو قدر فراغك
بو عمرك بو سفين دراتمدك سن   هوا جبينه صلارك بلمدك سن
صوكى صدرك اني اشمان نحسه   نه حاصل دولتا ولما يجبر نكسه
عجب بولدكدري رايكانه   جو بلمدك اني صحيدك بيانه
ولي بر كون بيلورسين بو ليمي سين   اني اغري يابه اليمز سسين
صقين هر بره اتمه بتري عمري   الكدن بكر بنشان ايت كوز ابري
جو الدن چقسه دولت ناولمز بلورسين   نيجون اولمز بره ضايع قلورسين
شونكيم ردتينه يوق سنده قدرت   انك تعطيلنه كل اتمه جرئت

٧٧ حكايت بوزرجمهر با نوشروان

بوزرجمهره ميل ايتدي كسرا   اولوب يورمشدي فراغت بر اتنها
معما كوندردي بر قيصر روم   ديدي كسرايه معلوم ايله مفهوم
معمادن انده رمز بيلورسك   چراغ فكر ايله روشن قيلورسك
مطيع اولوب اولم سن جزيه‌دارك   خراجك ويرم اتمام عنادك
معمادن خبر ولمزسه مفهوم   جفا ايلرم بيل ايلي معلوم
بو حاليله خبر كسرايه ايردي   قمو عالملرين اولدم قغردي

معما قصه سين

معما قصه سين بيلسن ايلدي عرض   انك تخريجين اتدي انلره فرض
سنى لسين تدبير ايكه نظاره   انك بو حالنده اولدي لر فكاره
كوردكيم اني برخط مجهول   دكل معلوم كسي ملفوظ و معقول
خفي اللفظ و مستور المعاني   عسير الفهم مرفوع المباني
قموسي اولدي فهمنده اعما   ديديلر اي شهي ميمون و والا
سيه احواليدر بو بلمك اولمز   شوكاكيم علم اين شمدي ديمك اولمز
مكر بوزرجمهر اكلايه بوني   اودر اهلي اكا عرض ايله اني
بوزرجمهري ردا اتمشدي كسرا   كيرو دعوت ايتدي قدرين اعلا
معما قصه سين اتدي حكايت   بو حالدن طلب اتدي روايت
حكيم اولدم ديدي اي شاه اعلا   بيلورسين كوزلرم اولمشدر اعما
كسنه اوقيمز لفظين انك   اوقنسا كر ايدم وصفن انك
ولي شمدي كركدر اكا حيله   اني تا فهم ايدم بن انوكيله
كركدر بس كيرم حمامه خالي   بوله تا جسمم انده اعتدالي
اولر بار ره يخ انده مهيا   كه ضد يله اولور هر شي هويدا
بونزيله بازيله نقش معما   بو جسمم اوزره تا فهم اوله معنا

کبی بو معمانه حاضر اولدیکه مامور		جو بولدی اعتدالن جسم مزبور
معمانک نقشنی بونزیده رحال		تننه یازدیلر حل اولدی اشکال
سراسر کشف اولدی سری معما		دلنده نقش اولدی لفظیله معنا
دو توب نوشیروانه اتدی اعلام		معمانک رموزین سر بسر تام
بغایت شاد و خرم اولدی اول شاه		دیدی بندن دلی ای پیر آگاه
بونی جون دیدی ای شاه دانا		گوزومه میل چکوب ایتمشدی اعما
گوزی چشمم ویرتا اولدی بر نور		خراب عشق ایکن خوش ایله معمور
دیدکیم بو که قادرمیم بن		بیلورسین عجزی ایله بن بنده یم
حکیم ایدر اکا ای شاه عادل		دکلدر جون کرم ویرمکده کامل
نجون الله دکدی بو نور خدایی		قوبوب ظلمتده بو عبد جدایی
جو بو عید انک ردینه قلدی		بر شی ندی انی المانه جرئت

عبرت

جو عمرک ردینه بو قدر مجالک		کذا فن ضایع ایتمه کوزره حالک
بوجوهردن نه وار قیمتلو جوهر		ولی قدرین بلمز هر خس و خر
رضای حقده خرج ایله بو عمری		هبادر غیرسی کل اکله امری

جو اصلک

جو اصلک حقدر انی ایله مقصود		بر شی بکو کلدی ایکی معبود
سکا بیکانه در ابلیس غدار		عجبدر کیم اکا اولدک هوادار
نجه مدت اکرچه شیر شیطان		ایچوب اتدک بدن مصرنده طغیان
ولی حقدن نجی اولورسه دعوت		بیلورسن اصلک ایتن ایله رجعت

حکایت مرغ شامی ٧٧

اولور شامده بر مرغ یگانه		یبین کوه ایچره محکم اشیانه
زمانندن عمرطاسین دوکر اول		تمام اولدقده ترک ایدب کیدر اول
نجه کونلو بیتور اول بیضه خالی		کوزر بر مرغ بیکانه بو حالی
صنور بیضه کیم در اول در ایکانه		که استی بر ترک ایدوب کتمش بیانه
بصر اول بیضه ایله تصرف		صلر هم زیر پره بی تکلف
چیکوز جمتانک تربیتنده		چقار ربو سینزوقت و کونده
اولاره بیورش ایله شب و روز		که تا حتی اولورلر مرغ پیروز
بر بالی دوزوب خوش مرغ اولورلر		اوچرلر جوقله شاخه قونرلر
کلور اول مادر اول همانی		قونر کوه اوزره ایلر خوش فغانی
دلنجه دعوت ایلر بچه سینی		بولار انک دفع ایدر تاکوچه سینی

اوقورر افسون بولر چون کوش ایله — بیلور اصلی جگردن جوش ایدرلر
ازلدندر بیلورلر آشناسین — کیدوب ظلمت بولورلر روشناسین
اجابتله ایدرلر دبدبه اوان — ایدرلر سوی اصله شوقیله پرواز
ایروبن اصله برخوردار اولورلر — اودم بیکانه دن بیزار اولورلر
کورر اول مرغ بیکانه ایدر زار — بوده سویلردی نیجه نیجه گفتار
که بولمشلردی بونلر طیب ذاتی — اکا هیچ ایتمزلر التفاتی
چون همت چکدیکی محزون اولورلر — نیم صندکی ایدی مفتون اولورلر

عبرت

اشتدک قصه‌یی ای مرد معنا — بودر تیسیر حسب حالک اکله فحوا
وجودک بیضه حقدر دریغا — انی خالی بولوب ابلیس عرجا
سنی صلدی نیجه کون زیر بره — تصرف ایتدی سنله ویردی بهره
سنی ایتدی هوایله مربا — غدا الندی هواندن سرو پا
که تا حتی کماله ایردی عقلک — هدا ایتدن سنی بوقلدی اصلک
سنی دعوت ایتدی کونه کونه — جنابن عرض ایلر اکله نمونه
سکا کر رجعیدن ایتدی مزی — کهی کیم فارهبوندن ویردی غمزی
طویرسک

طویرسک فاتقوا دن ایتدی تصریح — ففروا ایتدن ایلر تکرار ترجیح
که اصلک سوینه اوچ بال و پری — بیلوب بیکانه دن ایله تبری
اکر بیکانه دن اولدکسه بیزار — جناب اصله خوش اولدکسه طیار
سعادت برله مقبول اولدی عذرک — مبدل اولدی حسنایه وزرک
عنایت ایردی شکر اولدی شورک — دونوب جنته لطف عجز و قصورک
رجوع ایتکله کل اولدی جمله خارک — قوسی اولدی بو یولده خسارک
رجوعک اولمسه باسوی لاهوت — ابد نکبتده قالدی ناهل ناسوت
سنی مغرور ایدر ابلیس تلبیس — محال اوقور رجوعک ایله تاسیس

١٢٠ حکایت صعوه

روایت ایتدی شعبی مرد درکاه — که برکسه طوتدی بر صعوه ناکاه
اکا دیر صعوه ای مرد نکو فال — ندر نیتک مرادک سویله احوال
مرادک لحم ایسه ای مرد ارفق — دولمیدر بونکله جانه فیوق
که برکی درهم ات وار اول نبنده — الدی می بیته انکیله تنده
ولی اوچ درلی سکا ایلیم پند — حلال ویته اکارشک ایله قند
ایده سک کر بنی بندکدن آزاد — دیم بربر سکا اول پندمی شاد

برین دستکده بیکون دیدم انك / بریسن شاخه قونوب یدم اتك
اوچنجی سینن سن کهده دیدم بن / بونخذ مثلا دا اوله کیدم بن
بوکس راضی اولوب دیر سولکل راز / اودرکه محدثندن ایلدابن از
دیدی بو درسکا ایسر پند اول / محقق بیل بونی صنمه ما قل
الکدن چقسه بر شی اولمه غمگین / تحسّرلر چکوب هیچ یمه همّ ین
جو چیقدی قبضه دن اول تیر پران / کوکل ملکین غمیله اتمه ویران
جو عهد اوزره وفا اتدی اطلاق / قونوب شاخه دیدی ای مرد افاق
اکنجی کو اشتسك بر محالی / همین تصدیق ایتمه ویرمه مجالی
انی میزان عقلیله حساب ات / بونی یاز لوح دلده بر کتاب ات
بو رازی ایلیوب اتدی پرواز / سر کهده قونوب دیدی بصد ناز
که ای نادان واحمق بی لیاقت / یکلدك ایشکه اتدك سفاهت
ایکی جوهر وار ایدی بنده خوش حال / کلوب دکه هر بری بکرمی مثقال
ایکسی قوق اولوردی بوزن صراف / دکر عالم خراجی نزد عراف
جو بختك بو غش چقردك الدن / زیان اتدك بیلورسك بو عملدن
اشیدوب انی غمگین اولدی اول مرد / ندامتلر درونی اولدی پر درد
کوکل اندن

کوکل اندن اجندی دلده ویلا / کردسمه دن چقوب بر بویله کالا
درونی عقلینی دیر ای مرغ بالا / اوچنجی پندی بار ایله املا
دیدی اول مرغ اکا ای مرد بیهوش / اول ایکی پندی اتدك فراموش
ایکیسین سنلرك اچین دیم تا / سکا خوددن بن دیدم ای مرد یکتا
الکدن چیقنه یمه ندامت / انی سن طوتمدك چکدك غرامت
ایکنجیسی محالا اتمه باور / دیمشدم سن انی طوتدك مقرّر
نیجون اولمادك انی وزن عقله / که بیلور قوق درم جوهر بیمله
بنی وزن ایلسك کر باب و بال / حساب اوزره بولنمز عشر مثقال
بو قندن اوله قوق مثقال کوهر / اوله جوهر نه ای نادان وابتر
دیوب اولدکی کهده روانه / اولشدی آشیانه شادمانه

عبرت

سنی هر دم دیلر ابلیس پرشور / محال ایله ایلیه مسی ور و مغرور
جو امّاره در بو نفس مکار / مطیع اولمه انك امرینه زنهار
اوت بصم مرادك اوزره هر جا / کوزت فرمان حقی ایله ارضا
مراد بجه کن بر شادمانه / هلاك ایتمز بولور ابرمز امانه

مرادی حقی کور ترك ایت مرادك / که فردا ویره صدکونه مرادك

۷۹ حکایت زنبور با مور

مکر زنبور حرص سرور ومغرور / چقردی خانه سندن باقی و زور

عجبی بو قدر بغایت شاد و خرم / عجب حالتلو اظهار ایلیں اولدم

کورر اولدم انی بر مور محزون / سؤال ایلر که ای زنبور مخزون

ندر بو شادمانی و بو نشاطك / ندندر یوق غمیله ارتباطك

هوا ایله عجب پرواز ایدرسین / حسینی کوزلیوب آغاز ایدرسین

بودورك جوروقهرن بلمزسین / حلاوالجره زهرین کورمشسین

بونی تر دنیایت بورکه ای مرغ نادان / کذر قل بو هوادن اولمه شادان

دیدی زنبور اکا ای مور احمق / جهانده باکه شادیدر محقق

مرادم اوزره در هرجای و خانه / کزرون خانخانه کامرانه

نه یرده کیم اوله انواع نعمت / بکا هیچ یوقدر انده منع و منت

نه کیم نفسم دیلر ازخرد واشام / مرادمجه بیرم انی سحر شام

مکر وارد یکی بر دکان قصاب / قونز بر نیمیه حرصیله بی تاب

اوده نشین اکا ایلرتناول / بو اثناده ایدر مور ده تغافل

که کور احوالی

که کور احوالی ای مور مسکین / نیم اغزمده اتسن شویله غمکین

غم فردا ایچون محروم اولورسین / قونوب عیشی عجب مغموم اولورسین

قو افسانه سوزنی ای مور نکبت / بری کل ایدهلم بر نیجه صحبت

بو سوزدیکن مکر قصاب پرزور / قضا ایله اورر زنبوره ساطور

اودم مسکین ایلر ایکی پاره / دوشر بر پاره سی پس نزد موره

الور اغزینه اولدم مور شاطر / خطاب ایلرکه ای زنبور فاخر

مرادنجه کزن دنیاده بی باك / صوکی ناکام ایدرلر شویله در خاك

عبرت

اشت بو سوزلری ای مرد غافل / قضا یرندن اولمه شویله ذاهل

مرادنجه کزرکن شویله زنبور / قضا دستندن ایرر اکر ساطور

غرور قو که شیطان خصلتیدر / تکبرلك لعینك خصلتیدر

تواضع مسکنت راه هدادر / تواضع اهلنه جانلر فدادر

تواضع انبیالر خصلتیدر / تنزل اولیالر خصلتیدر

سعادت استریسك ای برادر / اولیکور موره خاکه برابر

سنه اولسون کلیمك هیچ موران / کلیمك اولتا بر کون سلیمان

بوكبی یله بوریمه هیچ زنبور   كه الماية سنی اغزینه هر مور

اگر ذره قدر كبر اوله پیدا   كهی قاف برابر اوله فردا

مراد نفسكی حددن اشورمه   دوشوب دامه پشه زنبور اولورمه

كم اناراولدی تواضع پیشك اولسون   ره خلق و كرم اندیشك اولسون

٨٠ حكایت رسول الله صلى الله تعالى علیه وسلم

روایت ایلدی سلمان ازفاق   كه بر كون معدن الطاف و اخلاق

مبارك ظهرنی محرابه اسناد   ایدوب اتمشدی دللرو ملكین اباد

قیودن كیردی اولدم بر كنیزك   حبش جاریه سید اتدی اهنك

رداسندن پیشدی سیدك اول   دیدی طوغیل بنم ایچین طوتوب بول

مهم وار ایدی در تیز بتوراني   محلیدر كه كچمسون زمانی

یرندن طوردی تیز محبوب درگاه   یدر انی بنجه اولدی درراه

الا كاصوره ماندی خلقدن او سلطان   كه قدن ایلتوریر ایله تبیان

دوشوبدی سید عالم خوشه   كتوردی انی بر كندم فروشه

دهان اجوب دیدی ای محبوب یزدان   جفای جوعله برخسته بیجان

ضعیفم عاجزم افتاده از كار   كه كیمسم یوق ذلیلم زار و بیزار

چو سنسین

چو سنسین دستگیری هر ضعیفك   كرمدن دستین الویریر نحیفك

دیلیوبر دسته غزلی ایلدی عرض   كه بودر مالك درطوالی در عرض

ولی كندم المزلر بو غزلی   نجا كویدر بو كس اتمدی بذلی

بونكله باكركندم الكرمدن   كه بوقدر بنده دینارو درمدن

الندن غزلو نشیمنی او سلطان   الوب كندم فروشه دیدی ای جان

بونكله بوكه كندم ویر كرمدن   بو غیمش چونكه دینارو درمدن

جوشی وردن اشتدی مرد خوش كار   انك پشمینه اولدی خریدار

الوب پس انی كندم اتدی احسان   اودم كنیسه الدی انی سلطان

صحابه دوشدیلر تاب و خروشه   بو حالی كه كوردی كلدی جوشه

دیدیلر جمله ای شاه سرور   بر تمز دوشسته هله بار وسر بر

بو یر بو خدمتی تا ال و اصحاب   یتورسونلر یو ینه شویله بر تاب

جوابنده دیدی سلطان كونین   فدا در یولنه هر جان و كونین

رضای حق ایجوندر چونكه بو كار   براشو كوردنمده بار و سر بار

رضا ایله طلودر چون جنانم   بو اشده كسیه یوق امتنانم

كتوردی او لكنیزه خانه سینه   نه مرهم صردی كوركیم سینه سینه

ایدوب فقر بریله بوبری اکر تسلیم   بونی دوندکه جنابا ایتدی تعلیم

تضرعله دیرای دانای پنهان   قبول ایت بندهدن عذر ایله نقصان

کرمدن عفو نقصان ایله یارب   غنیسین لطف و احسان ایله یارب

قولک هردم ایستی عجز ایله تقصیر   شهه لایقدر لطفیله تنویر

عبرت

سؤال بوور وقتدن مرد دانا   نه اولور کندوکی کورا اول سلطان اعلا

ویریکن نزد حقده عز و اجلال   رضا سیچون نیجه کورا ولدی حمال

دنلمش کن انک شاننده لولاک   اکا خدام ایکن املاک و افلاک

غبار نعلنه مشتاق ایکن عرش   ایاغی آلتنه رفرف ایکن فرش

اکا مسکن ایکن فردوس اعلا   کمینه جاریکن اکا حورا

رضای حقده اولدی اعلی المکارم   حبش جاریه سینه اولدی خادم

اکا منقاد ایکن هر شاه آفاق   بلا کلدی بر قوری یه اولدی عاق

ابیت خوانته مهمان ایکن اول   ایکی عالملره سلطان ایکن اول

اکا جولانکه هیکن عرش اعلا   بولورکن دمبدم لعمرک و الا

انک سدره دککن منتهاسی   اولورکن قاب قوسین مبتغاسی

کوزایر مزکن

کوزایرمزکن انک کاشانه سینه   وارور زالک بر اسلو خانه سینه

الا ای سید سادات عالم   فدا در جان شمسی سا کا هردم

دکل لایق تپلورم بو دل و جان   ولی نیدم که یوق در اوز کی تووان

ویرن وارین اومارم او لحیه باد   بزی یارین شفاعتله سویر یاد

کلای رعنا یوریین مرد مردود   حبیبه اقتدا ایت اولمیزه مردود

بوقنازی نیازک کی عباسین   بو عادت اهلینک ترک ایت لباسن

تواضع بوله دوشمزسک نیازه   صیلمز اطلسک قشر پیاره

بصل کبی اجی سین ضمیمه تاج   عسل ایرمی انی شیب و دیباج

نعم صورتده کیسک شال و احرام   ایجک طتلو لیجو مثل بادام

قوز عنالیکی بوکلمز بار خلقی   بیکک بو کلمه خلقه اکل خلقی

رضا سیچون اولورسک شمدکی جمال   صراط اوزره دوکر سندن اجمال

سبکبار اولوبان اولدم دولو شاسان   نه دیم که اودم ازاد اولو اولور ساسان

بوکون کوبو کلدرسک غنی باب   بولک اوزره ولیسی انده سن یار

کم ازار اولو تحمل بیشک اولوسن   بوبولده حلم و لطف اندیشه کر اولوسن

٨١ حکایت فضل ربیع

مکر وار ایدی بر جوامرد خوش زاد   اکا فضل ربیع اولمش ایدی اد

سخا و حلمیله مشهور ایدی اول   صلاح و زهدیله پرنور ایدی اول

کلور بر کون اکا بر بیر محتاج   پریشان روزکار و فقریله اج

دوتا اتمش بلین بار عیالی   لباسی پاره پاره سوکیله بالی

النده بر عصاسی وار طینمش   اوجنده بر سنانی وار ایمش

خجالتدن ندن قلب پر درد   کلور فضلک اوکینه عقلی مفقود

عصاسینی اودم فضل ربیعک   ایاغی اوستنه طایر لبیبک

دوشر اوستنه ایلر عرض حاجت   بتر پاینه انک زی خجالت

ایاغندن بکچر کفشینه انک   نه حالتدر کورک صبرینه انک

ایاغندن روان اولور انک خون   بو اشدن بیخبر اول بن مجنون

اکا صبر ایلر اول فضل اسی سلطان   دیمز انی که تا اولمیه خجلان

مرادینی جواب ایلر اول پیر   ویرر مقصودنی ایلر انی سیر

بولور فضلک عطاسندن فراغی   صفاییله ایدر اول کس رجوعی

اولور فضلک ایاغی چونکه پر درد   سوال ایلر اکا اولدمده بر مرد

نیچون صبر ایلدک بو زخم تیره   بو حالی دیمدک اول پیر غیره

شکسته اتدی

شکسته اتدی ایاغک بیر فرتوت   پریشان سویلر اول بس شوریده مبهوت

جوابنده دیدی فضل اسی عالی   اکر عرض ایلسم بن بیره حالی

خجالتدن اولوردی اول پریشان   مرادین عرض ایدوب بولمزدی احسان

چون اولمش ثقلت فقریله بر بار   روا مید اودم شرمیله سر بار

زهی فضل و زهی حلم و زهی خوی   که اظهار اتمدی انی اول وفاجوی

عبرت

ایشت بو قصه فضل ربیعی   اکا حلم و سخا اولمش طبیعی

انک حلمینه صد بار افرین باد   که خلقی حقله اولمشدر اباد

دکلدر بو ربیعک فضلی حاشا   که فضل حقدر ایله تماشا

جوانمرد ایسک اوکرن حلم و احسان   که حلم اهلینه ایرر فضل غفران

چو طپراقدن دوزلدک اولمه اتش   حذر قیل اولمه اتش کبی سرکش

که دایم سرکشی شیطان اشیدر   انا خیر دیدیکم اتشیدر

چو بو کسلدکجه اتش دود اولیسر   بو رفعتدن اکا نه سود اولیسی

براق رفعت سوزینی خاکسار اول   بو بنلکلو تنی عالمده پاک اول

جنابنده بو بنلک اشکاره   جنابتله وارلمز قرب یاره

تواضع خرقه سین كی اول مقرب — رعونت جبه سندن چق مهذب

پسرك پدرینه آب حیاتدن سؤال ایتدوكیدر

پسر دیدی بودم شاه غزانه — الوم ایرمزسه اول آب حیاته

بیان ایله اشیدم بار شاننی — بكا بلدر آنك نام ونشاننی

كه اول عین حیات اولمزسه روزی — بولم تا علی برله دلفروزی

جواب پدر

پدر اچدی هدایت بابن اولدم — دیدی دكله حكایتدن اوردم دم

اوقور بر كون كتاب ایچره سكندر — بولور آب حیاتك وصفن اندر

كه هر كیم ایچسه واره بحیاتی — بقا ایله بولور اولطیباتی

ولی ظلمتده در اول عین بی نور — اكا هر كیم ایرشه اوله مسرور

وریشدر دانی بر طبل معلق — اكا هر كیم اورر دستنی مطلق

خلاص اولور قولنجدن زحمتدن — رها بولور بو درددن نكبتدن

دخی بر سرمه دان وار انده مستور — كوزینه كیم چكرانی بولور نور

بلقدن عرشه دك جمله ملكوت — كوزینه كوزلرینه اوله روشن

بو اوجدن چونكه خبر طویدی سكندر — دوشر قلبینه ارزو ایله ازین

جری جمع

جری جمع ایلیوب ایلر سیاحت — ایرر بر كوهه بولور علامت

قوزلر اول كهی ده روز وده شب — بولورلر انده بر خانه مطیب

سكندر چونكه اچدی بابن ثهانی — بولورلر انده طبل وسرمه دانی

چكر چشمینه اندن شاه تحریر — بولورلر حالتی كیم اولدی تحریر — تقریر

عیان اولورلر اكا احوالی فرشك — بیان اولورلر دخی اطوار عرشك

وریدی شاهه بر میر مقرب — طوررلردی خدمتده خوش مادب

اوردی اول طبله دستن غفلتیله — بوزر طبلی قالورلر اول خجلتیله

كورر آن اول حالی شاه اولور مكدر — سكوت ایلر بیلور بو در مقدر

بودم طالب اولورلر آب حیاته — بقا ایله ایره تا طیباته

ایرر اقصای هند شاه دوران — كیرر ظلمت ایچینه همچو كیوان

قالور بو ظلمت ایچره شاه لشكر — اولوب حیران ایچره مرغ بی پر

جو علجی اولدی اندن پایشی دار — ایلر جمله اندن عجز و اقران

ظهور ایدر اودم بر كیاره یاقوت — ضیاسندن كیدر ظلمات ناسوت

جو ظاهر اولدی اندن نور پنهان — كورر لر انده بیحد خیل موران

كزرلر هم طرفده بیتر دد — ایدر هر بیری بیشن تفقد

بونی ظن ایلدی اول شاه مردان
که کندولر ایچون اولدی بو احسان

خطاب ایردی که بو شمع منور
اولیدر خیل مور ایچون مقدر

که تا بو زمرۀ موران کمراه
اولالر مسلکندن بو نظر آگاه

بو فحوادن سکندر اولدی نومید
اودم عین الحیاتدن کسدی امید

چقوب ظلمتدن اولدم سوردی منزل
اکا آخرده منزل اولدی بابل

کوریب ذلمش انده بر حجره ده
که برکسه کلیسی بو محلده

مقرر اولمغه موتی اکله حالن
شو دم کچوبش اوله اکا بالین

دموردن اوله اول دم اکه بستر
بنی آدم اوله دیوار یکسی

انک سقفی اوله زر اول محلده
طوتیسر درانی مردملر الده

اوقودرجی تا بجی انده هویدا
اودم قولنج اولور پسش پیدا

چوبی طاقت اولنوق قلمی مجالی
این صحراده اندن شو یره خیالی

محل و یرمز قوریه چترو خرگاه
همین یالیق دیلر یول اورده اول شاه

بولینوب انده بر جوشن مهیا
که آهندن دوزلمشدی سرو پا

سنز لرماحضی تخته سینه انک
زره قورلرینی التینه انک

اودم دیوار اولولر اکه خدم
سپر طوترلر اوستینه که زرفام

کوزین آچوب

کوزین اچوب دیر اول شاه خودکار
کورر زمردملر و لمش چاردیوار

زر خالصدن اولمش سقف انور
دموردندر دخی بالین و بستر

مقرر اکلدی موتین اودم شاه
تاسف برله اتدی کریه و آه

سپاه موت ایله طوتلدیغی چون راه
مفید اولمز مخلص کریه و آه

ندیمشی مکرانده کلوب بیدی
که افلاطونه اول شاه کورداولیدی

نصیحت برله دیر شاه غزانه
تاسف بیمه کل آب حیوانه

اکر چه آب حیوان و یرمدی کام
ولی بر علمی و یردی سانکه اعلام

کانکله حل ایده دردک مشکلاتی
سحرده همچو خبیث و طیباتی

سکا دوشن ایدی مرموز و مکنون
کوکلده یارمش ایدک تا الی النون

اکر صورت طوتیدی علم و عرفان
اکا تشنه اولیدی آب حیوان

اشتدی چونکه شاه اولدی شخندانی
بولوب شادی روان اولدی دوانی

عبرت

بیمه غم ای بسر اولغل طلبکار
که وار در آب علم و کشف اسرار

طلب برسنه الی ایله جانانا
کچوب عمرکی صاقین مجانا

جهانده وار ایسه کر آب حیوان
مکر اول اولیسی در علم و عرفان

طبیعت ظلمتنده لیک مستور … اولبدر اول مبارک چشمۂ نور

بو ظلمتده انی بیلن مقرر … اکا طالب اولور مثل سکندر

تماشا قل عجب بر سر ستار … که ظلمت ایچره الور نوری اضمار

بولنمز چونکه ظلمت ایچره مفقود … طبیعت ظلمتی ایله نابود

کذا ایر طبیعت ظلمتندن … خلاص اولعل جهانک تنکناسندن

طبیعت ظلمتی اولدقچه درجان … صو ئلمز سالکا شاهم آب حیوان

کل ایمدی رفع ایدیکور بو حجابی … که بودر طالبک مشکل نقابی

طبیعت محلندن رحلت ایله … بو دار الندوه دن خوش هجرت ایله

ایره سین طیبهٔ دار القراره … بولاسین آب حیوان آشکاره

طوغه کوکلکه کوکنده شمس عرفان … قو ظاهر اوله قلمایه پنهان

سکا بو نکوسترنه اولدم حقایق … بلینه جمله هیستی دقایق

کوره سین جمله شیده روی جانان … سکا بیلک ایل اولور اولدهلرن بر

بولورسین عیش اکمل عمر سرمد … حضور شهده اولورسین مؤبد

بودر آب حیاتک منتهاسی … بودر کاملینک مبتغاسی

ندر لر بونسز بن عمر درازی … که شیطان عمر ایدر کل اکلر رازی

هبادر کرچه

هبادر کرچه انسی زنده کانی … طلب ایلرسک انی ایله انی

٨٣ حکایت دیوانه

مکر وار ایدی بر مجذوب درکاه … سوآل ایلدی اکا بر مرد آگاه

بیان ایله نه در قلبکده مکنون … نه دیلر خاطرک تین ایله بیرون

دیدی کوکلم دیلر که قوپه طوفان … قومایه بو زنده انس و حیوان

وجوده خلقدن قالمایه آثار … فنا بوله دیار و دیر و دیار

که بو خلق جهان او هالمه مشغول … بولور بس او لینجه او حالیه معزول

بولرده چونکه یوق بر وای دیلا … فنا بولمق روادر جمله یکبار

دیدیلر اکا ای مجنون پرشور … اکر واقع اوله طوفان مزبور

هلاک اولدقده بو خلق زمانه … فنا بولسک کرک سن ده همانا

جوابنده دیدی اول مرد عارف … هلاککدر بنم اول مرادم

فنا سیلی اوکیدنده موجود … ایدیدم بن بنی اولدم نابود

سوآل ایتدیکنه اولدی ارفق … اکر اولمک مرادکسه محقق

سنه دریایه صالی اولشم اما … فنا بول تیز ترک دوشمه غرامه

جوابنده دیدی اول مرد آگاه … نه حاصل بن بکا اولمکدن ای شاه

اولورسم بن بكام دل اولم بن   اكر دوست اولدره بر دار اولم بن
نكیم معشوقلردن خوب ومرغوب   شوكیم عاشقلردن زشت ومعیوب
صته كربنده سن كرایره عتاق   نه خود قتل ایلیه یا ایده اطلاق
بو اشلر جمله معشوقدن روادر   ولی اغیارلردن ناسزادر

عبرت

بودر تنزیل عشق ایچنده كفتار   كركدر عاشق اندن زلفنده بردار
زبور عشق ایچنده اولدكی نور   كه عاشق اولمیه عمرنده مسرور
بودر توراة عشق ایچنده فتوا   كه عاشق انسزین اولمایه قطعا
كلور انجیل عشق ایچنده منصوص   كركدر عاشق بكلی عشقه مخصوص
بودر فرقان عشق ایچنده فرمان   كه عشق اولماسه مقبول اولمز ایمان
بودر عشاق اراسنده نصیحت   بودر مذهب عشقه طریقت
كلورسه یارلردن زهر قاتل   بولورلر حیاتی اندن كامل
كلورسه قوس شهدن سهم مسموم   صفا بولور كركدر مرد مغموم
چو یوق قدر حسن معشوقه نهایت   اكلمق عیب اوله اندن غرامت

٨٤ حكایت جوان كانن بایی عاشق

وردیكی برجوان

وردیكی برجوان خوب وموزون   انی هر كیم كورر اولوردی مفتون
اكا صنعت اولكیدی كار كازور   اولوردی دلربا هر دم بصد زور
خم زلفی اولوردی زره پوش   عجب دكان ریكن اول سیه پوش
اكر اب ایچره اورسه نكه خاره جام   دلی عشاقی صالردی غرامه
كوروب بو بیر اولور انی فتاده   وبیرر وار دینی بولنده مزاده
اولور مجنون وشیداسی او ماهك   اولور مجنون ورسواسی اوشاهك
صلر عرضی كلمیز ابر اولدم   اوله همدم دیو سنكینه بردم
اودر عشق طوتجینی سینه   سی یوكه دریلور اول كینه
محصل بو الن غیردن اولیان   طخار عشق ایچنده كاه غمناك
اوزیر وقعقا ایدر اول محبوب بی باخ   حقیر ایكن اولور برمرد فاخر
جوان انسی بر نفس ایتمزدی آرام   اكا منزدور اولور اخر بولوركام
جوانه خادم اولدكی چونكه اول پیر   جوان اولدی ولكن دست وتقصیر
ایدردی خدمتین اول جست و چالاك   نه حاصل اولسه اجرینه ندك یا
قویردی دست محبوبه اولا كاه   كه العبد وما یملك لمولاه
محصل هرنه اولسیدی فتوحی   اكا تسلیم ایدردی بلكه روحی

[illegible]

بودم بو نظر طوتدی محبوب امتحانه — که واقف اوله صدقیله بلاینه

دیدی بر کون اکا محبوب دلدار — چو عاشقسین ندر بو جزع و بازار

اکر صدقیله اولدوکیسه تسلیم — که کدر یا که سندن چوق زر و سیم

دهان اکچو دیدی اول بی زر زار — بو جسم ناتواندن اوزکه نم وار

کرمدن صت بنی اول نقد واصل — صتلم بیم بولکدن بن نه حاصل

بو قولیله انی بازار مصره — الندی اول جوان ساده چهره

اوتوردی بردکانه شاد و مسرور — طورر قرشوسنه اول عبد پر شور

دیدیلر کیم اکا ای شاه ازاد — نیه کلدک ندر بو پیر هفتاد

دیدی بندم مدر بو پیر هشیار — رضا ویردی که ایدم انی بازار

چو بندم دیدوکین اول ایلدی کوش — صفادن صیحه ایدوب اولدی بیهوش

عبرت

نه خوشدر اولدم فیروز اختم — سکا بندم دیه اول رب اکرم

سکا قولم دیه کرات و مرات — ولی فهم ایتمدک سن انی هیهات

اشتمدک مکر قل یا عبادی — که مس قلن ایچون دیمشدی هادی

مجازدن انی فهم ایتدی اول پیر — حقیقتدن نیچون اوله بو تقصیر

مکر عشقنده

مکر عشقنده سن صادق دکلسین — نه عشقینه انک لایق دکلسین

بودر عشقک کمالی اکله یکبار — کاملک یولنده کلنلر اولدلر ار

اشت بو قصه مجنونی انجام — یانه کور نار عشقه قالمغل خام

٨٥ ## حکایت مجنون

دیدی بر کون او مجنون یکانه — جفالر کوردم ارزخلق زمانه

قوشی یارهمه اولدغنک یاش — اورر دهر کسنه شیشه مه طاش

ولی برزن بکا اولدی همدم — مرادمجه او صردی باکه مرهم

مکر کیم ابتلای عشق لیلا — بنی ایتمشدی بر کون شویله شیدا

قتی سوزان ایدی تنور سینه — جکر بریان ایدی عشق اتشینه

نه دین قیدنده یم نه کار دنیا — نه جان بندنده نه جسم شیدا

سرو پا خونه غرق اولمشدی جسمم — همانا عین خون اولمشدی چشمم

بو حال اوزره کزردم پا برهنه — کلوردی هر طرفدن سنک طعنه

کلوب اول زن بکا دیدی کس ای خام — سکا بن سوزدیم ایله ارام

که بن لیلا حضورنده ایدم الان — خدا ویرمش اکا بر حسن و بران

ملکدر دیر ایسم اکر روادر — بشر دیمک اکا عین خطادر

بو حالی سنده صنما کورمدلر / او حسنه کوره عشقک تمامدر

چو لیلاده حسن وطبع موزون / دخی بندن ترک کیدر حال مجنون

اوللدن مبتلا عشقینه انک / دوشلدن شوقله دردینه انک

اشتمادم بو سوزدن طولو کفتار / که عشقم تازه لندی بینه صد بار

عبرت

سبق الدکی بوندن مرد غافل / نه سوزلر سویلدی مجنون عاقل

کوکل عشقیله بولمشدی اتحادی / انکله درانکچون غم وشادی

دلرایدن اودا افکار وکفتار / همین انکله اوله دیدار وبازار

کوکل تختنده انک سلطان عشقدر / کوکل برکشوردر اعیانی عشقدر

کوکل شهردر وجوده حاکم اولدر / بو مصر ایچره هر ایشه قایم اولدر

شه اولدقجه بولنسر شهر وبازار / شه ایچوندر سرای وروی دلدار

ولی شه جمله سندن معتبردر / وجود شه کرکدر پرهنردر

کچیلور جمله دن شهدن کچلمز / بزه رهبردر انسز کوچلمز

٨٦ حکایت روباه

مکر وار ایدی بر روباه اکاه / قضا ایله دوشی بر دامه ناکاه

خلاصینه

خلاصینه ایله انواع چاره / مجال اولمز قالور شویله فکاره

باخر فکر ایدر اولمکه کوکدر / بو حیله برله قورتلمق کرکدر

براغور باشنی بومر کوزینی / قلور مرده کبی اولدم اوزینی

دوشر بیر مرده لک سمتینه روباه / کلور صیاد جیندکس بیله همراه

کورر لر دام دوشمش روبه زار / ولی اولمش اولوب غایتده اول خوار

بری دیرکه بونک کوشی دوادر / بو دم بوندن کسلمک بس روادر

بو کفتاری اشیدر چونکه اول زار / کوکلدن دیرکه مسکین اولمه غمخوار

سلامتله قلور جان بدنده / قولاقسزلق ضرر ویرمز جهانده

جفا ایله کسیلر انک کوشی / تحمل ایدر صبرینه کوشی

برسی دیرکه اشبو دنبه خوب / کرکدر مسجد ایچون بهر جاروب

کوکلدن دیرکه صبر ایله غرامه / که قویروقسزده ایرلور مرامه

کسیلر قویروغی داخی بصد خار / برای جان صبر ایلر او ناچار

برسی داخی دیر بونک زبانی / کرکدر المغه بو قدر زبانی

بونی داخی اشیدر اول بلاکش / بو سوزلردن دوشر جانینه اتش

کوکلدن دیرینه صبر ایتمک اولی / که جانه جمله دن اولی واعلی

جهانده نی زبان اولمق روادر | که دلدن کچه که بو جانه بهادر
دیو صبر ایلدی اولجار و ناچار | انیله کسدیلر هیچ ایتمدی زار
بریسی داخی دیردی ندا روباه | کر کلور دریغا یت اولدی اکاه
اشیدر بو غیله دیو بیزار | الکدن نه کلور صبر ایله ناچار
درلمکدن اولور الماس دندان | ولی مشکل بودر که اوله جان
جکرلرانه دندانی بصد زور | تحمل ایلرا ول مسکین امشور
کلور بر کسردخی سویلر بهادر | که بونک بوری کی درده دوادر
یورکدن چون خبر اشتدی روباه | دوشر جانینه الستلر نا کاه
دیدی ای دل سنکجون کوشرو دندان | زبان و دنبه داخی اولدی تالان
بودم قصد ایلدی بس سالک صیاد | سکا صبر ایدم فریاد و فریاد
کوکلسن سیلرم جان و جهانی | بکا انسی کرکز زندکانی
دیو بس صحرده دمدمه هوش | خلاص اولدی و قورتلدی اوزدم خوش

عبرت

حدیث دلعجبدر بین الاخبار | که یارا قلیمده بو صغر اغیار
کوکلکچون جمله دن کچمک روادر | ولی بوندن کچملک ناسزادر

بدنده چون

بدنده چون بودر مرات محبوب | بودر لیس جمله اجزه خوب و مرغوب
نه بوده کیم اوله عشق دل آرام | کوکل انده اولور بسی ایتمز آرام
قلنتسی قو شدرز اوجی یوز لمز | ایوق سن اسب تا زنده ابرلمز
جوانک منزلی معشوق الیدر | نه دییم عاقله کیم اول دلیدر
کرد محرم که بن اکاجم ران | اولور می زاغله طوطی هم آواز
کوکل کاهی اولور معشوقه طاب | نه اوبندن نه بز اندن خبردار
بو سوزلردن کندر قل کلم الناس | علی قدر العقول ایله ایناس
کوکل حاکمدر بو مصر تنده | اکا تابعدر اعضا بدنده
بولاری قوللنور کاهی هواده | کهی خادم اولور امر خداده

٨٧ حکایت محمد بن عیسی

مکر کیم ابن عیسی مرد دلشاد | ندیم ایدی خلیفیه به بغداد
سوار اولمشدی بر کون شوکتیله | خلیفه دن کلور کن شهرتیله
مرصع دکمه زین ولجامی | هوایه غالب ایدی فکر خامی
یلرده هر طرف خدام بسیار | طولنبدی طرق قودن سوق و بازار
اکا نظاره ایدی اهل بغداد | رعونتله کیدردی شویله دلشاد

دیر ایدی بلمینلر کیمدر بو   مکر حاضر دکل بزا الکوزل خو
چو هم سودن ناشدی صومن هو   عضبانك اولدی دیدی من هو من
نه صوررسن که کیمدر اشبو مغرور   بو برکسدر خدادن دور و مهجور
اکر دور اولسه ازباب رحمان   بوره ومزدی بو حالا تیله حیران
اشتدی بو سوزی اولدی مدهوش   اوینده جان وکوکلی ایلدی جوش
هدایت ایردی حقدن اتدی انصاف   کدورتدن قلندی اولوب صاف
دیدی صاقلر قولنده بو زوال   بنیچوندر بو سوزلر حسب الاحوال
عجب شرح ایلدی بو زال اکاه   بنم احوالمی باللّه باللّه
دیوب ایندی اندن شویله کریان   طوتوب بر یولی کتدی دل پریشان
قوتی ترک اتدی مال و ملك و جاهی   کیوب اکنینه بر شال سیاهی
واروب بر خانقاهه اولدی خادم   کدالکله ایچره اولدی شیخ و عالم

عبرت

عجیدر ایرسه کر حقدن هدایت   ندیم ایکن چکر اندن ندامت
خوره دونر اولدمده غروری   تواضعله بولور کوکلی حضوری
مثوبات اولور انك سیاتی   کیدر خبثی بولور چوق طیباتی
حسن اولور

حسن اولور قبیحی هزلی طاعات   جمیل اولور قمو جرم و جنایات
کدالکله بولور اول زنده یکی   دخی شه لیغه ویرمز بنده لکی
اولور مغلوب اکن نفسینه غالب   بولور اولدمده اول نعم المطالب
کل اکله بو سوزی ای خواجه مال   نه طیدك خواجه لکدن سوء احوال
دیمزلر خواجه لك بس جمع ماله   براشور خواجه لك صاحب کماله
صنورسین خواجه سین بوقدر کمالك   سوزی بر کچمز سنکمیدر بو مالك
قبوکه کلسه بر عریان و محتاج   بلاسین سائله عرض ایلرسه اولاج
جو یرمزسین اکا بر درهم صاف   سوزی نفسیکه کچمز ایلمه لاف
بوده برکونه مسلکدر سلوك   ایل بو مسلکدن کل ارسلك

مقاله پنجم بشنجی فرزند

بشنجی اوغلی کلدی شاهك ای یار   دیدی شاهه که ای دریای اسرار
بودر صدرمده بو عبد دفینی   سلیمانك بولدم بن خاتمینی
کانکله دیو و پری انس و جن هم   مسخر اولمش ایدی اکا بو هم
هوا و ذره کوزردی تخت و شهری   ایکی ایلق ایدردی کونده سیری
رموز مار و مور و منطق الطیر   او خاتم ایله اولدی لا غیر

اکر ال ویره باکه اول سعادت … کوکلی استمز اوزکه سیادت

جواب پدر

پدر دیدیکه ای فرزند غافل … بو سوزی ایده دوشرمی مرد عاقل

بوکاملک کوسکه ال ویرسه قرضا … سنکله بابکدر اولماید قطعا

بو دنیانک ادیدر حسرت اباد … سراسر حاصلی دستکدر برباد

طوتم صنمزالکدن اشبو بادی … صوکوردر بیلد احرکی قبادی

بناسی جونکه بو ملکک اولدبرباد … اولورمی هیچ باد اوزره اباد

فنا بیلی اسیجک ایدکل هوش … اولیسی کوده واهن عهن منقوش

کوزرسه تختکی یللر هواده … صوکوردر عاقبت خاکک فناده

بو ملکدر غبت ایتمه کوز له عقبا … اریسک بوکه خرج ایله سویا

دیلرسک حاصل اوله ملک جاوید … بیتر برنان قورصک مثل خورشید

حکایت سلطان محمود ۸۸

مکر جمع ایتدی شه محمود شکاره … دوشر لشکردن ایرو بر کناره

کلوب بر کوی کنارنده اوحوش حال … کورر اتش یقر بر پیره بر زال

دلر اتشده اوتورمش او بانو … دلوکیم اش بشوره اول کوزل خف

دیدی شه زاله کیم

دیدی شه زاله کیم ای ام الاخوان … ندر بیشن خلیفه کلدی مهمان

دیدی اول زال اکا ای شاه عرفان … اوزن محمودن ملک یشور مرادم بحقی جلبان

دیدی شه اکا ای زال تماشا … بکا ملکمی ویر بن سن دیدی حاشا

بو ملکی کندم نجون استدم احضا … سنک ملکیکه ویرم بونی صد بار

بنم ملکمه بوقصمیله اعدا … سنک ملکلری جوق غمله سو

بنم ملکمه کاسب کدی بد در … سنک ملکلره غاصب که تشدد

نجیلبان اولورسه بوند اشم … که قو دابی صداع اولورسه باشم

قودی بر کاسه سنک ابحره جلبا … کتوردی شه حضورینه بلا نان

دیدی اکل ایله شاه بو طعامی … که بوقدر بونک فرداغرامی

ییدی بو کاسدن او شاه عالی … ویرو بر بدره التوندن کندی حالی

ولی ملکنده زالک اولدی خیران … دخی بندنده انک شویله کریان

عبرت

حساب اولینجه نجون تکه جو … ندر دنیا ایجون بس بونجه عوعو

قناعت کیجمه یکدر راج … حرامدن نه عید کلاج وزج

حلال ایله کجینوب ادام اول … حضور حقده شاهم مستدام اول

دموع عینی اولورسه یاغی اشك | صدای اکسك اولمز صکره بانك
بیمه چونکه بو رنج اولور مالی | که هر بر نعمتك وار در سوالی
اشتدك کی قباد ویردی باده | وسنلر ستمی یتدی فنا ده
چو رستم دونسه ولمز اخری تم | بو بزم ایچره چون جمشید اولدی سم
هوایه ویرمش ایدی انی کج را | جور اکندی ستم قلدی معرا
فریدون ایکن بو میدانده فریدون | زبون اتدی اجل ولدی فریدون
اشتدك اولدیسر افراسیابی | اوکتدی انی دهرك اسیابی
نیجه کسرای کسر اتدی بو کردون | قصورنده قیاصر اولدی برخون
جمك صندردی جامن وبرمدی کام | بو دور ردتی دهرك سر انجام
بو نطع اوزره نه نکلو قوندی شاهان | صکره بیداق ایرمات اتدی دورا
بولردن عبرت الکل اولمه جاهل | هلاك اتمز بو لیسی مرد غافل
کم ازار اول صقین اولمه دل ازار | کوکل یقمه اولم دیرسك سبکبار
بو ملکك عاقبت وار در زوالی | زوالینه مقارندر کمالی
بو دور ایچره جومه بولدی کمالن | کورسین ارتیسی نقص وزوالن
بو چرخ اوزره چو سیر ایلردی هفته | بیلور نقصان اولور دیکز بهفته

طوغ مشرق

طوغ مشرق بروخ چون خورشید | صلوبرتو جهانه ویرر امید
بش اون ساعت کچر کچمز جهار روز | طولیسو بسرایر ریل جکسوز
اکر فهم ایلدکسه بو مثالی | کمالی کوزلمه کوزله زوالی
زوالن کوز بین ایره کماله | کمالینه بقن ایره زواله
جهان اولمز سنکله جو یکبار | کرك عزتله اول شاه کرك خار

٨٩ حکایت سلطان محمود

بینه بیندن اشتا اول شاه فیروز | شکاره جقدی اول کونلرده بر روز
کوربیولدا اوزره اول بر نزای | کوترمش ارقیه بربسته خاری
جفای جو عله صولمش جمالی | بو کولمش بلی دال اولمش نهالی
دلی پرشور وکندی پابرهنه | اودم براه ایدرار اولبر محنه
کوربیشا اول یکا سوردی سمند | کوره تا کیمدر اول دردمند
سلام ایلدی دیدی ای بیر کسته | ندر نامك بیان ایت ای خجسته
دیدی نامم بنم محمود خارکش | بو میدان ایچره بنوم بر بلاکش
سوال ایلدی دیدی ای محمود عریان | بنم دخی اسمدر محمود سلطان
برابرمیدر بو ایکی محمود | بیان ایله بکا ای بیر بر دود

جوابنده دیدی اول پیر هوشی　　سوزم دکله بنم ای شاه مدهوش
چه کر بونن بودم محمود خارکش　　ولی سلسین شها محمود بارکش
بنم خارم کیدر چکمدن اما　　سنك بارك کیدر می اوله فردا
جو سلسین شمدی محمود فرحناك　　بنم ادمدر محمود غمناك
صفا ایچنده سن محمود شادان　　جفا ایچنده بن محمود کریان
جو سنسین شمدی محمود سواره　　بنم محمود راجل پاره پاره
می جاهیله سن محمود ریان　　تب فقر ایله بن محمود عطشان
قچن بر اولیسی دربو ایکی ضد　　برابرمی اولیسی هزل ایله جد
ولی یك دو قدم تحت زمینه　　اولیجق بو ایکی محمود دفینه
برابر اولیسی بو ایکی محمود　　قو خاك اولیسی بر جمله موجود
بو صورت عالمینه اولمه مغرور　　که صورتده قلنلر دور و مهجور

عبرت

ندکلو بینر ایسك اسب تازه　　اوتورا خر سکا مرکب جنازه
شه اولسك نجه یل در تخت فاخر　　یتور سنن تخته وفق اوزره اخر
سریرك عود و عاج اولسه فصوص کار　　بشکن اولسه دایم تاج و خود کار
نه تختك قالسر

سربو
نه قالسر شاهم نه تاجك　　کساده دونسر اولدم رواجك
ندکلو کیه سین زرباف و اطلس　　لباسك اولیسی اخرده کرباس
نه رغبت بو فنا ایچره حضوره　　جون اخر طعمه سین مار ایله موره
مفید اولمز سرای ایچره سرورك　　جو وار در منزلك قبر تارك
بقا کوزله فنایه اولمه راغب　　جو عالیسین کوزت اعلی المطالب
شه اولمقدن هزاران سال افتاده　　حضورك ییکدر بر دم بقاده
قو بو عمیی بیقرسك عارفانه　　فنالك عیبی لبسدر بو جهانه
جو اقبالی بیلورسین لا ابقاده　　بو محنتده وفاسی هب جفاده
~~مکر کورده ابراهیم ادهم　　اوتورمشدی سرای ایچره بر دم~~
~~طورردی پیش ویسله صف غلامان~~

٩٠ حکایت ابراهیم ادهم با خضر علیه السلام

مکر کورده ابراهیم ادهم　　اوتورمشدی سرای ایچره بهیم
طورردی پیش ویسله صف غلامان　　بشنده تاج شاهی شویله شادان
صفا و عیش ایچنده خوش فرحناك　　غنا و لعب ایله طربناك
کیروب وستینه اولدم خضر زنده　　شتربان شکل بر شخص رونده

کوروب غلمانانی مبسته اولدی | مهابت وار ایدی دلخسته اولدی
سرای خاص الحینه کوردی چون شاه | دیدی کیم ویردی سالکه ای کدا راه
دیدی خضر اکه بو کاروان سرادر | شتربانم بوکا قونغودر وادر
زبان اچدی دیدی ابراهیم ادهم | بو دردر ویش سرای شاه اعظم
ندن بکنزر سرای شاهی خانه | مکر دیوانه سین سوزلرک فسانه
دهان اچدی دیدی اول خضر آگاه | کیملدی اوّلا اشبو وطن گاه
جوابنده دیدی بو قصر معمور | فلان شاهک ایدی عالمده مشهور
اوره حلت ایلدی وکیدی فلانه | دخی اندن فلان ابن فلانه
اوده کتدی بن اوتوردم بو تخته | سعادتله اوتوردم عز و بخته
خضر دیدی خبردار السک ای شاه | بو محنیدن بو خانه اولمه همراه
اگر طویدیکسه معنیدن بو درخان | بری گوچر بری قونر فراوان
اقامت یوغیمش پس بونده شاها | همان سن کلمدک بو خانه تنها
کوچرسین سن دخی بر دمده ناخواه | اوتورر بیر که شاهم دیکر شاه
سرایم دیمه بو کهنه رباطی | سفر اسبابی کور قیل احتیاطی
اشتدی بو سوزی چون ابن ادهم | اولوب زیر و زبر کوکلی طولدی غم

روان اولدی

روان اولدی خضر گیتدی آشینه | قرار اتمدی شه دوشدی بشینه
دیدی شه خضره کیم ای مرد دلشاد | بنی چون اتمه صالدک ایله آزاد
رباط قلبمه چون صالدک آتش | سوینمز آتشمی اولمه سر کش
بنی بر سوزله صالدک سوز و درده | دوا قل ای طبیبم قلبه مرده
سوز کیدن شرح کلدی ابن ادهم | چو سینم پاره کلدی قانی مرهم
زمین دلده صالدک تخم شوقی | دریغ اتمه کرمدن آب ذوقی
جوابنده دیدی اول خضر آگاه | اشت بو سوزلرم ای مرد همراه
قو بو نامردلکی مرد جهان اول | برق شهلیغی تاج عارفان اول
برق بو گلشنی گلخن نشین اول | قو بو دنیاری اللدن مرد دین اول
سرای قو گچن ویرانلرده | اولنور کبی اول گورخانلرده
دکش زرباقلی شال و عبایه | قو غلمانی قوشل ال عبایه
بو ملکی قو الکدن اول مراغب | ملوکی خفیه لرله اول مصاحب
دیدی بو سوزلری بسر اولدی مستور | دل شه شعله لندن اولدی پر شور

عبرت

سرای اکلادمه بو کهنه رباطی | که ضیفا بچی سرلشدره بساطی

نیجه‌لر قوندی کوچدی بسنده کلدی — کوکل ویردی بن رایدی یوبوره‌دی

متاعینی بنم صاتدک سوندک — اوغل قزلرین شددی کوندک

بنم صنمه بو خانده بسطی واردر — کراجیسین الورلر قسطی واردر

سنی شه بیلوریدک کداسین — نیجه شه اولسین عبد خداسین

بو اوراده طوتلر سنی فقری — ویرر شهلیغی الدمه فقری

بولم دیرسک مؤبد شهریاری — کدانک بارین الیوکلتمه باری

٩١ حکایت سلطان محمود با پیره زن

مکن برد مدد محمود نکودوی — جدا اولمشدی لشکردن بیک سوی

کوربیول اوزره اولبر پیره زالی — بلاین بو کش کتورمش بر جوالی

بو حاله کیدردی اسیابه — کوروب انی دل شه دوشدی تابه

دیدی شه اکه کیم ای زال بر زاد — ندر بو ضعفکیله بار رسباد

دیدی ای شه کوره سکیم چنانم — فقیرم مرکبم یوق ناتوانم

چو زخم جوعه صبر اتمز التام — بو باری بنده یوکلندم سرانجام

سر شفقتله ایده شاه عالی — بنم دستمه ویر بو دم جوالی

اولکچه اول پیاده دوشمه تابه — تنفس ایت وارنجه اسیابه

کوروب بو شفقتن عالم پناهک — او کینه ویردی اثباتی او شاهک

روان اولدی سبکبار اولدی چون زال — کیدرلر برابر میل ایتدی در حال

جو سر عشقله کیدردی اسب سلطان — اکا دوعدی او لزال اولدی نعمان

زبان اچوب دیدی ای شاه نبیل — ترحم ایله باکا ایتمه تعجیل

دلرسنکیم اولاسن روز فردا — بو فقرا اهلینه شاه هم اثنا همپا

عنانک چک بو کون اهسته رفتار — اولور سنی عشقله سیر ایتمه درین دار

اشتدی شه اقتدی پاشلردم — عنان چکدی اولدم الکه همدم

کتوردی اسیابه ایتدی تسلیم — کرمدن داخی ویردی جوق زر و سیم

عبرت

کل ای فقرا اهلیم دین وفاسن — تحمل اهلیم دین جفاسن

وفا صحفندن اوقدکسه بتحقیق — صفادرسین الوب بولدکسه تدقیق

بو شهدن کل اوقی درس کدایی — ایدیکور اهل فقره اشنایی

بو در شهلوکه محمود ایتدی انی — جنان اچره انک شاد اوله جانی

جهان شهلیغی غوغادر سلوک — بقا شهلیغین استه کل ارسک

حکایت فرزند هارون الرشید از زبیده ٩٢

وار ایدی بر کوزل اوغلی رشیدک   زبیده مادری ایدی اول حمیدک
چقرمزدی انی طشره زبیده   انی صقلردی دایم زیر پرده
چو قوت بولدی انده عقل و ادراک   دل حکمت شناسی اولدی غمناک
دیدی بس مادرینه ای شفیقه   بکا الله بو عالمدن دقیقه
سرایدن طشره ده هیچ وار مدر جا   بو خود عالم همین بو می مثالا
زبیده دیدی ای فرزند محبوب   سرایدن طشره چوقدر جای مرغوب
مرتب قصر و باغ ایله بستان   اوتر قوشلر باطرافی کلستان
دخی صحرا ایچنده نهر جاری   بیشه‌ها مونده در اکثر کذاری
بر وصفا ایلدی اکا جهانی   جوانک اکا طالب اولدی جانی
دیدی بس بنجوین اتمایم تماشا   بنی کوندر کرمدن سیر ایدیم تا
ترحم ایلیوب اول مادر پاک   قوشدی بر نیچه خدام چالاک
وصیت اتدی کیم بو نور دیده   بیلو سز بسلنوبدر زیر پرده
دکلدر طشره حالندن خبردار   بونی سیر اتدرک تا کورسون آثار
بر نجک کن درک اطراف شهری   تماشا ایلسون صحرا و نهری
دخی کورسون که وار در کوه و هامون   ولی تیز جلدک کتورک بکا مامون

سواره اتدیلر

سواره اتدیلر بر اسبه انی   چقردیلر سرایدن پس همانی
چو کوردی مشهد عالم نیدوکن او   تعجب اتدی جمله کوردوکن اول
بو حالیله کزرکن حکمة الله   کلور بر چوق جماعت انده ناکاه
کیمی اغلر بولارک کیمی مبهوت   کتورمشلر او موزلرنده تابوت
دیدی خدامه بو دم ایلک اکاه   ندر بو قوم ایچون بو کریه و آه
ندر دوشنده کی بو مردمانک   بیان ایلک ندر ایچنده انک
دیدیلر چون سوال اتدک بو رازی   خدا ویرسون سکا عمر درازی
که بر کسه اولوبدر بونده ناکاه   انکچون ندر ایدرلر کریه واه
انی تابوته قلمشلر دفینه   کانی دفن ایدرلر تحت زمینه
دیدی اولمک ندر ایلک بیانی   که اندن کورمامیشم بن نشانی
دیدیلر اکا ای فرزند سلطان   بو جسمی تازه و زنده طوتان جان
چو جان کیدر قالور تن تنها   چو مرغ اوچر قفسدن قاله تنها
دیدی هر کسنده اوچر می جانی   دیدیلر کسه قالمز جاودانی
دیدی شهزاده لر اولور می مرده   دیدیلر شه کدا بر در امرده
اولور لر جمله سی بو خاکه مقبور   کیدر غم برله بوکه جمله مسرور

اجل کلسه الور هپ عام و خاصی / بولیمز کیمسه بو موتدن خلاصی
اشتدکچون بونی اول کان عرفان / طولر اشبو خبردن یورکی قان
صولر بکزی دونر بر دکه خزانه / الف ایکن دونر قدی کمانه
بشینه دارا اولور اولدم صحرا / نبور اولور اکا سیر و تماشا
فرح کیدر کلور اولدم ترحل / اجر موتک غمندن اول قدحل
یشنی سیل بلا اولور دلنده ویلا / دوشی کوکلینه اولدم خوف و ولوله
دیدکچون وار بن مجموع پرشور / یتشمز کسیه اولمق شاد و مسرور
کورکدر کیم بو جسم ناتوانی / ایدم حقک عبادتنده فانی
او چنجه جان قوشنی اشبو یوادن / کورم بونی نکیم غیری هوادن
دیلون دوندکسی بو شیوه ناشاد / خراب اولدکی کوزینه جمله آباد
جوان کلدکسی ایچون بر یکی حال / زبیده خاتون ایتدی اکا اقبال
اوم کوردانی مسرور و دلشاد / خراب اولمش کوکلی اول قلب اباد
تختین بر دصولمش ورد رعنا / الفکن دال اولیدی قد بالا
کلوب جانی لبه دیر نوردیدم / تر و تازه طوترکن نورسیدم
نه باد اسدیکه صولمش ورد رخسار / الله الله بن باکه هی باد
بو کونه شیون

بو کونه شیون ایتدی اول مادر / بسی کیتم ایتدی حالین اجیدی در
او شب یاتدکسی ای اجنده غمناکدن / سحرکاهی یرندن طوردی چاره
بولو فوجه‌سی ایدن قچدی اولادم / دلی پرشور و چشمی دانی پرنم
چقوب شهری وطندن اولدی بیابان / دوکوب زرین لباسی اولدی عریان
صباح اولور طورر چونکه زبیده / کورر کیتمش کوزندن نوردیده
طلب ایلر ایلر انی نسوه پرسو / طولر اطراف عالم هو و یاهو
محصل ایستدیلر انی چند سال / ایشیدلمدی اندن هیچ بر احوال
روایت ایلمش بر مرد صالح / که واقع اولدی خاطرنده مصالح
انلک اجلی ایچون بازاره واردم / اوتورمش بر جوان زار کوردم
تنی لاغر و رونی زرد و بی زور / دلی پرشور و غمکین شوله مهجور
دیدم که ای جوان پرشور و پرسوز / ایشم وار در کوررمسین دیرین روز
نعم دیدی بله اولدی همراه / ایشم کوردی دلندن کیتمی الله
جو شب اولدی اکا بسودردم اجرت / دیدی قرداینه کل ایله خدمت
دیدی شنبه کونی اولماینجه هیچ کاه / بن ایشن کوروممکه وار در زختة الله
بو اجرتی باکه بر هفته غدادر / اگر شنبه کله اول کون ادادر

چو تنبیه اولدی بس اولدم طلبکار — بولیمادم چو کزدم سوی بازار
دیدیلر کیم فلان دیوانه در اول — فلان ویرانده مستانه در اول
واروب ویرانه ایچره کوردم انی — عبادت خدمتنده جسم و جانی
نه دیوانه‌نی مردانه کوردم — خدادن غیریدن بیگانه کوردم
مریض اولمش ولی موته قریب اول — قالوب ویرانه ایچره هم غریب اول
دیدم ای فقر ایله عزتده خسته — سنی بیکس کورورم دلشکسته
اگر عزم خانه قلسک اجابت — سکا ایلدم دل و جان ایله خدمت
قبول اتدی یرندن طوردی اول شاه — کلوب بزم خانه مزده اولدی مهمان
نچه کون خدمت اتدم چون سحر شام — دوشر اول حالت نزعه سر انجام
دیدی اوج حاجتم وار سندن ای یار — بشرط آنکه هیچ طویمیه اغیار
دیدم ای واقف سر الهی — بیان ایله مرادانک نه خواهی
دیدی اول مرادم ای خجسته — بودر تندن چقجق جان خسته
رسن طوق بوینمه محکم طوتانی — بوزم اوزره سوره‌دی بو کلامی
بودر چاره عاصینک جزاسی — بودر قهاره جافینک سزاسی
ایکنجی بو که بو کهنه کلیمی — کفن ایت قل بکا لطف دلیمی

حلال کسبمله

حلال کسبمله الدم بونی بالذات — دخی اوستنده چوق قلدم عبادات
اوچنجی مصحفی حفظ ایله بی باس — که بودر خط عبدالله عباس
بونی صقلردی هارون جا ولده — حمائل اتدی باکه بر مجلده
بونی هارونه ویر بودر امانت — اولشدر اهلنه وفق دیانت
ویکن بو مصحف پاکی دین نار — سلام اتدی و ساکت دیدی گفتار
دیدی غفلت ایچنده قالمشون خار — جهاندن کتمیه تا خار و مردار
اولشدر مادر عبه هم دعایی — فراموش ایتمسون اشبو کدایی
دیوب بونی هماندم ویردی جانی — خداسی طولیسون جنته آنی
وصیت حالنی بس ایلدیم یاد — رسن طقدم انک بوینونه بیداد
دل دمکه سوردم انی در خاک — خطاب ایردی بکا اولدم خشمناک
که ای جهل ایله مغرور و گرفتار — جهی غفلتده قالمشسن به بدکار
بودر چون در گهمده بنده‌ء خاص — جفا ایتمه صقین اوله بکا عاص
محبت رسمانن چونکه اول شاه — طقوبدی بوینینه یادغمز اورغان
قو بو عشق کشته سین ای مرد رعنا — فلا تحزن فانا قد غفرنا
که درب کریم کان مولاه — انک والیسی اولدر او کماه

ندایی چون ایشتدم کیتدی هوشم … زیاده اولدی قلبمده خروشم
دیدم غفلتده کندم ای کمراه … قولز هیچ خوار ایده حضرت الله
بودم جمع ایلدم یاران و اخوان … اولاره سرکذشتی ایتدم اعلان
کفن ایتدیلر کلیمی وقت تمامور … دخی دفن اولدی خاکه جسم پرنور
دعا اولدی اولشدی جاودانه … کتوردم مصحفی اولدم روانه
رشیدک بابنه کلدم سحرگاه … توقف ایلمشدم چقدی اول شاه
اکا بس مصحفی کوستردم اول دم … الملک الذی جنبی اولدی پر نم
دیدی کیم ویردی بونی سا که درویش … دیدم که بر کدا مزدورلرندن
ایشتدی چون کدانا مینی بندن … کوزی قان اولدی وکیتدی اوزندن
شو دکلو کریه ایله ایتدی زاری … سکونی ایله بر نولدی قراری
دیدی یکیم قنده در اول سرو آزاد … انک هجریله اولدق جمله ناشاد
دیدم که صاغ اول شاه زمانه … انک روحی اولشدی جاودانه
ایشیدوب بونی ایتدی آه و افغان … کیدیب کندو اوزندن اولدی بیجان
چو خدام اولدیلر بو ایشدن آگاه … دیدیم که قیامت قوبدی ناگاه
سمایه چقدی بس فریاد و افغان … قوارکاه دولت کلدی اول آن
محصل اولدی

محصل اولدی انده کلی ماتم … دینیه سیدن دستشهده کتدی خاتم
چو زار وکریه شهده قلدی آرام … دیدی وارمی وصیت داخی بغلام
دیدیم آخر نفس اول مرد آگاه … قودردی بن فقیری انده ناگاه
اودمده بو کلامی ایتدی ایضا … که هارون الرشیده ایله ایصا
بونی بندن ایشتسون شاه مسرور … جهان شهلیغنه اولمایه مغرور
بقاده اولمیم دیرسه مخنث … فنا حیله اولماسون ملوث
جهانه سن بسی مالک اولورسک … قوسی سالک بولکده کن بیلورسک
بیلورم مرد نازکدر او خوش حال … یارشمز بار خلقه اوله حمال
رسن احوالنی هم ایتدی تقریر … کلیم که هند شرحن ویردی بربر
ایشتدیلر جکر پاره لندی … بنه اولکه هند دردلر تازه لندی
سرایده الدیلر اول شخص آخر … زبیده آنی سولیندی دو افن
ایشتدی ماجراسین اول جوانک … عجب ایشی مکدر اولدی آنک
نه تفصیل ایلیم احوال مادر … محبیندر بیلنلره برادر
وبعده ایتدیلر اول شخصه انعام … توانکر اولدی فقری اولدی اتمام
ایشتدک قصه یه حال حصه دار اول … ایکی عالمده شاه کامکار اول

عبرت

نه حاصل بو جهاندن سودمند کام | بلای جان کلور باشنه سی انجام
اکر کوردڭ نجه قصر و ایوان | هزاران سال اولاسین انده شادان
دونر شادلق غمه قصرڭ قصوره | ترانك آهه و سوزه شب و روزه
کلر بو طمطراق قصر اباد | ایدر بالیق او کنجه رقص و فریاد
قصورڭ اکله بر عبد مطیع اول | بیلور مجرم یکی بر طفل رضیع اول
اکر وار ایسه دلده درد دینڭ | طوتوبسین قصه‌دن ضعف یقینڭ
جوان ایکن اشتدڭ بر هارون | یقین بلدڭ جو موتی اولدی مفتون
بر قدی اولدی زمان عمرتڭ نازی | کبروب ویرانیه اشتدی نیازی
ویروب اولدی راحتی محنت الکدی | قباسین ویردی شال ذلت الدی
قودی اول شهرتینی ولدی کنام | اولوب مزدور رهر سفرلرسی انجام
لحافینی ویروب کهنه کلیمه | بو سودادن دوشر دردلیمه
سوزم دکله کلای پر شکسته | بقین اوکرن جوانلر اولمه خسته
کمالاتوکه زنهار اولمه مغرور | کرنا قصدی کمالاته هجرله معذور
اوبردر کهندی کیم بر مهابت | کمالندن چکر کامل خجالت

اوتانور طاعتن

اوتانور طاعتن اکما عزه هرکس | قیاس ایت غیری حالی سوز کچی کس

٩٣ ## حکایت هارون الرشید

مکر بر کون کیدردی بو لجه هارون | او کینه کلدی بن بهلول مجنون
خطاب ایلدی دیرای هارون غمخوار | رشید انی اشیدوب اولدی ازار
دیدی اعیانه اشبو مرد مجنون | ادبسز در سوزی کچ کلنده دون
قفیر بو محلده نا مزلمه | کوز تعظیم ایلدی شاه نمز له
دیدیلر اکر کیم بهلول درای شاه | او کینه دوشدی شاهڭ اولدی همراه
دیدی شه اکا ای مرد کدایی | نیچون جمع اجره اتمز سین حیایی
بنی بلمزمسین ای مرد مدهوش | دوکرون شمدی قانڭ بیرلره اوش
جوابنده دیدی مرد معانی | بیلورم بن سنی ای عبد فانی
کسن شول کسه سین ای عبد میشوم | اکر بر کسه اولسه شرقده مظلوم
انی سندن صوره سی رب جبار | دکلسن سن بو اشلردن خبردار
دخی بر بیرده بر بیل اولسه ویران | کچر کن ایرسه بر حیوانه خسران
انی سندن صوره سی حضرت الله | غرورڭ وار دکلسین بوندن اکاه
اشتدی بونی هارون اندکی | هنوز شاه اولدی چکدی خیلی کریه

دیدی بهلوله ای مرد معانی … اکر بو رنجك وار ایسه ویرم انی
نه کیم حاجت وار ایسه ایله اعلام … ویرم مالمدن انی ایدیم اتمام
دیدی بهلول اکا ای مرد گمراه … دکلسین سن مکر حالکدن آگاه
چو سن بر حبه مالك دکلسین … بیلم بو رنجمی پس نیجه ویرسین
سنکمیدر خزاینده اولان مال … قو خلقکدر ای مرد بد حال
سکا کیم دیر برندن ال بره ویر … اکر بو رنجك بیلورسك اول بیره ویر
بو سوزلردن دلی بندی شهدك … ایرر جانینه حسرت اول حمیدك
دهان اچوب دیر ای بهلول شادان … جوابکدن شفا بولدی دل و جان
دخی ارتور بکا بو نصح و پندی … سوزکدن بولشم حالاتی قندی
جوابنده دیر ای اهل ملامت … که واردر سنده دوزخدن علامت
بو ما بنجه بیلنکدن انی بارك … انکله اولمه صاقین اولیدر رخنه
جوابنده دیدی شه قانی اعمال … دیدی بیهوده ایسه و کیدی اقوال
غرور سهو ایله اولن عبادات … عباد اتدن صایلمز انده هیهات
جوابنده دیدی کو بو الفضولم … نسبده لیك بن آل رسولم
دیدی بهلول اکا ای مرد گمراه … فلا انساب دیدی حضرت الله

مکر او قیامدك

مکر او قیامدك آیات قرآن … که اندن طویمدك تنبیه فرقان
دیدی هارون اکا ای مرد بیهم … شفاعتدن امیدم باری کسیم
دیدی بهلول اکا ای مرد بی نان … اکر اذن اولمسه اول داخی ولماز
دوتون اعیانه دیر اول شاه عرفان … بنی اولدردی بوکس اشدی بیجان

عبرت

اشت بو رمزی ای امید مغرور … نه شمزکسر اوله حالینه مسرور
تجسس ایلسك احوال دهری … بولنماز لقمه سی کاولمایه زهری
نه بالی وار که اولمایه بلاسی … نه لطفی وار میکه اولمایه جفاسی
کل الدکی الدی خار اوله اول … نه کوردکی کسی بیزار اوله اول
بونك هر نیشنك صد نیشی واردر … سنکله داخی چوقچوق ایشی واردر
بوزوکه کلدوکینه اولمه مغرور … سنی قهر ایله ایدر صکره مقهور
کیمی کیم بسلیوب ایلرسه تسمین … انی ذبح ایلر احر اکله رسمین
بو معنیدن وفاسی بر جفادر … بو نقشی کورمیین عین عمادر
نیچه حلواسینی کیم سمی واردر … که هر شادی انجنده غمی واردر
بو حالی اکلدیلر اهل عرفان … بونك لطفندن اولدیلر گریزان

خریدارا اولدیلر قهر و جفایه | مؤبد ایردیلر لطف و وفایه
چو اخر خاک اولیسر جسم پاکک | دوزیلور خشت و کوزه اندن خاکک
بقرسک دیدهٔ عبرتله ذرات | ایدر هر بیری بر شیدن حکایات
در و دیوارا ایده مساز اولیدک | تنزلدن ایلیق همراز اولیدک
خبرلر ویره دساکه درونی | بلیدک کیمدر بو دنیای دونی
که هر بر پارهٔ خشت محقر | دوزلمش مغز انساندن مقرر
طوبیدک اصلنی هر خاک و خارک | سرور بی در هر کل عذارک
حیا ایدوب اکابصم ایدیک یا | بو ریم یزدک جهان الجنده عمیا
الچرسین کوزه لودن اب شربت | سوال ایله اشت اندن حکایت

٩٤ حکایت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام

سلیمان نبی اول اشرف پاک | مگر بر کون دکلدی کفهٔ خاک
که اندن اولمیه هیچ خاک ادم | دوزیله کوزه اندن ایچه هر دم
طلبکار اولدی اکثر جن و انسان | قو کشت اتدیلر کوه و بیابان
بولنمادی بو اسلوب اوزره بر خاک | که خاک ادم اولمایه اوله پاک
دیدی بر دیو کتورم بنده بر خاک | که حقا مرده خاکندن اوله پاک

طالوب دریا

طالوب دریا ایچینه اولکه پنهان | کیروب دریا دیبنه اتدی سیران
کتوردی بر بنجه دمدن کلی پاک | انی بر کوزه دوزدی شوبه بالاک
سلیمانه کتوردی قویدیلر اب | الینه الدی اول شاه جهانتاب
سوال ایلدی اولدم کوزه یه شاه | ندر اصلک بنی اندن قل اگاه
دیدی اول کوزه ای شاه زمانه | بنم خاک فلان بن فلان نه
که بز دریا دبنده سال چندین | یتوب خاک اولدم اندن شویله تمکین
کلوب بو دیو بنم الده کلمدن | ایردی مسکممدن منزلمدن
کتوردی کوزه دوزدی بو دلی حالی | هنیئا ایچ صوینی ایتمه سوالی
که بو قدر استسک اتسک | زمینک قعرینه تا پشت ماهی
بولنمز بر اوج طیراق بیدود | تنی حیوانه اول او لمایه مخلود

عبرت

اگر بابقرسه شاهم دیدینا | سراسر شرق غرب و روی دنیا
کورمز خالی هیچ خاک و مرده | سرو پادر کوریزدامی دیده
اگر هر کسنک ایچسه عینی | شهود ایله جهانه نقش یحیی
درونندن ایچسه کوثر عبرت | کوره ایشیدیکی حق در رایت

بیک

سنکره خاك اولور بو جسم پرنور   دوزیلور کوزه اندن یا خود تنور

ضرورکه مبدم سوزان ولورتنور   یا خود ذرات اولور پران اولور سیان

ندر یا سنده بو سودا وغوغا   درونکده اولن پنهان وبیدا

کیده سودایی سود ایله زیانك   کمالاتیله معمور ایله جانك

کدتن معمورنك بو قدر بقاسی   طبیعتدن فنا استر هواسی

توجه ایله بس اطوار فلقه   کورنت امر مقیداوله خلقه

بو قبلمك لکی یلمزلك اوکرن   جو کورردك کالمکی کیمتك الك اوکرن

٩٦ حکایت مرد صاحب کشف

ور دیدی برکسه کشفیله معروف   اکا جمله جهان اولمش دی مکشوف

انی برکسه اتدی امتحانی   کتوردی تربه خیا مه انی

دیدی کشف ایله بو قبراتی کیمدر   نه حال اوزره در رکشف ایت مهدر

نظر ایدوب دیدی اول مرخوش تمام   بو برکسه ایشین اتمامش اتمام

شو کونکیم اشبوکس در کاهه کلمش   اوده مدعی ایلمش دعوای دانش

عیان اولمش چو جهلی شمدی خجلت   اولور غرق عرق ترسان ولرزان

ظهور ایتمش چو تحصیلنده تقصیر   یقر نار ندامت برله تشویر

عبرت

عبرت

اوبود رکه دررای مرد دانا   وجودیله ورلمزانده هیرها

اودر ددحلقه تچون هفت اسمانده   قیاس اتمه که اول کون ومکانده

نظر قیل شمس بر نوره سماده   سرمسماده دکمز اول فناده

مکسد مطبخی خوانینه قدسی   نه بردرکانده دعوا ایده انسی

جهانده درلین دانا وعاقل   اودرده اولدیلر نادان وجاهل

طالنلر معرفت بحرینه چالاك   اوقورلر کیجه کندده ماعرفناك

کچین عالمك مرد فریدی   قجن بلدی ندانم اولدی وردی

بیلور منلا دیبسرنده من لا   چو منلالا اولمز اونجو قاله مولا

چو منلا سین بنچوسن لا دیمز سن   بو ترکیبك ده موزین اکالمز سین

خوش ایده سین منم منلا دیکر نیست   دیام سین منم منفی دیکر نیست

ولی فهم اتمدك یا بانه دوشدك   وجودك کونه لدك افسانه دوشدك

وجودك حرفنی کر اتسك اعراب   دو وجودده حاصلی کل اتمه اغراب

چو وجود در حاصلك عرض اتمه کندم   که عرضده عرضکی بر تر افندم

ایکی کنده حقدك جسندن   دو وجوله وارمق استر خستندن

كمالينه ايرن درر علم نوري / ولي اوقيمش سنين علم محوي

٩٧ حكايت ديوانه

صورر بر كيسه بر ديوانه دن خوش / كه اي ديوانه خوش مردم سر خوش

نه اشلر درخداوند عالم / بيان ايله بره اي شخص اعلم

ديدي كوردكمي لوح كودكاني / همين بو رسمه در اكله جهاني

كه اول لوحه يازرلر نقش الوان / دكر ساعت بوزرلر ايله ازعان

نه خود شول دفتره بكزر كه حساب / شمار ايلر يزرلر اني كتاب

حسابندن چو حاصل اوله مقصود / جكرلر اوستنه پس خط نابود

ايدر كاينده انجق محو واثبات / ثبات اكلامه بونده ايله طاعات

عبرت

عجب در شمدي بو اهل زمانه / كوكل بغلادي نقش كودكانه

بو غمش چونكه بو نقشك ثباتي / كوزت نقاشي اتمه التفاتي

برق الدن بو ذوق بي شماري / كوزت عقباده شاه اول نكاري

سر مردان وشاه هر دو جهاني / كه اعني مصطفا اول لطف كاني

نه رسميله جهانه كلدي كتدي / بو سطح او وزره اشتدك اوله ايتدي

بو نفسه تقيدي

بو نفسه تقيدي هر كز او شهباز / بقايي كوزلميوبن ايتدي پرواز

طعامي جوع ايدي هر دم او شاهك / اداي حزن ايدي او پادشاهك

بو خرمندن دوشرمدي اودانه / كدامي وار ديو ايتدي بهانه

ايدك فقر ايله فخر ايدي لباسي / جناب حضرته ايدي اتكاسي

صاچوب دنيا يوزينه خاك هجري / كوچوب پس لامكانه ايتدي سيري

٩٨ حكايت عروس فاطمة الزهرى رضى الله عنها

اسامه دير ديدي بكيم امر ايتدي سرور / كله بو بكر و عمر انده بكيسي

خبر ايتدم چو كلديلر حضوره / لقاسيله ايرشديلر سروره

ديدي زهرا ايله اولدم شاه اقطار / جهازك هم نه وارسه ايله احضار

اكرچه نور چشم مصطفاسين / قو دخترلر ايچره منتهاسن

علي يه ويردم بو دم سني بن / خدادن بو ايدي امر مبرهن

اشيدوب فاطمه ايتدي حيايي / ديدي سيلكوزت امر خدايي

اشيدوب پس خدا نامين زهرا / بو نكدي حجره سينه اولدي رعنا

قودي اني ادبله محضرينه / كتوردمش ال دكرمان الينه

دكوكهنه حصير از بر خرما / دخي نعلين مسواك مطهرا

کتوردی بر اغاجدن کاسه پاک   نه حالتدر بونی کل ایله ادراک
دخی بر صحتیان یصدوغنی آنا   کوتورمش کلدی یاران اندیر آه
دخی بر کهنه چادر دیک پاره   کتوردی انیده اولدم حضوره
مهیا اولدی انده چونکه اسباب   کوروب اغلشدیلر اصحاب و احباب
پیمبر سید اولاد ادم   کوتوردی الده کرمانزجمانده
ابوبکر اولحصیری الدی باشه   عمر یصدوغنی الدی کلدی جوشه
پس اندن فاطمه نور پیمبر   او کهنه چادری باشینه اورتر
کیر نعلین مسواکی النده   کیدرلر بویله ذکر حق دلنده
اسامه دیدیکم اولکاسه حب   الملده طوتمش ایدیم خوب مرغوب
چو حیدر بابنه کلدی یکانه   کوزمدن قان و یاش اولدی روانه
کوروب بو حالتی سید جهانی   دیدیکم یا اسامه قل عیانی
ندر بو کریه و زاری و فغانک   ندر بو درد قلبک حزن جانک
دیدم ای جان و دل انجو دلارا   بنی بو حاله صالدی فقر زهرا
بو ایکی دختر سلطان عالم   جهازی بس بودر والله اعلم
اشتدم قیصر و کسری و قبادی   شو دکلو وار متاعی دیعلی اولا

ایاغک تورنیه

ایاغک تورنیه دکن کن انلر   سنی بویله کوروب یقرمی جانلر
دیدیکم یا اسامه اشبو مقدار   اولجک کمسنه چو قدر بصد بار
فنایه واریسیچون جسم و اعضا   بقایی کوزله اولمه بونده اعما

عبرت

خبر طویدیکمی شاه بو دو کوندن   شر ایردیکمی جانا بو دو کوندن
نبوت کلشنینک سرو نازی   کلن اولدقده پس بودر جهازی
نجوندر امتک ادنا فقیری   بو حاله راضی اولمزلر حقیری
دریغا و دریغا و دریغا   نولیسی حال امتانک فردا
ایدر هر بریمز دعوای امت   قضا حتدر اکر اولمزسه منت
شولر کیم او حبیه فقرینه انک   نه رغبت اوله دعواسینه انک
اما مسینه اوبر هر کسه فردا   کیم اویدک کل انصافیله یارا
متاعم قیصر و کسری ایله بکزر   سرایم قلعهٔ خیبر ایله بکزر
سلامت صورتده مثل هارون   ولی دنیا اشنده همچو قارون
جهالت ایله اشبو جهله بکزر   معارفله سوزم شوله بکزر
طاشم صورتده ابراهیم خوش مرد   درونده ولی نمرود نامرد

ید بیضا صوینون هم چو موسی — ایچمدن سحر اوقور فرعون ترسا
دلك صورتده هارون بر یلیدر — ولی فتنیله قلبك سامریدر
محصّل اویمدی طاشك درونه — نه حاجت سویلمك قول فزونه
اشتدك خوی بوینی ای مردِ لالا — بمز قلبه خداوند تعالی
اگر امّت دکلسه قلبی مستور — دلك امّت لکینه ولده مغرور
کل ایمدی حالکی اوید رسوله — تشبه ایتمه فرعون فضوله
کیمیه کیمیا اولکوینسه ك بوینه یالا — انکله قوبیسین اننه فردا

مقالهٔ ششم پادشاهك التنجی اوغلی کلوب عرض مرامیندن اقلاغیدر

کلوب التنجی اوغلی صاحب اسرار — اچوب درج دهانی اولدی کهربار
ادب برله دیدی اول صدر صفایه — کوکل مایل اولبدر کیمیایه
اگر بو مطلبه بن ایرکورم راه — قوبندن اولالر کیمیا خواه
اگر بونکله بر دینار اولم بن — فراغ اهلی اولوب دیندار اوورن
جهانده قومیم فقر اهلی اصلا — ترحّم ایلیم ایتامه وصلا

جواب پدر

اچوب گنجینه سینی شاه معنی — غناویرا کارمز بره یحیی

دیدی ای کیمیا

دیدی ای کیمیا دامینه پابند — سمومن کوزلیوب عرض ایلین فند
مالی کوز لر ایتمه حسن تعبیب — بوکه هر کیم قوشدی بولدی تخریب
بو میلك مشاحرص دیندر — ادیرمی حرصه هر کیم اولسنیدر
مکر فهم ایتمدك دنیای فانی — کیمه کیم ویردی نانی دوکدی قانی
که هر برد انه نك صد دامی واردر — نه دکلو چوق ایدرسك وامی واردر
قو بونك دانه سین دامدن امین اول — قناعت جبه سینی کی کمین اول
جهانك وارایسه کر کیمیاسی — قرنقعدر کسنی ایمان خاصی
کاکا بولد بولمیه ابلیس ملعون — سعادتله کوچاولعید مامون
جهان یونر ایده سك کیمیادن — جوایمان اولمیه کسنی کدادن
طلب قل بونی ای فرزند شاطر — که فقر اهلی بونکله پادشادر

99 حکایت ابو بکر وراق

چو دنیادن کیدر بو بکر وراق — کورر بو دیاده انی برمرد مشتاق
قتی حزنیله اولمش زار و کریان — بوکس صوردی اکا ای شاه پیران
نه در بو کریه و زارك مسلسل — سن ایدك زبدهٔ امّت محصّل
نجوا بلد دیدی اول بحر عرفان — نیجون بن اولمیم نالان و کریان

کداون کسه بوکون دفن اولدی قبره　　قوبی کفرایله کلدی بو حفره
بولنمادی بری ایچنده مؤمن　　قوبی کفرایله در غیر موقن
بودرلر کریه وزارم فراوان　　بن اشورا ولسیه باشم بحر عمان

عبرت

عجب مشکل کورینور راه ایمان　　عجب غافل کورینور بوندن انسان
شوکیم غافل درر اخر نفسدن　　کوبیلو اوبن خبر طوغری بو سسدن
همیشه خواب غفلت لعب و شادی　　طلو وسواس ایله انک نهادی
حضوری وار که عقلی یوق بشنده　　کبی حمدی کزر دنیا اشنده
شوکیم اولدی بو اشلردن خبردار　　حضوردن بکلی اولدی بیزار
قوتیوب معموری اول ویران شدی　　فغانه بشلیوب یابانه دوشدی
بو غم ایچنده جونکه طویدی اسرار　　بر قدی علیشنی بیر اولدی غمخوار
بو کوبی دال اتیلدی اولدم نهالن　　بو یاری زعفرانه سرخ و الن

حکایت سفیان ثوری ١٠٠

جوان ایکن مکر سفیان ثوری　　بوکولشدی بلی اولمشدی اکری
دیدی بو کسه ای سلطان اسرار　　جوان ایکن قدک دال اولدی یکبار

الف دال اولیه

الف دال اولیه شمدی سبب نه　　بیان ایله بزه ای بیر محسنه
دیدی وار ایدی بر استاد دانا　　انکله اولمشیدم بن توانا
بکا ارشاد ایدردی راه دینی　　بن اندن اولمشم علم لدنی
دوشنی بر کون اجل دامینه ناگاه　　اتوردم بصیدی یانته اگاه
کوروردم دوشدی کلی اضطرابه　　بر یسین دوشدی اولدم کرده
دوشر انستره اول جان پاکی　　قولر زان اولور اعضای خاکی
صجر جیسمندن اولدم بحسرت　　انی غرق شوبله بحر حیرت
دیدم شیخا نه حالتدر بو حالت　　ور ایکن سنده جوق کشف و کرامت
ندر جانکه بو بحر اضطرابک　　ندر جسمکده لرزه بشلدی تابک
دیدی عمر عیشدم سال بنجاه　　که بو دمده بولیدم قرب درگاه
صنوردم ایردی ایمانم کماله　　زوال ایرکلدم دوشدم بو حاله
خطاب ایردی بودم از حضرت الله　　عنا بیله دیدی ای عبد گمراه
بزه لایق دکلسین ایله ادراک　　مقام قدسده اولمز نا پاک
بر شمرسین بزم درکاهمزده　　کا اولمزسین بزم سن قربمزده
اشتدم بو سوزی کرداب دم شیم　　جکر قان اولدی بس خونابه دوشدم

اشیدلدن بونی از بر استاد | بو کلدی قامتم از شیخ هفتاد
چو استادک بو در حالی ودمه | نه او لحال شاکرد اول قدمه

عبرت

بو حالدن دریغ و زار و فغان | که بولا اوزره یانه نفس بیله شمع ایمان
اسر باد هوا و ستینه هر بار | خدایا شمع ما را تو نکه دار
چو بحر معصیت بر موج کرد آب | نیجه لر اولدی اول موج ایچره غرقاب
دو شبدر زورق ایمان او بحره | بو بحر ایچنده قالمشدر فکاره
شب تاریک و موج و کران بار | نه بلسون بو ساحله سبک بار
نه ره پیدا نه منزل آشکاره | نه خود ساحل کورینور نه کناره
یقین اولماسه بو ایمان لنکر | شکست اولوری اول دریاده یکسر
دلرسک قوه سیز پای خلاصی | بو دریا ساحلینه کی بلاصی
شریعت یلکنین اچ بو محله | دو منزل طوت طریقتله محکم الله
موافق روزکار دایت اکر اهی | حقیقت ساحلینه ایت نکاهی
کیجلرده دایوم قیل مناجات | دو کوب کوزلر ینیسن ایست عرض حاجات
ایسنک قو یاد و زارا و لسون همیشه | لیشك نهر و بحار اولسون همیشه

بو حال اوزره

بو حال اوزره دلا ایلدن عنایات | که عون اولسه جمیل اولور جنایات
بو دریا ایچره چون جسمك یکید | عنایت سیلی استه کیم دمیده

حکایت پیر جهود که بجون حق مسلم شد ١٠١

وار ایدی شام ایچنده بر یهودی | کوکل صحفنده یازمشدی جحودی
مکر بر کیجه اول او قوردی تورات | مناکاهی بو کا ایر حکایات
که او کشتده محمد مصطفانی | زیاده مدح ایدو کان وفایی
کورو ب انی جهود بر عداوت | انی محو ایتدی یاد ستخیانت
الور دستینه تورانی دکر روز | کورر بینه یازلمش نام فیروز
انی دست حسد برله دکر بار | بوزر یعنی انی کورمیه اغیار
اوچنجی کون اچر توراتی در حال | کورر بینه یازلمش نام خوش فال
طوغر نور محمد دن اکا نور | طولر قلبی محبتله بولور سور
ایر اولدم اکا حقدن هدایت | دلی بو مشربولور انده عنایت
کوکلدن ایدر اولدم مرد ترسا | ندر بو نجه حسد ای شخص باسا
صوانوری کلیلد شمس بر نور | چو اول ایچره سکی اولوری مستور
بوزر بلوری لوح دلیندن عداوت | یزیلور یرینه نقش محبت

بودینه دشمن ایکن اول لعین یهودی | بودم سودی هدایت ایتدی هادی

همانده عاشق اولدی مصطفایه | دل و جان طالب اولدی بو الوفایه

قراری قالمیوب اولمغ بیجان | مدینه یولینه کتدی شتابان

هوا استی درونده بر حرارت | بو حالات اوزره کتدی نیجه مدت

صولوری بولدی اول پیر کنعان | صحرده یولینه دینلر مهمان

بو حال اوزره دونوب کرد باد | بو محنتده اوتوردی اول افتاده

قصیده

دردکه ای عالم طبیبی باکه درمان اولسون | ویره‌یین وارمغانک مرده لره جان اولسون

عینمک علتنه غیر دوا نیدرم | خاک راهک کوزمه کحل صفاهان اولسون

صو بیکا سه جسمده نوکللروکی | غرضم بو که یولکده رمزن و جان اولسون

سوزمه بیکانه دیو باب کرمدن ناهم | قپوکه کلدی بو مسکینی قو مهمان اولسون

استانکده نیجه بنده اولوره شاه جهان | بو کدا کدنی لطفا ایله کدربان اولسون

عید وصلت خبرین نسله یه هر کیمکه ویره | مژده یه جان و دلم صدقه قربان اولسون

داغ مهرک که محبتده نشان اولمشدر | سینه اوزره چکینکه اله عنوان اولسون

بن کبی کس حرم کوینکه هرکز وارمز | بنی جذب ایله کرمدن بو دلی سان اولسون

استانکده سنک

استانکده سنک ذره دکلدر شمسی | التفات ایله شهادره یه تابان اولسون

مثنوی

ایدی بر کون مدینه شهرینه اول | کلوب مسجد قپوسینه طوتوب یول

کلوب اولدم انس نالان و کریان | یهودی دیر اکا ای بحر عرفان

بنی ایلت رسول الله حضرتینه | که سوزم وار دیم تا خدمتینه

انس مسجد ایچینه التدی | کوردی بر قوم اوتورمش ناکهانی

قونده قلبی بر غم جیشی بر نم | طورور محمد ایله اول صدیق افخم

قموسی فکر و حیرتده مراقب | پیغمبر سنده صدیق او طالب

دیدی کیم ای رسول حضرت الله | سلام ایله سکا بو بیر کمراه

اشتدیلر چو نا مندن حکایات | قوپرپیر اجلرنده وجد حالات

کوکل دریالری اولدم ایله جوش | جکرلر پاره لر شویله بیهوش

کهی نالان کهی کریان اولورلر | کهی سوزان کهی حیران اولورلر

دوکوب کوزلرینن جواهر باران | زهی باران که انی دوکدی یاران

بو حالاتی کوروب اول مرد حیران | خطا بیسنه اولور اولدم پشیمان

دیدی انلاره بن مرد غریبم | طریق دینی بلمز بیکسیم

نه بلسون دار دینی مرد سرکش | که صالدم خرمنه بر سوزله آتش
عمر دیدی اکا ای بر مجهول | بو ایش سندن دکلدر اولمه ملول
ولی بو دیدن سلطان عالم | ایکی کوزندن که کوجدی بو درد و غم
بو حالتدن جکر پاره لندی | او کلمادی جراحت یاره لندی
کونشدن جونکه دور اولدی بو ذرات | قجن بر داخی ایرر اکا هیهات
دکزدن دور اولیجق بو نجه ماهی | عجبی کوکلره جیقرسه آهی
جهان بر جسم ایدی سید اکا جان | نیه یار دیلورسک جسم بیجان
جو رحلتدن بهوده اولدی اکاه | ایدوب صیحه همان دم قلدی بر آه
ایدوب جامه سینی پاره پاره | دوکوردی سینه سینه سنک خاره
دوکولوردی کوزندن در و مرجان | یکی ماتم ظهور اتدی کیس اولدن
محصل جون نهایت بولدی اول شور | کلوب باشینه عقلی مرد بیزور
خطاب ایدوب دیرلر ابو بکر صدیق | چو سنسین نائب سلطان توفیق
کوموک باکه ایره عرض اسلام | که تا خوش نام اوله بو بیر بد نام
اکا تلقین ایدوب اولدی مسلمان | طوغوب کوکلی کوکنده شمس ایمان
دیدی ای زمره اصحاب و احباب | اکرچه لطف حق اولدی بهر باب

ولی برحاجتم

١٦٧

ولی بر حاجتم وار شویله مکتوم | دیلرون اولمیم اندن محروم
اکرچه بن دکولم اکا لایق | ولی بر جامه سین دیلر بو عاشق
جو کورمدم مبارک روی رانک | الم تا خرقه سندن بو بین انک
عمر دیدی که وار در خرقه پاک | ولی زهرا قتنده ای طلبناک
علی دیدی که بو مطلب وار در | بو ایسته جمله مز وار موسزادر
نجه مدت در او بنت سلطان | قبوسین اجمامشدر شویله کریان
الوب بیلی کلورلر جمله اصحاب | دیوز زهرایه هر بیری جکر تاب
ادبله جون ایدرلر دق بابی | درونندن ایدر زهرا خطابی
که کیمدر بو محلده روز ماتم | بنی سوزان ایدر کن سوز ماتم
نجون راحت قومزلر بو یتیمی | که سی بوش ایلدم بودم کلیمی
دیدیلر جمله ای بانوی جنت | یاقوبدر جمله نک جانن بو محنت
ولی بر خدمته کلدک حضوره | کرمدن کوستر قیل دونتمه فتوره
اجازت اولدی بس اتدیلر اعلام | دیدیلر قصه بیلی سر انجام
دیدی آه ایلیوب اول بنت شه وه | خطا بو قدر که حق سوزلر بیبیب
وصیت ایلمشدی باکا اول شاه | که بر عاشق کلیسی باکا از راه

بنی بو ملایسی دیرلکن اول شور اکا بو خرقه‌یی ویرساکه دستور
فتی عاشقده بر کور مزجو بیم الوب جامه‌دن تا عطر و بو بیم
دخی بندن سلامم ایرکور اوبیره یقنده وقتی تیز کلسون حضوره
اشتدکی بو سوزی چون بیر مدهوش زیاده اولدی شوقی الدی جوش
کیوب دیرلکا اول خرقه‌ء پاک الوب بو ین اید جان جبه‌سین چاک
چو یعقوب ایدی الده بو یوسف کوزینه سوردی اتدی چوق تاسف
چو اعمی ایدی اولدم اولدی بینا رأی من خرقة نورا مبینا
بو حالتدن چو بولدی روشنا لق بولوب بیکانه اکن اشنا لق
صفا بولدی چو جانی طالب اولدی بودم خاک رسول راغب اولدی
الندیلر انی پس روضه سینه یقر نار فراقی سینه سینه
دوشوب خاکینه کندی اختیاری سوروب دوزین او خاکه اتدی زاری
چو عاشق ایردی معشوقینه ناکاه حرارتله دروندن اتدی بر اه
قفسدن اوجدی اولدم مرغ جانی وطن ایدندی اسکی اشیانی

عبرت

کل ای خائف اولن اهل جنایات امید کسمیوب استه عنایت

که اندن اولسه

که اندن اولسه بر ذره عنایت جمیل اولور اودم سندن جنایت
عنایت ایردی چونکیم بر شامی چه کر بو مشتدی اول نام کرامی
بو یلدی کورمدک قلبنک شقاسی عداوت کتدی اولدی اشناسی
عداوتدن دونوب اتدی تواضع عنادا هلی ایکن اتدی تواضع
دونوب دشمنلکندن چشم رشد غراب البین ایکن شمدی همشد
بعید ایکن ایرشدی صحن قربه کیدوب بادیه بطالت ایردی عیه
شقاوت دفترندن اولدی مهجور سعادت صحف اجره ولدی مسطور

مناجات

الها پادشاها دلنوازا کریما جرم بخشا کار سازا
اکرسن کل دیمزسک بینوا قول سکا سنسن وارمز بر ایتوب یول
لیاقت کیمده وار دیر بو بلا ولی لطفکله بو قدر جد و احصا
امیدم کسمزم حاشا طیکدن نه یینه وارهیم شاهم قبولکدن
حبیبک نامنی خط ایلین علی قبول اولدی باخر بولدی کار فاق
حبیبک نامنی بن سال بجاه یز بون قلبمه که سنسین اکاه
فحاشا ثم حاشا سن جمیلک انی محو ایده سین بو لوح دلدن

نه حجم وار نه صوم نه صلاتم | نه نفلم وار نه قربم وار نه طاعتم
نه زهدم وار نه علم وار نه عرفان | نیم شاهم قپوکده آج و عریان
کالم بو قدر بی سی با قصورم | حلاوت یوق دلمده بی حضورم
ولی بر لیکوکه اتمشن اقرار | امیدم کسمزم والله صد بار
نه وار مفلس ایسم بن سن توانا | نه وارادنا ایسم سن رب اعلا
نچه بن مجرم ایسم سن رب غفار | نوله بر عیب ایسم سن رب ستار
نوله بن ضال ایسم ای رب هادی | سکادر چونکه عبدک اعتمادی
قپوکه کلدی شاهم عبد ابق | انی ایله که اولدی سا که لایق
خداوندا ابنم اول بر شامی | بطالتله کچوردم صبح و شامی
جفا اشنده چون بولدم نهایت | طلبکارم بودم سندن عنایت
حبیبک آستانینه قونم باش | شفیع ایلدی انی عبد قلاش
چو سنسن اولده اخر امیدم | کیمه یلوارم ای رب مجیدم
الهی اسم ذاتک حقی ایچون | الهی ذات پاکک حقی ایچون
الهی عفو و جودک حقی ایچون | فنا بولمز وجودک حقی ایچون
الهی لطف بی علتک حقی ایچون | الهی فضل بی ضنتک حقی ایچون

بزی اخر نفسده

بزی اخر نفسده اتمه محروم | کرمدن فضلک ایله ایله مرحوم

خاتمهٔ کتاب اشتیاق حکایه شمس الدین مؤلف این اوراق

قچن که بنده بو دنیایه کلدم | قویوب اعلاوی بو ادنایه کلدم
پریشان اولدی عقلم بو عنادن | انکچون بی خبردم عدم اتادن
بیودم چونکه عقلم باشه کلدی | طلیندم انده باشم طاشه کلدی
بو شهر ایچره بو زیبا بوده کندم | هوسدن نیجه اولمز نسنه دوزدم
چو کوردم هر کیشی بر ایشه یوید | انکله کوکلن اکلر شوله دلید
طریق علمه اولدم بنده مشغول | بو ز کسب ایلدم محصول و منقول
چو حاصل اولدی اندن ما تیسر | بو دم تعلیم و تصنیفه قودم سر
بو زیلدم سیر ایدم بو هواده | وجود اولمش اراده استفاده
کهی اتدم بو خلقه وعظ و تفسیر | ولی بو نفسمه اتمدی تاثیر
کوردم بدترا اتمیشم و جرم | وجودیله ایدمی هیچ سیجودم
حجابم بر ایکن صد کونه اولمش | بو اشلر سر بسر افسانه اولمش
طلب اتدم بولدم بس علم حالی | قویم قالی بولدم اندن کمالی
ارشدم حضرت عبد المجیده | که شروان ایدی مولدا اولحمیده

طقوز یوز التمش اوچ ایچنده اول — قدم بصدکی فدا جانم قدومه
که اول جمله علومه مظهر ایدی — سلوکی اهلینه روشن زهر آیدی
خصوصا بحر توحیده او سلطان — عجب غواص ایدی اول کان عرفان
یلیشدم دامن پاکینه انک — یوزم خاک ایلدم خاکینه انک
نیاز ایتدم دیدم ای مرشد هاد — بنی ارشاد کیل ایله دلشاد
دیدی اول بیر او دم ای مرد منلا — نه استرسین دیمزسین چونکه منلا
وجودیله کیدلمز انده هیهات — یوری وار وعظ و درسک ایله تکرار کرات
صنورسن سن بو شهرده کاملسین — حقیقتده بو شهرده غافلسین
وجودکدر وجودر چونکه حاصل — دو وجود کیم اوله درکاه وصل
براغورسک جوکی جوهر لوسین — اوروب اکسیره ایرتر اولورسین
بو مکتبده اولورسک طفل نادان — یریلورلوک پر درمه عرفان
کسیکی کلستان اعتراضی — بولاسین کلخن ایچنده ریاضی
صفا کلان ایسک صفت نعالی — بو بابک زردی بوقدیر تعالی
دیدم سمعا وطاعتا اولدم — اودم تسلیم اولوب افکنده اولدم
چون اولدم مکتبنده طفل ابجد — بونیتم اولکی دلده ذکر جدید

ندانم درسنی بس

ندانم درسنی لیس اندی تعلیم — عیون نفسیمی فهم ایتدم تفهیم
چو عیبیم ایدی اولدم خبردار — شو سودا ایتدم که اتمه مشد تجار
بودم بیلدم بنی بندن اوصندم — کجی احوالی ذکر ایتدم او تندم
بکا همتلر ایتدی کونه کونه — عجب شفقتلر ایتدی کونه کونه
درونی اندن حمد ایتدم حمیده — که ایرکوردی بنی عبد المجیده
چو اولدم خدمتنده سال و ایام — جوار رحمته کوچدیلر انجام
الهی مست راح ایله همیشه — الهی مستراح ایله همیشه
قوبوب خدمتده عبد کترینی — فضای قدسک اولدیلر مکینی
اولور کتدی و بن غربتده قالدم — اولور رحلتده بن محنتده قالدم
تفکر ایلدم بر حسب حالم — تامل ایلدم بردم مالم
که هر برکس اولور بر خیر ایله یاد — دعا ایله اولورلر روح اندن شاد
اکی مرده دیکه زنده در اول — که هر دم رحمت ایله خنده در اول
سنک نکن وارنه ایتدک سنده احضار — یرین کسبک سنکوبی اوله بازار
بو فکر ایله او دم بازاره واردم — تماشا ایلیوب عطاره واردم
کوردم اندن بر دکان عالی — تماشا ایلدم بولدم مجالی

عجب ترتیب ایله دوزمش بر استاد هزار الطاف ربانی بر و باد
انلرک وضعینی اتمش شش مراتب مرصع ایلمش ترتیب راتب
قومش هر مرتبه ده چوق حقاقی ولی سربسته اتمش اتفاقی
دوروبدر هر حقه ده انواع عطری که یعنی کزلمش اصناف شیئی
چو عطری اندن جمع اتمش و عطا قوسندن کیده هر هوش هشیار
چو معدن اولمش او هر طیبانه بقلمز انده هیچ قند و نباته
دخی هر درجه درج اتمش معاجن قومش هر دردک انده صد علاجن
جواهردن دوزلمش جمله ترکیب کورلمش بو اسلوب اوزره ترتیب
که هر بر حقه سی سلطانه لایق برای تحفه اول جانانه لایق
چو بو بیندن اولدم مست و حیران دکل اول بوی آهوی بیابان
بو شانیله ولی دوتمش کساده بولنمز مشتری ویرسک مراده
غریب اولمش دکندن بر بیلورق اودکانده او کینه بر کلور یوق
بر ودتدن ولایت خلقی محروم انکچون شویله قالمش بوی مکتوم
بحمد الله خبر الدم بو بودن اکا طالب اولوب کردم قبودن
دلین بویوب اچوب دکانه کیردم اچوب درجک قپاغین کانه کیردم
ید حکمتله چون

ید حکمتله چون سردیم طواغین معطر ایلدم جانک دماغین
انی عرض ایلدم خواننده دیده بن از اشراب ایدوب اهل یقینه
چو بو بیندن خبر طویدیلر احباب صفا بولدی دیدیلر بزه هر باب
چقر بو درج ایچندن بو متاعی کیده معنی بو تزیندن بو صداعی
بایلسون عالمه عطر مطرا مطیب اوله تا کیم شهر و صحرا
بو شهر ایچنده اچ دکان عطار بولورلر انی بو بیندن خریدار
بو محبندن چو الحاح اتدی اخوان دیدم فتح ایلیه فتاح دیان
صغندم اول جناب کبریایه یوز اوردم خاکپای مصطفایه
بو جمله معنی بندم اتدم میانه که یعنی خدمت ایدم دوستانه
بو ضعفیله چو بیلدم بنده بر کار شو وضع اوزره که ایتدی خواجه عطار
ولیکن چقه دکان عطار حسابی چوغ ایدی صورتده بسیار
اگرچه جمله سی مقبول و موزون سآمتدن ولیکن غیر مامون
مفید و مختصر در چونکه اولی ملخص ایلدم بس اولدی اعلی
یوز اوردم اکی یوز درجین الدم که درجی جرد ایدوب بن درج الدم
چقردم یعنی درجندن جواهر طبقلرده قودم بن شویله ظاهر

که هر کسنه اولر اکا خریدار — چه کر خز طبع ولن اولر خبردار
ندر خر جوهری چون اولجون استر — صدایی مرغی بلمز عوعو ستر
چون اولا قومشدر منطق الطیر — نها قونمغی کرکدر بس که لاغیر
بحمد الله بو سلکه اوزره دکان — تمام اولدی بو چون رب منان
بو کار اجره عمردن ایلدم خرج — طبقلرده جواهر ایلدم درج
که خالی ایدی اندن درج سابق — اکر تطبیق ایدرسك اوله لایق
جود کانی بزندم بو یز طبقله — مزین ایلدم زرین ورقله
قودم هر بر طبقده چون عبرتلر — رجا بودر قله بندن اثرلر
چو تمثیل اوزره دیدم بو کلامی — مرادم لیس بودر دکله مرامی
الهی نامه سندن شیخ فریدك — که عطار ایدی نامی اول حمیدك
چقردم صد حکایت زبده سندن — که یعنی لبنی الدم حبه سندن
عجم دیلندن ایتدم انی اخراج — بحمد الله که اولدی سفره وهاج
قودم هر قصیه عبرتله عنوان — کوره تا عین عبرتله اخوان
ترتبع ایده اسمیه عبوری — بوله هر عبرت ایچنده حضوری
چو نه صد چار وهشتاد ایچره اتمام — ایدوب اوردم اکا عبرتنما نام
اومارمکه

اومارمکه کوره صاحب نظرلر — عبرلر اله صالحانه نظرلر
کرمکدر کا ولانك عیبی نابود — بو بسدر که عیبی اوله محدود
بو سوزمدن بنم دوشمه کمانه — بلورسك بو دخی چوقدر زمانه
نظمی ایرکه خوشدر بو مقاله — دنی عیبه بقر کامل کماله
کتابم اولدی چون صد دانه سبحه — کرك ابرار ایدینه ورد صبحه
کتابم بوستاندر صد حدایق — که هر بر روضه سی سلطانه لایق
مزین هر حدیقه بر قصری — اولور هر کوشه سی صد شام و مصری
او قصر ایچنده غلمان معانی — اوقورلر جمله سی سبع المثانی
صونرلر ساکر هر کوشه دن راح — ایچوب اول راحی راحت بولور ارواح
اسیب باد صبا وبر صفالر — ایده طالبلره مرحبالر
کتور کلشن یارك سلامین — سکا خوشتر نقل ایدر بو کلامین
معارف بلبلی ایدر ترنم — حقایق کللری ایدر تبسم
اشت بو بلبلی بوندن سوال — کوروب او کللری اندن ورق ال
بو بر کلشن درر یوقدر خزانی — بهاری باقی عیشی جاودانی
دکلدر کلشن دنیا نهفته — که انك موسمیدر بر دو هفته

بهاری یتر کچی هم خار دلریش / که بر غم نقطه سی گلشنین ایدر غیش
دلرسک گلشنی کاولمایه خاری / مؤیّد اوله کتمیه بهاری
معارف گلشنین کور روشنا اول / بیتش باغوانه شاه آشنا اول

فصل

کتابک ختمته چون شهر سیواس / محل اولدی کوکلده ایلیم یاس
دعالر ایلیم درگاهه یعنی / تضرع ایلیم اول شاهه یعنی
الهی اهل عشقینه صفا ویر / الهی اهل دردینه دوا ویر
سنی طالبلره یارب سنی ویر / دخی جالبلرینده سنی ویر
حجاب اسبابنک قالدر حجابین / سلوک اربابنک فتح ایله بابین
علوم اهلینه ویر کل علم نافع / دخی هم عین دامع قلب خاشع
الهی اهل حکمینه عدالت / میسر ایله هم شفقت امانت
اولاری صقله زیغیله ضلالدن / خطا و میل باطله خللدن
عنایت برله توفیقک دخی واسع / حبیبک یولینه ایلت ره طریقت
دخی فقر اهلنه صبر و قناعت / غنا اهلینه بذل ایله سخاوت
الهی بکلرینه ویر صلاحی / دم آخرده بولسونلر فلاحی

دخی فسق اهلنه

دخی فسق اهلنه ای رب توبه / هدایت ویر اچلسون توبه دن باب
بو شهر ایچره ایچنده ذکر ایدنلر سنی سایین / دعامز بودر او فقرا ریسایین
حبیبک دعوتینه مائل ایله / قوسین امر حقه قائل ایله
صلاح و زهد و ایمانیله یارب / کوچور ایقان و عرفانیله یازب

بزی جمع ایله در فردوس اعلا
میسر ایله فضلکله تجلّی

تمّ تمّ تمام الکتاب بعون الله الملک الوهّاب
فی اوایل شوال المکرم سنه احدی وخمسین والف
بید اضعف العباد سیاوش

عبر ... سنه ... شعبانه

خلوتیه شیخ احمد تمیس توبه سیواسی حضرتلرینک قائلیتک ده لـ
ادلوب عزیزت زاده حضرتلری اکری سفرنده عودتنده وطنلرینه.
بعد الوصول بیک التی تاریخنده عازم دار بقا اولمشلردر تاریخ
ارتحال ... قدس روحه سره واقع اولمشدر
١٠٠٦